

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

IUVENTA – SLOVENSKÝ INŠTITÚT MLÁDEŽE

CELOŠTÁTNA KOMISIA OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV

OLYMP

PhDr. DAGMAR HORNÁ, PhD.

KRONIKA OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV

XXI. ročník

Univerzita Komenského v Bratislave

PhDr. Dagmar Horná, PhD.

**KRONIKA
OLYMPIÁDY LUDSKÝCH PRÁV**

XXI. ročník

venujeme profesorovi Miroslavovi Kusému

2020

Univerzita Komenského v Bratislave

Názov: Kronika Olympiády ľudských práv - XXI. ročník
Zostavovateľka/autorka: PhDr. Dagmar Horná, PhD.
Recenzentka: Prof. PhDr. Silvia Miháliková, PhD.
Technická spolupráca: Mgr. Lukáš Gejdoš
Fotografie: Rachel Kovarská a iní
Rok vydania: 2020
Vydanie: prvé
Vydal: Univerzita Komenského v Bratislave
Počet strán: 198
ISBN: 978-80-223-4918-5

Olympiáda ľudských práv

Celoštátne kolo 10. – 12. apríla 2019 v Omšeni

Finalisti a finalistky celoštátneho kola XXI. ročníka OLP

OLYMPIÁDA
L'UDSKÝCH PRÁV

Obsah

1. Úvod	7
2. Propozície XXI. ročníka Olympiády ľudských práv stredoškolskej mládeže 2018/2019	13
3. Vzdelávanie multiplikátoriek a multiplikátorov ľudských práv a demokratického občianstva 2018	19
3.1 Harmonogram vzdelávacích podujatí 2018	19
3.2 Program, miesta, formy, štatistika vzdelávacích podujatí a prieskum 2018	20
4. Školské kolá (2018) a krajské kolá (2019) XXI. ročníka OĽP	23
4.1 Test pre písomnú časť krajských kôl OĽP (v slovenskom a maďarskom jazyku)	23
4.2 Tézy pre ústnu časť krajských kôl OĽP (v slovenskom jazyku)	44
4.3 Správy o školských a krajských kolách OĽP v XXI. r. OĽP	53
4.3.1 OĽP v Banskobystrickom kraji	53
4.3.2 OĽP v Bratislavskom kraji	56
4.3.3 OĽP v Košickom kraji	59
4.3.4 OĽP v Nitrianskom kraji	61
4.3.5 OĽP v Prešovskom kraji	64
4.3.6 OĽP v Trenčianskom kraji	67
4.3.7 OĽP v Trnavskom kraji	69
4.3.8 OĽP v Žilinskom kraji	72
5. Celoštátne kolo XXI. ročníka OĽP 2019	74
5.1 Organizácia, priebeh, partneri, ceny, mediálna podpora.	74
5.1.1 Organizácia celoštátneho kola	75
5.1.2 Slávnostné otvorenie celoštátneho kola	75
5.1.3 Obsah a forma súťaže v celoštátnom kole	77
5.1.4 Vzdelávacie a slávnostné súčasti celoštátneho kola	80
5.1.5 Publikácie, denník, taška, voda a iné „kultové“ veci OĽP	82
5.1.6 Ocenenia súťažiacich v celoštátnom kole	83
5.1.7 Mediálna podpora XXI. ročníka a celoštátneho kola OĽP	86
5.1.8 Poďakovania	88
5.2 Postupové poroty celoštátneho kola	89
5.3 Témy a garanti úvah	90
5.4 Výber tém úvah	92
5.5 Súťažili a postúpili v porote č. 1	93
5.6 Súťažili a postúpili v porote č. 2	93
5.7 Súťažili a postúpili v porote č. 3	94
5.8 Súťažili a postúpili v porote č. 4	95
5.9 Finálová porota celoštátneho kola	96

5.10	Finálové témy celoštátneho kola	97
5.11	Výsledková listina finalistiek a finalistov	97
5.12	Ďalšie súťažiaci a ďalší súťažiaci – v abecednom poradí	98
6.	Vyhodnotenie úvah XXI. ročníka OLP garantmi tém a texty víťazných úvah	101
6.1	Vyhodnotenie úvah garantmi	101
6.2	Úvahy a víťazné úvahy	103
6.2.1	Na margo úvah	103
6.2.2	Texty víťazných úvah: Radana Monišová, Filip Bachratý, Filip Prášil, Ester Viktória Ziffová, Anna Príbojová, Tomáš Štrba	103
7.	Dotazníky spätnej väzby XXI. ročníka OLP	121
7.1	Dotazník – žiaci a žiačky – respondenti a respondentky. Zistenia	121
7.2	Dotazník – učitelia a učiteľky – respondenti a respondentky. Zistenia	134
8.	Štatistika XXI. ročníka OLP (2018/2019)	148
8.1	XXI. ročník OLP (2018/2019), účasť v jednotlivých aktivitách/kolách	148
8.2	XXI. ročník OLP (2018/2019), celková účasť	153
9.	Reportáže, reflexie a príspevky XXI. ročníka OLP	154
9.1	Bruselské reportáže trojice z finálovej 12-ťky: Paulína Pečková, Tomáš Čorej, Ester Viktória Ziffová	154
9.2	Reflexia raňajok a obeda s ombudsmankou: Matúš Mlynár, Soňa Nemčoková	157
9.3	Ako bolo vo Viedni: Radana Monišová	160
10.	Vyhlasovateľ, organizátori, partneri XXI. ročníka OLP	163
11.	Prílohy	164
1.	Pozvánka s programom na celoštátne kolo XXI. ročníka OLP v slovenskom jazyku	
2.	Plagát celoštátneho kola XXI. ročníka OLP v slovenskom jazyku	
3.	Plagát celoštátneho kola XXI. ročníka OLP v anglickom jazyku	
4.	Prejav Martina Nesirkyho/UNIS Vienna na celoštátnom kole a Kondolenčný list	
5.	Informácie pre účastníčky a účastníkov celoštátneho kola XXI. ročníka OLP	
6.	Súťažný poriadok celoštátneho kola XXI. ročníka OLP	
7.	Vademecum súťažiacej a súťažiaceho na celoštátnom kole XXI. ročníka OLP	
8.	Prehľad tém esejí/úvah OLP za I. – XXI. ročník OLP	
9.	Dotazníky spätnej väzby – formuláre, XXI. ročník OLP	
10.	Taška OLP XXI. ročníka.	
11.	Prieskum Vek ako podmienka výkonu určitých práv a povinností	
12.	Fotodokumentácia XXI. ročníka OLP a video	197

1. Úvod

Dagmar Horná
predsedníčka CK OLP

Foto: Ľuboš Pilc, denník Pravda

Milé aktérky, milí aktéri Olympiády ľudských práv, žiačky, žiaci, učiteľky, učители, vyhlasovateľ, partneri, podporovatelia, alumni!

V rukách máte dvadsiatu prvú obsiahlu správu z **XXI. ročníka** projektu, ktorý celoštátne, v školskom roku 2018/2019, vstúpil do tretieho desaťročia aktivít.

Bol to ročník mimoriadny. Nie jubilejný, ako ten dvadsiaty, ale silný z hľadiska emócií a étosu, ktoré pri OLP stoja od jej počiatkov. K plénu OLP sme vyslali správu:

**Dňa 13.2.2019 dotýklo srdce zakladateľa a odborného gestora
Olympiády ľudských práv, profesora Miroslava Kusého.**

Ľudsky, odborne, pracovne, občiansky ostáva so všetkými nami, ktorí poznáme jeho nesmiernu hodnotu a povznášajúci pocit z jeho prítomnosti...

OLYMP a Celoštátna komisia OLP úprimne ďakujú všetkým ľuďom, ktorí na znak úcty a vďaky k dielu profesora Miroslava Kusého, finančne podporili Olympiádu ľudských práv.

O LP kráča ďalej v stopách pána profesora!

Vedeli sme počas príprav a spustenia XXI. ročníka, že zdravie pána profesora je skúšané...boli sme s ním v kontakte a snažili sme sa osobne, telefonicky alebo aspoň v myšli zdieľať s ním naše kroky...

Napríklad, že aj vďaka jeho zakladateľskému a dlhoročnému odbornému vkladu sme posilnili a potvrdili kredit OĽP. Uznanie, podporu a záštitu nám venoval minister spravodlivosti a predseda Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť, **Gábor Gál**, ktorý po vzore svojej predchodkyne Lucie Žitňanskej opakovane ponúkol pre OĽP bezodplatné využitie zariadení Ministerstva spravodlivosti SR v Omšeni pre celoštátne kolo. Uznanie, záštitu a čiastkovú podporu poskytlo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a ministerka **Martina Lubyová**. Záštitu prevzala aj verejná ochrankyňa práv **Mária Patakyová**. Pocty sa nám dostalo od prezidenta SR **Andreja Kisku** a jeho kancelárie. Podporu nám poskytla **Slovenská komisia pre UNESCO** na Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Strategicky dôležitá je tiež podpora a spolupráca s renomovanými partnermi, ktorými sú **Informačná služba OSN** vo Viedni (od XII. ročníka), **Európsky parlament, kancelária na Slovensku** (od IX. ročníka), **Európska komisia, zastúpenie na Slovensku** (od XVII. ročníka). Neopomenuteľná je stále odborná podpora zo strany **UNESCO katedry pre ľudskoprávne vzdelávanie** na Univerzite Komenského v Bratislave (od „bodú 0“), **OLYMP** (od r. 2001), **Helsinského výboru pre ľudské práva na Slovensku** (od r. 2012), **Bratislavskej medzinárodnej školy liberálnych štúdií** a **Kancelárie verejného ochrancu práv**. Piatym rokom nás mediálne podporil **denník Pravda**.

V XXI. r. sme získali aj ďalších partnerov, a to, pre krajské kolá, **getClients** (finančný a lektorský príspevok) a pre celoštátne kolo **Ústav politických vied SAV** (knižné publikácie).

Nosná téma ako aj postava profesora Kusého nás spojila s **Klubom 89** a teda aj **osobnosťami Novembra 89**.

Tešili sme sa hlavne stovkám stredných škôl, učiteliek, učiteľov, tisíckam žiakov a žiakov, funkčným školským a krajským komisiám, ale aj, vo viacerých prípadoch, osvieteným vedeniam škôl, porozumeniu samosprávnych krajov, okresných úradov, vedení miest a obcí, drobným donorom a pod.

Čím sme prešli v období od celoštátneho kola XX. r. (11. – 13. 4. 2018, Omšenie) a počas XXI. ročníka a bezprostredne po ňom?

Predsedníčka CK OĽP Dagmar Horná sa **23.5.2018** zúčastnila výročného zasadania **Fóra partnerov SK pre UNESCO**, kde prezentovala v mene OĽP aj UNESCO katedry

pre ľudskoprávne vzdelávanie na UK v Bratislave aktivity XX. r. OĽP a poďakovala komisii za jej podporu.¹

V **júni 2018** sa na pôde UNESCO katedry pre ľudskoprávne vzdelávanie na UK v Bratislave konalo 2-dňové **zasadanie Celoštátnej komisie OĽP**. Komisia podrobne vyhodnotila jubilejný XX. ročník OĽP a pripravila propozície XXI. ročníka OĽP.

Dňa **22.6.2018** sa konalo slávnostné vyhlásenie **XIII. ročníka súťaže EUSTORY**, ktorého témou bola „Krehkosť slobody“. Súťaž poskytuje v SR Slovenské centrum pre komunikáciu a rozvoj. Určená je pre stredné školy v SR a prebieha aj v ďalších európskych krajinách. Predsedníčka CK OĽP Dagmar Horná na podujatí diskutovala s víťaznými školami (medzi ktorými nechýbali ani školy s účasťou v OĽP) o príbuznosti OĽP a Eustory a predstavila im možnosti sieťovania sa prostredníctvom rôznych projektov.

Alumni OĽP sa opätovne zúčastnili **Letnej školy ľudských práv**, ktorú organizovali Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku (ďalej „HVS“) v spolupráci s CK OĽP **30.6. – 4.7.2018** v Modre-Harmónii. Podujatie podporilo Ministerstvo spravodlivosti SR (ďalej „MS SR“)² Spektrum odborníčov a odborníkov zaujalo témami: *„Za slušné Slovensko“ – mladšia a staršia generácia; Miesto práva v demokracii; Vzdelávanie mladých lídrov : Tréning; Dejiny a súčasnosť migrácie; Politika a hudba. O liberálnej demokracii netradične; Procesné práva, výkon spravodlivosti; Sloboda a nezávislosť médií; Demokratická škola – škola demokracie?; Právna kultúra a kultúra ľudských práv; História a stav občianskej spoločnosti v SR pred rokom 1989 a po roku 1989.* Podujatie navštívil Ambassador Adam Sterling, ktorý rečnil a diskutoval k zahraničnej politike USA v kontexte ľudských práv. S veľkým zaujatím sa stretlo Simulované zasadnutie OSN na aktuálnu ľudsko-právnu tému ako aj kultúrno-spoločenské aktivity letnej školy.

V školskom roku 2018/2019 sa naplno rozvinul **projekt EPAS – Ambasadorská škola Európskeho parlamentu**³, ktorý v SR viedli Academia Istropolitana Nova (ďalej

¹ Pozri <http://www.unesco.sk/a/Dna-23-5-2018-sa-v-Kongresovej-sale-MZVaEZ-SR-uskutocnilo-vyrocne-zasadnutie-Fora-partnerov-Slovenskej-komisie-pre-UNESCO>

² v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolierancie, 2018.

³ Viac informácií na <http://www.ainova.sk/sk/ambadorska-skola-ep/> a <http://www.europarl.europa.eu/slovakia/sk/mladez/epas.html>

„AINova“) a HVS. Projekt sa vo všetkých troch ročníkoch (2016 – 2019) medzi inými strednými školami zúčastnili aj niektoré zo škôl OLP a TEUS (Teachers for EU at Schools). Školy predviedli celú škálu aktivít na podporu poznania Európskeho parlamentu a ďalších európskych inštitúcií, trénovali demokratické občianstvo v praxi a neraz aj v medzigeneračnom dialógu. Vyvrcholením projektu boli simulované eurovoľby na EPAS školách všetkých 3 ročníkov, ktoré sa pod odborným vedením realizátorov projektu v SR uskutočnili 2. – 7.5.2019.

V dňoch **8.10. – 19.10. 2018** sa uskutočnili tradičné **vzdelávacie podujatia pre stredné školy v 8 krajoch SR**. K lektorovaniu zohratého tímu CK OLP a HVS sa pridali osobnosti Bratislavskej medzinárodnej školy liberálnych štúdií (ďalej „BISLA“) a Kancelárie verejného ochrancu práv.

Na podujatí v Hlohovci sa uskutočnilo aj **rokovanie Krajskej komisie OLP Trnavského kraja a voľba nového predsedu** tejto komisie. Stal sa ním **doc. PhDr. Peter Rusnák, PhD.**, reprezentujúci Gymnázium Pierra de Coubertina v Piešťanoch ako aj Trnavskú univerzitu. Predošlej predsedníčke Mgr. Márii Juristovej z Gymnázia I. Kupca v Hlohovci sme poďakovali za dlhé roky vynikajúcej práce.

Obdobne sa výmena krajského žezla udiala aj na podujatí v Prievidzi, kde Krajská komisia OLP Trenčianskeho kraja rozhodla o svojej novej predsedníčke, ktorou sa stala **Mgr. Zuzana Lalahová, PhD. z Gymnázia V. B. Nedožerského** v Prievidzi. Za doterajšiu prácu sme poďakovali JUDr. Dagmar Majdanovej z Obchodnej akadémie v Prievidzi.

Na jeseň sa stal novou výzvou pre stredné školy v SR projekt **Platforma ambasádorov a ambasádoriek európskej demokratickej kultúry** (AmbEDK, 2018 – 2020) realizátorov AINova a HVS. V riadiacom tíme projektu sú Dagmar Horná a Kálmán Petőcz reprezentujúci tak HVS ako aj CK OLP. Časť predsedajúcich krajským komisiám prijalo pozvanie do projektu pri zabezpečovaní jeho krajských aktivít. Boli nimi **prvá séria krajských vedeckých čajovní** (13.11.2018 pre Košický kraj v Košiciach, 14.11.2018 pre Prešovský kraj v Prešove, 21.11.2018 pre Trenčiansky kraj v Prievidzi, 4.12.2018 pre Bankobystrický kraj v B. Bystrici, 5.12.2018 pre Žilinský kraj v Námestove, 12.12.2018 pre Trnavský kraj v Trnave, 21.2.2019 pre Bratislavský kraj v Bratislave). Učiteľskému a žiackemu publiku stredných škôl sa prihovorili osobnosti Slovenskej akadémie vied a ďalších inštitúcií v záujme rozvinutia diskurzu k témam, ktoré pomôžu školám odovzdávať kompetencie pre kultúru demokracie.

BISLA usporiadala **30.11. – 1.12.2018 seminár pre učiteľky a učiteľov vied o spoločnosti** pôsobiacich na stredných školách v SR. Zúčastneným, vrátane osobností z OĽP obce, prednášali prof. I. Radičová, doc. S. Abrahám, MA J. Thomson, prof. F. Novosád, Ing. F. Gyárfáš, Mgr. D. Kusá.

S podporou SK pre UNESCO v SR sme sa **14.12.2018** zúčastnili finále **7. r. Olympiády ľudských práv Českej republiky** v Prahe. Porote 7. ročníka predsedal Mark Martin, riaditeľ Amnesty International ČR. Zasadli v nej Kateřina Blažková z Kancelárie Európskeho parlamentu v Prahe, Martin Pelc zo Zastúpenia Európskej komisie v ČR, Anna Dumont z Informačného centra OSN v Prahe, Miluše Kindlová z Katedry ústavného práva Praž Univerzity Karlovej, Karel Suda z kancelárie Verejného ochrancu práv v ČR. Za OĽP v SR sa súčasťou poroty stali Dagmar Horná, predsedníčka CK OĽP, Michal Davala z OLYMP, Viliam Figusch a Kálmán Petőcz z CK OĽP a Helsinského výboru pre ľudské práva na Slovensku. Teší nás, že súčasťou Leges humanae, ktoré je organizátorom českej OLP je Alumni slovenskej OLP, Kristína Chlebáková, finalistka XVII. r. OLP, absolventka Gymnázia v Michalovciach a Adam Csukás, Alumni OLP a finalista XIV. r. OLP a absolvent Gymnázia v Komárne.⁴

Školské kolá XXI. r. OLP sa konali do 7.12.2018 a **krajské kolá XXI. r. OLP** prebehli v 8 krajoch **7.2.2019**.

Ján Chovanec, predseda Krajskej komisie OLP Žilinského kraja a predstaviteľ najstarších učiteľských kapacít OLP si **25.3.2019** z rúk ministerky školstva Martiny Lubyovej **prevzal najvyššie rezortné vyznamenanie, ďakovný list** „za mimoriadne výsledky dosiahnuté vo výchovno-vzdelávacom procese a za dlhoročnú aktívnu činnosť v komisii OLP“.⁵ Blahoželáme! V návrhoch na ocenenia budeme pokračovať.

Celoštátne kolo XXI. ročníka OLP, trojdňová súťaž, vzdelávacie a spoločenské podujatie sa uskutočnilo v dňoch **10. – 12.4.2019** v zariadeniach Ministerstva spravodlivosti SR v Omšeni pri Trenčianskych Tepliciach. Celé podujatie sa nieslo bolo v znamení Hommage profesor Miroslav Kusý.

⁴ Viac o OLP v ČR na: <http://www.olpcr.cz/>; <https://cs-cz.facebook.com/olympiadalidskychprav/>

⁵ Pozri <https://www.minedu.sk/viac-ako-60-pedagogov-ocenil-rezort-skolstva-pri-prilezitosti-dna-ucitelov/>

Prijatie delegácie OĽP prezidentom SR Andrejom Kiskom v prezidentskom paláci 4.6.2019 v Bratislave. Tejto mimoriadnej pocty sa OĽP dostalo už po druhý raz (prvýkrát sa prijatie uskutočnilo po XX. r. OĽP, 10.5.2018). V delegácii bolo 12 finalistiek a finalistov a ich učiteliek a učiteľov, 11 členiek a členov CK OĽP a organizačného tímu celoštátneho kola a 3 reprezentanti odbornej gescie OLP. Predsedníčka CK OĽP, Dagmar Horná poďakovala prezidentovi Kiskovi za opakované uznanie a predstavila delegáciu OĽP. Prezident SR Andrej Kiska prítomným mladým ľuďom poblahoželel k úspechom a o. i. uviedol: „O dvadsať rokov to budete vy, kto bude viesť našu krajinu. Preto je nesmierne dôležité naučiť sa kriticky myslieť, argumentovať a vyjadriť svoj názor.“ Následne pán prezident zotrval s prítomnými v krátkom priateľskom dialógu.

Už v čase rozbehnutého XXII. ročníka OĽP sa 22. až 24. okt. 2019 tešili **finalistky a finalisti XXI. r. OĽP** z ceny zastúpenia Európskej komisie na Slovensku, ktorou bola **študijná cesta po európskych inštitúciách v Bruseli**.

Tolko stručne k tomu, čím sme prešli v XXI. ročníku. Čo nás čaká v nasledujúcom? Nepochybne mnoho práce a úsilia, vrátane bojov s „veternými mlynmi“ a pasovanie sa s čoraz nástojčivejšími a zložitejšími výzvami.

Nezabúdajme prosím, že nezáujem, nevedomosť, „zašívanie sa“ v pohodlnej ulite presvedčenia o vlastnej individuálnej nestrannosti spojenej s nečinnosťou, nezasahovaním a nezúčastnenosťou nič nevyriešia. V zhode s profesorom Kusým vedzme, že SLUŠNOSŤ dnes NESTAČÍ! Viac, než kedykoľvek predtým stúpa hodnota angažovaných ľudí, ktorým záleží na osudoch Zeme, demokracie a ľudskosti.

S vďakou, úctou a srdečne,

Dagmar Horná

2. Propozície XXI. ročníka Olympiády ľudských práv stredoškolskej mládeže 2018/2019

Olympiáda ľudských práv (OLP) je oficiálne súčasťou predmetových olympiád a postupových súťaží (POPS) vyhlasovaných každoročne Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR. Ide o celoročné podujatie pre stredné školy SR v príslušnom školskom roku.

XXI. ročník sa konal v súlade s platnými dokumentami, *Organizačným poriadkom Olympiády ľudských práv* (schválilo MŠVVaŠ SR 3.10.2017 pod číslom: 2017/14229:1-10G0, platí od 1.1.2018) a *Pedagogicko-organizačnými pokynmi MŠVVaŠ SR na školský rok 2018/2019*.⁶

Súťaži predchádzalo *zasadnutie Celoštátnej komisie OLP* (CK OLP), ktoré sa konalo 14. a 15. júna 2018 na Univerzite Komenského v Bratislave. CK OLP podrobne vyhodnotila XX. ročník a pripravila XXI. ročník OLP.

Propozície XXI. ročníka OLP stredoškolskej mládeže 2018/2019 boli zverejnené na webových sídlach: IUVENTY a OLP⁷, kde sa nachádza aj ďalšia dokumentácia a informácie o OLP. Propozície stanovili nosnú tému, časový harmonogram, podmienky a usmernenia súťaže. Propozície XXI. ročníka OLP, ktoré boli zverejňované od júna 2018 do januára 2019, uvádzame nižšie v rámečku. Finálne spresnenie záštít a podpory bolo uvedené na pozvánke k celoštátnemu kolu XXI. ročníka (pozri časť Prílohy).

CELOŠTÁTNA KOMISIA OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV

Propozície XXI. ročníka Olympiády ľudských práv stredoškolskej mládeže 2018 – 2019

Vyhlasovateľ súťaže
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

⁶ Pozri <https://www.minedu.sk/pedagogicko-organizacne-pokyny-na-skolsky-rok-20182019-dodatky/>

⁷ Pozri <http://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej.a> OLP: <http://www.olp.sk/>

Odborná garancia súťaže

Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv
v spolupráci
s UNESCO Chair for Human Rights Education na Univerzite Komenského v Bratislave
a Helsinským výborom pre ľudské práva na Slovensku

Záštita nad podujatím

(bude spresnené)

Podpora podujatia

(bude spresnené)

Organizátori celoštátneho kola

CK OLP, IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, OLYMP

Olympiáda ľudských práv (ďalej „OLP“) je dobrovoľnou záujmovou činnosťou žiačok a žiakov stredných škôl v Slovenskej republike (ďalej „SR“). Uskutočňuje sa každoročne a možno ju organizovať na všetkých typoch stredných škôl.

Pedagogicko-organizačné pokyny ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej „MŠVVaŠ SR“) na školský rok 2018/2019 v časti 1.6.4.1. uvádzajú:

1. V súlade s medzinárodnými záväzkami SR v problematike ľudských práv a Celoštátnou stratégiou ochrany a podpory ľudských práv v SR, schválenou vládou SR uznesením číslo 71/2015:

- a) naďalej uskutočňovať Olympiádu ľudských práv pre žiakov základných škôl,*
- b) zapájať sa do Olympiády ľudských práv ako celoštátnej súťaže žiakov stredných škôl;*

Nosná téma XXI. ročníka OLP: 30. výročie Nežnej revolúcie

školské kolá : do 7. decembra 2018; miesto : stredné školy
krajské kolá: 7. februára 2019 (štvrtok); miesto určia predsed. KK OLP
celoštátno kolo: 10. – 12. apríla 2019 (streda – piatok); miesto : Omšenie

1. Školské kolá: do 7. decembra 2018

1.1 Zúčastňujú sa ich všetky žiačky a všetci žiaci, ktorí prejavia o súťaž záujem. Školské kolo organizuje príslušná predmetová komisia spoločenskovedných predmetov, pre túto súťaž, školská komisia OLP (ďalej „ŠK OLP“). Na jej návrh riaditeľ/riaditeľka školy poverí zodpovednú osobu, učiteľa/učiteľku riadením a koordinovaním súťaže.

1.2 Celoštátna komisia OLP (ďalej „CK OLP“) odporúča zapojiť do prípravy a realizácie školského kola (formy, obsahu, práce poroty, sprievodných nesúťažných podujatí a pod.) žiačky a žiakov. CK OLP povzbudzuje žiacku obec k iniciatívne prístupu.

1.3 Formu a obsah školského kola stanoví škola a ŠK OLP. CK OLP odporúča napríklad test, diskusiu s demokratickou voľbou postupujúcej alebo postupujúceho a pod. Inšpiráciou môže byť scenár krajských kôl s písomnou a ústnou zložkou súťaže (pozri nižšie) alebo súťaž v písaní a obhajobe ľudskoprávnej úvahy. Námietky na priebeh súťaže možno adresovať predsedovi/predsedníčke ŠK OLP bezprostredne po vyhlásení výsledkov školského kola.

1.4 Do krajského kola postupuje víťaz alebo víťazka školského kola. Škola a ŠK OLP môže odporučiť na postup aj súťažiaca alebo súťažiaceho z druhého miesta.

Ak škola neorganizuje školské kolo OLP a žiak/žiačka má individuálny záujem o účasť na krajskom kole OLP, je nevyhnutné, aby škola potvrdila prihlášku žiaka/žiačky individuálne. V nevyhnutnom prípade možno kontaktovať predsedu/predsedníčku krajskej komisie OLP (ďalej „KK OLP“).

O účasti súťažiacich rozhodne predseda/predsedníčka KK OLP podľa počtu prihlásených súťažiacich a kapacity súťaže.

1.5 Školské kolá sa uskutočnia do 7. decembra 2018. Všetky **prihlášky do krajského kola** musia byť doručené na adresu predsedu/predsedníčky príslušnej KK OLP **do 14. decembra 2018** (ak nie je určené inak) a to buď listom alebo naskenované emailom. Po tomto termíne nemusia byť prihlášky akceptované. Prihláška do krajského kola bude dostupná na webových sídlach <http://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej> a www.olp.sk

2. Krajské kolá: 7. februára 2019

2.1 Zúčastňujú sa ich súťažiaci a súťažiace podľa bodu 1.4. Krajské kolá organizačne zabezpečujú školy alebo školské zariadenia, ktoré podľa návrhu predsedníčky/predseda KK OLP poverí príslušný okresný úrad.

2.2 Súťaž hodnotí krajská porota/krajské poroty po menovaní riaditeľom/riaditeľkou odboru školstva a športu okresného úradu na návrh predsedníčky/predseda KK OLP. Predsedníčky/predsedia KK OLP navrhnú počet porôt podľa potrieb súťaže a možností organizátorov.

2.3 Krajské kolá majú dve časti, písomnú (test) a ústnu (tézy). Súťažné podklady pripraví CK OLP v spolupráci s partnermi. Test zašle IUVENTA okresným úradom a predsedníckam/predsedom KK OLP. Tézy sú umiestnené na webových sídlach <http://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej> a www.olp.sk

2.4 Predsedníčky a predsedovia KK OLP zabezpečia bodovanie písomnej (test) a ústnej časti (tézy) tak, aby za každú z nich bolo možné získať rovnaké bodové maximum (napr. ak test bude mať hodnotu 50 bodov, aj ústna časť bude mať hodnotu 50 bodov).

2.5 Každá súťažiaci a každý súťažiaci dostane diplom: „úspešný riešiteľ/úspešná riešiteľka krajského kola OLP“ (pri celkovom zisku bodov 60% a viac) alebo „riešiteľ/riešiteľka krajského kola OLP“ (pri celkovom zisku bodov pod 60%). Diplomy udeľujú KK OLP podľa svojich možností.

2.6 Z každého krajského kola postupuje do celoštátneho kola 8 najúspešnejších súťažiacich. Námietky na priebeh súťaže možno adresovať predsedovi/predsedačke KK OLP bezprostredne po vyhlásení výsledkov krajského kola.

2.7 Ak sa ktokoľvek z postupujúcich vzdá postupu do celoštátneho kola, predseda/predsedačka KK OLP rozhodne o ustanovení náhradníka/náhradníčky a oznámi to predsedačke a tajomníčke CK OLP.

2.8 Podmienkou účasti v celoštátnom kole je vypracovanie písomnej práce – úvahy na jednu z tém, ktoré stanoví CK OLP v spolupráci s partnermi a ktoré budú zverejnené k dátumu krajských kôl na <http://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej> a www.olp.sk.

2.9 Závazné pokyny k napísaniu a zaslaniu písomných prác – úvah:

2.9.1 Práca musí byť originálnym dielom autora/autorky podľa štandardne stanovených noriem. CK OLP v tejto veci súťažiacim, pedagogickému dohľadu, garantom tém úvah a porotám odporúča tutoriál Akademickkej knižnice Univerzity Komenského⁸.

2.9.2 V prípade akejkoľvek odhalenej a preukázanej neetickej formy práce v priebehu súťaže CK OLP a) neumožní autorovi/autorke práce postup do celoštátneho kola súťaže; b) odníme autorovi/autorke práce prípadne získané umiestnenie/cenu/diplom/kredit, čo bude zverejnené na webových sídlach <http://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej> a www.olp.sk a o čom budú informovaní aj partneri OLP.

2.9.3 Rozsah práce: 3 normostrany (podľa prílohy číslo 1 Propozícií); normostrana: 1800 znakov vrátane medzier; písmo: Times New Roman 12; riadkovanie 1,5.

2.9.4 Prácu treba „vložiť“ do stanovenej 3-stranovej formy, v niektorom z formátov: .doc, .docx, .rtf, .odt – pozri prílohu č. 1 Propozícií; práca nebude prijatá bez dôkladného vyplnenia hlavičky nad textom práce;

2.9.5 Verzie práce/úvahy: 1 ks elektronickej úvahy a 1 ks tlačenej úvahy (zopnutej zošívачkou v ľavom hornom rohu – práce iným spôsobom neviazujte) a podpísanej (čím autor/autorka potvrdzuje originalitu práce podľa bodov 2.9.1. – 2.9.3.);

2.9.6 Adresátom/adresátkou na zaslanie elektronickej aj tlačenej verzie úvahy je predseda/predsedačka KK OLP príslušného kraja – pozri prílohu č. 2 Propozícií;

2.9.7 Termín zaslania práce/úvahy: **do 15. februára 2019.**

⁸ Pozri <https://uniba.sk/fileadmin/ruk/ak/ig-plagiatorstvo.pdf>

2.10 Predseda/predsedníčka KK OLP a) pošle prijaté práce/úvahy predsedníčke CK OLP: tlačene verzie listom a elektronické emailom; b) vypracuje záverečnú správu o priebehu a výsledkoch školských kôl a krajského kola súťaže a odošle ju emailom predsedníčke CK OLP aj tajomníčke CK OLP. Písomné práce a záverečnú správu predseda/predsedníčka KK OLP odošle **do 28. februára 2019**.

2.11 Výdavky súvisiace s prípravou a organizovaním súťaže hradí okresný úrad z účelových prostriedkov ministerstva vnútra SR (pozri: Smernica o súťažiach MŠVVaŠ SR č. 23/2017).

3. Celoštátne kolo: 10. – 12. apríla 2019

3.1 Celoštátneho kola sa zúčastňuje 8 súťažiacich za každý kraj, 64 súťažiacich z celej SR.

3.2 Miesto celoštátneho kola: Omšenie (ako v XX. r. OLP). Informácie k prihlasovaniu budú spresnené. *Súťažný poriadok celoštátneho kola a Vademecum súťažiacej a súťažiaceho* sú zverejnené na webových sídlach <http://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej> a www.olp.sk.

3.3 Celoštátne kolo má tri časti; v prvej časti súťažiace a súťažiaci riešia modelové prípady/situácie, v druhej obhajujú svoje písomné práce/úvahy, oboje pred postupovými porotami; hodnotenie týchto dvoch častí je v pomere 1 : 1.

3.4 Postupové poroty sú najmenej trojčlenné a pred každou z nich súťaží spravidla 16 súťažiacich. Z každej postupovej poroty postupujú súťažiace a súťažiaci z 1. – 3. miesta, spolu maximálne 12 súťažiacich, do tretej časti súťaže, ktorou je finále.

3.5 Vo finále pred najmenej trojčlennou finálovou porotou, celým plénom (žiackym, učiteľským, partnerským) a hosťami podujatia si súťažiace a súťažiaci žrebujú zadania týkajúce sa aktuálnych ľudskoprávných problematík a kľúčových tém. Finálová porota zložená z domácich i zahraničných odborníčov a odborníkov v oblasti ľudských práv stanoví poradie súťažiacich na 1. – 12. mieste.

3.6 Vyhodnocuje a zverejňuje sa len bodový zisk súťažiacich na 1. – 12. mieste; záznam o účasti ostatných súťažiacich bude zhotovený v abecednom poradí, bez uvedenia bodového zisku a umiestnenia. Všetci súťažiaci a všetky súťažiace dostanú diplom.

3.7 Námietky na priebeh súťaže možno adresovať predsedníčke CK OLP na mieste konania súťaže do 30 minút po vyhlásení výsledkov celoštátneho kola. Predsedníčka CK OLP na mieste rozhodne o spôsobe vybavenia námietky.

3.8 Všetky účastníčky a všetci účastníci celoštátneho kola budú môcť v jeho priebehu vyplniť dotazník spätnej väzby. Spracované dotazníky poskytnú kvantitatívne aj kvalitatívne dáta z celoštátneho kola a celého ročníka OLP a pomôžu CK OLP a) reagovať na podnety, b) komunikovať s partnermi a získať ich podporu, c) skvalitňovať súťaž a sprievodné aktivity.

3.9 Víťazi a víťazky celoštátneho kola získajú ceny podľa možností organizátorov a partnerov. Podrobnosti budú ohlásené priebežne resp. pri otvorení celoštátneho kola alebo vyhlasovaní výsledkov.

3.10 Predsedníčka CK OLP pripraví Kroniku XXI. ročníka OLP, ktorá bude zverejnená na <http://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej> a www.olp.sk. (v závislosti na možnostiach bude vydaná aj v tlačenej podobe).

3.11 Účasť učiteliek a učiteľov na celoštátnom kole je tradične žiaduca s ohľadom na jeho špecifikum ako 3-dňovej súťaže a zároveň konferencie s odbornými vzdelávacími podujatiami. Očakáva sa účasť motivovaných a aktívnych učiteliek a učiteľov, ktorí majú vážny záujem o zapojenie do všetkých častí celoštátneho kola (CK OLP neakceptuje účasť len vo forme pedagogického sprievodu).

3.12 Náklady súťažiacim a porotám: *ubytovanie a strava* budú hradené z prostriedkov MS SR, *cestovné a poistné* budú hradené z prostriedkov MŠVVaŠ SR prostredníctvom IUVENTY. Náklady učiteľkám a učiteľom, nečlenkám a nečlenom porôt: *ubytovanie a strava* budú hradené MS SR, *cestovné* uhradia vysielajúce školy. Nárok na úhradu všetkých nákladov vzniká len pri plnej a aktívnej účasti na podujatí. Bližšie usmernenie bude zverejnené v pokynoch a informáciách k celoštátnemu kolu.

Vydala: Celoštátna komisia OLP
Bratislava, 7. január 2019

PhDr. Dagmar Horná, PhD.
predsedníčka Celoštátnej komisie OLP

Prílohy:

1. Predpísaný formát písomných prác – úvah.
2. Predsedovia/predsedníčky KK OLP príslušného kraja – kontakty na zaslanie úvah.

Skratky:

CK OLP : celoštátna komisia Olympiády ľudských práv

IUVENTA : IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže

KK OLP : krajská komisia/krajské komisie Olympiády ľudských práv

MŠVVaŠ SR : Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

OLP : Olympiáda ľudských práv

SR : Slovenská republika

ŠK OLP : školská komisia Olympiády ľudských práv

3. Vzdelávanie multiplikátoriek a multiplikátorov ľudských práv a demokratického občianstva 2018

Tradičné vzdelávacie podujatia v roku 2018 sa uskutočnili na báze projektu HVS č. D032/2018/13: *Stredoškolská mládež aktívne za demokraciu a ľudské práva – účinná cesta predchádzania a eliminácie extrémizmu a radikalizmu*, ktorý podporilo MS SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. Podujatia sa uskutočnili **8.10. – 19.10. 2018** v spolupráci s CK OLP, BISLA, Kanceláriou verejného ochrancu práv, UNESCO Chair for Human Rights Education/Katedrou politológie FiF UK a inými subjektmi.

Súčasťou implementácie projektu boli tiež **vyžiadané prednášky/diskusné fóra a prieskum** *Vek ako podmienka výkonu určitých práv a povinností*. (viac v časti 11)

3.1 Harmonogram vzdelávacích podujatí 2018

Dátum	Kraj/Koordinátor/ka podujatia	Miesto podujatia
8.10. Pond.	Žilinský kraj PhDr. Ján Chovanec Mgr. Roman Minek	Gymnázium sv. Františka z Assisi J. M. Hurbana 44, 010 01 Žilina
9.10. Utorok	Trenčiansky kraj Mgr. Zuzana LалуhoVá, PhD.	Gymnázium V. B. Nedožerského, Matice slovenskej 16, 971 01 Prievidza
10.10. Streda	Trnavský kraj Mgr. Mária Juristová	Gymnázium Ivana Kupca, Komenského, 920 01 Hlohovec
11.10. Štvrtok	Nitriansky kraj PhDr. Ivana Hudaszek Semjanová	Gymnázium vo Vrábľoch, Školská 1232/26, 952 80 Vráble
12.10. Piatok	Bratislavský kraj Mgr. Zuzana Smetanová	SOŠ HSaO, Na Pántoch 9, 831 06 Bratislava
16.10. Utorok	Banskobystrický kraj PhDr. Karin Straková Mgr. Jana Hrabovská/CVČ – JUNIOR	SÚZ – Správa účelových zariadení UMB, Trieda SNP 53 974 01 Banská Bystrica
18.10. Štvrtok	Prešovský kraj PhDr. Marián Richter	RP MPC, Tarasa Ševčenka 11, 080 20 Prešov
19.10. Piatok	Košický kraj PaedDr. Jaroslava Mamčaková	Gymnázium, Alejová 1, 040 49 Košice

3.2 Program, miesta, formy, štatistika vzdelávacích podujatí a prieskum 2018

Program 9:00 – 14:00 (vrátane prestávky s občerstvením)

1. Cieľ vzdelávacieho podujatia a organizačné pokyny. Hodnotenie XX. r. a príprava XXI. r. OLP / Nosná téma: 30. výročie Nežnej revolúcie. *Lektorský tím HVS*
2. Prednášky a diskusie: Výzvy, ktorým čelí demokracia v čase 70. výročia Všeobecnej deklarácie ľudských práv. *Lektorský tím HVS*
3. Host'ovská prednáška a diskusia: osobitne v každom kraji, pozri nižšie
4. Paralelne: I. Tréning modelových prípadov/situácií. II. Vek ako podmienka výkonu práv a povinností a postoje mladých ľudí v SR/dotazníkový prieskum. *Lektorský tím HVS*
5. Posilňovanie a sieťovanie agilných škôl a projektov (OLP, EPAS a i.). Pozvanie do Platformy ambasádoriek a ambasádorov európskej demokratickej kultúry. *Lektorský tím HVS*

Lektorský tím HVS

Ing. Viliam Figusch, CSc.; PhDr. Peter Guráň, PhD., PhDr. Dagmar Horná, PhD.; PhDr. Kálmán Petőcz, PhD.

Host'ovskí lektorovali

Žilina: *doc. Samuel Abrahám, PhD., Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií/BISLA, rektor;*

Prievidza a Vrábľa: *Mgr. Dagmar Kusá, PhD., Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií/BISLA;*

Hlohovec: *Prof. PhDr. Soňa Szomolányi, PhD., Katedra politológie FiFUK, Bratislava;*

Bratislava: *Katarína Kohýlová, LL.M, Kancelária verejného ochrancu práv; podujatie pozdravila prof. JUDr. Mária Patakyová, PhD., verejná ochrankyňa práv*

Banská Bystrica: *Mgr. Radka Babel'ová a JUDr. Lenka Bodnárová, Kancelária verejného ochrancu práv;*

Prešov: *Mgr. Dagmar Kusá, PhD., Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií/BISLA;*

Košice: *Mgr. Dominika Dudášová, Kancelária verejného ochrancu práv; Matej Navrátil, PhD., Katedra politológie FiFUK, Bratislava;*

Mgr. Dagmar Kusá, PhD., Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií/BISLA a doc. MUDr. Alexandra Bražinová (Kusá), PhD., MPH, Ústav epidemiológie Lekárskej fakulty UK.

Vyžiadané prednášky a diskusné fóra sa uskutočnili popri vzdelávacích podujatiach alebo medzi nimi pre ďalšie cieľové skupiny nasledovne:

28.09.2018 na Škole pre mimor. nadané deti a gymn. v Bratislave;

lektoroval Peter Guráň;

09.10.2018 na Gymn. V. B. Nedožerského v Prievidzi;

lektorovali P. Guráň a D. Horná;

10.10.2018 na Gymnázium I. Kupca v Hlohovci; lektorovala Dagmar Horná;

11.10.2018 na Gymnázium vo Vrábľoch; lektorovala Dagmar Horná;

17.10.2018 na SOŠ IT v Banskej Bystrici; lektorovali Viliam Figusch a Dagmar Horná

17.10.2018 na Gymn. J. G. Tajovského v Bansk. Bystrici;

lektorovali V. Figusch a D. Horná

19.10.2018 na Gymnázium Alejová v Košiciach;

lektorovali Peter Guráň a Dagmar Horná;

Na týchto podujatiach sa zúčastnilo 177 žiakov a žiakov stredných škôl s ich učiteľkami a učiteľmi.

Špeciálne diskusie lektoroval Kálmán Petőcz a uskutočnili sa:

02.05.2018 na Gymnázium Nové Zámky;

15.05.2018 na Gymnázium Veľké Kapušany;

26.11.2019 na Súkromnom gymnázium Gyulu Szabóa s vyučovacím jazykom maďarským v Dunajskej Strede.

Na týchto podujatiach sa zúčastnilo 174 žiakov a žiakov stredných škôl s ich učiteľkami a učiteľmi.

Prieskum *Vek ako podmienka výkonu určitých práv a povinností* sa konal paralelne počas vzdelávacích podujatí. Nadviazali sme na naše predchádzajúce prieskumy od r. 2015, ktoré sa týkali volebného veku. Tentoraz sme sa zamerali na postoje mladých ľudí na stredných školách k vekovým limitom, ktoré sa ich bytostne týkajú, a to s ohľadom na vek trestnoprávnej zodpovednosti (14 rokov); vek beztrestného sexuálneho styku (15 rokov); vek možnosti pracovať a uzavrieť štandardnú pracovnú zmluvu (15 rokov); vek uzatvorenia manželstva s povolením súdu (16 rokov); vek účasti na voľbách (18 rokov). K realizácii a spracovaniu prieskumu pozri časť Prílohy. V tomto prieskume, ktorý považujeme v priestore SR za pioniersky a originálny, hodláme, podľa možností, ďalej pokračovať, aby sme získali dlhodobejšie dáta.

Tabuľka: **Učiteľská a žiacka účasť na vzdelávacích podujatiach pre stredné školy 2018**

Štatistiku pripravili: Soňa Treuerová (Alumni OLP) a Dagmar Horná

Kraj	Miesto	Učitelia			Žiaci a Žiačky			Partneri			Spolu
		Muži	Ženy	U + U	Žiaci	Žiačky	Ž + Ž	Muži	Ženy	Spolu	
BA	Bratislava	03	10	13	17	06	23	00	00	00	72
BB	B. Bystrica	02	17	19	04	16	20	00	01	01	80
KE	Košice	04	16	20	05	05	10	00	01	01	62
NR	Vráble	02	17	19	--	--	00	00	00	00	38
PO	Prešov	03	15	18	08	11	19	00	00	00	74
TN	Prievidza	00	07	07	08	11	19	00	00	00	52
TT	Hlohovec	03	12	15	03	05	8	00	00	00	46
ZA	Žilina	07	07	14	20	35	55	00	00	00	138
		24	101	125	65	89	154	0	2	2	562

4. Školské kolá (2018) a krajské kolá (2019)

XXI. ročníka OĽP

Školské kolá sa uskutočnili do 7. decembra 2018 podľa odporúčaní zverejnených v Propozíciách XXI. r. OĽP. Organizovali ich predmetové komisie spoločenských vied rs. školské komisie OĽP. Obsah a formu súťaže odporučila CK OĽP, ale školy mali možnosť prispôbiť ich svojim podmienkam a potrebám. Školy sa spravidla inšpirujú predošlými ročníkmi súťaže a pripravujú súťažiacich s ohľadom na vyššie kolá súťaže.

Krajské kolá sa konali 7. februára 2019 ako vedomostno-postojová súťaž, zložená z písomnej časti/testu a ústnej časti/téz, orientovaných na teóriu a prax ľudských práv. Test bol aktualizovaný, vydaný v slovenskom a maďarskom jazyku. Tézy boli čiastočne aktualizované (kvôli dopytu po ich stabilizácii, včasnom zverejnení a včasnej príprave súťažiacich) v slovenskom jazyku. Materiály sú, ako zvyčajne, k dispozícii na tréning v ďalších obdobiach OĽP (pozri nižšie, v časti 4.1, 4.2). Krajské kolá organizačne zabezpečili krajské koordinátorky a krajskí koordinátori OĽP v spolupráci s okresnými úradmi v sídle krajov a partnermi. Viac podrobností je v Správach predsedníčok a predsedov krajských komisií OĽP o školských a krajských kolách OĽP v časti 4.3.

Do celoštátneho kola sa kvalifikovalo po 8 súťažiacich z každého kraja. Následne vypracovali a predložili úvahy na témy, ktoré boli stanovené a vyhlásené po konzultáciách s garantmi tém (pozri časť 5.3). Úlohou garantov bolo vyhodnotiť úvahy v príslušnej téme, a to do konania celoštátneho kola.

4.1. Test pre písomnú časť krajských kôl v XXI. r. OĽP (v slovenskom a maďarskom jazyku)

Olympiáda ľudských práv
XXI. ročník, školský rok 2018/2019
Krajské kolo
Kategória: Stredné školy
Test – úlohy

Milé súťažiaci, milí súťažiaci,

test obsahuje 25 úloh. Na ich vypracovanie máte 45 minút. Každá úloha má 1 správne riešenie a hodnotu 2 body. Celkom môžete získať 50 bodov.

Pozorne si prečítajte text a riešenie vpíšte do odpovedového hárku. Ak nepoznáte správnu odpoveď, hľadajte najlogickejšie riešenie. Ak sa pomýlite, predošlú voľbu zreteľne prečiarknite (X) a uveďte iné riešenie.

Skratky opakovane použité v teste:

EÚ – Európska únia; OBSE – Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe; OSN – Organizácia Spojených národov; SR – Slovenská republika

Úloha 1

V decembri minulého roku sme si pripomínali 70. výročie prijatia Všeobecnej deklarácie ľudských práv (Universal Declaration of Human Rights). Tento dokument bol prijatý:

- a) Radou Európy.
- b) Organizáciou Spojených národov.
- c) Európskou úniou.
- d) Organizáciou pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe.

Úloha 2

Všeobecná deklarácia ľudských práv priniesla niekoľko revolučne nových myšlienok, ktoré zásadne zmenili nazeranie na ľudské práva. Označte z nasledujúcich zásad jednu, ktorá **nie je** výdobytkom tejto deklarácie, ale bola súčasťou právnych poriadkov mnohých krajín už pred jej vyhlásením:

- a) Akúkoľvek osobu možno zbaviť slobody len z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon a na základe rozhodnutia nezávislého súdu.
- b) Dodržiavanie ľudských práv nie je výhradnou vnútornou záležitosťou jednotlivých štátov, ale podlieha medzinárodnej normotvorbe, monitorovaniu a dohľadu.
- c) Ľudské práva nie sú obmedzené na práva občianske a politické, ale zahŕňajú aj práva hospodárske, sociálne, kultúrne, ako aj práva solidarity (práva tretej generácie).
- d) Všetci ľudia sú od narodenia rovní, preto ľudské práva ako neodňateľné oprávnenia garantujúce ľudskú dôstojnosť prináležia všetkým ľuďom na svete, nielen vybraným skupinám.

Úloha 3

V roku 2019 sa v Slovenskej republike uskutoční niekoľko druhov volieb. Demokratické voľby často označujeme prívlastkom "slobodné". Princíp slobodných volieb znamená:

- a) možnosť odovzdať svoj hlas v ktorejkoľvek volebnej miestnosti na území SR alebo z ktoréhokoľvek miesta mimo SR.
- b) možnosť výberu medzi rôznymi stranami a kandidujúcimi osobami a možnosť voľného šírenia a prijímania informácií o stranách a kandidujúcich osobách vo volebnej kampani.
- c) možnosť bezbariérového prístupu do volebných miestností pre osoby so zdravotným postihnutím vo všetkých volebných obvodoch SR.
- d) že možnosť voliť majú len tie plnoleté osoby, ktoré nie sú zbavené osobnej slobody rozhodnutím súdu.

Úloha 4

V máji 2019 sa v Slovenskej republike uskutočnia voľby do Európskeho parlamentu. Označte z uvedených možností tú, ktorá *nie je* pravdivá:

- a) v týchto voľbách možno hlasovať len v tom štáte Európskej únie, v ktorom má volič/volička občianstvo a trvalý pobyt.
- b) v týchto voľbách možno hlasovať len za politické strany registrované v členskom štáte Európskej únie, v ktorom volič/volička odovzdáva svoj hlas.
- c) v týchto voľbách je stanovená spodná hranica aktívneho volebného práva na 18 rokov.
- d) tieto voľby sú všeobecné, rovné, priame a tajné.

Úloha 5

Uvedte, ktorá z uvedených možností, týkajúcich sa organizácie práce Európskeho parlamentu (EP), *je* správna:

- a) poslankyne a poslanci sa v EP zoskupujú podľa štátnej príslušnosti a zastupujú predovšetkým záujmy toho štátu, v ktorom boli zvolení.
- b) poslankyne a poslanci sa v EP zoskupujú podľa etnickej príslušnosti a zastupujú predovšetkým záujmy (etnického) národa, ku ktorému sa hlásia.
- c) poslankyne a poslanci sa v EP zoskupujú podľa príslušnosti k určitému politickému presvedčeniu a presadzujú predovšetkým hodnoty svojich politických frakcií a ich predstavy o ďalšom formovaní európskych politík.
- d) poslankyne a poslanci v EP zastupujú predovšetkým samých seba, svoje politické presvedčenie a nie sú viazaní žiadnymi formálnymi obmedzeniami.

Úloha 6

V marci 2019 sa v Slovenskej republike uskutočnia prezidentské voľby. Ktorá z uvedených možností *je* správna?

- a) osoba, ktorá kandiduje za prezidenta/prezidentku republiky, je volená priamo občanmi a občiankami štátu v 2-kolových voľbách, pričom do 2. kola postupujú 2 najúspešnejší kandidáti/2 najúspešnejšie kandidátky z 1. kola (ak už v 1. kole niekto z nich nezíska absolútnu väčšinu hlasov, t.j. 50% + jeden hlas).
- b) osoba, ktorá kandiduje za prezidenta/prezidentku republiky, je volená nepriamo, poslancami a poslankyňami Národnej rady SR; k zvoleniu je potrebná nadpolovičná väčšina hlasov všetkých poslancov a poslankyň, t.j. najmenej 76 hlasov.
- c) osoba, ktorá kandiduje za prezidenta/prezidentku republiky, je volená priamo občanmi a občiankami v 1-kolových voľbách; víťazí kandidát/kandidátka s najväčším počtom hlasov.
- d) osoba, ktorá kandiduje za prezidenta/prezidentku republiky, je volená priamo občanmi a občiankami štátu v 2-kolových voľbách, pričom do 2. kola postupujú 3 najúspešnejší kandidáti/3 najúspešnejšie kandidátky z 1. kola (ak už v 1. kole niekto z nich nezíska absolútnu väčšinu hlasov, t.j. 50% + jeden hlas).

Úloha 7

V auguste 2019 si pripomíname 75. výročie vypuknutia Slovenského národného povstania. Zapojenie sa ľudí do povstania možno podľa nášho ústavného poriadku hodnotiť ako realizáciu jedného z ich základných práv. O ktoré právo išlo predovšetkým?

- a) právo zhromažďovania sa na verejných priestranstvách.
- b) právo na slobodnú súťaž politických síl.
- c) právo na slobodu prejavu.
- d) právo postaviť sa na odpor tým, čo odstraňujú základné ľudské práva a slobody.

Úloha 8

Najvyšší právny predpis, ktorý zakotvuje základné práva a slobody občanov a občianok nášho štátu, sa nazýva:

- a) Antidiskriminačný zákon.
- b) Ústava Slovenskej republiky.
- c) Zákonník práce.
- d) Zákon o občianskych a politických právach.

Úloha 9

Organizácie združujúce nevidomých a slabozrakých ľudí namietajú, že volebné pravidlá sú pre nich diskriminačné. Volebné lístky nie sú totiž uspokojené ich potrebám (napríklad, nie sú vytlačené slepeckým alebo zvýrazneným písmom), títo ľudia majú len právo vziať so sebou do osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov inú osobu spôsobilú upraviť hlasovací lístok podľa jej/jeho pokynov a zákona a vložiť do obálky; takouto osobou nemôže byť člen okrskovej volebnej komisie. (podľa Zákona o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov, §24, ods. 6.) Takéto riešenie:

- a) je plne v súlade s Ústavou SR a medzinárodnými zmluvami.
- b) obmedzuje volebné právo a právo na prístup k informáciám dotknutých ľudí; zároveň môže viesť k porušeniu princípu tajnosti volieb.
- c) môže viesť k porušeniu princípu tajnosti volieb, je to však jediný spôsob, ako umožniť nevidomým a slabozrakým ľuďom hlasovať.
- d) je porušením slobody prejavu dotknutých ľudí.

Úloha 10

Slovenská republika je v rokoch 2018 – 2020 už po druhýkrát vo svojej histórii členom významného orgánu OSN, a to

- a) nestálym členom Bezpečnostnej rady OSN.
- b) stálym členom Bezpečnostnej rady OSN.
- c) Rady OSN pre ľudské práva.
- d) Výkonnej rady UNESCO.

Úloha 11

Pred Európskym súdom pre ľudské práva môže jednotlivec namietiť, po vyčerpaní vnútroštátnych opravných prostriedkov, porušenie svojich práv zakotvených:

- a) v Dohovore Rady Európy o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- b) v Charte základných práv Európskej únie.
- c) vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv.
- d) v právnych predpisoch svojho domovského štátu.

Úloha 12

Dňa 1.1.2019 Slovenská republika prebrala predsedníctvo v Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe. OBSE vznikla na báze Konferencie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (v júli a auguste 1975 v Helsinkách), za účasti

najvyšších predstaviteľov všetkých vtedajších európskych štátov, USA a Kanady. Konferencia a jej následné stretnutia značne prispeli k upevneniu medzinárodného ľudskoprávneho režimu. Ktoré významné inštitúcie patriace pod OBSE sa v súčasnosti zaoberajú rôznymi aspektmi ľudských práv?

- a) Úrad pre demokratické inštitúcie a ľudské práva, Vysoký komisár pre národnostné menšiny, Predstaviteľ pre slobodu médií.
- b) Medzinárodný súdny dvor, Vysoký komisár pre utečencov, Vysoký komisár pre ľudské práva.
- c) Európsky súd pre ľudské práva, Komisar pre ľudské práva, Európsky výbor proti mučeniu.
- d) Európsky súdny dvor, Agentúra pre základné práva, Európsky ombudsman.

Úloha 13

V decembri 2019 uplynie 40 rokov od prijatia Dohovoru OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW). Prečo bolo potrebné, popri Všeobecnej deklarácii ľudských práv a vtedy platných medzinárodných ľudskoprávných paktoch (o občianskych a politických právach a o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach), prijímať osobitný dohovor venovaný problematike ľudských práv žien?

- a) Trvali na tom štáty vtedajšieho socialistického tábora na čele so Sovietskym zväzom.
- b) Dohodli sa na tom štáty na Konferencii o bezpečnosti a spolupráci v Európe v Helsinkách v roku 1975 v rámci tzv. ľudskoprávneho "koša".
- c) Práva žien sú úplne osobitné práva, ktoré sa nedajú priamo odvodiť zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv a medzinárodných paktov.
- d) Vo svete naďalej pretrvávala masová diskriminácia žien. CEDAW konkretizoval, ako sa univerzálne ľudské práva vzťahujú na špecifické situácie žien.

Úloha 14

V novembri 2019 si pripomenieme 30. výročie "Nežnej revolúcie", zmeny režimu v Československu, ktorá umožnila budovanie demokratického zriadenia. Jedným z podstatných atribútov demokracie je politický pluralizmus, slobodná súťaž politických strán a hnutí. Ktoré z hlavných požiadaviek protestujúcich v novembri 1989 smerovali k obnoveniu demokratického politického pluralizmu?

- a) Odluka cirkvi od štátu; zrovnoprávnenie všetkých druhov vlastníctva.
- b) Sloboda tlače; sloboda podnikania.
- c) Zrušenie ústavného zakotvenia vedúcej úlohy komunistickej strany a uskutočnenie slobodných volieb.

d) Zrušenie Ľudových milícií a základnej vojenskej služby; vystúpenie z Varšavskej zmluvy.

Úloha 15

Uvedte, ktorý z nasledujúcich znakov *nie je* kľúčovým atribútom liberálnej demokracie.

a) politický a hospodársky pluralizmus, slobodné voľby, nenásilná odvolateľnosť vlády, zodpovedné nakladanie s mocou.

b) rovnosť pred zákonom, zákonnosť a právna istota, delba moci medzi vzájomne nezávislé zákonodarné, výkonné a súdne orgány.

c) rozhodovanie na základe princípu väčšiny so zohľadnením rešpektu k neodňateľným individuálnym ľudským právam a legitímnym záujmom menších.

d) postupné nahrádzanie zastupiteľskej demokracie nástrojmi priamej demokracie (referendá, plebiscity, celonárodné konzultácie) vo všetkých dôležitých otázkach verejného záujmu.

Úloha 16

V závere roka 2018 u nás vyvolala „politickú búrku“ otázka účasti delegácie SR na konferencii o Globálnom rámci pre migráciu OSN (Global Compact for Migration). SR sa konferencie nezúčastnila, ale Valné zhromaždenie OSN v decembri tento politický dokument schválilo. Pojem migrant/migrantka

a) označuje ľudí, ktorí opustili svoj domov vo vidine lepšieho zárobku a sociálneho zabezpečenia v inej krajine.

b) označuje ľudí, ktorí opustili svoj štát pre oprávnené obavy pred prenasledovaním z rasových, náboženských a národnostných dôvodov alebo v dôsledku vojenského násillia.

c) označuje ľudí, ktorí nelegálne prekročili hranice iného štátu, pričom je odôvodnená obava, že budú páchať trestnú činnosť.

d) je neutrálny pojem, ktorý označuje všetkých ľudí, ktorí sa dlhodobo alebo trvale nachádzajú mimo svojho domova buď v rámci svojho štátu alebo v inom štáte, pričom sa dali na cestu buď dobrovoľne alebo pod tlakom vonkajších okolností, s cieľom zlepšiť svoje životné podmienky, alebo zachrániť sa pred prenasledovaním či iným nebezpečenstvom.

Úloha 17

Na Slovensku je už 15 rokov účinný tzv. antidiskriminačný zákon (zákon o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou). Diskriminácia je neoprávnené znevýhodňovanie alebo zvýhodňovanie. Podľa § 3 (3) antidiskriminačného zákona: „Pri posudzovaní, či ide o diskrimináciu alebo nie, sa

a) berie do úvahy, či dôvody, ktoré k nej viedli, vychádzali zo skutočnosti alebo z mylnej domnienky“.

b) neberie do úvahy, či dôvody, ktoré k nej viedli, vychádzali zo skutočnosti alebo z mylnej domnienky“.

c) o tom, či sa berie do úvahy, či dôvody, ktoré k nej viedli, vychádzali zo skutočnosti alebo z mylnej domnienky, rozhodne súd“.

d) berie do úvahy, či dôvody, ktoré k nej viedli, vychádzali zo skutočnosti alebo z mylnej domnienky len v prípade priamej diskriminácie.“

Úloha 18

Dňa 28.11.2018 vnikli aktivisti a aktivistky nezávislého ochranárskeho hnutia Greenpeace bez povolenia do areálu uhoľných baní v Novákoch a vyvesili na ťažobnú vežu transparent s nápisom "Skončíte dobu uhoľnú. Greenpeace".

Zadržala ich polícia a Okresný súd rozhodol o ich väzobnom vyšetrowaní. Pri posudzovaní prípadu orgány činné v trestnom konaní museli riešiť kolíziu viacerých princípov a základných práv a slobôd. Ktoré to boli?

a) Právo na slobodu pohybu a prejavu, právo na ochranu životného prostredia, právo na ochranu zdravia vs. prípustné obmedzenie slobody prejavu a pohybu z dôvodu práva na ochranu majetku banskej spoločnosti, bezpečnosti štátu a verejného poriadku.

b) Osobná sloboda, sloboda pohybu, právo pokojne sa zhromažďovať vs. povinnosť získať na zhromaždenie povolenie orgánu verejnej správy.

c) Právo na priaznivé životné prostredie, právo na informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu vs. ochrana citlivých informácií.

d) Právo na slobodu prejavu aktivistiek a aktivistov vs. majetkové práva banskej spoločnosti a sociálne práva baníkov.

Úloha 19

Rok 2019 je pre Ústavný súd SR významným medzníkom vzhľadom na potrebu nahradiť až 9 z celkovo 13 sudcov a sudkýň, ktorým končí mandát. Tento súd podľa Ústavy SR „rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak

namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje

- a) verejný ochranca práv“.
- b) ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky“.
- c) iný súd“.
- d) generálny prokurátor“.

Úloha 20

Vo februári 2018 boli vo svojom dome zavraždení investigatívny novinár Ján Kuciak a jeho priateľka Martina Kušnírová. Následne sa na Slovensku, najmä vo väčších mestách, zdvihla vlna masových zhromaždení, na ktorých ľudia žiadali dôkladné a objektívne vyšetrenie vraždy a vyodenie zodpovednosti. Ktoré základné práva si ľudia svojou účasťou na námestiach predovšetkým uplatňovali a o aké sa zasadzovali?

- a) právo pokojne sa zhromažďovať, sloboda prejavu, právo uplatňovať si ľudské práva, právo na život, sloboda tlače, právo na informácie, právo na spravodlivý proces, rovnosť pred zákonom.
- b) sloboda myslenia, svedomia, názoru, nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, nedotknuteľnosť obydlia, ochrana osobných údajov.
- c) právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, spôsobilosť na práva, prezumpcia nevinoty, právo na rodinný život, právo na súdnu a inú právnu ochranu.
- d) ľudia vyšli na námestia vyjadriť len svoje emócie, v priebehu mítingov boli manipulovaní rôznymi jednotlivcami a skupinami v popredí alebo v pozadí diania.

Úloha 21

Princíp nepremiľateľnosti ľudských práv znamená:

- a) povinnosť vyšetrovateľa alebo prokurátora vypočúvanú osobu poučiť o jej právach.
- b) zásadu, že ľudské práva nezanikajú ich nevyužitím alebo neuplatnením v určitej lehote.
- c) ustanovenie, že pri trestných činoch proti ľudskosti neexistuje premlčacia doba.
- d) zákaz diskriminácie nepočujúcich a nedoslýchavých osôb.

Úloha 22

Označte ľudskoprávny dohovor OSN, ktorý dosiaľ ratifikovalo najviac členských krajín (v novembri 2019 si pripomenieme 30. výročie jeho prijatia).

- a) Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím.
- b) Dohovor o právach dieťaťa.
- c) Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.
- d) Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Úloha 23

Nemecký umelec Gunter Demnig už vyše 25 rokov vytvára a vsádza do chodníkov v mnohých krajinách vrátane Slovenska kamene. Nazýva ich "Stolpersteine" (doslova: "kamene, o ktoré treba zakopnúť", v češtine sa niekedy označujú ako "kamene zmiznutých"). Do kameňa veľkosti 10x10 cm je osadená mosadzná doštička s vygravírovaným textom, ktorý pripomína pamiatku osoby, ktorá žila na danom mieste a ktorá bola

- a) bojovníčkou a bojovníkom proti rasovej neznášanlivosti a apartheidu.
- b) ochrancom a ochrankyňou ľudských práv v 20. storočí
- c) obeťou holokaustu a nacistického režimu.
- d) obeťou ranokapitalistických a iných otrockých výrobných vzťahov.

Úloha 24

V súvislosti s nariadením Európskej únie GDPR (General Data Protection Regulation) nadobudol v SR v roku 2018 účinnosť nový zákon o ochrane osobných údajov, ktorý má významný dopad aj pre pravidlá spracúvania osobných údajov v akýchkoľvek informačných systémoch, vrátane prevádzkovania sociálnych sietí. Hlavným účelom nového nariadenia je zvýšená ochrana

- a) práva na súkromie a rodinný život.
- b) práva na šírenie a prijímanie informácií.
- c) práva na osobný a osobnostný rozvoj.
- d) práva na slobodu prejavu a názoru.

Úloha 25

Od roku 1991 sa na podnet Inštitútu pre celosvetové líderstvo žien (WGLI) uskutočňuje celosvetová kampaň proti násiliu páchanému na ženách. Do kampane sa dosiaľ zapojilo viac ako 5167 organizácií a neformálnych skupín zo 187 krajín

sveta. Kampaň sa v ostatných rokoch organizuje aj na Slovensku pod názvom *16 dní aktivizmu proti násiliu páchanému na ženách*. Násilie na ženách je porušením konkrétnych ľudských práv žien, a to najmä (vyberte možnosť, ktorá najkomplexnejšie vyjadruje skutkovú podstatu):

a) práva na život, práva na sociálne zabezpečenie, slobody prejavu, slobody pohybu, práva na rodovú rovnosť.

b) práva na život, práva na ochranu pred mučením, krutým, neľudským a znevažujúcim zaobchádzaním, práva na osobnú slobodu a bezpečnosť, práva na ľudskú dôstojnosť, práva na rovnosť.

c) práva na ľudskú dôstojnosť, slobody názoru, slobody pohybu, práva na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky.

d) práva na rovnakú ochranu pred zákonom, práva na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, práva na rodinný život, slobody názoru.

Zdroje:

Ústava Slovenskej republiky; Zbierka zákonov SR; odborné publikácie o ľudských právach; medzinárodné ľudskoprávne dohovory a dokumenty; denná mienkotvorná tlač; verejnoprávne médiá; internet.

Autorka a autor: PhDr. Dagmar Horná, PhD. a PhDr. Kálmán Petőcz, PhD.

Recenzentka: prof. PhDr. Silvia Miháliková, PhD.

Redakčná úprava: PhDr. Dagmar Horná, PhD.

Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2019

Olympiáda ľudských práv
XXI. ročník, školský rok 2018/2019
Krajské kolo
Kategória: Stredné školy
Test – úlohy

Kedves Versenyzők,

a teszt 25 feladatot tartalmaz. A megoldásra összesen 45 perc áll rendelkezésetekre. Minden feladatnak 1 helyes megoldása van és 2 pontot ér. Összesen 50 pontot szerezhettek. A szöveget figyelmesen olvassátok el, válaszaitokat jelöljétek be a válaszadó lap megfelelő mezőjébe. Ha a helyes megoldást nem ismeritek, akkor

válasszátok ki a leglogikusabbnak tűnőt. A téves választ úgy tudjátok javítani, hogy egyértelműen áthúzzátok (X) és egy másik lehetőséget írtok be helyette.

A tesztben ismételten használt rövidítések:

EÚ – Európai Unió; EBESZ – Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet; ENSZ – Egyesült Nemzetek Szervezete; SzK – Szlovák Köztársaság

1. feladat

Tavaly decemberben emlékeztünk meg az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (Universal Declaration of Human Rights) elfogadásának 70. évfordulójáról. Ezt a nyilatkozatot

- a) az Európa Tanács fogadta el.
- b) az Egyesült Nemzetek Szervezete fogadta el.
- c) az Európai Unió fogadta el.
- d) az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet fogadta el.

2. feladat

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata jónéhány forradalmi gondolatot vezetett be, amelyek döntően megváltoztatták az emberi jogokról alkotott képet. Jelöljete meg a felsorolt elvekből egyet, amely *nem* a nyilatkozat vívmánya, hanem már a nyilatkozat elfogadása előtt is része volt számos állam jogrendjének:

- a) Bárkit szabadságától megfosztani csak a törvény által előírt okból és módon lehet, független bíróság döntése alapján.
- b) Az emberi jogok betartása nem az egyes államok kizárólagos belügye, hanem a nemzetközi jogalkotás, monitorozás és ellenőrzés alá tartozik.
- c) Az emberi jogok nem korlátozódnak a polgári és politikai jogokra, hanem magukba foglalják a gazdasági, szociális és kulturális jogokat, valamint a szolidaritási jogokat (ún. harmadik generációs jogok) is.
- d) Minden ember a születésétől fogva egyenlő, ezért az emberi jogok, mint az emberi méltóságot garantáló elidegeníthetetlen jogosítványok, a világon minden embert megilletnek, nem csupán bizonyos embercsoportokat.

3. feladat

2019-ben Szlovákiában többféle választásra is sor kerül. A demokratikus választásokat gyakran jelöljük a „szabad” jelzővel. A szabad választások elve azt jelenti, hogy:

- a) szavazatunkat a SzK területén lévő bármelyik szavazóhelyiségben leadhatjuk vagy a SzK területén kívül bárhonnét szavazhatunk.
- b) különböző pártok és jelöltek közül választhatunk, a pártokról és a jelöltekről szabadon szerezhethetünk és terjeszthetünk információkat a választási kampány alatt.
- c) a fogyatékkal élő személyek számára a szavazóhelyiségekbe akadálymentesített belépés biztosított a SzK minden választási körzetében.
- d) csak azok a nagykorú személyek választhatnak, akik nincsenek bíróság által szabadságvesztésre ítélve.

4. feladat

2019 májusában európai parlamenti választás lesz a Szlovák Köztársaságban. Jelöljétek meg, hogy az alábbi lehetőségek közül melyik *nem igaz*.

- a) ezen a választáson a szavazatot csak abban a tagállamban adhatja le a szavazó, amelynek az állampolgára és ahol állandó lakhellyel rendelkezik.
- b) ezen a választáson a szavazó csak azokra a politikai pártokra szavazhat, amelyek abban a tagállamban vannak bejegyezve, amelyben szavazni fog.
- c) ezen a választáson az aktív szavazati jog alsó korhatára 18 évre van meghatározva.
- d) ez a választás az általános, egyenlő, közvetlen választójog alapján, titkos szavazással történik.

5. feladat

Jelöljétek meg, hogy az Európai Parlament (EP) munkamenetéről szóló alábbi állítások közül melyik *igaz*.

- a) az EP képviselői állampolgárságuk alapján tömörülnek és elsősorban azon állam érdekeit képviselik, amelyben meg lettek választva.
- b) az EP képviselői etnikai hovatartozásuk alapján tömörülnek és elsősorban annak a nemzetnek (etnikumnak) az érdekeit képviselik, amelyhez ők tartoznak.
- c) az EP képviselői politikai meggyőződésük alapján tömörülnek és elsősorban saját politikai frakciójuk értékeit és az európai politika alakulásáról alkotott elképzeléseit akarják átültetni.
- d) az EP képviselői elsősorban önmagukat képviselik, saját politikai meggyőződésüket és nem kötik őket semmilyen formális korlátok.

6. feladat

2019 márciusában köztársasági elnök választás lesz a Szlovák Köztársaságban. Melyik lehetőség *helyes* az alábbiak közül?

- a) a köztársasági elnököt közvetlenül az állampolgárok választják kétfordulós választás során, úgy, hogy a második fordulóra az első forduló két legeredményesebb elnökjelöltje jut tovább, (ha az első fordulón senki sem szerezte meg közülük a szavazatok abszolút többségét, tehát 50% + egy szavazatot).
- b) a köztársasági elnök közvetlenül, a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának képviselői által van választva; megválasztásához az összes képviselő szavazatának több mint a fele szükséges, tehát legalább 76 szavazat.
- c) a köztársasági elnököt közvetlenül az állampolgárok választják egyfordulós választás során; a választást a legtöbb szavazatot szerző jelölt nyeri.
- d) a köztársasági elnököt közvetlenül az állampolgárok választják kétfordulós választás során, úgy, hogy a második fordulóra az első forduló három legeredményesebb elnökjelöltje jut tovább, (ha az első fordulón senki sem szerezte meg közülük a szavazatok abszolút többségét, tehát 50% + egy szavazatot).

7. feladat

2019 augusztusában emlékezünk meg a Szlovák Nemzeti Felkelés kitörésének 75. évfordulójáról. A felkelésben való részvétellel az emberek a jelenlegi alkotmányos rend szerint az egyik alapjogukat valósították meg. Melyik jogról van elsősorban szó?

- a) jog a közterületeken való gyülekezéshez.
- b) a politikai erők szabad versenyéhez való jog.
- c) szólásszabadsághoz való jog.
- d) ellenállási jog bárkivel szemben, aki az alapvető emberi jogokat és szabadságjogokat próbálja megszüntetni.

8. feladat

A SzK állampolgárok alapvető jogait és szabadságjogait rögzítő legmagasabb szintű jogi norma a

- a) Diszkrimináció elleni törvény.
- b) Szlovák Köztársaság Alkotmánya.
- c) Munka törvénykönyve.
- d) A polgári és politikai jogokról szóló törvény.

9. feladat

A vakok és gyengénlátók szervezetei diszkriminatívnak tartják a választási szabályokat. A szavazólapok ugyanis nincsenek az ő igényeikhez mértén kialakítva (például vakírással vagy kiemelt betűkkel nyomtatva), ezek az emberek csupán arra

jogosultak, hogy a szavazólapok kitöltésére kijelölt, elkülönített területre más, a szavazólapokat kitölteni képes személyt vigyenek magukkal, aki a szavazólapot az ő és a törvény utasításai szerint kitölti és borítékba helyezi; ez a személy nem lehet a választókerületi választási bizottság tagja. (A választójog gyakorlásának feltételeiről, valamint egyes törvények módosításáról és kiegészítéséről szóló törvény 24 §, 6. bekezdés) Az ilyen megoldás:

- a) teljesen összhangban van a SzK Alkotmányával és a nemzetközi szerződésekkel.
- b) korlátozza az érintettek szavazati jogát és az információkhoz való hozzáférés jogát; ezen felül a választások titkosságának megsértéséhez is vezethet.
- c) a választások titkosságának megsértéséhez vezethet ugyan, de ez az egyetlen módja annak, hogy a vakok és gyengénlátók is gyakorolhassák szavazati jogukat.
- d) az érintettek szólásszabadságának megsértését jelenti.

10. feladat

2018-2020 közötti időszakban a Szlovák Köztársaság, fennállása óta már második alkalommal, az ENSZ jelentős szervének:

- a) a Biztonsági Tanácsnak ideiglenes tagja.
- b) a Biztonsági Tanácsnak állandó tagja.
- c) az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának tagja.
- d) az UNESCO Végrehajtó Tanácsának tagja.

11. feladat

Az Emberi Jogok Európai Bíróságához, a hazai jogorvoslatok teljes kimerítése után, azon jogai megsértése ügyében adhat be az egyén kérelmet, amelyek itt vannak rögzítve:

- a) az Európa Tanács Egyezménye az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről.
- b) az Európai Unió Alapjogi Chartája.
- c) az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata.
- d) a hazai jogszabályok.

12. feladat

2019. január 1-én a Szlovák Köztársaság vette át az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet elnökségét. Az EBESZ az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet (1975 július-augusztus, Helsinki) alapján jött létre, az

összes akkori európai állam, USA és Kanada legmagasabb szintű képviselőinek részvételével. Az Értekezlet és későbbi találkozóit jelentősen hozzájárultak a nemzetközi emberi jogi rendszer megszilárdításához. Jelenleg az EBESZ melyik szervezetei foglalkoznak különféle emberi jogi kérdésekkel?

- a) Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok irodája, Nemzeti Kisebbségi Főbiztos, Sajtószabadság-képviselő.
- b) Nemzetközi Bíróság, Menekültügyi Főbiztos, Emberi Jogi Főbiztos.
- c) Emberi Jogok Európai Bírósága, Emberi Jogi Biztos, Kínzás Elleni Európai Bizottság.
- d) Európai Bíróság, Európai Alapjogi Ügynökség, Európai Ombudsman.

13. feladat

2019 decemberében lesz 40 éve, hogy elfogadásra került az ENSZ A nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló egyezménye (CEDAW). Miért volt szükség, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata és az akkor érvényes nemzetközi emberijogi paktumok (polgári és politikai jogokról, és a gazdasági, szociális és kulturális jogokról) mellett egy a nők emberi jogaival foglalkozó egyezmény elfogadására?

- a) az akkori szocialista tábor államainak követelése volt ezt, élükön a Szovjetunióval.
- b) 1975-ben Helsinkiben az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezleten részt vevő államok egyeztek meg róla az ún. „emberi jogi kosáron” belül.
- c) a nők jogai teljesen különálló jogok, nem vezethetők le közvetlenül az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatából és a nemzetközi egyezményekből.
- d) a világban továbbra is jelen van a nők tömeges hátrányos megkülönböztetése. A CEDAW megnevezte, miként vonatkoznak az általános emberi jogok a nők sajátos helyzetére.

14. feladat

2019 novemberében emlékezünk meg a Bársonyos Forradalom, a csehszlovákiai rendszerváltás 30. évfordulójáról, amely lehetővé tette a demokratikus államrend kiépítését. A demokrácia alapkövei közé tartozik a politikai pluralizmus, a politikai pártok és mozgalmak szabad versenye. Az 1989 novemberében tüntetők főbb követelései közül melyek voltak azok, amelyek a demokratikus politikai pluralizmus megújítását célozták meg?

- a) az állam és az egyház elkülönülése, a tulajdonjog minden formájának egyenjogúsítása.
- b) sajtószabadság; szabad vállalkozás.

c) a kommunista párt alkotmányban rögzített vezető szerepének eltörlése és szabad választások.

d) a néphadsereg és a kötelező katonai szolgálat megszüntetése; a Varsói Szerződésből való kilépés.

15. feladat

Jelöljétek meg, hogy az alábbiak közül melyik *nem* kulcsfontosságú alapköve a liberális demokráciának:

a) politikai és gazdasági pluralizmus, szabad választások, a kormány erőszakmentes leválthatósága, felelőseteljes hatalomgyakorlás.

b) törvény előtti egyenlőség, törvényesség és jogbiztonság, a hatalom megosztása az egymástól független törvényhozás, végrehajtás és bíróság között.

c) többségi döntéshozatal az elvehetetlen egyéni emberi jogok és a kisebbségek legitím érdekeinek tiszteletben tartása mellett.

d) a képviseleti demokrácia fokozatos felváltása a közvetlen demokrácia eszközeivel (népszavazás, népgyűlés, nemzeti konzultáció) minden lényeges közéleti kérdésben.

16. feladat

2018 végén kisebb politikai vihart kavart a SzK az ENSZ globális migrációs megállapodásáról (Global Compact for Migration) szóló konferenciáján való részvételének kérdése. A SzK a konferencián nem vett részt, de az ENSZ Közgyűlése elfogadta ezt a politikai dokumentumot. A migráns fogalom

a) olyan személyeket jelöl, akik elhagyták otthonukat más országban keresve jobb kereseti lehetőséget és szociális biztonságot.

b) olyan személyeket jelöl, akik faji, vallási vagy nemzetiségi okok miatti üldöztetéstől való jogos félelemből vagy háborús erőszak miatt elhagyták országukat.

c) olyan személyeket jelöl, akik illegálisan átlépték más állam határát és jogosan feltételezhető, hogy ott bűncselekményeket fognak elkövetni.

d) neutrális fogalom, amely minden olyan személyt jelöl, aki hosszútávon vagy tartósan otthonán kívül él saját országában vagy más országban, és vagy önként vagy külső körülmények nyomására indult útnak, életkörülményeinek javítása vagy üldöztetés, esetleg más veszély elkerülése céljából.

17. feladat

Már 15 éve érvényben van Szlovákiában a Diszkrimináció elleni törvény (Törvény az egyes területeken való egyenlő bánásmódról és a hátrányos megkülönböztetés

elleni védelemről, valamint némely törvények módosításáról és kiegészítéséről). A diszkrimináció jogtalan hátrányba vagy előnybe helyezést jelent. A Diszkrimináció elleni törvény 3. §-ának 3. bekezdése szerint: „Annak elbírálása során, hogy hátrányos megkülönböztetésről van-e szó, vagy sem

a) mérlegelendő, hogy az okok, melyek hozzá vezettek, a valóságon vagy téves feltételezésen alapultak”.

b) nem mérlegelhető, hogy az okok, melyek hozzá vezettek, a valóságon vagy téves feltételezésen alapultak”.

c) arról, hogy mérlegelhető-e, hogy az okok, melyek hozzá vezettek, a valóságon vagy téves feltételezésen alapultak, a bíróság dönt”.

d) mérlegelendő, hogy az okok, melyek hozzá vezettek, a valóságon vagy téves feltételezésen alapultak, azonban csak a közvetlen hátrányos megkülönböztetés esetén”.

18. feladat

2018. november 28-án a Greenpeace aktivistái engedély nélkül behatoltak a nyitrai (Nováky) szénbánya területére és egy transzparenst helyeztek el az aknatornyon "Skončite dobu uhoľnú. Greenpeace" („Vessetek véget a szénkorszaknak. Greenpeace”) felirattal. A rendőrség elfogta őket és a járásbíróság elrendelte előzetes letartóztatásukat. Az eset megítélésakor a büntetőjogi eljárásban részt vevő hatóságnak több alapjog és szabadságjog ütközését kellett megoldania. Melyek voltak ezek?

a) Mozgásszabadság és szólásszabadság, egészséges környezethez való jog, egészségvédelemhez való jog kontra a mozgásszabadság és szólásszabadság megengedett korlátozása a bányász társaság vagyonának, az állam biztonságának és a közrend védelmének okán.

b) Személyi szabadság, mozgásszabadság, jog a békés gyülekezéshez kontra a gyülekezéshez közigazgatási szerv engedélyének megszerzésére való köteletség.

c) Az egészséges környezethez való jog, a környezet állapotáról, valamint ezen állapot okairól és következményeiről szóló információkhoz való jog kontra érzékeny információk védelme.

d) Az aktivisták szólásszabadsághoz való joga kontra bányász társaság vagyoni jogai és a bányászok szociális jogai.

19. feladat

2019 a SzK Alkotmánybírósága számára mérföldkő lesz, 13 bírása közül 9-nek lejár a mandátuma és helyükre új bírák kerülnek. Ez a bíróság a SzK Alkotmánya szerint „dönt a természetes és jogi személyek panaszairól, ha azok alapvető jogaik és szabadságjogaik, és a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa jóváhagyásával ratifikált és törvényesen kihirdetett nemzetközi szerződésből fakadó jogaiknak megsértését kifogásolják, ha ezen jogok és szabadságjogok védelmét

- a) nem az alapjogi biztos látja el“.
- b) nem a SzK Igazságügyi Minisztériuma látja el“.
- c) nem más bíróság látja el“.
- d) nem a főügyész látja el“.

20. feladat

2018 februárjában meggyilkolták otthonában Ján Kuciak oknyomozó újságíró és barátnőjét Martina Kušnírovát. Ezt követően Szlovákia szerte, főként a nagyobb városokban, tömeges gyülekezések kezdődtek, amelyek résztvevői a gyilkosság alapos és tárgyilagos kivizsgálását és felelősségre vonást követeltek. Mely alapjogokkal éltek elsősorban a tereken gyülekező emberek, illetve melyek átültetéséért tettek?

- a) jog a békés gyülekezéshez, szólásszabadság, az emberi jogok gyakorlásához való jog, az élethez való jog, a sajtószabadság, az információs szabadság, az igazságos eljáráshoz való jog, a törvény előtti egyenlőség.
- b) a gondolkodás szabadsága, a lelkiismereti meggyőződés szabadsága, a vélemény szabadság, a személyiség és magánélet sérthetlensége, a lakóhely sérthetlensége, a személyi adatok védelme.
- c) az emberi méltóság megőrzéséhez való jog, a jogképesség, az ártatlanság védelme, a családi élethez való jog, jog a bírói és más törvényi védelemhez.
- d) az emberek érzelmeiket nyilvánították ki a tereken, a találkozók alatt befolyásolva voltak a történések előtérben és háttérben álló személyek és csoportok által.

21. feladat

Az emberi jogok elévülhetetlenségének elve azt jelenti:

- a) a nyomozó vagy az ügyész köteles a kihallgatott személyt a jogairól felvilágosítani.
- b) az emberi jogok nem szűnnek meg annak okán, hogy bizonyos időn belül nem éltek velük vagy nem voltak érvényesítve.
- c) az emberiség ellen elkövetett bűncselekmények esetén nem létezik elévülési idő.
- d) a süketek és nagyothallók hátrányos megkülönböztetésének tilalma.

22. feladat

Jelöljétek meg az ENSZ legtöbb tagállama által ratifikált emberi jogi egyezményét (2019 novemberében emlékezünk meg elfogadásának 30. évfordulójáról).

- a) Egyezmény a fogyatékossgal élő személyek jogairól.
- b) Egyezmény a gyermekek jogairól.
- c) Egyezmény a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok ellen.
- d) Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről.

23. feladat

Gunter Demnig német szobrász már több mint 25 éve alkot és helyez el számos országban, köztük Szlovákiában is, macskaköveket a járdákon. Ezeket a macskaköveket úgy nevezi, hogy "Stolpersteine" (magyarul "botlóköveknek", csehül néha "eltűntek kövei"-nek is nevezik). A 10x10 cm méretű macskakőre egy réztábla van rögzítve, amelyre nevük rágravírozásával állít emléket az egykor ott élt személyeknek, akik

- a) a fajgyűlölet és népiirtás elleni küzdelem harcosai voltak.
- b) az emberi jogok védelmezői voltak a 20. században.
- c) a holokauszt és a náci rezsim áldozatai voltak.
- d) a korai kapitalista és más rabszolgatartó termelési rendszerek áldozatai voltak.

24. feladat

Az Európai Unió GDPR rendeletének kapcsán 2018-ban a SzK-ban hatályba lépett a személyi adatok védelméről szóló új törvény, amely jelentős hatással van a személyi adatok bármilyen információs rendszeren keresztül történő feldolgozásának szabályaira, ideértve a szociális médiák üzemeltetését is. A rendelet fő célja fokozott védelmet nyújtani

- a) a magánélethez és családi élethez való jognak.
- b) az információk terjesztéséhez és fogadásához való jognak.
- c) a személy és személyiség fejlődéséhez való jognak.
- d) a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságának.

25. feladat

A Globális Női Vezetésért Kezdeményezés (Woman's Global Leadership Initiative) 1991-óta szervez nemzetközi kampányt a nők elleni erőszak ellen. A kampányba ezidáig több mint 5167 szervezet és csoportosulás kapcsolódott be a világ 187 országából. Az utóbbi években Szlovákiában is megrendezésre kerül ez a kampány a „16 Akciónap a Nők Elleni Erőszak Ellen” címmel. A nők elleni erőszak a nők konkrét emberi jogait sérti, leginkább (jelöljétek meg azt a lehetőséget, amely legátfogóbban kifejezi a tényállást):

- a) az élethez való jogot, a szociális biztonsághoz való jogot, a szólásszabadságot, a mozgásszabadságot, a nemi egyenlőséghez való jogot.
- b) az élethez való jogot, a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódok elleni védelemhez való jogot, a személyi szabadsághoz és biztonságához való jogot, az emberi méltóság megőrzéséhez való jogot, az egyenlőséghez való jogot.
- c) az emberi méltóság megőrzéséhez való jogot, a véleményszabadságot, a mozgásszabadságot, az igazságos és kielégítő munkafeltételekhez való jogot.
- d) a törvény előtti egyenlő védelemhez való jogot, az igazságos és kielégítő munkafeltételekhez való jogot, a családi élethez való jogot, véleményszabadságot.

Források:

Szlovák Köztársaság Alkotmánya, SzK Törvénytára, emberjogi szakirodalom, nemzetközi emberjogi egyezmények és dokumentumok, napi véleményformáló sajtó, közszolgálati médiák, internet.

Autorka a autor: PhDr. Dagmar Horná, PhD. a PhDr. Petőcz Kálmán, PhD.

Recenzentka: prof. PhDr. Silvia Miháliková, PhD.

Prekladateľka: Mgr. Hodossy Katalin

Redakčná úprava: PhDr. Dagmar Horná, PhD.

Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2019

4.2. Tézy pre ústnu časť krajských kôl XXI. r. OĽP (v slovenskom jazyku)

Olympiáda ľudských práv
XXI. ročník, školský rok 2018/2019
Krajské kolo
Kategória: Stredné školy
Tézy pre ústnu časť súťaže

Skratky v texte:

EÚ: Európska únia; OSN: Organizácia Spojených národov; SR: Slovenská republika; USA: Spojené štáty americké.

1. Slovenská republika vznikla pred 25 rokmi, 1. januára 1993. Prezident SR každoročne pri príležitosti výročia vzniku štátu udeľuje štátne vyznamenania. Prostredníctvom viacerých ocenených osôb si pripomíname nielen vznik štátu, ale aj udalosti „nežnej revolúcie“ z novembra 1989, keď sa v bývalom Československu kladli základy demokratického vývoja. V roku 2019 si pripomíname 30. výročie udalostí Novembra 1989.

*V súvislosti so vznikom samostatného štátu ako aj „nežnou revolúciou“, môžeme hovoriť o realizácii práva národov na sebaurčenie (right of peoples to self-determination). Sebaurčenie môže byť vonkajšie a vnútorné. Právo na **vonkajšie sebaurčenie** vyjadruje právo ľudu, národa (skupiny obyvateľstva spojenej určitými základnými identifikačnými znakmi) vytvoriť si alebo udržať svoj vlastný nezávislý štát. Právo na **vnútorné sebaurčenie** vyjadruje právo obyvateľstva štátu slobodne si zvoliť formu vlády a určovať svoj sociálny, hospodársky a kultúrny rozvoj. Dôsledné naplnenie práva na vnútorné sebaurčenie je možné len v demokracii. Vysvetlite na príklade dejín SR v období rokov 1989 – 1993 a 1989 – 2019, aký je vzťah medzi uvedenými dvoma aspektmi sebaurčenia. Na základe svojho vlastného štúdia alebo rozhovorov so svojimi starými rodičmi, rodičmi alebo rovesníkmi uveďte a analyzujte pozitívne i problematické stránky realizácie oboch aspektov práva na sebaurčenie v podmienkach SR.*

2. Všeobecná deklarácia ľudských práv bola Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov prijatá v roku 1948, po takmer tri roky trvajúcich rokovaniach, ktoré sa začali vzápätí po ukončení 2. svetovej vojny. V roku 2018 sme si pripomenuli 70. výročie jej prijatia.

Anglický názov dokumentu je *Universal Declaration of Human Rights*. Vysvetlite, čo v danom kontexte pojem „**univerzálnosť ľudských práv**“ vyjadruje. V čom je chápanie ľudských práv ako „univerzálnych“ kvalitatívne odlišné od obdobia pred 2. svetovou vojnou? S ľudskými právami sa spájajú aj iné prívlastky. Súvisí „univerzálnosť ľudských práv“ s ich ďalšími charakteristikami? Ak si myslíte, že súvisí, uveďte aspoň jeden príklad. Ak si myslíte, že nesúvisí, vysvetlite prečo.

3. Politické zriadenie, v ktorom žijeme, sa nazýva demokracia. Pôvod slova je v gréčtine a znamená „vládu ľudu“ alebo „moc ľudu“. V Ústave Slovenskej republiky je princíp „vlády ľudu“ alebo suverenity ľudu vyjadrený v čl. 2, podľa ktorého „štátna moc pochádza od občanov“.

Vysvetlite **hlavné znaky modernej európskej demokracie** v tej podobe, v ktorej sa etablovala najmä po 2. svetovej vojne, v krajinách východnej Európy, po roku 1989. Popíšte najmä **vzťah demokracie a ľudských práv**. Využite svoje poznatky o pomeroch v Československu pred rokom 1990 a zhodnoťte najdôležitejšie rozdiely v realizácii vybraných ľudských práv.

4. V júni 2016 sa vo Veľkej Británii uskutočnilo referendum o vystúpení z Európskej únie, v ktorom za účasti 72% oprávnených voličiek a voličov padla voľba na odchod Británie z EÚ pomerom 52% ku 48%. Zdá sa, že minimálne v strednodobom výhľade vystúpenie neprinesie krajine taký ekonomický, sociálny a politický úžitok, aký sľubovali zástancovia „brexitu“. Keby sa referendum konalo opakovane, pravdepodobne by tesnou väčšinou zvíťazili prívrženci a prívrženkyne zotrvania v EÚ.

Rozvedte, aké **poučenia** by ste vedeli vyvodiť z **britského referenda**. Využite aj svoje pozorovania ďalších obdobných aktuálnych alebo zamýšľaných aktivít najmä na európskej pôde. Aké sú podľa vás **výhody a nevýhody priamej demokracie**? Je možné priamu demokraciu zneužiť v jej vlastný neprospech? Ak je vaša odpoveď „áno“, uveďte príklad a vysvetlite, aké záruky by ste uplatnili, aby k zneužitiu demokracie nedošlo. Ak je vaša odpoveď „nie“, vysvetlite spôsoby predchádzania zneužitia nástrojov priamej demokracie v jej neprospech.

5. Moderná európska demokracia sa spravidla označuje ako **liberálna demokracia**. V súčasnosti čoraz viac z politicko-teoretického i stranícko-politického frontu zaznieva názor, že liberálna demokracia je v kríze.

Vysvetlite, *prečo nazývame demokratické zriadenia, ktoré existujú vo väčšine európskych štátov a štátov Severnej Ameriky, liberálnymi demokraciami?* Existujú však aj iné štáty, ktoré sa považujú za demokraciu, alebo majú v názve prívlastok „demokratický“, napríklad, *Kórejská ľudovodemokratická republika, Demokratická republika Kongo a pod.* Skúste popísať hlavné znaky, ktorými sa tieto „demokracie“ odlišujú od liberálnej demokracie, resp. popíšte kľúčové atribúty, pri absencii ktorých by ste už politicko-spoločenské zriadenie vy osobne nenazývali demokraciou.

6. V roku 2017 sa na Slovensku konali voľby do orgánov samosprávnych krajov. Vo voľbách bansko-bystrického predsedu samosprávneho kraja (župana), nezvítal, napriek pesimistickým predpovediam, kandidát strany, ktorú politologická aj žurnalistická obec označujú ako politický extrém. Strana však celkovo získala viac hlasov ako pred štyrmi rokmi. Táto strana má pomerne veľkú podporu aj v radoch stredoškolskej mládeže, najmä na odborných školách.

V čom tkvie podľa vás relatívna popularita uvedenej politickej strany a jej lídra medzi stredoškolskou mládežou? Aké opatrenia, kroky a činy zodpovedných orgánov a inštitúcií by podľa vás pomohli, aby si mládež uvedomila nebezpečenstvo politického extrémizmu? Čo považujete za určujúce znaky politického extrémizmu? Je podľa vás dôležité diferencovať javy extrémizmu a radikalizmu? Ak áno, ako?

7. Nobelovu cenu za literatúru (2016) získal americký pesničkár Bob Dylan, ktorý je známy svojimi „protestsongmi“, skladbami pranierujúcimi negatívne javy v politike a spoločnosti. Dylan sa v šesťdesiatych rokoch 20. storočia zapojil do Hnutia za občianske práva (*Civil Rights Movement*), cieľom ktorého bolo plné zrovnoprávnenie obyvateľov a obyvateľiek čiernej pleti v Spojených štátoch amerických.

Vysvetlite, v čom spočíva rasová segregácia a diskriminácia na základe rasy a farby pleti. Na báze naštudovaných reálií, prečítanej literatúry a iných zdrojov popíšte, aké podoby mala rasová diskriminácia v niektorých štátoch USA dokonca ešte v 50. a 60. rokoch minulého storočia. Ako sa USA s týmto problémom vysporiadali? Aké opatrenia na elimináciu diskriminácie boli prijaté na federálnej úrovni: Najvyšší súd, Kongres, administratíva? Ako vyzerá súčasná situácia v USA?

8. Určite poznáte vo svojom blízkom alebo širšom okolí osobu so zdravotným postihnutím. Uvedte, ako bezprostredne sa Vás takáto skutočnosť dotýka a ako Vás

kontext ľudských práv vedie k úvahám nad postavením ľudí so zdravotným znevýhodnením. Zrejme je, že výkon niektorých ľudských práv je v ich prípade sťažený.

*Uvedte, aké opatrenia zo strany štátu, prevádzkovateľov verejných zariadení a inštitúcií sú potrebné, aby **osoby so zdravotným postihnutím** mohli vo svojom živote rovnocenne a dôstojne realizovať svoje ľudské práva – a to práva občianske a politické ako aj hospodárske, sociálne a kultúrne. Zamerajte sa na osoby s pohybovým, zrakovým, sluchovým alebo mentálnym postihnutím.*

9. Národná rada SR prijala v novembri 2016 novelu zákona o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností. Predkladatelia novely deklarovali cieľ eliminovať špekulatívne registrácie údajných cirkví a náboženských spoločností za účelom získania finančných príspevkov od štátu. Novela zákona zvýšila minimálny počet plnoletých členov a členiek pre registráciu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti z 20-tisíc na 50-tisíc.

*Situujte sa do pozície poslanca alebo poslankyne Národnej rady SR a argumentujte, či je/nie je **novela zákona o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností** v súlade s Ústavou SR a jej medzinárodnými ľudskoprávnymi záväzkami. Vysvetlite, aký dopad, pozitívny alebo negatívny, môže mať implementácia novely zákona na slobodu myslenia, svedomia, prejavu a vyznania.*

10. Súdny dvor Európskej únie dňa 19. októbra 2018 predbežným opatrením nariadil Poľsku pozastaviť uplatňovanie zákona o Najvyššom súde. Poľský zákon nadobudol účinnosť 3. apríla 2018 a v procese prípravy bol dlhodobo kritizovaný Európskou komisiou i výbormi Európskeho parlamentu z dôvodu vážneho rizika porušenia princípu nezávislosti a nestrannosti súdnej moci, a tým i článku 2 Zmluvy o EÚ.⁹ Opatreniu Súdneho dvora EÚ predchádzal podnet podaný Európskou komisiou dňa 2. októbra 2018. Poľský zákon znižuje vek odchodu do dôchodku sudcov a sudkýň Najvyššieho súdu zo 70 na 65 rokov. Vztahuje sa retroaktívne na všetky sudkyne a sudcov, zvolených pred aprílom 2018. Navyše, poľský prezident má takmer neobmedzené právo menovať ďalších členov a ďalšie členky zboru Najvyššieho súdu a udeľovať výnimky podľa vlastného uváženia. Poľská vládna strana

⁹ Zmluva o EÚ, čl. 2: Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi.

sa netajú, že jej cieľom je v zrýchlenom konaní nahradiť väčšinu súdneho zboru osobami, ktoré sú jej priaznivo naklonené.

Uvedte, v čom spočíva princíp nezávislosti a nestrannosti súdnictva v demokratickom štáte Najprv sa venujte Poľsku. Je podľa vás postup Európskej komisie a Súdneho dvora EÚ na mieste? Ďalej, sústreďte sa na systém súdnej moci na Slovensku. Poukážte na štandardné inštitucionálne a politické záruky nezávislosti súdnej moci a výkonu spravodlivosti. Aké sú procesné záruky realizácie práva na spravodlivé konanie/spravodlivý proces?

11. Pred približne 100 rokmi sa skončila I. svetová vojna a pred vyše 70-timi rokmi 2. svetová vojna, najväčšia tragédia v dejinách ľudstva. Jedným z najhroznejších zločinov tejto vojny bol holokaust. V priestoroch bývalého pracovného a koncentračného tábora v Seredi sídli Múzeum holokaustu, ktorého návštevu školám spolu s inými pamätnými miestami odporúčalo naše ministerstvo školstva.

*Vysvetlite, čo označuje slovo **holokaust** Uvedte, aké základné ľudské práva boli od nástupu nacistickej moci postupne osobám židovského pôvodu odopierané, popíšte v základných bodoch ich situáciu pred deportáciami a ich polozenie v koncentračných a vyhladzovacích táboroch. Prečo je dôležité pripomínať si holokaust? Ak ste navštívili pamätné miesta holokaustu, hovorte o dojmoch, ktoré vo vás návšteva individuálne alebo skupinovo zanechala. Čo by ste v záujme neopakovania sa činov podobných holokaustu odporučili politickým reprezentáciám?*

12. V medzinárodnom testovaní PISA naši 15-roční žiaci a žiačky opakovane nedosahujú žiaduce výsledky, a to vo všetkých meraných oblastiach: čítanie s porozumením, matematická i prírodovedná gramotnosť. Odborníci a odborníčky čoraz nástojčivejšie poukazujú na to, že právo na vzdelanie, ktoré SR formálne zabezpečuje všetkým deťom a mladým ľuďom, znamená v zmysle Dohovoru OSN o právach dieťaťa ale aj podľa Rady Európy právo na *kvalitné* vzdelanie.

*Vysvetlite, prečo je **právo na vzdelanie** takým dôležitým ľudským právom? Stručne vyložte, čo viete o uplatňovaní tohto práva v rôznych častiach sveta a v našej krajine. Ak si myslíte, že v našej krajine sa úroveň vzdelanosti znižuje/zvyšuje, vysvetlite na jednotlivých príkladoch, prečo. Aké opatrenia by ste urobili ako premiér/premiérka alebo minister/ministerka školstva v záujme čo najlepšieho naplnenia práva na kvalitné vzdelanie pre všetkých ľudí?*

13. Dohovor o právach dieťaťa v článku 28 okrem iného uvádza: Štáty, zmluvné strany, musia prijať všetky príslušné opatrenia na zabezpečenie toho, aby disciplinárne opatrenia v škole boli vykonávané spôsobom zlučiteľným s ľudskou dôstojnosťou dieťaťa a v súlade s týmto dohovorom.

*Pokúste sa analyzovať toto ustanovenie **Dohovoru o právach dieťaťa** a načrtnúť model vzťahu ľudských práv dieťaťa a povinností, ktoré sú mu ukladané rodičmi rs. školským poriadkom. Aký je váš názor na vzťah práv a povinností v školskom poriadku? Aký je váš názor na spôsob a proces tvorby základných školských dokumentov: školského poriadku a školského vzdelávacieho programu. Čo (prečo a ako) by ste prípadne zmenili?*

14. Od roku 1991 platí na Slovensku zákaz trestu smrti. Od roku 2003 je tento zákaz absolútny, vzťahuje sa aj na činy spáchané v čase vojny alebo v čase bezprostrednej hrozby vojny.

*Uvedte, z členstva v ktorej medzinárodnej organizácii a z pristúpenia ku ktorému medzinárodnému ľudskoprávneho dohovoru formálne právne vyplývala pre Slovenskú republiku nevyhnutnosť zrušiť **trest smrti**? Aké sú ľudskoprávne, prípadne politické a iné dôvody zrušenia trestu smrti? Vysvetlite svoje stanovisko v otázke trestu smrti. Uvažujte v širších súvislostiach, napríklad: rôzne prístupy k zákazu trestu smrti; vyrovnávanie sa demokracií so zákazom trestu smrti v prípade postihovania osôb páchajúcich teroristické činy a pod.*

15. Vláda SR schválila Agendu 2030 OSN pre Slovensko. Agenda 2030 je svetový program pre naplnenie 17 cieľov udržateľného rozvoja. Jedným z predpokladov udržateľného života na Zemi je aj priaznivé životné prostredie.

*Vysvetlite, v čom spočíva **právo na zdravé životné prostredie** Ako sa odlišuje toto právo, ako tzv. právo tretej generácie, od „klasických“ občianskych a politických práv? Popíšte jeho podstatu, spôsob ochrany a realizácie ako aj spôsob vymáhania. Aké konkrétne príklady porušovania práva na zdravé životné prostredie viete menovať zo svojej vlastnej životnej skúsenosti rs. na základe sledovania a štúdia? Aké záväzky majú verejné a štátne orgány? Čo môžete urobiť pre nápravu vy sám/sama, v súčinnosti so svojimi rovesníkmi a rovesníčkami? Čo môžete urobiť v škole, doma, v mieste svojho bydliska?*

16. Na Slovensku naďalej prebiehajú diskusie o Dohovore Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácemu násilliu (tzv. Istanbulskom dohovore). V júni 2017 vláda SR odložila ratifikáciu tohto dohovoru na neurčito. Čo si o tom myslíte? V roku 2017 mnohé herečky otvorene poukázali na problém sexuálneho obťažovania žien a kultúry sexizmu v Hollywoode. Ženy nahlas prehovorili o tom, ako ich mohli známi muži roky beztrestne obťažovať a zneužívať, pretože všetci naokolo zatvárali oči. Zviditeľnenie ich skúseností prerástlo do celosvetovej kampane #metoo, šírenej na sociálnych sieťach. Tá dodala odvahu ďalším ženám otvorene prehovoriť a poukázať na to, že sexuálne obťažovanie a násillie patrí k najčastejším porušovaniam ľudských práv žien.

*Ako by ste definovali **obťažovanie a sexuálne obťažovanie**? Akými formami sa prejavuje? Prečo sexuálnemu obťažovaniu a násilliu čelia v prevažnej miere ženy? Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW) v článku 5 hovorí o potrebe odstraňovania stereotypov a predsudkov spojených s myšlienkou podriadenosti žien a nadradenosti mužov. Myslíte si, že uvedené ustanovenie CEDAW reaguje na problém, ktorý je reálny aj u nás? Súvisí uvedený článok dohovoru s témou sexuálneho obťažovania žien a jeho prevencie? Aké najčastejšie mýty sa spájajú s témou sexuálneho obťažovania? Prečo sú skúsenosti žien v tejto téme neustále spochybňované a zľahčované aj vo vyspelých demokratických krajinách vrátane Slovenska? Aké kroky (opatrenia) by ste navrhli, aby sa tomu zabránilo?*

17. Napriek tomu, že celkový počet teroristických útokov v Európe dlhodobo klesá, Európanky a Európania sa cítia byť čoraz ohrozenejší. Väčšina aktov terorizmu v Európe naďalej súvisí s etnickým separatizmom a pravicovým či ľavicovým extrémizmom, avšak, čo do počtu obetí, vysoko prevažuje džihádistský terorizmus. Ľudia očakávajú od svojich vlád ako aj od orgánov EÚ účinné opatrenia na zabránenie hrozby teroristických útokov. Niektorí politici a niektoré političky ale i bežní ľudia vidia príčiny teroristických útokov v nekontrolovanej migrácii z krajín ležiacich mimo EÚ.

*Ako by ste zladili opatrenia zamerané na **minimalizáciu hrozby teroristických útokov** v Európe **s požiadavkou rešpektovať základné práva a slobody občanok a občanov EÚ** (napr. právo na súkromie, slobodu pohybu, právo prijímať a šíriť informácie) ale aj rešpektovať **ľudské práva migrujúcich ľudí**? Existuje podľa vás priama súvislosť medzi terorizmom a masovou migráciou? Je podľa vás účinnejšia spoločná ochrana vonkajších hraníc EÚ, alebo by každý štát EÚ mal chrániť svoje hranice sám? Je odôvodnený návrh*

na posilnenie FRONTEXU (Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž), alebo toto posilnenie nesie so sebou riziko, že členské štáty prídu o svoju suverenitu tak, ako varuje napríklad premiér Maďarska Viktor Orbán?

18. Vo februári 2018 boli vo Veľkej Mači brutálne zavraždení dvaja mladí ľudia, investigatívny novinár Ján Kuciak a jeho priateľka, archeologička Martina Kušnírová. Novinár sa venoval odhaľovaniu podozrivých finančných operácií a zneužívaniu verejných zdrojov na obohacovanie konkrétnych osôb a firiem. Neskôr vysvitlo, že novinárovi sa predtým jedna konkrétna osoba vyhrážala, ale polícia tieto vyhrážky nepovažovala za dôvod poskytnutia zvýšenej ochrany. Po vražde sa po celej krajine začali organizovať masové pochody a protesty, požadujúce jej dôsledné vyšetrenie a vyvodenie trestnoprávných ale aj politických dôsledkov. Niektorí politici obvinili organizátorov protestov zo zneužitia vraždy na konanie namierené proti záujmom Slovenskej republiky. V septembri 2018 polícia vzniesla obvinenia proti niekoľkým osobám vo veci trestného činu objednania a vykonania vraždy.

*Uvažujte o tom, o aké **základné práva a slobody** zaručené Ústavou SR ide v tomto prípade. Analyzujte tieto práva z pohľadu obetí vraždy, organizátorov a účastníkov protestov, osôb, ktorých podozrivú ekonomickú činnosť novinár Ján Kuciak odkrýval, politikov a ústavných činiteľov dotknutých udalosťami, a napokon aj osôb obvinených a obžalovaných z vraždy a jej prípravy.*

19. Slávne heslo Francúzskej revolúcie (1789) „sloboda, rovnosť, bratstvo“ sa niekedy uvádza v podobe „sloboda, rovnosť, solidarita“, pričom každý z uvedených pojmov charakterizuje jednu generáciu ľudských práv. V prvej generácii ide o občianske a politické práva, v druhej o hospodárske, sociálne a kultúrne práva, v tretej o práva solidarity.

*Uvedte aspoň jeden alebo viac konkrétnych príkladov práv každej **z troch generácií ľudských práv** a charakterizujte ich. Rozoberte, kto je ich nositeľom, kto má povinnosť ich naplnenie garantovať a chrániť, akým spôsobom a prostredníctvom akých nástrojov a mechanizmov sa vykonávajú. Akým spôsobom dochádza k náprave v prípade ich porušenia?*

20. Ústava Slovenskej republiky v článku 12 stanovuje: „Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach.“ Hovorí tiež, že základné práva a slobody sa na území SR zaručujú „všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a nábožen-

stvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.“

Čo chápete pod poslednou vetou uvedeného článku 12 Ústavy SR? Vyberte si aspoň tri dôvody diskriminácie a uveďte ich konkrétne prejavy, s ktorými ste sa stretli vo svojom živote, alebo o ktorých ste sa dozvedeli z médií alebo v škole. Vysvetlite, v čom spočívalo v každom z nich znevýhodňovanie (alebo naopak, zvýhodňovanie), kto bol diskriminovaný, kto sa dopustil diskriminačného konania, akým spôsobom bola zjednaná náprava, rs. ak nebola, akým spôsobom by ste nápravu zjednali vy.

Autorka a autor: PhDr. Dagmar Horná, PhD. a PhDr. Kálmán Petőcz, PhD.

Recenzentka: prof. PhDr. Silvia Miháliková, PhD.

Redakčná úprava: PhDr. Dagmar Horná, PhD.

Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2019

4.3. Správy o školských a krajských kolách v XXI. r. OĽP

4.3.1. OĽP v Banskobystrickom kraji

Správu predložila: PhDr. Karin Straková, predsedníčka KK OĽP

Školské kolá OĽP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet učiteliek</i>	<i>Počet učiteľov</i>
Gymnázia	16	110	94	11	4
SOŠ	13	142	71	10	2
Spolu	29	252	165	21	6

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
Gymnázium	0
SOŠ	0
Spolu škôl – počet	0

Krajské kolo OĽP

<i>Miesto a adresa podujatia</i>	SOŠ IT, CVČ – JUNIOR, Tajovského 30, 974 09 Banská Bystrica
<i>Hlavný organizátor – osoba</i>	Mgr. Jana Hrabovská
<i>Spoluorganizátor – osoba</i>	PhDr. Karin Straková
<i>Spoluorganizátor – inštitúcia</i>	SOŠ IT, CVČ – JUNIOR, Tajovského 30, 974 09 Banská Bystrica
<i>Spolupracovali – osoby/inštitúcie</i>	
<i>Hostovali – osoby a inštitúcie</i>	Juraj Vozár/ getCLIENTS s. r. o. – Hostovská prednáška „Zručnosti budúcnosti alebo Ako sa pripraviť na svoje prvé zamestnanie“
<i>Krajské kolo financoval a poskytol + pripomienky</i>	OÚ, Nám. Ľ. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica
<i>Fotodokumentácia</i>	zaslaná

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
Gymnázium	0
SOŠ	0
Spolu škôl – počet	0

<i>Účasť</i>	Gym	SOŠ	Školy spolu
<i>Škôl</i>	15	12	27

<i>Účasť</i>	<i>Muži</i>	<i>Ženy</i>	<i>Spolu</i>
<i>Súťažiacich/gymnázia</i>	7	8	15
<i>Súťažiacich/SOŠ</i>	3	9	12
<i>Učiteľská</i>	4	12	16

<i>Poroty</i>	<i>PRIEZVISKO a meno</i>	<i>Škola</i>
<i>Predseda</i>	Mgr. HOLÉCZY PhD. Martin	Gymnázium J.G.Tajovského, Tajovského 25, 974 01 Banská Bystrica
<i>Členka</i>	PaedDr. STEJSKALOVÁ Mariana	Gymnázium M. Kováča, Mládežnícka 43, 974 01 Banská Bystrica
<i>Členka</i>	PhDr. BRDÁRSKA Alena	Gymnázium M. Kukučina Clementisova 1166, 050 01 Revúca
<i>Predsedníčka</i>	Mgr. VALOVIČOVÁ Eleonóra	Stredná odborná škola lesnícka, Akademická 16, 969 01 Banská Štiavnica
<i>Členka</i>	PhDr. RAPCOVÁ Viera	Gymnázium B. Slančíkovej – Timravy, Haličská cesta 9, 084 01 Lučenec
<i>Členka</i>	Mgr. KUBÍKOVÁ Soňa	SOŠ drevárska Lučenecká cesta 17, 960 01 Zvolen
<i>Predsedníčka</i>	Mgr. KONCOŠOVÁ Monika	Stredná odborná škola Jesenského 903, 980 61 Tisovec
<i>Členka</i>	Mgr. GONDOVÁ Danica	Stredná zdravotnícka škola, Kozačeka 4, 960 01 Zvolen
<i>Člen</i>	Mgr. PERECÁR Marcel	Katolícke gymnázium Š. Moyses Hurbanova 9, 974 00 Banská Bystrica

Do celoštátneho kola postupuje

	PRIEZVISKO a meno	Škola
1.	PRÍBOJOVÁ Anna	Gymnázium J. Chalupku, Štúrova 13, 977 01 Brezno
2.	RADLER Dominik	Gymnázium J. G. Tajovského, Tajovského 25, 974 01 Banská Bystrica
3.	NÁSALYOVÁ Patrícia	Evanjelické gymnázium, Skuteckého 5, 974 01 Banská Bystrica
4.	PEČKOVÁ Paulína	Gymnázium M. Kováča, Mládežnícka 51, 974 01 Banská Bystrica
5.	ŽILÁK Igor	Súkromné gymnázium, Gemerská cesta 1, 984 01 Lučenec
6.	KRESANOVÁ Lucia	Gymnázium Boženy Slančíkovej – Timravy, Haličská cesta 9, 98401 Lučenec
7.	BRAVČOK Samuel Michal	Gymnázium A. Sládkoviča, Komenského 18, 974 01 Banská Bystrica
8.	KUKA Matej	Gymnázium L. Štúra, Hronská 1467/3, 960 01 Zvolen

	<i>Najnižší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najnižším počtom bodov</i>	<i>Najvyšší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najvyšším počtom bodov</i>
TEST	20	1	44	2
TÉZY	6	1	50	2

Pripomienky zo strany súťažiacich:

1x konštatovanie, že by bolo lepšie sa venovať menšiemu počtu tém a dôkladnejšie.

Pripomienky zo strany pedagogického sprievodu:

- 6x v teste bolo veľa úloh s rozsiahlym textom;
- 2x pozitívne bolo, že všetky testové úlohy boli za rovnaký počet bodov;
- 1x bolo by vhodné zohľadniť pri čase písania testu dislexiu, disgrafiu príp. iné vývinové poruchy žiakov a žiačok.

Iné:

CVČ JUNIOR financovalo občerstvenie a zabezpečovalo priestory.

Dvaja prihlásení žiaci sa súťaže nezúčastnili z dôvodu choroby.

Oprava testov prebehla bez problémov.

4.3.2. OĽP v Bratislavskom kraji

Správu predložila: Mgr. Zuzana Smetanová, predsedníčka KK OĽP

Školské kolá OĽP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet učiteliek</i>	<i>Počet učiteľov</i>
Gymnázia	17	89	58	14	03
SOŠ	07	37	93	07	00
Spolu	24	126	151	21	03

Škola zúčastnená 1. krát

	<i>Názov, adresa</i>
Gymnázium	Gymnázium Bíliková ul. Bratislava 1
SOŠ	0
Spolu škôl – počet	1 ZŠ Dudová ul. BA

Krajské kolo OĽP

<i>Miesto a adresa podujatia</i>	BISLA Grosslingová 53, 811 09 Bratislava
<i>Hlavný organizátor – osoba</i>	Mgr. Zuzana Smetanová
<i>Spoluorganizátor – osoba</i>	Mgr. Dagmar Kusá, PhD./BISLA; OÚ, odbor školstva, Bratislava
<i>Spoluorganizátor – inštitúcia</i>	BISLA (Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií), záštita: rektor doc. Samuel Abrahám, PhD.
<i>Spolupracovali – osoby/inštitúcie</i>	Soňa Štefková/getCLIENTS s. r. o. – Hostovská prednáška „Zručnosti budúcnosti alebo Ako sa pripraviť na svoje prvé zamestnanie“; Patrik Nalešnik, Lukáš Sopko Zima/Alumni OĽP; Barbora Knaperková/tajomníčka CK OĽP; IUVENTA
<i>Hostovali – osoby a inštitúcie</i>	Sonja Wintersberger, Jana Hönschová/UNIS Vienna; prof. Iveta Radičová/BISLA; Stanislav Gaňa/Kancelária prezidenta SR/Alumni OĽP; Dagmar Horná, Jana Kviečinská, Kálmán Petőcz/CK OĽP;
<i>Krajské kolo financoval a poskytol; pripomienky</i>	OÚ odbor školstva Bratislava na základe Zmluvy vo výške 350,- €

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
Gymnázium	Bílikova ul., Bratislava
SOŠ	0
Spolu škôl - počet	1 + 1 ZŠ Dudova ul., Bratislava

<i>Účasť</i>	<i>Gym</i>	<i>SOŠ</i>	<i>Školy spolu</i>
Škôl	17	7	24

<i>Účasť</i>	<i>Muži</i>	<i>Ženy</i>	<i>Spolu</i>
Súťažiacich	21	12	33
Učiteľská	03	13	16

<i>Porota</i>	<i>PRIEZVISKO a meno</i>	<i>Škola</i>
<i>Predseda porôt</i>	Mgr. SMETANOVÁ Zuzana	SOŠHSaO Na pántoch 9, 831 06 Bratislava
<i>1. porota</i>	Predseda: Mgr. GÁBRIŠOVÁ Jana Členky a člen: Mgr. VANČA Martin Mgr. ČORŇÁKOVÁ Iveta NALEŠNIK Patrik	Gymn. Grosslingová ul. Bratislava Gymn. Jura Hronca Bratislava Gymn. Pezinok Alumni OĽP
<i>2. porota</i>	Predseda: Mgr. BOHUNICKÁ Jana Členky a člen: PhDr. CAPEKOVÁ Daniela Mgr. ŠEFČOVIČ Lukáš Mgr. BLÁHOVÁ Zuzana	Gymn. J. Papánka, Vazovova, Bratislava Gymn. pre TP Mokrohájska 3, Bratislava Gymn. Malacky Spoj. škola Sv. Rodiny, Gercenova, Bratislava
<i>3. porota</i>	Predseda: Mgr. KMEŤOVÁ Danka Členky: PhDr. KOPAČKOVÁ Naďa Mgr. VALAŠKOVÁ Kristína Mgr. SCHWARTZOVÁ Helena	SOŠ pre TP Mokrohájska 1, Bratislava SOŠ chemická, Vlčie Hrdlo, Bratislava Súkr. SOŠ šport., Sklodowskej, Bratislava OA Dudova, Bratislava

Do celoštátneho kola postupuje

	PRIEZVISKO a meno	Škola
1.	VAŠKO Richard	Gymnázium J. Hronca, Novohradská 3, Bratislava
2.	HORVÁTH Ondrej	Gymnázium J. Hronca, Novohradská 3, Bratislava
3.	MLYNÁR Matúš	SOŠ chemická, Vlčie Hrdlo 50, Bratislava
4.	PRÁŠIL Filip	Gymnázium Bílikova 24, Bratislava
5.	KRČMÁRIK Július	Gymnázium Grosslingová 18, Bratislava
6.	ZIFFOVÁ Ester Viktória	Spojená škola Svätej Rodiny, Gercenova 10, Bratislava
7.	BERKI Marco	OA Nevädzová 3, Bratislava
8.	RACSKO Viktor	Škola pre mimoriadne nadané deti a gymnázium Teplická, Bratislava

	<i>Najnižší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najnižším počtom bodov</i>	<i>Najvyšší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najvyšším počtom bodov</i>
TEST	12	1 (OA)	50	1 (gymn.)
TÉZY	0	2	50	3

Pripomienky zo strany súťažiacich:

Test hodnotili ako ťažký.

K prednáške nebola žiadna reflexia.

Pripomienky zo strany pedagogického sprievodu:

Pozitívne bolo hodnotené prostredie BISLA, výborná atmosféra a vzájomný rešpekt spolu súťažiacich; pozitívne bolo hodnotené vytvorenie prostredia na diskusiu s pedagógmi, hosťujúcimi osobnosťami, využitie času na 100%.

Iné: Analýza testu ukázala, že v teste len jedna otázka, č. 8, mala 100% úspešnosť; najhoršie skóre mali otázka č. 5 (21 súťažiacich), č. 12 (20 súťažiacich) a č. 19 (19 súťažiacich).

Tieto otázky sa týkali práce Európskeho parlamentu/EP. Boli hodnotené ako politologické a nie ľudskoprávne, v rámci ŠkVP sa takto inštitúcie neučia. Nie je na to priestor a pedagógovia nemajú možnosť reálne vo svojej praxi vidieť na vlastné oči fungovanie týchto inštitúcií.

Pozitívne bola hodnotená aj možnosť pre všetkých súťažiť v ústnej časti, i napriek tomu, že 9 súťažiacich neuspelo v teste. Pozitívne bolo hodnotené aj vytvorenie jednej komisie zo SOŠ, OA.

4.3.3. OĽP v Košickom kraji

Správu predložila: PaedDr. Jaroslava Mamčaková, predsedníčka KK OĽP

Školské kolá OĽP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet učiteliek</i>	<i>Počet učiteľov</i>
<i>Gymnázia</i>	24	73	158	19	05
<i>SOŠ</i>	15	35	44	11	04
<i>Spolu</i>	39	108	202	30	09

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
<i>Gymnázium</i>	0
<i>SOŠ</i>	0
<i>Spolu škôl - počet</i>	0

Krajské kolo OĽP

<i>Miesto a adresa podujatia</i>	FF UPJŠ, Katedra anglistiky a amerikanistiky, Moyzesova 9, Košice
<i>Hlavný organizátor – osoba</i>	PaedDr. Jaroslava Mamčaková
<i>Spoluorganizátor – osoba</i>	Mgr. Petra Horváthová
<i>Spoluorganizátor – inštitúcia</i>	RCM Strojárska 3, Košice
<i>Spolupracovali – osoby/inštitúcie</i>	
<i>Hostovali – osoby a inštitúcie</i>	Slávka Kočanová/getCLIENTS s. r. o. – Hostovská prednáška „Zručnosti budúcnosti alebo Ako sa pripraviť na svoje prvé zamestnanie“
<i>Krajské kolo financoval a poskytol + pripomienky</i>	KŠÚ; Katedra anglistiky a amerikanistiky UPJŠ
<i>Fotodokumentácia</i>	

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
Gymnázium	0
SOŠ	0
Spolu škôl - počet	0

<i>Účasť</i>	<i>Gym</i>	<i>SOŠ</i>	<i>Školy spolu</i>
Škôl	25	18	43

<i>Účasť</i>	<i>Muži</i>	<i>Ženy</i>	<i>Spolu</i>
Súťažiacich	18	25	43
Učiteľská	18	23	41

<i>Porota</i>	<i>PRIEZVISKO a meno</i>	<i>Škola</i>
<i>Predseda porôt</i>	MAMČAKOVÁ Jaroslava, PaedDr.	Gymnázium, Alejová 1, Košice
<i>Porota č. 1 člen</i>	MARJOV Marek, Mgr.	Spojená škola, Kollárova 17, 078 01 Sečovce
<i>členka</i>	VARGOVÁ Mária, Mgr.	Gymnázium M. R. Štefánika, Nám. L. Novomeského 4, 040 01 Košice
<i>členka</i>	FUZESZIOVÁ Danica, Mgr.	Evanjelické gymnázium J.A. Komenského, Škultétyho 1359/10, 040 01 Košice
<i>Porota č. 2 člen</i>	VALNÝ Petr, JUDr.	Obchodná akadémia, Akademika Hronca 8, 048 01 Rožňava
<i>členka</i>	DEDINOVÁ, Radoslava, Mgr.	Gymnázium, Kpt. Nálepku 6, 073 01 Sobrance
<i>členka</i>	KOTELEŠOVÁ Juliana, Mgr.	Gymnázium Š. Moyses, 045 17 Moldava nad Bodvou

Do celoštátneho kola postupuje

	<i>PRIEZVISKO a meno</i>	<i>Škola</i>
1.	ŠOLTÉS Šimon	Gymnázium, Trebišovská 12, 040 Košice
2.	HANUŠOVSKÝ Matúš	Gymnázium sv. T. Akvinského, Zbrojničná 3, Košice
3.	DULINOVÁ Barbora	Gymnázium, Ľ. Štúra, 071 01 Michalovce

4.	MESÁROŠ Branislav	Gymnázium P. Horova, Masarykova 1, 071 01 Michalovce
5.	DANKO Dalibor	Gymnázium Š. Moyses, Školská 13, Moldava nad Bodvou
6.	PAPPOVÁ Viktória	Gymnázium-Gimnázium, Z. Fábryho 1, Veľké Kapušany
7.	MELEGA Jaroslav	Gymnázium, Lorencova 46, Krompachy
8.	NEMČOKOVÁ Soňa	Gymnázium, Šrobárova 1, Košice

	<i>Najnižší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najnižším počtom bodov</i>	<i>Najvyšší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najvyšším počtom bodov</i>
TEST	18	1	44	1
TÉZY	15	1	45	2

Pripomienky zo strany súťažiacich: --

Pripomienky zo strany pedagogického sprievodu: --

Iné: --

4.3.4. OĽP v Nitrianskom kraji

Správu predložila: PhDr. Ivana Hudaszek Semjanová, predsedníčka KK OĽP

Školské kolá OĽP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet učiteliek</i>	<i>Počet učiteľov</i>
Gymnázia	13	78	73	10	2
SOŠ	26	155	126	19	3
Spolu	39	233	199	29	5

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
Gymnázium	0
SOŠ	Súkromná škola úžitkového výtvarníctva, Gagarinova 2490/13, 955 01 Topoľčany
Spolu škôl – počet	1

Krajské kolo OĽP

Miesto a adresa podujatia	Gymnázium Vráble, Školská 1232/26, 952 80 Vráble
Hlavný organizátor – osoba	PhDr. Ivana Hudaszek Semjanová, Gymnázium Vráble
Spoluorganizátor – osoba	Mgr. Katarína Nemčičová
Spoluorganizátor – inštitúcia	OÚ, Nitra
Spolupracovali – osoby/inštitúcie	
Hostovali – osoby a inštitúcie	
Krajské kolo financoval a poskytol + pripomienky	OÚ, Nitra
Fotodokumentácia	Web stránka Gymnázium Vráble

Škola zúčastnená 1. krát

Názov, adresa

Gymnázium	0
SOŠ	Súkromná škola úžitkového výtvarníctva, Gagarinova 2490/13, 955 01 Topolčany
Spolu škôl – počet	1

Účasť	Gym	SOŠ	Školy spolu
Škôl	13	24	37

Účasť	Muži	Ženy	Spolu
Súťažiacich	23	14	37
Učiteľská	4	26	30

Porota	PRIEZVISKO a meno	Škola
Predsedníčka	Mgr. KOPECKÁ Helena	Gymnázium Topolčany, Ul. 17. novembra 1180/16, 955 01 Topolčany
Členka	doc. Mgr. JAKUBOVSKÁ Viera, PhD.	Filozofická fakulta UKF Nitra, Katedra filozofie, Hodžova 1, 949 74 Nitra
Členka	doc. JONÁŠKOVÁ Gabriela, CSc.	Filozofická fakulta UKF Nitra, Katedra filozofie, Hodžova 1, 949 74 Nitra

Do celoštátneho kola postupuje

	PRIEZVISKO a meno	Škola
1.	STREDANSKÝ Jakub	Gymnázium Golianova 68, 949 01 Nitra
2.	VYKOUKAL Šimon	Gymnázium Nové Zámky, M. R. Štefánika 16, 940 61 Nové Zámky
3.	KAJANOVIČ Kristián	Gymnázium, Bernolákova 37, 942 01 Šurany
4.	SOLÁR Timon Milan	Gymnázium, Párovská 1, 950 50 Nitra
5.	CAGALOVÁ Lucia	Obchodná akadémia, Inovecká 204, 955 94 Topoľčany
6.	PAP Rastislav	Gymnázium Vráble, Školská 1232/26, 952 80 Vráble
7.	LASKOVIČ Róbert	Gymnázium L. J. Šuleka, Pohraničná 10, 945 52 Komárno
8.	HALO Juraj	Súkromná škola úžitkového výtvarníctva, Gagarinova 2490/13, 955 01 Topoľčany

	<i>Najnižší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najnižším počtom bodov</i>	<i>Najvyšší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najvyšším počtom bodov</i>
TEST	22	5	46	1
TÉZY	33	1	50	1

Pripomienky zo strany súťažiacich: --

Pripomienky zo strany pedagogického sprievodu:

Otázky v teste boli veľmi široko koncipované, t. j. dlhé. Skutočnosť na stredných školách je taká, že výučba ľudských práv a vôbec občianskej náuky je veľmi obmedzená, čo sa týka časovej dotácie. A tak všetko závisí od záujmu žiakov a aktivity učiteľov.

Iné: Financovanie bolo nedostatočné. Ak chce ministerstvo robiť olympiády, tak by sa malo postarať aj o finančnú stránku. Týka sa to cien, občerstvenia a odmien pre porotu. Pripomienkujem to každý rok.

4.3.5. OĽP v Prešovskom kraji

Správu predložil: PhDr. Marián Richter, predseda KK OĽP

Školské kolá OĽP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet učiteliek</i>	<i>Počet učiteľov</i>
<i>Gymnázia</i>	17	105	88	12	4
<i>SOŠ</i>	15	77	123	13	2
<i>Spolu</i>	32	182	211	25*	6*

*1 súťažiaca sa zúčastnila na základe individuálneho záujmu

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
<i>Gymnázium</i>	0
<i>SOŠ</i>	SPŠ techniky a dizajnu, Poprad
<i>Spolu škôl – počet</i>	1

Záver, poznámky a návrhy k školským kolám:

Školské kolá sa uskutočnili v zmysle Propozícií a Organizačného poriadku súťaže. Väčšina škôl organizovala školské kolá podľa vzoru krajských kôl, a to dvojkolovo - formou testu a ústnym pohovorom k aktuálnym ľudskoprávnym otázkam (12 škôl); 9 škôl organizovalo školské kolo len formou testu. V oboch prípadoch zvíťazili súťažiaci s najvyšším počtom bodov. Niektoré školy využili možnosti prezentácií, diskusných príspevkov, či tajničiek s následnými diskusiami k zaujímavým témam, napr. Brexit, voľby prezidenta, voľby do europarlamentu a pod. Len 2 školy neorganizovali školské kolo vôbec a v prípade 6 škôl sa učitelia k školským kolám nevyjadrili.

Aj v tomto ročníku sme sa stretli s požiadavkou zjednotenia organizovania školských kôl, čo by, podľa niektorých učiteliek a učiteľov, prispelo k objektívnejšej nominácii žiakov a žiakov do krajských kôl.

Krajské kolo OĽP

<i>Miesto a adresa podujatia</i>	RP MPC Prešov, Ulica Tarasa Ševčenka 11
<i>Hlavný organizátor – osoba</i>	PhDr. Marián Richter
<i>Spoluorganizátor – osoba</i>	
<i>Spoluorganizátor – inštitúcia</i>	RP MPC Prešov
<i>Spolupracovali – osoby/inštitúcie</i>	
<i>Hostovali – osoby a inštitúcie</i>	

Krajské kolo financoval a poskytol
+ pripomienky
Fotodokumentácia

OÚ, odbor školstva, Prešov: nízka finančná
dotácia na občerstvenie = 0,20 € / osoba

Škola zúčastnená 1. krát

Názov, adresa

Gymnázium	0
SOŠ	SPŠ techniky a dizajnu Poprad
Spolu škôl – počet	1

Účasť

Gym

SOŠ

Školy spolu

Škôl	16	11	27
------	----	----	----

Účasť

Muži

Ženy

Spolu

Súťažiacich	14	13	27
Učiteľská	3	15	18

Porota

PRIEZVISKO a meno

Škola

Predseda	RICHTER Marián, PhD.	Obchodná akadémia, Volgogradská 3, 080 74 Prešov
Členka	ŠTEFANČÍKOVÁ SOŇA, Mgr.	Iuventa – Slovenský inštitút mládeže, Karloveská 64, 842 58 Bratislava
Člen	KREDÁTUS Juraj, PhD.	VÚC Prešov, odbor školstva, Námestie mieru 1, 080 01 Prešov
Členka	LAZOROVÁ Jozefína, Mgr.	Gymnázium sv. Moniky, Tarasa Ševčenka 1, 080 01 Prešov
Člen	KOLÁRIK Tomáš, Mgr.	Okresný úrad, odbor školstva, Tarasa Ševčenka 11, 080 01 Prešov

Do celoštátneho kola postupuje

	PRIEZVISKO a meno	Škola
1.	HANZOVÁ Pavlína	Evanjelické kolegiálne gymnázium, Námestie legionárov 3, 080 01 Prešov
2.	MUČIČKA Christián	Gymnázium Medzilaborce, Duchnovičova 13, 068 01 Medzilaborce
3.	ČOREJ Tomáš	Gymnázium Jána Adama Raymana, Mudroňova 20, 080 01 Prešov

4.	ZALACKOVÁ Diana	Obchodná akadémia, Volgogradská 3, 080 74 Prešov
5.	MARTONOVÁ Barbora	Gymnázium svätej Moniky, Tarasa Ševčenka 1, 080 01 Prešov
6.	PAVOL Peter	Gymnázium, Kukučínova 4239/1, 058 39 Poprad
7.	ČECH Marián	Gymnázium arm. generála L. Svobodu, Komenského 4, 066 01 Humenné
8.	BORUV Jakub	Súkromné gymnázium v Bardejove, Námestie arm. gen. L. Svobodu 16, 085 01 Bardejov

	<i>Najnižší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiach s najnižším počtom bodov</i>	<i>Najvyšší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiach s najvyšším počtom bodov</i>
TEST	18	1	46	1
TÉZY	19	1	46	1

Pripomienky zo strany súťažiach:

Vhodný výber miesta organizovania krajského kola.

S výnimkou jednej súťažiacej všetci súťažiaci vyjadrili spokojnosť s ústretovosťou poroty, vytváraním vhodnej atmosféry a priateľského prostredia.

Pripomienky zo strany pedagogického sprievodu:

Podobne ako v prípade súťažiach prevládala spokojnosť s výberom miesta organizovania krajského kola.

Účastníčky a účastníci opätovne vyjadrili maximálnu nespokojnosť s financovaním krajského kola, ktorého sa všetci súťažiaci, ako aj pedagogický sprievod zúčastnili na vlastné náklady, prípadne náklady vysielajúcej školy.

Rovnako prejavili nespokojnosť s neposkytnutím občerstvenia, na ktoré Okresný úrad, odbor školstva v Prešove vyčlenil sumu 0,20 € na osobu.

Iné: --

4.3.6. OĽP v Trenčianskom kraji

Správu predložila: Mgr. Zuzana Lalahová, PhD., predsedníčka KK OĽP

Školské kolá OĽP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet učiteliek</i>	<i>Počet učiteľov</i>
Gymnázia	10	135	80	11	1
SOŠ	12	27	26	10	0
Spolu	22	162	106	21	1

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
Gymnázium	0
SOŠ	0
Spolu škôl – počet	0

Krajské kolo OĽP

<i>Miesto a adresa podujatia</i>	Gymnázium V. B. Nedožerského, Matice slovenskej 16, 971 01 Prievidza
<i>Hlavný organizátor – osoba</i>	Mgr. Zuzana Lalahová, PhD.
<i>Spoluorganizátor – osoba</i>	
<i>Spoluorganizátor – inštitúcia</i>	Gymnázium V. B. Nedožerského, Matice slovenskej 16, 971 01 Prievidza
<i>Spolupracovali – osoby/inštitúcie</i>	
<i>Hostovali – osoby a inštitúcie</i>	Miroslav Kubiš/getCLIENTS s. r. o. – Hostovská prednáška „Zručnosti budúcnosti alebo Ako sa pripraviť na svoje prvé zamestnanie“;
<i>Krajské kolo financoval a poskytol</i>	
<i>Fotodokumentácia</i>	

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
Gymnázium	0
SOŠ	0
Spolu škôl - počet	0

<i>Účasť</i>	<i>Gym</i>	<i>SOŠ</i>	<i>Školy spolu</i>
<i>Škôl</i>	10	12	22
<i>Účasť</i>	<i>Muži</i>	<i>Ženy</i>	<i>Spolu</i>
<i>Súťažiacich</i>	9	9	18
<i>Učiteľská</i>	0	19	19

<i>Porota</i>	<i>PRIEZVISKO a meno</i>	<i>Škola</i>
<i>Predsedníčka</i>	STRMEŇOVÁ Dagmar, Mgr.	Gymnázium Ivana Bellu, Lipová, 972 51 Handlová
<i>Členka</i>	OLEJÁROVÁ Zuzana, Mgr.	Obchodná akadémia, F. Madvu 2, 971 29 Prievidza
<i>Členka</i>	KUČOVÁ Alena, Mgr.	Stredná odborná škola, T. Vansovej 32, 971 01 Prievidza
<i>Členka</i>	RAJCIGELOVÁ Katarína, PaedDr.	Gymnázium V. B. Nedožerského, Matice slovenskej 16, 971 01 Prievidza

Do celoštátneho kola postupuje

	<i>PRIEZVISKO a meno</i>	<i>Škola</i>
1.	ŠTRBA Tomáš	Gymnázium V. B. Nedožerského, Matice slovenskej 16, 97101 Prievidza
2.	MALÝ Dominik	Spojená škola s organizačnými zložkami, zložka gymnázium, Rastislavova 332, 972 71 Nováky
3.	ČVIRIK Adam	Gymnázium, Ul.1.mája 905, 020 15 Púchov
4.	BALÁŽIKOVÁ Monika	Stredná odborná škola, Lipová 8, 972 51 Handlová
5.	BRIEŠŤANSKÝ Adam	Gymnázium J. Jesenského, Radlinského 665/2, 957 01 Bánovce nad Bebravou
6.	HRADŇANSKÁ Margaréta	Gymnázium, Školská 234 – 8, 017 01 Považská Bystrica
7.	PECHÁČKOVÁ Lucia	Gymnázium L. Štúra, 1.mája 2, 911 35 Trenčín
8.	VEČEROVÁ Alena	Obchodná akadémia M. Hodžu, M. Rázusa 1, 911 29 Trenčín

	<i>Najnižší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najnižším počtom bodov</i>	<i>Najvyšší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najvyšším počtom bodov</i>
TEST	13	1	48	1
TÉZY	23	1	50	2

Pripomienky zo strany súťažiacich: --

Pripomienky zo strany pedagogického sprievodu: --

Iné:

Súťažiaci Anton Magdolen: Gymnázium Partizánske, ktorý sa umiestnil na 8. mieste a mal postúpiť do celoštátneho kola, bezprostredne po skončení súťaže ohlásil, že sa ho nemôže zúčastniť z dôvodu nevyhovujúceho termínu. Postupuje preto v poradí deviata Alena Večerová, OA Trenčín.

4.3.7. OĽP v Trnavskom kraji

Správu predložil: doc. PhDr. Peter Rusnák, PhD., predseda KK OĽP

Školské kolá OĽP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet učiteliek</i>	<i>Počet učiteľov</i>
Gymnázia	8	30	19	6	3
SOŠ	3	12	7	4	0
Spolu	11	42	26	10	3

Škola zúčastnená 1. krát

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
Gymnázium	0
SOŠ	0
Spolu škôl – počet	0

Krajské kolo OĽP

<i>Miesto a adresa podujatia</i>	Gymnázium Pierra de Coubertina, Nám. SNP 9, 921 26 Piešťany
<i>Hlavný organizátor – osoba</i>	Doc. PhDr. Peter Rusnák, PhD.
<i>Spoluorganizátor – osoba</i>	
<i>Spoluorganizátor – inštitúcia</i>	
<i>Spolupracovali – osoby/inštitúcie</i>	Primátor mesta Piešťany Mgr. Peter Jančovič, PhD. / zástita

<i>Hostovali – osoby a inštitúcie</i>	Dr. Nižňanský, ProPolis
<i>Krajské kolo financoval a poskytol + pripomienky</i>	CEIT a. s.; Zuzana Szaras/getCLIENTS s. r. o. – Hostovská prednáška „Zručnosti budúcnosti alebo Ako sa pripraviť na svoje prvé zamestnanie“; OÚ Trnava; MsÚ Piešťany – kancelária primátora (poskytli vecné dary pre víťazov a propagačné materiály mesta)
<i>Fotodokumentácia</i>	https://gypy.edupage.org

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
Gymnázium	0
SOŠ	0
<i>Spolu škôl - počet</i>	0

<i>Účasť</i>	<i>Gym</i>	<i>SOŠ</i>	<i>Školy spolu</i>
<i>Škôl</i>	8	3	11

<i>Účasť</i>	<i>Muži</i>	<i>Ženy</i>	<i>Spolu</i>
<i>Súťažiacich</i>	9	12	21
<i>Učiteľská</i>	2	9	11

<i>Porota</i>	<i>PRIEZVISKO a meno</i>	<i>Škola</i>
<i>Predseda</i>	Mgr. CHMURČIAK Peter	Gymnázium F.V. Sasinka, Nám. slobody 3, 909 01, Skalica
<i>Členka</i>	Mgr. VOZÁROVÁ Marta	Gymnázium Angely Merici, Hviezdoslavova 10, 917 01, Trnava
<i>Členka</i>	Mgr. VAVRÍKOVÁ Tatiana	Gymnázium J.B. Magina, Beňovského 358/100, 922 03, Vrbové

Do celoštátneho kola postupuje

	<i>PRIEZVISKO a meno</i>	<i>Škola</i>
1.	BEŇAČKA Andrej	Gymnázium Pierra de Coubertina, Nám. SNP 9, 921 26, Piešťany
2.	RICHTER Daniel	Gymnázium F.V. Sasinka, Nám. slobody 3, 909 01, Skalica

3.	MACEJKOVÁ Beáta	Gymnázium J.B. Magina, Beňovského 358/100, 922 03, Vrbové
4.	BACHRATÝ Filip	Gymnázium Angely Merici, Hviezdoslavova 10, 917 01, Trnava
5.	FOLTÍN Juraj	Gymnázium L. Novomeského, Dlhá 1037/12, Senica
6.	BORIS Dominik	Gymnázium M.R. Štefánika, Slnecná 2, 931 01, Šamorín
7.	MASARYKOVÁ Nina Mária	Gymnázium Pierra de Coubertina, Nám. SNP 9, 921 26, Piešťany
8.	MONIŠOVÁ Radana	Obchodná akadémia, Kukučínova 2, 917 29 Trnava

	<i>Najnižší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najnižším počtom bodov</i>	<i>Najvyšší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najvyšším počtom bodov</i>
TEST	20	1	60	1
TÉZY	26	1	60	1

Pripomienky zo strany súťažiacich:

Neboli adresované komisii ani usporiadateľovi

Pripomienky zo strany pedagogického sprievodu:

Neboli adresované komisii ani usporiadateľovi

Iné:

Stredoškolskú súťaž otvorila riaditeľka gymnázia Mgr. Miroslava Hanková a primátor mesta Mgr. Peter Jančovič, PhD. Diplomy a štedré ocenenia, ktorými súťaž podporila aj kancelária primátora MsÚ v Piešťanoch, víťazom slávnostne odovzdali riaditeľka školy, členovia poroty spolu s krajským predsedom OĽP Petrom Rusnákom, ako aj čestný hosť súťaže a bývalý splnomocnenec vlády SR Ing. Viktor Nižňanský, PhD. z piešťanskej organizácie ProPolis.

Súťažiacim sa počas plánovanej prestávky venovali spol. CEIT a.s. s prednáškou na tému trhu práce a profesných vízií pre mladých ľudí ako aj pracovníčky zo spol. getCLIENTS, s. r. o. Fotografický záznam zo súťaže realizovalo Gymnázium Pierra de Coubertina (administrátor školskej siete Roman Ondrejka), v zmysle platnej legislatívy.

4.3.8. OĽP v Žilinskom kraji

Správu predložil: PhDr. Ján Chovanec, predseda KK OĽP

Školské kolá OĽP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet žiakov</i>	<i>Počet učiteliek</i>	<i>Počet učiteľov</i>
Gymnázia	20	168	123	14	6
SOŠ	24	140	90	16	8
Spolu	44	308	213	30	14

Škola zúčastnená 1. krát

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
Gymnázium	Evanjelická spojená škola, Martin
SOŠ	0
Spolu škôl – počet	1

Krajské kolo OĽP

Miesto a adresa podujatia

Gymnázium sv. Františka z Assisi,
J.M. Hurbana 44, 010 01 Žilina

Hlavný organizátor – osoba

PhDr. Ján Chovanec, predseda KK OĽP ZA kraj

Spoluorganizátor – osoba

Mgr. Dávid Tyrol

Spoluorganizátor – inštitúcia

OÚ odbor školstva Žilina

Spolupracovali – osoby/inštitúcie

Ing. Trauerová

Hostovali – osoby a inštitúcie

Danica Lauková/getCLIENTS s. r. o. – Hostovská prednáška „Zručnosti budúcnosti alebo Ako sa pripraviť na svoje prvé zamestnanie“;

Krajské kolo financoval a poskytol + pripomienky

OÚ, odbor školstva, Žilina

Fotodokumentácia

Webstránka Gymnázium sv. Františka Žilina

Škola zúčastnená 1. krát

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
Gymnázium	Evanjelická spojená škola Martin
SOŠ	0
Spolu škôl – počet	1

<i>Účasť</i>	<i>Gym</i>	<i>SOŠ</i>	<i>Školy spolu</i>
Škôl	21	19	40

<i>Účasť</i>	<i>Muži</i>	<i>Ženy</i>	<i>Spolu</i>
<i>Súťažiacich</i>	20	20	40
<i>Učiteľská</i>	12	18	30

<i>Porota</i>	<i>PRIEZVISKO a meno</i>	<i>Škola</i>
<i>Predseda</i>	CHOVANEK Ján, PhDr.	Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš
<i>Členka</i>	ČERNEKOVÁ Emília, PaedDr.	Obchodná akadémia, Čadca
<i>Člen</i>	MINEK Roman, Mgr.	Evanjelická spojená škola, Martin

Do celoštátneho kola postupuje

	<i>PRIEZVISKO a meno</i>	<i>Škola</i>
1.	PEŠKOVÁ Adriána	Gymnázium Varšavská cesta, Žilina
2.	KUTLIAK Maximilián	Gymnázium A. Bernoláka, Námestovo
3.	ŠIMČISKO Juraj	Gymnázium Turzovka
4.	BOBÁK Filip	Gymnázium M. M. Hodžu, Lipt. Mikuláš
5.	PLAŠIL Michal	Gymnázium J. Lettricha, Martin
6.	KNOŠKOVÁ Michaela	Bilingválne gymnázium M. Hodžu, Sučany
7.	AGHOVÁ Filoména	Gymnázium sv. Františka z Assisi, Žilina
8.	KAJAN Juraj	Gymnázium V. Paulínyho – Tótha, Martin

	<i>Najnižší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najnižším počtom bodov</i>	<i>Najvyšší počet bodov</i>	<i>Počet súťažiacich s najvyšším počtom bodov</i>
<i>TEST</i>	8	1	46	1
<i>TÉZY</i>	0	2	60	3

Pripomienky zo strany súťažiacich: žiadne

Pripomienky zo strany pedagogického sprievodu: žiadne

5. Celoštátne kolo XXI. ročníka OLP 2019

5.1 Organizácia, priebeh, partneri, ceny, mediálna podpora

Celoštátnemu kolu predchádzalo zverejnenie a distribúcia **pozvánky** s programom v slovenskom jazyku a **plagátu** v slovenskom aj anglickom jazyku, **pokynov a informácií** pre účastníčky a účastníkov.

Na celoštátnom kole bol zverejnený **Súťažný poriadok** a **Vademecum súťažiacej a súťažiaceho** ako aj **dotazníky spätnej väzby** pre pedagogickú a žiacku časť podujatia (dokumenty celoštátného kola pozri v časti 11, zistenia z dotazníkov v časti 6.).

Termín a miesto celoštátného kola: 10. – 12. apríl 2019, Omšenie

Počet súťažiacich:	61 ¹⁰			
z toho	žiačok:	20	žiakov:	41 ¹¹
Pedagogická účasť:	43			
z toho	učiteliek:	34	učiteľov:	9
Hostia, partneri, organizačný tím, poroty:	58			
z toho	ženy:	33	muži:	25
SPOLU:	162			
z toho	účastníčok:	87	účastníkov:	75

Vyhlasovateľ a podpora: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR/MŠVWaŠ SR

Hlavná podpora: Ministerstvo spravodlivosti SR, minister spravodlivosti/MS SR

Záštity: MŠVWaŠ SR, MS SR, Verejná ochrankyňa práv

¹⁰ Nakoľko sa z účasti na celoštátnom kole ospravedlnili: Matúš Mlynár z SOŠ chemickej, Vlčie hrdlo 50, Bratislava (Bratislavský kraj), Alena Večerová z Obchodnej akadémie M. Hodžu v Trenčíne (Trenčiansky kraj) a Michaela Knošková z Bilingválneho gymnázia M. Hodžu, Sučany (Žilinský kraj), namiesto 64 postupujúcich z 8 krajov nastúpilo na celoštátne kolo 61 súťažiacich.

¹¹ Pozn.: evidujeme postupný pokles počtu súťažiacich žiačok v pomere k súťažiacim žiakom; v predchádzajúcom XX. ročníku bolo skóre 28 žiačok : 34 žiakov (z celkom 62 súťažiacich), v tomto ročníku 20 žiačok : 41 žiakov (z celkom 61 súťažiacich). Tento fakt je analyticky zaujímavý a budeme ho ďalej sledovať.

5.1.1 Organizácia celoštátneho kola

Celoštátne kolo bolo vyvrcholením XXI. ročníka súťaže a zároveň I. ročníkom Ceny profesora Miroslava Kusého. Zariadenia MS SR v Omšeni privítali a hostili vďaka podpore a záštite podpredsedu vlády a ministra Gáboru Gála takmer 170-členné plénum celoštátneho kola: stredoškolskú žiacku i pedagogickú komunitu, akademickú obec, subjekty štátnej správy, mimovládne organizácie, významných domácich aj medzinárodných partnerov pôsobiacich v oblasti podpory a ochrany ľudských práv, hostujúce osobnosti, členky a členov Alumni klubu OĽP a organizačný tím.

Nosná téma XXI. ročníka našla svoje vyjadrenie aj v pomenovaní jednotlivých súťažných a vzdelávacích priestorov. Nazvané boli nasledovne: I. v budove Družba – Kongresová miestnosť: MIER; Zasadacia miestnosť ROVNOSŤ; II. v Inštitúte vzdelávania – Učebňa 1: ĽUDSKOSŤ; Malá zasadačka – SLOBODA. Všetky priestory boli dekorované plagátmi XXI. r. OĽP, redakčnými a propagačnými článkami o XXI. r. OĽP zverejnenými pred podujatím v denníku Pravda, programovými, súťažnými a informačnými dokumentami OĽP. Vo vstupe do kongresovej sály boli vystavené a roll-upy organizátorov a partnerov.

Zelená záhrada budovy Družba sa niesla v znamení Hommage profesor Miroslav Kusý. Na 15-tich tabľách venovaných spätosti nášho profesora s Olympiádou ľudských práv a jej ľuďmi si starší zaspomínali a mladší nazreli do histórie súťaže. Spoločne postáli a vzdali hold...

5.1.2 Slávnostné otvorenie celoštátneho kola

Úvodné slová predniesla predsedníčka CK OĽP **Dagmar Horná**. Privítala plénum na jubilejnom XXI. ročníku OĽP a uviedla:

„Viac, než kedykoľvek predtým, sa Vám musím prihovoriť osobnejšie. Nielen preto, lebo spolu s Vami vnímam, ako udalosti vo svete, Európe a našej krajine súvisia s našimi životmi, s našou ľudskou podstatou, perspektívou i predmetom našej olympiády ale hlavne preto, lebo je zrejmé, že ich ako spoločenstvo tých, ktorým záleží, čoraz intenzívnejšie reflektujeme, nástoľčivo premýšľame a precítujeme. – Dôvod bytia našej olympiády sa nielen rokmi neoslabil, naopak, stáva sa čoraz nástoľčivejším. Rok nám mnohé priniesol: udalosti, témy, zmeny, očakávané i nečakané – a iste viaceré vstúpia do našich 3-dňových rozpráv. Rok nám však aj

niečo vzal. Dňa 13.2.2019 dotĺklo srdce profesora Miroslava Kusého, zakladateľa a odborného gestora Olympiády ľudských práv, filozofa, chartistu, disidenta, politológa, prvého porevolučného slobodne zvoleného rektora UK, zakladateľa Katedry politológie a UNESCO katedry pre ľudskoprávne vzdelávanie na UK, zakladateľa a predsedu Slovenského združenia pre politické vedy na Slovensku, Kancelára prezidenta Václava Havla na Slovensku, VŠ pedagóga, autora mnohých odborných monografií, držiteľa viacerých cien a vyznamenaní, vrátane štátnych... ale, nadovšetko, statočného človeka. Cítíme zvláštny smútok, ktorý sa mení v radosť a odhodlanie, pretože sme mohli byť, pracovať, budovať, dumať i smiať sa s výnimočným človekom. Cítíme smútok, ktorý povznáša, pretože ľudsky, odborne, pracovne, občiansky ostáva Pán profesor s nami... Celé toto podujatie je venované jeho živej sile a pamiatke. Zajtrajšia plenárna rozprava k Novembru 1989 bude akiste pulzovať jeho odkazom. V Zelenej záhrade sa bude na nás profesor pozeráť cez obrazy z viacerých ročníkov olympiády. Víťazke alebo víťazovi XXI. r. bude udelená v záverečný deň podujatia Cena Miroslava Kusého.“

Ďalej predsedníčka CK OĽP poďakovala za uznanie, záštitu a významnú podporu ministrovi spravodlivosti SR a predsedovi Rady vlády SR Gáborovi Gálovi a štátnej tajomníčke MS SR, Edite Pfundtner, MŠVWaŠ SR a ministerke Martine Lubyovej za záštitu a podporu, IUVENTE – Slovenskému inštitútu mládeže za spoluprácu, verejnej ochrankyni práv Márii Patakyovej za záštitu a Kancelárii VOP za odbornú spoluprácu, UNESCO katedre pre ľudskoprávne vzdelávanie na UK v Bratislave, OLYMP-u, Helsinskému výboru pre ľudské práva na Slovensku, Slovenskej komisii pre UNESCO za podporu, garantom tém za odbornú podporu, partnerom, donorom ako aj Alumni OĽP za podporu a spoluprácu.

Prítomným odovzdala pozdrav od dlhoročného predsedu CK OĽP, Viliama Dolníka, ktorému zdravotný stav nedovolil prísť do Omšenia, OLYMP-u však postúpil veľkú časť archívu OĽP. Privítala a predstavila aj členky a členov CK OĽP, poroty, Alumni OĽP a organizačný tím a uviedla všetkých do programu 3-dňového podujatia.

Príhovory patrili reprezentantom MŠVWaS SR, kancelárie prezidenta SR a UNIS Viedeň. Vo všetkých boli slová uznania OĽP. Ako prvý prehovoril štátny tajomníka rezortu školstva, **Milan Krajňák**. Slová prezidenta SR Andreja Kisku tlmočil **Stanislav Gaňa**, riaditeľ odboru legislatívy a milostí kancelárie prezidenta a zároveň dlhoročný Alumni OĽP. Na znak ocenenia pozval finálovú dvanástku ako aj ich učiteľky a učiteľov do prezidentského paláca.

Prejav predniesol **Martin Nesirky**, riaditeľ Informačnej služby OSN vo Viedni, sprevádzaný Janou Hőnschovou, konzultantkou pre Slovensko. Obaja patria k stálym a cenným partnerom OĽP. M. Nesirky nás vo svojej funkcii poctil návštevou už po piaty raz. Prejav p. Nesirkyho, ktorý má vždy starostlivú kompozíciu, dlho rezonuje v myšliach ľudí OĽP a stáva sa súčasťou zbierky prejavov významných osobností na pôde OĽP.¹²

5.1.3 Obsah a forma súťaže v celoštátnom kole

Elektronickým žrebovaním bolo 61 prítomných súťažiacich určených do 4 postupových porôt. Pri žrebovaní boli a overili ho 1 pani učiteľka a 1 súťažiaci. Na porade porotcov a porotkýň boli zostavené 4 postupové poroty, ktoré sa venovali systému súťaže a synchronizácii pravidiel hodnotenia. Postupové poroty boli zložené z odborníkov a odborníčok (reprezentujúcich UNESCO Chair for Human Rights Education na Univerzite Komenského v Bratislave, Sociologický ústav SAV, Trnavskú univerzitu, Univerzitu sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Kanceláriu verejného ochrancu práv, Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku, OLYMP), predsedníčok a predsedov krajských komisií OĽP. Ich súčasťou boli aj tri učiteľky a jeden učiteľ stredných škôl, ktorých nominovali krajské komisie OĽP 4 krajov SR, Prešovského, Trenčianskeho, Trnavského a Žilinského¹³ (pri nomináciách sa v súlade s rozhodnutím CK OĽP každý ročník striedajú vždy 4 kraje).

Tri úrovne postojovo – vedomostnej súťaže

1. Riešenie modelových prípadov a situácií

Šestnásť modelových úloh obsahlo spektrum rôznych ľudských práv. Išlo predovšetkým o aktuálne alebo nedávne, živé prípady vnútroštátneho i zahraničného pôvodu s klasickým ľudskoprávnym jadrom. V XXI. ročníku sme sa opätovne snažili o proporcionalitu rozsahu a náročnosti 16 modelových úloh v časti „prípad“ (opis problému) aj v časti „zadanie“ (otázky k riešeniu problému). Príprava modelových úloh je pre autorský tím jednou z najnáročnejších aktivít. Inšpirácie

¹² Prejav Martina Nesirkyho v anglickom jazyku ako aj Kondolenčný list vo vzťahu k profesorovi Kusému pozri v prílohách, časť 11.

¹³ Úplné zloženie postupových porôt pozri v časti 5.2.

konzultuje aj so širšou expertnou bázou. Po druhý raz sme k spolupráci prizvali aj s odborný tím Kancelárie verejného ochrancu práv.

Rozžrebovanie súťažiacich do postupových porôt pre nich znamenalo aj priradenie súťažného poradia a jednej zo 16 modelových úloh. Všeobecné inštrukcie a rady, ako postupovať aj v tejto časti súťaže mali súťažiaci a súťažiaci vopred k dispozícii v dokumente *Vademecum súťažiacej a súťažiaceho na XXI. ročníku celoštátneho kola OĽP* (pozri časť 11.) Poroty udelili súťažiacim za ich výkony body (pozri časti 5.5. – 5.8.).

2. Obhajoba písomných prác – úvah

Obhajobe úvah súťažiacimi predchádzalo tradične viacdimenzionálne, unikátne hodnotenie úvah rôznymi posudzovateľmi pred celoštátnym kolom aj počas celoštátneho kola:

- „Svoje“ balíky úvah osobitne hodnotili pred celoštátnym kolom garanti jednotlivých tém úvah: Informačná služba OSN Viedeň/UNIS Vienna, Verejná ochrankyňa práv, Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku, UNESCO Chair for Human Rights Education na Univerzite Komenského v Bratislave. Ich hodnotenie nie je súčasťou súťažného bodovania postupových porôt na celoštátnom kole. Slúži na ocenenie vybraných prác garantom.
- Paralelne, už piaty rok a pred celoštátnym kolom, nezávisle hodnotila práce redakcia denníka Pravda. Vybrala si práce napísané k téme vyhlásenej Zastúpením Európskej komisie na Slovensku. Hodnotenie redakcie nie je súčasťou súťažného bodovania postupových porôt na celoštátnom kole. Slúži na ocenenie vybraných prác.
- Opakovane práce všetkých 4 tém úvah hodnotila Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií/BISLA. Ich hodnotenie nie je súčasťou súťažného bodovania postupových porôt na celoštátnom kole. Slúži na ocenenie vybraných prác garantom.
- V prvý večer celoštátneho kola práce čítali a predbežne hodnotili porotcovia a porotkyne 4 postupových porôt.
- Druhý deň súťaže obhajovali súťažiaci a súťažiaci svoje úvahy v 4 postupových porotách a získali za ne súťažné body (k bodom z prvého dňa, za riešenie modelových úloh).

Poroty pri udeľovaní bodov autorkám a autorom úvah prihliadali najmä na:

- dodržanie Propozícií XXI. r. OĽP, časti 2.8. – 2.9.;

- o uplatnenie štandardizovaných postupov písania úvahy, platných na stredných školách v SR;
- o zreteľné zameranie sa na vybranú tému a jej podstatné aspekty;
- o uchopenie témy prostredníctvom ľudskoprávnych východísk a argumentácie;
- o identifikáciu jadra nastoleného problému a kľúčových ľudskoprávnych prvkov, subjektov a vzťahov;
- o jasnosť a zrozumiteľnosť výpovede;
- o vnútorne logickú argumentáciu a uvažovanie v súvislostiach, s prihliadnutím na širšie kontexty;
- o korektné odkazovanie a citovanie.

Treba poznamenať, že už štvrtý rok, od XVIII. ročníka, je *úvaha*, v zmysle rozhodnutia CK OĽP, formou písomných prác namiesto eseje. Esej bola súčasťou OĽP do XVII. ročníka. Keďže formy a obsahy prác súťažiacich len zriedka niesli znaky tohto „kráľovského“ žánru a keďže na stredných školách je skôr „doma“ úvaha, CK OĽP pred časom dospela k zmene pravidiel písania. Napriek tomu sa v naratívne pléna OĽP prítlačivý pojem „esej“ často skloňuje.

3. Riešenie finálových zadaní

Z každej postupovej poroty postúpila „trojka“ najvyššie ohodnotených súťažiacich do finále, dovedna, zo 4 postupových porôt 12 súťažiacich. Pred finálovou porotou, žiackym, učiteľským, partnerským, hosťovským plénom podujatia preukazovali v záverečný, napínavý tretí deň súťaže svoju schopnosť čo najkomplexnejšie zvládnuť vyžrebované finálové zadania, prezentovať argumentačnú presnosť a presvedčivosť, postojovú vyzretosť a kultivovanosť. V doterajších ročníkoch išlo aj o pohotovosť, schopnosť riešiť finálové zadanie bez prípravy. Novinkou tohto ročníka bolo poskytnutie 15 minút na prípravu. CK OĽP tak reagovala na požiadavky z dotazníka spätnej väzby po XX. ročníku.

Finálová porota stanovila poradie na 1. – 12. mieste, u ostatných súťažiacich v zmysle propozícií a súťažného poriadku poradie stanovené nebolo (pozri časť 5.11. a 5.12.).

5.1.4 Vzdelávacie a slávnostné súčasti celoštátneho kola

Ako každý rok, súťaž sprevádzal **bohatý odborný program s účasťou renomovaných osobností**. Hlavným cieľom bolo venovať sa nosnej téme ročníka, aktuálnym témam demokratického a ľudskoprávneho diskurzu, rozvinúť plnohodnotnú kultivovanú diskusiu, poskytnúť súťažiacim aj v polčase súťaže odbornú vzpruhu a inšpirovať pedagogickú komunitu v jej ďalšom vzdelávacom pôsobení.

Vyhovili sme volaniam po väčšom rozsahu voľného času na výdych a zotavenie po príjazdoch a prvom súťažnom dni, a preto sme spravili programovú zmenu. Po dlhoročnom úzuse sme presunuli veľkú plenárnu rozpravu z prvého dňa podujatia na druhý. Prvý večer patril relaxu alebo neformálnemu sieťovaniu. Popoludnie a večer druhého dňa naplno rozvinuli vzdelávacie a diskusné moduly. Všetky sa stretli s veľkým záujmom.

Workshopy

Prebiehali paralelne v rovnakom čase a 2-hodinovom rozsahu. Plénum celoštátneho kola malo možnosť sa na ne v predstihu prihlásiť. Ako vidno nižšie, s autentickými ľudskoprávnymi témami ako aj návodom na posilnenie zručností prišli lektori a lektorky OLYMP, Kancelárie verejného ochrancu práv a BISLA.

Hranice ľudskej dôstojnosti podľa medzinárodného práva

Michal Davala, advokát

Rovnosť v práve na rodinný a súkromný život

Katarína Kohýlová a Romana Fridriková, Kancelária verejného ochrancu práv

Ako správne písať? Nastavme zrkadlo súťažným úvahám.

Mária Dudžáková, Paula Svatoňová, Matej Bílik, BISLA

Plenárny večer Hommage profesor Miroslav Kusý

Vyhlásenie finálovej „12-ky“ a Plenárna rozprava k nosnej téme XXI. r. OĽP:

30. výročie Nežnej revolúcie s aktérmi a aktérkami Novembra 89

Plenárnej rozpravy sa zúčastnila vzácna zostava, renomované osobnosti, späť s Novembrom 1989, **Martin Bútor** (sociológ, spisovateľ a diplomat, čestný prezident Inštitútu pre verejné otázky), **Dionýz Hochel** (historik, manažér informačných aktivít Kancelárie Európskeho parlamentu na Slovensku), **Ladislav Miko** (biológ, ekológ,

bývalý minister životného prostredia ČR, vedúci Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku), **Jana Kotová** (bývalá ministerka obchodu a cestovného ruchu, diplomatka, predsedníčka Klubu 89), **Ladislav Snopko** (archeológ, politik, bývalý minister kultúry), **Soňa Szomolányi** (politologička, sociologička, profesorka FiF UK), okrem M. Bútoru zároveň členovia a členky Klubu 89¹⁴, ktorý spoluzakladal prof. Miroslav Kusý. Moderovala **Dagmar Kusá** (politologička, VŠ učiteľka, BISLA, dcéra prof. Kusého).

Rozprave načúvali a do diskusií sa zapojili tiež Mária Patakyová (verejná ochrankyňa práv), Stanislav Gaňa (Kancelária prezidenta SR) a celé žiacke, učiteľské, porotcovské, hosťovské a organizátorské plénum celoštátneho kola. O tému bol obrovský záujem a diskusia by mohla, keby mohla, pokračovať aj do rána. Ladislav Snopko a M. Bútor privedli tiež viacero výtlačkov publikácie *Kdo řekl A, musí říct i B*¹⁵ po ktorých sa len tak „zaprášilo“. Ďakujeme!

Napínavým momentom večera bolo, ako vždy, vyhlásenie finálovej 12-tky, v ktorej sa ocitlo 8 chlapcov a 4 dievčatá, trojica z Košického kraja, po 2 z Bratislavského, Nitrianskeho a Prešovského kraja, po 1 z Banskobystrického, Trenčianskeho a Žilinského kraja. Napospol išlo o žiačky a žiakov gymnázií. V predošlom finále XX. r. bola 8-čka pestrejšia, boli v nej aj 2 súťažiace a 1 súťažiaci zo SOŠ.

Infostánok

Druhý deň celoštátneho kola zavítala do Omšenia pani Kristína Zaťková z Amnesty International Slovensko. Prítomným poskytovala konzultácie, materiály ako aj možnosť pridať sa k petíciám v mene ľudských práv.

¹⁴ Občianske združenie Klub 89 je apolitická, mimovládna organizácia, založená koncom roka 2017 piatimi predstaviteľmi slovenskej vlády z obdobia ČSFR. Združuje osobnosti Nežnej revolúcie a ľudí, ktorým sú blízke myšlienky Novembra 89 a majú záujem o ich presadzovanie v spoločnosti.

¹⁵ Ide o state a prejavy Václava Havla z rokov 1968 – 2008 ako aj úryvky z jeho dvoch rozsiahlych rozhovorov z rokov 1986 a 2006 s Karlom Hviždalom. Zostavil a úvod ku knihe napísal Martin Bútor. Okrem 350 strán Havlových myšlienok sú do knihy zaradené aj pozdravy priateľov a spolupracovníkov zo Slovenska k jeho sedemdesiatke, ktorá bola promovaná na hudobnom festivala Pohoda 19.7.2008.

5.1.5 Publikácie, denník, taška, voda a iné ‚kultové‘ veci OĽP

Na celoštátnom kole bol k dispozícii užitočný vzdelávací a propagačný materiál, ktorý dostali všetci účastníci a všetky účastníčky pri registrácii alebo boli k dispozícii v Zelenej záhrade, priestore prestávok a debát.

Všetkým zúčastneným sa ušla *Kronika OĽP: XX ročníka*.¹⁶ Obdobne *denník Pravda* (vydanie 10.4.2019) redakčne venované aj XXI. ročníku OĽP.

Ústav politických vied SAV daroval v roku 2019 OĽP odborné časopisy a publikácie. Aktéri a aktérky celoštátneho kola si rozobrali *Studia Politica Slovaca* (časopis pre politické vedy, najnovšie politické dejiny a medzinárodné vzťahy) 2/2018 (číslo venované m. Kusému).

Plénum OĽP malo možnosť zakúpiť si cennú dvojzväzkovú publikáciu *Politika a menšiny, druhý zväzok prác profesora M. Kusého*¹⁷, vytlačenú s finančnou podporou CK OĽP a OLYMP.

Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku venoval publikáciu *Helsinská konferencia (1975) a jej ľudskoprávne dimenzie*.¹⁸

BISLA venovala vzdelávacie a propagačné predmety.

Ak niekto čakal, že si ako každý rok odnesie kultové tričko, nedočkal sa. Pripravili sme zmenu, **tašku na dokumenty**. O výber a dizajn potlače sa postaral Mgr. Lukáš Gejdoš. Nuž, a odpoveď na otázku, či sa očakáva v ďalšom ročníku taška alebo návrat k tričku, si môžete prečítať vo výstupe z dotazníkov spätnej väzby (časť 7). L. Gejdoš donorsky pripravil a OĽP daroval **odznaky k 30. výročiu Nežnej revolúcie**. A napokon, ako každoročné spestrenie a povzbudenie pôsobila **mineráلكová podpora** z Aqua Store, o ktorú sa donorsky zaslúžil Alumni OĽP Patrik Nalešnik.

Za všetko ďakujeme!

¹⁶ HORNÁ, Dagmar (aut. a zost.) (2019) *Kronika Olympiády ľudských práv: XX ročník* Bratislava : OLYMP, 2019, vydanie : prvé, počet strán : 203, ISBN: 978-80-973324-0-2

¹⁷ KUSÝ, Miroslav (2016) *Politika a menšiny : prvý zväzok* KUSÁ, Dagmar, BÁTORA, Jozef (eds) Kalligram 2016, ISBN 978-80-8101-952-4.

KUSÝ, Miroslav (2016) *Politika a menšiny : druhý zväzok* KUSÁ, Dagmar, BÁTORA, Jozef (eds) Kalligram 2016, ISBN: 978-80-9101-953-1

Publikácie boli pripravené na tlač už v r. 2016, fakticky boli vytlačené v r. 2019.

¹⁸ PETŐCZ, Kálmán: *Helsinská konferencia (1975) a jej ľudskoprávne dimenzie* Bratislava 2015, ISBN 978-80-972220-0-0

5.1.6 Ocenenia súťažiacich v celoštátnom kole

Ocenenia súťažiacich od MŠVWaŠ SR

Všetci súťažiaci a všetky súťažiace v počte 61 dostali diplomy za účasť v celoštátnom kole OLP, 12 finalistiek a finalistov aj s vyznačením umiestnenia. Dve súťažiace a jeden súťažiaci z 1. – 3. miesta dostali zlatú, striebornú a bronzovú medailu.

Ocenenia autorov a autoriek víťazných úvah venované garantmi tém úvah a hlavným mediálnym partnerom

Téma č. 1: Garant Informačná služba OSN Viedeň.

Miesto	Autor/ka	Kraj	Škola	Cena
1.	Radana Monišová	TT	Obchodná akadémia, Kukučínova 2, Trnava	Poukaz pre 2 osoby: Návšteva Viedenského medzinárodného centra OSN Viedeň a diplom
2.	Andrej Beňačka	TT	Gymnázium Pierra de Coubertina, Piešťany	Rôzne materiály a diplom
3.	Nina Mária Masaryková	TT	Gymnázium Pierra de Coubertina, Piešťany	Rôzne materiály a diplom

Cestu do Viedne absolvovala Radana Monišová 29. mája 2019. Jej reflexiu návštevy UNIS ale aj samotnej OLP prinášame v časti 9.3

Téma č. 2: I. Garant Verená ochrankyňa práv

Miesto	Autor/ka	Kraj	Škola	Cena
1.	Filip Bachratý	TT	Gymnázium Angely Merici, Hviezdoslavova 10, Trnava	Deň v Kancelárii VOP a certifikát
2.	Soňa Nemčoková	KE	Gymnázium, Šrobárova 1, Košice	Obed s VOP a certifikát
3.	Matúš Mlynár	BA	Stredná odborná škola chemická, Vlčie hrdlo 50, Bratislava	Raňajky s VOP a certifikát

Unikátnu ponuku pani ombudsmanky využili ocenené a ocenený z 1. – 3. miesta v júli 2018. My sme sa na ich pobyt pýtali Kancelárie VOP a potešilo nás, že Barbora,

Samuel a Ema vzorne reprezentovali OĽP. Príspevky k tomuto oceneniu pozri bližšie v časti 9.

Téma č. 3: Garant Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku

Miesto	Autor/ka	Kraj	Škola	Cena
1.	Filip Prášil	BA	Gymnázium, Bilíkova 24, Bratislava	diplom za najlepšiu úvahu
2.	Anna Príbojová	BB	Gymnázium Jána Chalupku v Brezne	diplom za podnetnú úvahu
2.	Richard Vaško	BA	Gymnázium Jura Hronca, Novohradská 3, Bratislava	diplom za podnetnú úvahu
3.	Tomáš Čorej	PO	Gymnázium Jána Adama Raymana, Mudroňova 20, Prešov	diplom za podnetnú úvahu
3.	Robert Laskovič	NR	Gymnázium Ľudovíta Jaroslava Šuleka, Komárno	diplom za podnetnú úvahu
3.	Jakub Stredanský	NR	Gymnázium, Golianova 68, Nitra	diplom za podnetnú úvahu

Téma č. 3: Hodnotiteľ : Denník Pravda

Miesto	Autor/ka	Kraj	Škola	Cena
1.	Anna Príbojová	BB	Gymnázium Jána Chalupku v Brezne	300 eur; Darčekové predmety; Uverejnenie úvahy v denníku Pravda
2.	Dominik Radler	BB	Gymnázium Jozefa Gregora Tajovského Banská Bystrica	Knižná publikácia; Darčekové predmety; Uverejnenie úvahy v denníku Pravda
3.	Dalibor Danko	KE	Gymnázium Štefana Moysesova Moldava nad Bodvou	Knižná publikácia; Darčekové predmety; Uverejnenie úvahy v denníku Pravda

Úvahy ocenené denníkom Pravda boli uverejnené vo vydaní 11.5.019.

Téma č. 4: Garant UNESCO Chair for Human Rights Education na UK v Bratislave

Miesto	Autor/ka	Kraj	Škola	Cena
1.	Ester V. Ziffová	BA	Spojená škola Svätej Rodiny, Bratislava	knižná poukážka, propagačné predmety
2.	Juraj Kajan	ZA	Gymnázium V. Paulinyho-Tótha, Martin	knižná poukážka, propagačné predmety
3.	Lucia Cagalová	NR	Obchodná akadémia, Topoľčany	knižná poukážka, propagačné predmety
3.	Jakub Boruv	PO	Súkromné gymnázium v Bardejove	knižná poukážka, propagačné predmety

Všetky témy: Hodnotiteľ BISLA

Miesto	Autor/ka	Kraj	Škola	Cena
1.	Tomáš Štrba	TN	Gymnázium V. B. Nedožerského, Prievidza	Štipendium BISLA, vecné ceny, ročné e-predplatné denníka, knižná poukážka
2.	Tomáš Čorej	PO	Gymnázium J. A. Raymana, Prešov	Štipendium BISLA, vecné ceny, mesačné e-predplatné denníka, knižná poukážka
3.	Jakub Boruv	PO	Súkromné gymnázium v Bardejove	Štipendium BISLA, vecné ceny, mesačné e-predplatné denníka

Ocenenia pre pre 12 finalistiek a finalistov rs. ich výber

Kancelária prezidenta SR

Prijatie prezidentom SR Andrejom Kiskom 4.6.2019 – 12 finalistiek a finalistov s pedagogickým sprievodom.

Toto mimoriadne ocenenie sa napokon uskutočnilo ako prijatie širšej delegácie OĽP, a to už po druhý raz (prvýkrát sa prijatie uskutočnilo po XX. r. OĽP, 10.5.2018). V delegácii bolo okrem 12 finalistiek a finalistov a ich učiteliek a učiteľov aj 11 členiek a členov CK OĽP a organizačného tímu celoštátneho kola a 3 reprezentanti odbornej gescie OLP. Dovedna 41 ľudí sa 4. júna zúčastnilo ceremonii rovnako slávnostného ako bezprostredného a priateľského. Protokol určil scenár. Predsedníčka CK OĽP, Dagmar Horná poďakovala prezidentovi A. Kiskovi za opakované uznanie a predstavila delegáciu OĽP. Prezident SR prítomným mladým ľuďom poblahoželel k úspechom a o. i. uviedol: „O dvadsať rokov to budete vy, kto bude viesť našu krajinu. Preto je nesmierne dôležité naučiť sa kriticky myslieť, argumentovať a vyjadriť svoj názor.“ Na to, ako zvládla finálová 12-tka úlohy súťaže,

sa pán prezident priamo opýtal prítomných finalistiek a finalistov. Hoci diskusia bola krátka, všetci si ju vychutnali a zvečnili fotozábermi.¹⁹ Rozhovory účastníčok a účastníkov prijatia doznievali ešte pri káve v neďalekom Goetheho inštitúte.

Minister spravodlivosti SR

Balíčky s propagačnými materiálmi MS SR pre 12 finalistiek a finalistov.

Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku

Informačno-študijná exkurzia v inštitúciách EÚ v Bruseli; 1. – 3. miesto vo finále; 3 súťažiaci a 3 pedagógovia 22. – 24.10.2019.

Vecné dary pre finálovú 12-tku.

Kancelária Európskeho parlamentu v SR

Darčekové balíčky pre 12 finalistiek a finalistov

CK OĽP a OLYMP

Cena profesora Miroslava Kusého pre 1. miesto:

- certifikát v skle (odovzdali Jolana Kusá a Dagmar Kusá)
- publikácie Kusý, Miroslav: Politika a inštitúcie, Kalligram 2013; Kusý, Miroslav: Menšiny a politika I., II., Kalligram 2016

Predaj 2-zväzkovej publikácie Kusý, Miroslav: Menšiny a politika I., II. za symbolické ceny.

Publikácia Pollmann, Arnd – Lohmann, Georg (eds.) *Ľudské práva : Interdisciplinárna príručka* Kalligram 2017 pre 1. - 3. miesto.

5.1.7 Mediálna podpora XXI. ročníka a celoštátneho kola OĽP

Už po piaty raz sa stal hlavným mediálnym partnerom OĽP **denník Pravda**. Pred celoštátnym kolom zverejnil 3 ohlasovacie PR články a to 8.3.2019, 22.3.2019 a 5.4.2019. Prvý článok informoval o rozlúčke s profesorom Miroslavom Kusým a o jeho význame pre OĽP. Avizoval nosnú tému ročníka, informoval o záštitách a partneroch. Druhý článok ohlasoval témy úvah, ich garantov a hodnotiteľov.

¹⁹

V treťom článku sme informovali o programe aprílového celoštátneho kola a ohlásili Cenu profesora M. Kusého. Články pripravila predsedníčka CK OĽP Dagmar Horná v spolupráci s Lukášom Gejdošom/OLYMP.

Redaktorka [Daniela Balážová](#) pripravila niekoľko rozhovorov. V článku *Olympiáda ľudských práv pripomenie revolúciu* z 10.4.2019²⁰ sa zhovárala s Dagmar Hornou o špecifikách XXI. r. OĽP a so šéfredaktorkou denníka Pravda Norou Sliškovou. Tá, o. i. uviedla: „Aj tento rok sa na Olympiáde ľudských práv diskutuje o mimoriadne aktuálnych a silných témach, ktoré hýbu nielen našou krajinou. Podujatie je cenné najmä preto, že vytvára priestor pre mladých ľudí formulovať svoje názory. Veľké ocenenie patrí všetkým študentom a organizátorom olympiády pre jej inšpiratívnosť a spoločenskú dôležitosť.“

Ďalšieho rozhovoru sa zúčastnili Michal Davala (advokát, OLYMP) a Dagmar Horná (CK OĽP). V denníku vyšiel 11.4.2019 pod názvom *Škola môže byť laboratóriom demokracie*.²¹

Trio šéfredaktorka [Nora Slišková](#), zástupca šéfredaktorky [Jakub Prokeš](#), redaktorka [Daniela Balážová](#) v sprievode fotografa [Ľuboša Pilca](#) hostovalo na záverečnom treťom dni celoštátneho kola. Redakcia udelila ceny za úvahy, ktoré starostlivo prečítala a vyhodnotila ako najlepšie v téme, ktorú garantovalo Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku (pozri vyššie). Šéfredaktorka Nora Slišková ocenila výkony autorky a autorov úvah, ale aj všetkých súťažiacich, pedagógov a organizátorov. Kvetinovými darmi si uctila prítomné dámy, pani Jolanu Kusú a prof. Máriu Patakyovú. Reportáž o celoštátnom kole priniesla opäť redaktorka [Daniela Balážová](#) v článku *Pravda ocenila stredoškóľakov* z 12.4.2019 a následne v článku *Olympiáda ľudských práv: Ako neprísť o slobodu a demokraciu* z 13.5.2019, ktorý predchádzal 3 ocenené úvahy Anny Príbojovej, Dominika Radlera a Dalibora Danka.²²

Pravda nemohla chýbať ani na prijatí delegácie OĽP prezidentom SR Andrejom Kiskom 4.6.2019. Mimoriadnu atmosféru verne popísala redaktorka [Daniela Balážová](#) v článku *Kiska: Je dobré, že je Olympiáda ľudských práv* zo dňa 4.6.2019.²³

20
21
22
23

5.1.8 PodĎakovania

Za skvelý priebeh celoštátneho kola XXI. ročníka OĽP patrí poďakovanie **organizačnému tímu**: Barbore Knaperkovej, tajomníčke CK OĽP & IUVENTA; ďalej abecedne: Marcelovi Davidovi/IUVENTA; Márii Dudžákovej/BISLA, Lukášovi Gejdošovi/OLYMP, Kristíne Ježovej/Alumni OĽP; Ráchel Kovarskej/foto a video; Patrikovi Nalešnikovi/Alumni OĽP & Aqua store; Zuzane Smetanovej/CK OĽP. Doyenom organizačného tímu a spojku pre hosťovskú časť podujatia bol Ladislav Mihálik.

Organizačný tím tvoril skvelý kolektív, ktorý odviedol za 4 dni v Omšeni veľký kus práce vo vzácnom nasadení a spolupatričnosti.

Vďaka patrí tiež **všetkým zúčastneným**: žiackym súťažiacim, učiteľským aktérkam a aktérom, porotám, odborníčkam a odborníkom, partnerom, spoluorganizátorom, hosťujúcim osobnostiam.

Ďakujeme tiež **pracovníčkam a pracovníkom zariadení MS SR v Omšeni** za ústretovosť, súčinnosť a spoľahlivosť, osobitne vedúcim zariadení, Ing. Jane Beďáčovej a Ing. Márii Fraňovej.

5.2 Postupové poroty celoštátneho kola

Porota č. 1

Predsedačka

Prof. PhDr. Silvia MIHÁLIKOVÁ, PhD. Sociologický ústav SAV & OLYMP

Člen

doc. Erik LÁŠTIC, PhD. Univerzita Komenského v Bratislave,
Filozofická fakulta, katedra politológie &
UNESCO Chair for Human Rights Education

Člen

PhDr. Ján CHOVANEC CK OĽP & KK OĽP & Obchodná akadémia,
Liptovský Mikuláš

Člen

doc. PhDr. Peter RUSNÁK, PhD. CK OĽP & KK OĽP & Gymnázium Pierra de
Coubertina, Piešťany

Členka

Mgr. Tatiana VAVRÍKOVÁ Gymnázium J. B. Magina, Vrbové

Porota č. 2

Predsedačka

Prof. PhDr. Ľudmila MALÍKOVÁ, PhD. Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave,
Fakulta sociálnych vied, Katedra verejnej
politiky a verejnej správy

Členka

JUDr. Lenka BODNÁROVÁ Kancelária Verejného ochrancu práv

Člen

PhDr. Marián RICHTER CK OĽP & KK OĽP & Obchodná akadémia,
Volgogradská 3, Prešov

Členka

Mgr. Zuzana SMETANOVÁ CK OĽP & KK OĽP & SOŠHSaO,
Na Pántoch 9, Bratislava

Člen

Mgr. Dávid TYROL Gymnázium sv. Františka z Assisi v Žiline

Porota č. 3

Predseda	CK OĽP & Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku
PhDr. Kálmán PETŐCZ, PhD.	
Členka	
Mgr. Radka BABEL'OVÁ	Kancelária Verejného ochrancu práv CK OĽP & KK OĽP & Gymnázium V. B. Nedožerského, Prievidza
Mgr. Zuzana LALUHOVÁ, PhD.	
Členka	
PaedDr. Katarína RAJCIGELOVÁ	Gymnázium V. B. Nedožerského, Prievidza
Členka	
PhDr. Karin STRAKOVÁ	CK OĽP & KK OĽP & Evanjelické gymnázium, Banská Bystrica

Porota č. 4

Predseda	Trnavská univerzita, Katedra sociológie; & Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku
PhDr. Peter GURÁŇ, PhD.	
Člen	
Ing. Viliam FIGUSCH, CSc.	CK OĽP & Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku
Členka	
PhDr. Ivana Hudaszek SEMJANOVÁ	CK OĽP & KK OĽP & Gymnázium Vráble
Členka	
Mgr. Zuzana KMECÍKOVÁ	Evanjelické kolegiálne gymnázium, Prešov
Členka	
PaedDr. Jaroslava MAMČÁKOVÁ	CK OĽP & KK OĽP & Gymnázium, Alejová 1, Košice

5.3 Témy a garanti úvah

Stanoveniu tém písomných prác – úvah predchádzali, ako vždy, rozhovory s garantmi o XXI. ročníku OĽP, návrhy a precizovanie tém, diskusie o kritériách písania a hodnotenia úvah a napokon aj o vyhlídkach na ocenenie tých prác, ktoré garanti vyhodnotia ako najlepšie. CK OĽP sa rozhodla pre 4 garantov a 4 témy. Medzi garantmi sa ocitli stáli partneri, domáci odborný garant UNESCO Chair FHRE a zahraničný garant, UNIS, reprezentujúci OSN. Druhýkrát sa garantkou jednej z tém úvah stala verejná ochrankyňa práv a prvýkrát Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku. Témy úvah boli vyhlásené k termínu krajských kôl, 7.2.2019.

Téma číslo	Názov témy (jazyk témy)	Garant témy
1.	<p>"Peace. Justice. Human Dignity. Tolerance. Solidarity. Secretary-General António Guterres says universal values of the United Nations Charter are under attack around the globe. How can we strengthen those values and leave no one behind?" (AJ)</p> <p><i>"Mier. Spravodlivosť. Ľudská dôstojnosť. Tolerancia. Solidarita. Generálny tajomník OSN António Guterres hovorí, že na celom svete sa útočí na univerzálne hodnoty Charty OSN. Ako môžeme tieto hodnoty podporiť a zároveň nikoho nevynechať?"</i></p>	<p>Informačná služba OSN Viedeň (UNIS Vienna)</p>
2.	<p>„Jedna výchovná ešte nikomu neublížila“.</p> <p>Takmer každé dieťa si zažilo capnutie po zadku, či „jednu výchovnú“ od rodičov. Kde je hranica medzi ľudskými právami a možnosťou vychovávať deti podľa vlastného uváženia? (SJ)</p>	<p>Verejná ochrankyňa práv</p>
3.	<p>Je výborné, že si mladí ľudia na Slovensku užívajú priestor demokracie a slobody. Prečo potom nemajú záujem voliť v eurovoľbách? Poradte inštitúciám Európskej únie. (SJ)</p>	<p>Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku</p>
4.	<p>Potrebuje moja generácia nový November? (SJ)</p>	<p>UNESCO Chair for Human Rights Education na Univerzite Komenského v Bratislave</p>

5.4 Výber tém úvah

Ktoré témy a v ktorých krajoch boli uprednostnené súťažiacimi?

Kraj / téma	č. 1.	č. 2.	č. 3.	č. 4.	Spolu
Banskobystrický	1	1	3	3	8
Bratislavský	0	1	3	4	8
Košický	0	2	2	4	8
Nitriansky	0	2	2	4	8
Prešovský	0	1	4	3	8
Trenčiansky	1	2	1	4	8
Trnavský	4	1	1	2	8
Žilinský	0	1	1	5	7
Spolu	6	11	17	29	63

Poznámka: zo Žilinského kraja nemohla do celoštátneho kola postúpiť jedna súťažiaca, preto sa celkom hodnotilo 63 prác (ale, ako uvádzame vyššie, na celoštátne kolo nastúpilo 61 súťažiacich)

Ktoré témy písali súťažiaci a ktoré súťažiaci?

Kraj	Téma č. 1	Téma č. 2	Téma č. 3	Téma č. 4	Spolu
Banskobystrický	1 žiačka	1 žiačka	2 žiaci 1 žiačka	2 žiaci 1 žiačka	4 žiaci 4 žiačky
Bratislavský	0	1 žiak	3 žiaci	3 žiaci 1 žiačka	7 žiakov 1 žiačka
Košický	0	1 žiak 1 žiačka	2 žiaci	2 žiaci 2 žiačky	5 žiakov 3 žiačky
Nitriansky	0	2 žiaci	2 žiaci	3 žiaci 1 žiačka	7 žiakov 1 žiačka
Prešovský	0	1 žiačka	4 žiaci	1 žiak 2 žiačky	5 žiakov 3 žiačky
Trenčiansky	1 žiačka	1 žiak 1 žiačka	1 žiačka	3 žiaci 1 žiačka	4 žiaci 4 žiačky
Trnavský	2 žiaci 2 žiačky	1 žiak	1 žiak	1 žiak 1 žiačka	5 žiakov 3 žiačky
Žilinský	0	1 žiačka	1 žiak	4 žiaci 1 žiačka	5 žiakov 2 žiačky
Spolu	6 2 žiaci 4 žiačky	11 6 žiakov 5 žiačok	17 15 žiakov 2 žiačky	29 19 žiakov 10 žiačok	63 42 žiakov 21 žiačok

5.5 Súťažili a postúpili v porote č. 1

Súťažiaca/Súťažiaci	Škola	Počet bodov	Poradie
Paulína Pečková	Gymnázium M. Kováča, Banská Bystrica	245	1.
Pavína Hanzová	Evanjelické kolegiálne gymnázium, Prešov	240	2.
Tomáš Štrba	Gymnázium V. B. Nedožerského, Prievidza	235	3.
Dominik Radler	Gymnázium J. G. Tajovského, Banská Bystrica	232	4.
Ondrej Horváth	Spojená škola, Novohradská 3, Bratislava	228	5.
Barbora Martonová	Gymnázium sv. Moniky, Prešov	225	6.
Jakub Boruv	Súkromné gymnázium , Bardejov	220	7.
Juraj Šimčisko	Gymnázium, Turzovka	215	8.
Anna Príbojová	Gymnázium J. Chalupku, Brezno	210	9.
Adriána Pešková	Gymnázium, Varšavská cesta 1, Žilina	205	10.
Lucia Kresanová	Gymnázium B. S. Timravy, Lučenec	200	11.
Lucia Pecháčková	Gymnázium Ľ. Štúra, Trenčín	195	12.
Juraj Foltín	Gymnázium L. Novomeského, Senica	190	13.
Míchal Plášil	Gymnázium J. Lettricha, Martin	185	14.
Robert Laskovič	Gymnázium Ľ. J. Šuleka, Komárno	180	15.

5.6 Súťažili a postúpili v porote č. 2

Súťažiaca/Súťažiaci	Škola	Počet bodov	Poradie
Tomáš Čorej	Gymnázium J. A. Raymana, Prešov	227	1.
Ester Viktória Ziffová	Spojená škola Sv. Rodiny, Bratislava	226	2.
Matúš Hanušovský	Gymnázium sv. T. Akvinského, Košice	221	3.

Filip Prášil	Gymnázium, Bilíkova 24, Bratislava	214	4.
Christián Mučička	Gymnázium, Medzilaborce	211	5.
Igor Žilák	Súkromné gymnázium, Lučenec	205	6.
Filip Bobák	Gymnázium M. M. Hodžu, Liptovský Mikuláš	204	7.
Nina Mária Masaryková	Gymnázium P. de Coubertina, Piešťany	203	8.
Kristián Kajanovič	Gymnázium, Šurany	202	9.
Andrej Beňačka	Gymnázium P. de Coubertina, Piešťany	201	10.
Dominik Boris	Gymnázium M. R. Štefánika, Šamorín	188	11.
Rastislav Pap	Gymnázium, Vráble	186	12.
Peter Pavol	Gymnázium, Kukučínova 1, Poprad	185	13.
Marco Berki	Obchodná akadémia, Nevädzová 3, Bratislava	174	14.
Dalibor Danko	Gymnázium Š. Moyses, Moldava nad Bodvou	170	15.

5.7 Súťažili a postúpili v porote č. 3

Súťažiaca/Súťažiaci	Škola	Počet bodov	Poradie
Maximilián Kutliak	Gymnázium A. Bernoláka, Námestovo	240	1.
Jakub Stredanský	Gymnázium, Golianova 68, Nitra	236	2.
Richard Vaško	Spojená škola, Novohradská 3, Bratislava	231	3.
Viktor Racskó	ŠpMNDaG, Teplická 7, Bratislava	228	4.
Lucia Cagalová	Obchodná akadémia, Topoľčany	225	5.
Adam Brieštanský	Gymnázium J. Jesenského, Bánovce nad Bebravou	224	6.
Július Krčmárik	Gymnázium, Grösslingová 18, Bratislava	223	7.
Šimon Šoltés	Gymnázium, Trebišovská 12, Košice	222	8.

Samuel Michal Bravčok	Gymnázium A. Sládkoviča, Banská Bystrica	221	9.
Dominik Malý	Spojená škola, Nováky	220	10.
Matej Kuka	Gymnázium Ľ. Štúra, Zvolen	219	11.
Radana Monišová	Obchodná akadémia, Kukučínova 2, Trnava	218	12.
Juraj Kajan	Gymnázium V. P. Tótha, Martin	217	13.
Marián Čech	Gymnázium arm. gen. L. Svobodu, Humenné	216	14.
Margaréta Hradňanská	Gymnázium, Školská 234/8, Považská Bystrica	206	15.
Filoména Ághová	Gymnázium sv. F. z Assisi, Žilina	193	16.

5.8 Súťažili a postúpili v porote č. 4

Súťažiaca/Súťažiaci	Škola	Počet bodov	Poradie
Branislav Mesaroš	Gymnázium P. Horova, Michalovce	238	1.
Viktória Pappová	Gymnázium – Gimnázium, Veľké Kapušany	232	2.
Šimon Vykoukal	Gymnázium, Nové Zámky	225	3.
Filip Bachratý	Gymnázium A. Merici, Trnava	220	4.
Beáta Macejková	Gymnázium J. B. Magina, Vrbové	219	5.
Timon Milan Solár	Gymnázium, Párovská 1, Nitra	215	6.
Barbora Dulinová	Gymnázium, Ľ. Štúra 26, Michalovce	214	7.
Jaroslav Melega	Gymnázium, Krompachy	212	8.
Diana Zalacková	Obchodná akadémia, Volgogradská 3, Prešov	205	9.
Monika Balážiková	Stredná odborná škola, Handlová	201	10.
Adam Čvirik	Gymnázium, Púchov	198	11.

Daniel Richter	Gymnázium F.V. Sasinka, Skalica	197	12.
Juraj Halo	Súkromná škola umeleckého priemyslu, Topoľčany	190	13.
Patrícia Násalyová	Evanjelické Gymnázium, Banská Bystrica	189	14.
Soňa Nemčoková	Gymnázium, Šrobárova 1, Košice	188	15.

Zo 4 postupových porôt postúpilo do finále spolu 12 súťažiacich. V **3. časti súťaže**, pred finálovou porotou a celým plénom podujatia (žiackym, učiteľským, partnermi a hosťami) riešili 1 z 12 vyžrebovaných *finálových tém*.

5.9 Finálová porota celoštátneho kola

Očakávanie zostavy finálovej poroty je vzrušujúcim prvkom olympiády predovšetkým pre súťažiacie a súťažiacich vo finále celoštátneho kola, a teda aj ročníka. Na strane organizátorského zázemia ide o radosť z priazne všetkých vysoko erudovaných porotcovských osobností, ktoré sú ochotné prísť na súťažP a korunovať aj takto jej úroveň.

Predsedníčka

prof. JUDr. Mária PATAKYOVÁ, PhD.

Verejná ochrankyňa práv

Členky a členovia (abecedne)

JUDr. Michal DAVALA, Ph.D., LL.M.

Advokát & OLYMP

JUDr. Stanislav GAŇA, PhD.

Kancelária prezidenta SR

Mgr. Dagmar KUSÁ, PhD.

Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií & Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku

prof. PhDr. Ľudmila MALÍKOVÁ, PhD.

Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Fakulta sociálnych vied, Katedra verejnej politiky a verejnej správy

prof. PhDr. Silvia MIHÁLIKOVÁ, PhD.

Sociologický ústav SAV & OLYMP

PhDr. Kálmán PETŐCZ, PhD.

CK OLP & Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku

5.10 Finálové témy celoštátneho kola

01. Ohrozuje nefunkčnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky ľudské práva na Slovensku?
02. Hranice slobody prejavu v predvolebnej kampani.
03. Seniorkám a seniorom na Slovensku ruže nekvitnú.
04. Znamenajú ekonomické úspechy Slovenska koniec chudoby v našej krajine?
05. Mladá Švédka Gréta každý piatok, namiesto školy, chodí protestovať pred parlament.
06. Si influencer / influencerka. Ako by vyzerala Tvoja kampaň za ľudské práva?
07. Zakázať alebo nezakázať politickú stranu Kotleba – ĽSNS?
08. Únos vietnamského občana: však to bol len zločinec!
09. Aké slabé miesta liberálnej demokracie odhaľuje brexit?
10. Naša spoluzodpovednosť za situáciu migrujúcich ľudí a ľudí na úteku.
11. Existuje všeobecné ľudské právo na život v demokracii?
12. Benjamin Netanjahu: „Izrael je štát len pre Židov.“

5.11 Výsledková listina finalistiek a finalistov

Takto si počínala finálová „12-ka“ na vrchole XXI. ročníka. Finálová porota má vždy neľahkú úlohu. Rozhoduje čo najväčšmi objektívne a zároveň srdcom. Hoci súťaž musí vygenerovať víťazky a víťazov, platí tiež, že ľudské práva by nemali mať porazených. Dúfajme, že budeme aj naďalej zdolávať túto dilemu v prospech všetkých zúčastnených.

Súťažiaci/súťažiaca	Škola	Kraj	Počet bodov	Poradie
Paulína Pečková	Gymnázium M. Kováča, Banská Bystrica	BB	185	1.
Pavína Hanzová	Evanjelické kolegiálne gymnázium, Námestie legionárov 3, Prešov	PO	183	2.

Tomáš Čorej	Gymnázium J. A. Raymana, Prešov	PO	178	3.
Maximilián Kutliak	Gymnázium A. Bernoláka, Námestovo	ZA	173	4.
Ester Viktória Ziffová	Spojená škola Sv. Rodiny, Bratislava	BA	166	5.
Richard Vaško	Spojená škola, Novohradská 3, Bratislava	BA	165	6.
Tomáš Štrba	Gymnázium V. B. Nedožerského, Prievidza	TN	155	7.
Šimon Vykoukal	Gymnázium, M. R. Štefánika 16, Nové Zámky	NR	152	8.
Jakub Stredanský	Gymnázium, Golianova 68, Nitra	NR	149	9.
Viktória Pappová	Gymnázium - Gimnázium, Z. Fábryho 1, Veľké Kapušany	KE	138	10.
Matúš Hanušovský	Gymnázium sv. T. Akvinského, Zbrojničná 3, Košice	KE	134	11.
Branislav Mesaroš	Gymnázium P. Horova, Michalovce	KE	128	12.

5.12 Ďalšie súťažiaci a ďalší súťažiaci – v abecednom poradí

Ághová Filoména	Gymnázium sv. F. z Assisi, Žilina
Bachratý Filip	Gymnázium A. Merici, Trnava
Balážiková Monika	Stredná odborná škola, Lipová 8, Handlová
Beňačka Andrej	Gymnázium P. de Coubertina , Piešťany
Berki Marco	Obchodná akadémia, Nevädzová 3, Bratislava
Bobák Filip	Gymnázium M. M. Hodžu, Liptovský Mikuláš
Boris Dominik	Gymnázium M. R. Štefánika, Šamorín

Boruv Jakub	Súkromné gymnázium, Nám. ar. gen. L. Svobodu 16, Bardejov
Briestansky Adam	Gymnázium J. Jesenského, Bánovce nad Bebravou
Cagalová Lucia	Obchodná akadémia, Inovecká 2041, Topoľčany
Čech Marián	Gymnázium arm. gen. L. Svobodu, Humenné
Čvirik Adam	Gymnázium , Ul. 1.mája 905, Púchov
Danko Dalibor	Gymnázium Š. Moyses, Moldava nad Bodvou
Dulinová Barbora	Gymnázium, Ľ. Štúra 26, Michalovce
Foltín Juraj	Gymnázium L. Novomeského, Senica
Halo Juraj	SŠUV, Gagarinova 2490/13, Topoľčany
Horváth Ondrej	Spojená škola, Novohradská 3, Bratislava
Hradňanská Margaréta	Gymnázium, Školská 234/8, Považská Bystrica
Kajan Juraj	Gymnázium V. P. Tótha, Martin
Kajanovič Kristián	Gymnázium, Bernolákova 37, Šurany
Krčmárik Július	Gymnázium, Grösslingová 18, Bratislava
Kresanová Lucia	Gymnázium B. S. Timravy, Lučenec
Kuka Matej	Gymnázium Ľ. Štúra, Zvolen
Laskovič Robert	Gymnázium Ľ. J. Šuleka, Komárno
Macejková Beáta	Gymnázium J. B. Magina, Vrbové
Malý Dominik	Spojená škola, Rastislavova 332, Nováky
Mária Masaryková Nina	Gymnázium P. de Coubertina, Piešťany
Martonová Barbora	Gymnázium sv. Moniky, Prešov

Melega Jaroslav	Gymnázium, Lorencova 46, Krompachy
Michal Bravčok Samuel	Gymnázium A. Sládkoviča, Banská Bystrica
Milan Solár Timon	Gymnázium, Párovská 1, Nitra
Monišová Radana	Obchodná akadémia, Kukučínova 2, Trnava
Mučička Christián	Gymnázium, Duchnovičova 13, Medzilaborce
Násalyová Patrícia	Evanjelické Gymnázium, Skuteckého 5, Banská Bystrica
Nemčoková Soňa	Gymnázium, Šrobárova 1, Košice
Pap Rastislav	Gymnázium, Školská 26, Vrábľe
Pavol Peter	Gymnázium, Kukučínova 4239/1, Poprad
Pecháčková Lucia	Gymnázium Ľ. Štúra, Trenčín
Pešková Adriána	Gymnázium, Varšavská cesta 1, Žilina
Plášil Michal	Gymnázium J. Lettricha, Martin
Prášil Filip	Gymnázium, Bilíkova 24, Bratislava
Príbojová Anna	Gymnázium J. Chalupku, Brezno
Racskó Viktor	ŠpMNDaG, Teplická 7, Bratislava
Radler Dominik	Gymnázium J. G. Tajovského, Banská Bystrica
Richter Daniel	Gymnázium F.V. Sasinka, Skalica
Šimčisko Juraj	Gymnázium, ul.Ľ.Štúra 35, Turzovka
Šoltés Šimon	Gymnázium, Trebišovská 12, Košice
Zalacková Diana	Obchodná akadémia, Volgogradská 3, Prešov
Žilák Igor	Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č. 1, Lučenec

6. Vyhodnotenie úvah XXI. ročníka OLP garantmi a texty víťazných úvah

6.1 Vyhodnotenie úvah garantmi

Téma 1

"Peace. Justice. Human Dignity. Tolerance. Solidarity. Secretary-General António Guterres says universal values of the United Nations Charter are under attack around the globe. How can we strengthen those values and leave no one behind?" (úvahy písané v angličtine)

"Mier. Spravodlivosť. Ľudská dôstojnosť. Tolerancia. Solidarita. Generálny tajomník OSN António Guterres hovorí, že na celom svete sa útočí na univerzálne hodnoty Charty OSN. Ako môžeme tieto hodnoty podporiť a zároveň nikoho nevynechať?"

Garant Informačná služba OSN Viedeň (UNIS Vienna)

Napísaných a hodnotených bolo 6 úvah

Poradie

1. Radana Monišová, Obchodná akadémia, Kukučínova 2, Trnava (TT)
2. Andrej Beňačka, Gymnázium Pierra de Coubertina, Piešťany (TT)
3. Nina Mária Masaryková, Pierra de Coubertina, Piešťany (TT)

Téma 2

„Jedna výchovná ešte nikomu neublížila“.

Takmer každé dieťa si zažilo capnutie po zadku, či „jednu výchovnú“ od rodičov. Kde je hranica medzi ľudskými právami a možnosťou vychovávať deti podľa vlastného uváženia?

Garant Verejná ochrankyňa práv

Napísaných a hodnotených bolo 11 úvah

Poradie

1. Filip Bachratý, Gymnázium Angely Merici, Trnava (TT)
2. Soňa Nemčoková, Gymnázium, Šrobárova 1, Košice (KE)
3. Matúš Mlynár, SOŠ chemická, Vlčie hrdlo, Bratislava (BA)

Téma 3

Je výborné, že si mladí ľudia na Slovensku užívajú priestor demokracie a slobody.

Prečo potom nemajú záujem voliť v eurovoľbách? Poradte inštitúciám Európskej únie

Garant Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku

Napísaných a hodnotených bolo 17 úvah

- Poradie**
1. Filip Prášil, Gymnázium, Bilíkova 24, Bratislava (BA)
 2. Anna Príbojová, Gymnázium Jána Chalupku v Brezne (BB)
 2. Richard Vaško, Gymnázium J. Hronca, Novohradská 3, Bratislava (BA)
 3. Tomáš Čorej, Gymnázium Jána Adama Raymana, Prešov (PO)
 3. Robert Laskovič, Gymnázium L. J. Šuleka, Komárno (NR)
-

Téma 4

Potrebuje moja generácia nový November?

Garant UNESCO Chair for Human Rights Education UK v Bratislave

Napísaných a hodnotených bolo 29 úvah

- Poradie**
1. Ester Viktória Ziffová, Spojená škola v. Rodiny, Bratislava (BA)
 2. Juraj Kajan, Gymnázium Paulínyho-Tótha, Martin (ZA)
 3. Lucia Cagalová, Obchodná akadémia, Topolčany (NR)
 3. Jakub Boruv, Súkromné gymnázium v Bardejove (PO)
-

Cena Pravdy

Redakcia si zo 4 tém úvah vybrala a hodnotila 17 prác témy č. 3:

Je výborné, že si mladí ľudia na Slovensku užívajú priestor demokracie a slobody. Prečo potom nemajú záujem voliť v eurovoľbách? Poradte inštitúciám Európskej únie

- Poradie**
1. Anna Príbojová, Gymnázium Jána Chalupku v Brezne (BB)
 2. Dominik Radler, Gymnázium J. G. Tajovského, Banská Bystrica (BB)
 3. Dalibor Danko, Gymnázium Štefana Moyses, Moldava nad Bodvou (KE)
-

Cena BISLA

Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií hodnotila všetky napísané úvahy všetkých 4 tém.

- Poradie**
1. Tomáš Štrba²⁴, Gymnázium V. B. Nedožerského, Prievidza (TN) Téma 2.
 2. Tomáš Čorej, Gymnázium Jána Adama Raymana, Prešov (PO) Téma 3.
 3. Jakub Boruv, Súkromné gymnázium v Bardejove (PO) Téma 4.
-

²⁴ Sme veľmi radi, že Tomáš Štrba využil ponúkané štipendium BISLA a stal sa jej študentom. Želáme mu veľa úspechov a tešíme sa, že je aktívnym Alumnim OLP.

6.2 Úvahy a víťazné úvahy

6.2.1 Na margo úvah

So zvedavosťou, ako to každý ročník býva, som si prečítala Vaše úvahy. Bol to zážitok, za ktorý stojí pokračovať v práci znova a znova. Mať ten pocit, že život vo Vás a s Vami ide nielen ďalej, ale ide k lepšiemu... Oslovím Vás dôverne, po mene.

Max (Kutliak) vo svojej úvahe píše: „V rôznych oblastiach života sa stretávame s tým, že pravda bolí a je nepohodlná. Nie sú ojedinelé situácie, kedy si ľudia pred pravdou zatvárajú oči a radšej zaboria nos do piesku.“

Tak, ako Ty Max, aj ďalšie autorky a ďalší autori úvah, máte vskutku oči otvorené dokorán – možno to chápať aj ako odpoveď na otázku Lucie (Cagalovej), položenú v závere jej práce.

Podľa toho, čo a ako ste napísali, ste viaceré a viacerí schopní a ochotní zažiť trápenie z rozumu a bolesť z pravdy. A to je pre nás, našu spoločnosť, náš svet dobre.

Ale to napriek tomu nestačí (ako by povedal profesor Miro Kusý). Juraj (Šimčisko) píše, že ide o náš November, hoci, nieš ho, je mimoriadne ťažké bremeno. Úžasne mu odpovedá Ester (Ziffová). „Aj keď som sa narodila v máji, som marcové dieťa..... Aj keď som sa narodila v máji, som dieťa každého jedného mesiaca. Rozhodla som sa venovať každý jeden mesiac boju za lepšiu republiku. Zaslúžime si nový november a som odhodlaná na ňom pracovať. Dlížim to Jánovi a Martine, dlžím to svojim deťom a dlžím to mojim rodičom, ktorí vybojovali slobodu pre mňa a v neposlednom rade to dlžím sebe samej.“

Všetkých Vás by som brala za svoje deti! A doc. Láštíc, dr. Guráň, dr. Kusá by Vás iste radi videli na „svojich“ vysokých školách.

Ste dobré a dobrí ako mladé víno, ba niektorí máte aj parametre toho kabinetného...
Srdečne, vaša Dagmar Horná

6.2.2 Texty víťazných úvah

Uverejňujeme všetky tie úvahy, ktorým 4 garanti, denník Pravda a BISLA priradili 1. miesto.

Téma 1, Garant Informačná služba OSN Viedeň (UNIS Vienna), 1. miesto

Radana Monišová, Obchodná akadémia, Kukučínova 2, Trnava

The lives damaged and lost. The homes torn apart. The hearts broken. The sorrow. The depression. The symphony of ordinary sounds of everyday life, streets, nature, laughter and happiness turning into a deafening melody - a one of grieve and bereavement. The memories and consequences that will never shade away. This is what comes to my mind when talking about a war. All of us, I believe, are aware of the two deadliest events of the previous century - World War I & World War II; and their significant impact. What is important remember, in connection with this, is that there were some positive actions taken during the post-war period that are often associated with these two fatal human errors. One of them is definitely the establishment of the United Nations - an international organization that came into existence in 1945 with the main aims to reaffirm faith in fundamental human rights, to solve global conflicts in a peaceful way and to develop friendly relations among nations so that such bloody conflicts will not happen on this planet's soil ever again.

In the same year, representatives of 50 countries met in San Francisco to lay the basis for the UN Charter, signed in June 1945. A document which expressed commitment to advocate human rights of citizens, meanwhile laying out wide-ranging set of principles that could enable easier realization of universal rights and freedoms. This founding document has also defined some of the most pivotal values needed for the accomplishment of this mission. Peace, justice, human dignity, tolerance, solidarity - just to name a few. Secretary-General António Guterres says universal values of the United Nations Charter are under attack around the globe. Human rights activists also claim that the equal realization of human rights is, unfortunately, in many parts of the world still more a dream than reality. Although some crucial gains in this process have been made over the course of the last decades, human rights violations still plague the world today. Despite the fact, that we, as a mankind, have stepped up in so many ways - whether it is technological and scientific progress, improved health care, increasing standard of living, access to education etc., there are still places on Earth where people can never throughout their lifetime experience something like that. What they do experience quite often, however, is a human rights violation of all kind: persecution, political repression, racism, discrimination, human trafficking, slavery, forced prostitution, domestic violence, forced marriage, child labour, terrorism, war crimes and the list could go on.

The most important question we need to ask ourselves is this: How can we stop this? How can we strengthen those values enshrined in the UN Charter and leave no one behind?

As Mother Theresa said: "What can you do to promote world peace? Go home and love your family." I could not agree more with this statement. What some people do not really realize is the fact, that the process of bringing up a child is a serious commitment and a responsibility. Children in general are the most vulnerable ones, when it comes to anything. The same applies to negative manners and morals. Children copy everything their role models do, even if they are not aware of it. In this age their role models are most likely to be their parents. Whether their parents promote love or hatred, it doesn't matter. It all goes into the child's subconsciousness and as the child's growing up, the example and influence of their loved ones may become evident at some point. I once heard that hateful people are not born, but made. Hatred does not begin in classrooms, in playgrounds or courts. It begins in homes. No one on this planet is born hating other people. It is just not in human's nature. So logically, if we can learn to hate, then we can learn to love for sure. And love is, I believe, the strongest and most effective treatment for hatred. It is like a light at the end of the tunnel - something so strong that will give you hope and a purpose. What we plant at the moment is what we harvest in the end. So how about we started planting love instead of hate, positivity instead of negativity, joy instead of fear? A shift in the way we raise up our children, the future generation, could take us very far. All, we, as citizens of this world, need to do is to incorporate the values of love, tolerance, solidarity and respect into the method of educating children.

This leads me to my second point, which is none other than education. Right to education also belongs to the human rights, what makes it different from other rights though, is the importance. I am not saying that the other rights are less needed or less important. The only thing I want to emphasize is this. If we were not educated we would not be able to call for our other rights. Whether it comes to human rights or really anything connected with better quality of life, I see education as a stepping stone. Also, speaking of tolerance as of a value emerging from the Charter of the United Nations, there is really only way to enhance tolerance, and that is through education. Education for tolerance should force on countering influences that result in fear and separation of others, and should help young people develop capabilities for independent judgement, critical thinking and ethical reasoning. The diversity of our world's religions, languages, cultures and ethnicities is not a pretext for conflict, but it is a treasure that enriches us all. One thing, I believe, goes hand in hand with tolerance. I would call it understanding. Understanding of cultural differences. Culture is a very important tool for bringing people together. Familiarity destroys and trumps hate. Understanding is also one of the preconditions in a fight for human rights since it allows your mind to open up. Having a mind that is open to everything and

attached to nothing seems to be one of the most basic principles that we can adopt to contribute to individual and global peace.

Another precondition in the process of realization of human rights and freedoms would definitely be justice. Justice can also be included in the essential characteristics of a just world - altogether with equity and legitimacy of human rights. The difficult question to answer here is: Is it possible to reach perfect justice? Even though I am a strong optimist, if answering this question I would probably go for the sceptic attitude. It is known, that one of the requirements for the fulfillment of justice is character of an individual. The independence can not always be guaranteed, unless an individual possess high level of mental maturity and honesty. In the process of fighting for human rights, there are no easy solutions for human rights abuse and there's not a single piece of technology that can ever stop the perpetrators. But for the survivors, for the victims and the marginalized communities, their stories and their truths matter. And that is where justice begins.

Last, but not least value emerging from the Charter is human dignity. I guess we can all assume that in this case the connection between human rights and dignity is more than clear. The importance of human rights and the requirement to respect everyone's rights is based on the concept of human dignity. In that sense, human dignity is considered to be the basis of human rights.

There are so many ways to promote peace and everyone can do it. Even by taking the smallest steps like speaking out. It is said that every time we speak out for ourselves and our rights, we speak out for the whole mankind. I strongly believe that there is one exceptional method of promoting peace and human rights and that would be a dialogue. We shall never stop practising our rights and freedoms. We shall never stop demanding them. We shall never stop fighting for them.

All things considered, I am going to express this in a positive way. Even though the respect for human rights and their realization has not been reached yet globally, I believe that by continuous recommitment to working towards these values of tolerance, peace and love the accomplishment of the main mission of the UN is within range.

Téma 2, Garant Verejná ochrankyňa práv, 1. miesto

Filip Bachratý, Gymnázium Angely Merici, Trnava

Rok 1989 môžeme v bývalých komunistických krajinách označiť v oblasti ľudských práv ako prelomový. V krajinách bývalého východného bloku boli ľudské práva a slobody hrubo porušované. Pád komunistického režimu vytvoril priestor pre nové myšlienky a postoje, ktoré boli roky tlmené a potláčané. Kým východné krajiny začiatkom 90. rokov začínajú s implementáciou základných ľudských práv do praxe, západné demokracie ich upevňujú na slobodne vybudovaných základoch.

Je viac ako symbolické, že Valné zhromaždenie OSN prijalo práve v novembri v roku 1989 Dohovor o právach dieťaťa. Tento dokument, vystavaný na základoch Deklarácie práv dieťaťa, sa zameriava na ochranu práv špecifickej, najzraniteľnejšej skupiny ľudí, detí.

Pri skúmaní práv dieťaťa sa môžeme odraziť od známeho príslovia *Ohýbaj ma mamko, pokiaľ som ja Janko. Neohneš ma mamko, keď už budem Jano*. Kto je pomyselný Janko a kto Jano? Kde sa nachádza krehká hranica medzi dieťaťom a dospelým človekom? Je to dátum jeho narodenia? Plnoletosti? A čo si predstavíme pod termínom „ohýbanie“? Na všetky uvedené otázky môžeme nájsť odpovede vo vyššie spomínanom Dohovore o právach dieťaťa. Citlivá otázka „ohýbania“ môže byť chápaná rôzne. Právna norma je dôležitým nástrojom pre orientáciu v tejto problematike, no nemožno ju vnímať čierno-bielo. Chápanie problematiky trestov a trestania ako výchovného prostriedku závisí od konkrétnej kultúry, vzdelávacieho systému, vyspelosti demokracie a osobnej skúsenosti.

Postavenie dieťaťa v právnom štáte je vnímané ako postavenie plnohodnotnej ľudskej bytosti. Z katalógu práv dieťaťa má *nedotknuteľnosť osoby* najbližšie k správnomu vnímaniu vhodnosti trestania vo výchove, respektíve k odlišovaniu vhodných metód od ľudsko-právne neprípustných postupov. Dohovor o právach dieťaťa vníma dieťa ako rovnoprávny subjekt s dospelými. Má, samozrejme, svoje špecifické záujmy a schopnosti, ale musí byť vnímané ako rovnocenný nositeľ ľudských práv. Povinnosťou rodičov či osôb, ktorým je dieťa zverené, je starostlivosť a výchova. Jej cieľom je formovanie jedinca, sprevádzanie v procese nielen individualizácie, ale aj socializácie, pri ktorej si dieťa osvojuje pravidlá, rozlišuje medzi právami, osobnou slobodou a povinnosťami.

Keď sa pozrieme bližšie na právne pramene, ktoré sa týkajú výchovy dieťaťa, ako je Dohovor o právach dieťaťa, Ústava Slovenskej republiky a Zákona o rodine, nenájdeme priamy zákaz použitia fyzického trestu. Rodičia majú *právo použiť pri výchove dieťaťa primerané výchovné prostriedky tak, aby nebolo ohrozené zdravie, dôstojnosť, duševný, telesný a citový vývin dieťaťa*. A toto je vyjadrenie, pri ktorom sa mi vynára otázka: Čo sú to primerané výchovné prostriedky?

Medzi najčastejšie používané metódy formovania osobnosti dieťaťa patrí odmena a trest. Trestanie vo výchove je chápané ako forma ujmy, ktorá má dieťaťu signalizovať, že jeho správanie je nevhodné. Trest môže mať rôzne formy, rôznu intenzitu a tiež mieru zásahu do osobnej slobody dieťaťa. Môže vhodne, ale i patologicky ovplyvniť vývoj jeho psychiky, sebavedomie a jeho celkový socializačný proces. Z celej škály trestov by som sa chcel zamerať na fyzické tresty. Veď čo nie je zakázané, je dovolené...

V nie tak dávnej minulosti, a v mnohých rodinách ani dnes, sa nerieši otázka, či je fyzický trest, ako napríklad zaucho, buchnáť, bitka po zadku, výprask remeňom či varechou primeraný výchovný prostriedok. Veľká časť dnešných rodičov si to zažila na vlastnej koži a pokladá to za normálny a účinný výchovný prostriedok. Ak

by sme akceptovali pri výchove telesné tresty, ako nájdeme bod, od ktorého už hovoríme o týraní? Nemusí ísť vždy len o taký trest, ktorý má za následok rany na tele dieťaťa. Myslím si, že v prvom rade je podstatné, aby sa rodič pri nevhodnom správaní dieťaťa nenechal ovládnuť emóciami a pri voľbe fyzického trestu nekonal impulzívne. Akýkoľvek trest by mal spĺňať kritérium čo najmenšieho zásahu do nedotknuteľnosti dieťaťa, s ohľadom na splnenie jeho výchovného cieľa. Tiež by mal mať rodič na zreteli aj primeranosť trestu. Mám na mysli nielen intenzitu, ale aj zvolený spôsob potrestania. Iný trest si totiž vyžaduje napríklad úmyselné poškodzovanie nábytku dvojročným dieťaťom a iný krádež peňazí tínedžerom.

Správa UNICEF z roku 2014 uvádza, že 80 % rodičov na celom svete používa telesné tresty. Podľa prieskumu Ligy otvorených mužov a výskumnej agentúry Nielsen Admosphere z roku 2018 dve tretiny českých rodičov aplikujú pri výchove svojich potomkov telesné tresty. Na Slovensku je to pravdepodobne rovnaké. Odborná štúdia Elizabeth Gershoffovej, ktorá bola publikovaná v časopise Journal of Family Psychology poukazuje na fakt, že fyzické tresty nevykazujú pozitívne výsledky, naopak zvyšujú riziko vzniku patologického správania. Na americkej University of Texas v roku 2016 zverejnili výsledky ďalšieho zaujímavého výskumu. Jeho autori zozbierali za obdobie 50 rokov údaje o viac ako 160 000 deťoch s cieľom podrobne preskúmať následky fyzických trestov pri výchove. Výsledok preukázal, že skutočne existuje prepojenie medzi mierou fyzických trestov a negatívnymi následkami v neskoršom období. U detí, ktoré boli vychovávané bitkou, sa v dospelosti objavili duševné poruchy alebo asociálne správanie. No nie všetci odborníci z oblasti psychológie, sociológie, či pedagogiky sú v tejto otázke jednotní. Časť z nich zastáva názor, že občasné „capnutie“ po zadku nemá negatívny vplyv na mentálny vývoj dieťaťa.

Fyzický trest vyvoláva bolesť, ktorú mozog vníma ako hrozbu. Dieťa sa dostáva do paradoxnej situácie. Rodiča vníma na jednej strane ako bezpečný prístav a na druhej strane ako zdroj bolesti, čiže ohrozenia. Do akého prístavu má v tejto situácii vplávať? Výchova je založená na odovzdávaní spätnej väzby dieťaťu, či už je pozitívna alebo negatívna. Výzvou pre rodiča je hľadať účinné spôsoby negatívnej spätnej väzby bez použitia fyzických trestov. Dieťa by nemalo stratiť dôveru v lásku rodičov, ale malo by zároveň chápať, že nie všetko, čo urobí, je správne a prijateľné. To by sme sa už dostávali od demokratickej k liberálnej, až ultraliberálnej výchove. Jej výsledkom je potom neovládateľné dieťa, ktoré je zamerané egocentricky a v neskoršom veku má veľké problémy s plnením povinností, úctou a akceptovaním autority ako takej. Existujú štáty, ktoré majú nulovú toleranciu k fyzickým trestom i trestom ako takým. Hádky rodičov pred deťmi, ponúkание sladkostí a podobne môžu byť dôvodom na udanie, že rodič svoju úlohu nezvláda. Pre mnohých z nás je známy prípad z Nórska, kde bolo v roku 2015 slovenským rodičom odobraté dieťa s vágnym odôvodnením, že jeho matka prešla ako malá pestúnskou starostlivosťou, čo spochybňuje jej schopnosti byť dobrou matkou, ďalej

pre nedostatočný očný kontakt, nakoľko je matka nepočujúca a nereaguje pohotovo na svoje dieťa. Dohovor o právach dieťaťa v článku 9 uvádza, že dieťa nesmie byť oddelené od vlastných rodičov proti ich vôli, okrem prípadov, ak je to v záujme dieťaťa. A opäť otázka: Čo je lepšie pre dieťa?

Prax dokazuje, že len samotná existencia právne záväzného dokumentu chrániaceho práva detí, či deklarovanie neprípustnosti fyzických trestov deti neochráni. Najdôležitejší je záujem rodiča riadiť sa pri výchove svojich detí nielen tradíciou alebo vzorcami zažitými vo svojom detstve. Podľa môjho názoru je potrebné, aby sa na každú konkrétnu situáciu pozeral s nadhľadom a videl aj za hranice danej chvíle, ktorá možno mylne vzbudzuje potrebu použiť fyzický trest. Každý rodič by si mal uvedomiť následky svojho konania. Hrubé správanie voči dieťaťu, môže v jeho mysli evokovať pocit, že násilie je bežnou súčasťou riešenia každodenných problémov.

Téma 3, Garant Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku, 1. miesto

Filip Prášil, Gymnázium, Bilíkova 24, Bratislava

Tento rok si v Česku a na Slovensku pripomíname 30. výročie Nežnej revolúcie. Revolúcie, ktorá zmenila vtedajšie Československo z komunistickej diktatúry na slobodný a demokratický štát. Už 30 rokov si môžeme užívať výdobytky slobody a demokracie. Najmä mladí ľudia, ktorí sa narodili po roku 1989, si ani nevedia predstaviť čo to komunistická diktatúra bola a pokladajú práve výdobytky slobody a demokracie za úplnú samozrejmosť. Napríklad dodržiavanie základných ľudských práv, ako sloboda prejavu, zhromažďovania, či slobodné a demokratické voľby. A práve voľby mladí ľudia na Slovensku relatívne ignorujú. Najviac je to vidieť pri voľbách do Európskeho parlamentu, ku ktorým napríklad pred 5 rokmi prišlo len 6% mladých ľudí. Prečo?

Začal by som najprv s tým, prečo si myslím že je Európska únia pre mladých ľudí taká dôležitá a mali by sa o ňu zaujímať a v neposlednom rade aj ísť voliť v eurovoľbách. EÚ síce vznikla ako čisto hospodárska organizácia združujúca najvyspelejšie štáty Európy, ale postupne sa pretransformovala na politicko-ekonomický projekt, ktorý je otvorený pre všetky európske krajiny. Samozrejme za predpokladu splnenia určitých podmienok. Občanom členských krajín ponúka obrovské výhody, ktoré sa ešte pred 50 rokmi zdali absolútne utopistické. Občania členských krajín môžu po celej EÚ cestovať len s občianskym preukazom a vnútri Schengenského priestoru dokonca bez akýchkoľvek kontrol na hraniciach. Občania Únie môžu taktiež bez akýchkoľvek problémov študovať a pracovať v hocijakom inom štáte EÚ. Najmä mladí ľudia užívajú tieto výhody vo veľkej miere. Umožňujú im veľmi ľahko spoznať a precestovať celú Európu, či získať kvalitné vzdelanie na ktorejkoľvek prestížnej európskej univerzite. Aj preto vnímajú mladí ľudia EÚ podľa niektorých prieskumov oveľa pozitívnejšie než staršie generácie. Preto je na

stole jedna základná otázka. Prečo teda nechodia mladí ľudia voliť a tým rozhodovať o budúcnosti Európskej Únie?

Mňa osobne politika veľmi zaujíma a k voľbám chodím s presvedčením, že tým dokážem niečo zmeniť a že aj môj hlas rozhodne o budúcnosti. Preto som najprv veľmi dlho uvažoval nad tým, prečo vlastne mladí ľudia nechodia voliť v európskych voľbách. Nakoniec ma napadol len jediný argument. Myslia si, že ich hlas nič nezmení. Tento argument je používaný veľmi často aj pri ostatných voľbách, ale pri európskych je celkom zaujímavý. Tento dôvod možno môže byť spojený aj s tým, že ľudia nechcú a nepotrebuju v EÚ nič meniť. Mohla by napríklad znamenať vysoká neúčast mladých aj všeobecnú spokojnosť s EÚ? Sčasti možno áno, ale ja by som tento jav nazval skôr ľahostajnosťou. Všeobecnou ľahostajnosťou k budúcnosti EÚ. Na Slovensku vidím len minimálny záujem mladých o dianie v EÚ a takmer žiadnu diskusiu napríklad aj o budúcnosti EÚ. Keďže ma ale žiadny iný dôvod nenapadol, rozhodol som sa spraviť v mojej triede dotazník. Pýtal som sa okrem iného aj na možné dôvody kvôli ktorým oni alebo iní ľudia ktorých poznajú nejdú voliť. A najviac spomínaným bola nízka informovanosť. Jednoducho nepoznajú kompetencie EÚ, jej orgány, koho presne v týchto voľbách volia a čo bude môcť pre nich spraviť. A taktiež kto presne kandiduje alebo dokonca, že vôbec nejaké voľby sú. Tu by som to spojil s druhým veľkým dôvodom, ktorým je všeobecný nezaujem a apatia k politike. Mladých politika nezaujíma a keďže dnešná doba je povrchná, tak pokiaľ sa im nejaká politická reklama nezobrazí na sociálnych sieťach alebo nevidia v meste nejaký veľký billboard tak o ničom nevedia. Sami si o politike vôbec nič nehľadajú a v mnohých prípadoch pokiaľ by nebolo ich rodičov, tak by nešli ani voliť. Preto rozhodne vítam, rôzne marketingové kampane EÚ na sociálnych sieťach alebo celoeurópsku kampaň „Tentoraz idem voliť“, ktoré určite rozširujú povedomie o eurovoľbách. Len treba ich dostať medzi väčšie masy mladých ľudí, keďže napríklad v mojej triede ešte nikomu okrem mňa žiadna reklama na EÚ a jej kampane na sociálnych sieťach nikdy nevyskočila.

A teraz po zmapovaní dôvodov otázka najdôležitejšia. Čo treba urobiť, aby šli mladí ľudia voliť? V prvom rade je veľmi dôležité, aby vôbec vedeli ako Európska únia funguje, aké má orgány, poznali ich právomoci a v neposlednom rade, vedeli koho vlastne volia v tých európskych voľbách. Informácie a poznatky v tomto smere by mala v prvom rade zabezpečiť škola. Bohužiaľ, slovenské školstvo, podobne ako v iných veciach, tak aj tu zlyháva. Európska únia by sa síce mala podľa učebných osnov preberať na hodinách geografie a občianskej výchovy, ale napríklad ja osobne som sa takéto učivo za takmer 13 rokov v slovenskom školskom systéme nikdy neučil. A predpokladám, že rozhodne nie som jediný. A pokiaľ sa aj takéto učivo preberá, veľmi záleží na danom pedagógovi ako dobre dokáže učivo vysvetliť, viesť žiakov k pochopeniu širších súvislostí a hlavne upozorniť, že od 18 rokov si budú môcť o EÚ rozhodovať sami. Slovenský školský systém je ale nastavený tak, že učitelia nevedú žiakov k pochopeniu širších súvislostí a chcú po nich len poučky

naučené naspamäť od slova do slova. Česť výnimkám. Toto celé je ale vnútorný problém slovenského školstva, ktoré celkovo už dlhší čas stagnuje. Žiadať od slovenského školstva iný prístup je rozhodne na mieste, nemyslím si však že zmena je veľmi reálna a možná v horizonte menej než 10 rokov. V tomto konkrétnom prípade je teda oveľa jednoduchšie začať robiť osvetu na školách pomocou rôznych prednášok a diskusií. Pozývať rôznych zaujímavých ľudí ktorí pracujú v Európskej únii – od europoslancov, cez eurokomisárov až po rôznych európskych úradníkov a odborníkov na Európsku úniu. Bolo by to síce časovo veľmi náročné obchádzať rôzne stredné školy po celom Slovensku, ale rozhodne si myslím, že veľmi efektívne vo zvýšení povedomia o EÚ a tiež volebnej účasti.

Druhým nápadom na zvýšenie volebnej účasti mladých je zavedenie elektronických volieb. Podľa dotazníka, ktorý som dal svojim spolužiakom vyšlo, že takmer 90 % opýtaných by volilo, pokiaľ by bola možnosť voliť elektronicky. Na rozdiel od normálnych volieb to bol nárast o 40 %. Mladí sú v dnešnej dobe leniví čo dokazuje aj výsledok môjho prieskumu a volebná urna musí v prenesenom význame takpovediac až prísť k nim domov aby odvolili. Háčik je však v tom, že je to relatívne ťažko realizovateľný návrh. V súčasnosti fungujú elektronické voľby len v Belgicku a Estónsku. Stále existujú veľké výhrady voči elektronickej voľbe a otázna je tiež kybernetická bezpečnosť, teda ochrana pred akýmkoľvek sfaľšovaním volieb. Na Slovensku toto nie je žiadna politická téma a preto si nemyslím, že by sa ju podarilo v blízkej budúcnosti zaviesť.

Tretím a myslím že aj najdôležitejším návrhom je oveľa väčšia propagácia a kampaň už jednotlivých kandidátov a strán. Ešte stále zostávajú viac ako 3 mesiace do volieb, čo je pomerne dlhá doba a už za mesiac si budeme voliť prezidenta, takže zatiaľ sa najväčší dôraz dáva na prezidentské voľby. Avšak doteraz boli marketingové kampane pred eurovoľbami vždy celkom skromné a hlavne mediálne pokrytie bolo veľmi malé. Bolo by dobré presvedčiť médiá, nech dávajú oveľa väčší priestor eurovoľbám, a aby robili viac diskusií, nech viac ľudí vie kto všetko kandiduje a aký majú program. Možno by bolo tiež dobré spropagovať pre mladých nejaké internetové stránky, kde si budú môcť nájsť všetky súhrnné informácie o kandidátoch a ich programoch.

Slovensko má obrovskú výhodu, že môže byť členom EÚ. Poďme preto presvedčiť mladých ľudí, aké veľmi dôležité je voliť.

Téma 4, Garant UNESCO Chair for HRE na UK v Bratislave, 1. miesto

Ester Viktória Ziffová, Spojená škola v. Rodiny, Bratislava

Aj keď sa môj ocino narodil v decembri, je novembrovým dieťaťom. Postavil sa na odpor voči politicko-spoločenskému totalitnému komunistickému systému, a preto nežná revolúcia nesie aj jeho meno. Celá ulica si slúbila lásku, slúbila vraviť pravdu len, slúbila si vydržať a slúbila aj nový deň. Desaťtisíce ľudí na námestiach

si však zabudli sľúbiť, že už žiadne nepravosti nedopustia. Nielenže hrdinovia nežnej revolúcie zabudli, čo sloboda znamená, predovšetkým zabudli šíriť novembrovú myšlienku ďalej. Svojim deťom.

Aj keď som sa narodila v máji, som marcové dieťa. Po februárovej vražde investigatívneho reportéra Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej otriasla Slovenskom vlna protestov. Smrť dvoch ľudí sprevádzala smrť slobody slova. Slovensko bolo na nohách, no na to, aby konečne vstalo, potrebovalo tentoraz až priveľmi spadnúť.

To Slovensko naše posiaľ tvrdo spalo, no prepojenie vlády s talianskou mafiou, nespokojní farmári, nekalé dotácie, konšpiračné teórie, plagiátorstvo a mnoho iného slovenský národ konečne prebudilo. Rozhodli sme sa, že musíme bojovať za slušné Slovensko. Je neobvyklé, že sa mladí Bratislavčania v piatok stretávajú na inom mieste ako je Obchodná ulica. My sme sa však začali stretávať na Námestí Slovenského národného povstania. Spolu s nami aj tisícky ďalších ľudí. Pravidelné piatkové skandovanie nám prinieslo nových ministrov aj premiéra, prečo teda nemáme pocit slobody ako v novembri 1989?

Tridsať rokov. Kým nežná revolúcia priniesla pád režimu, naše protesty priniesli zmeny len naoko. V televíziách sme sledovali usmiatú tvár politikov, ktorí sa síce rozhodli odísť, no napriek tomu nás uistili, že nikam neodchádzajú. Vystriedal ich akýsi „náš človek“. Kozmetické zmeny prinútili istých skeptikov šíriť myšlienku, že ulica aj tak nič nezmení. Vari zabudli, že štát sú ľudia? Vari zabudli, že režim zvrhla ulica? Myslím si, že je ľahké vraviť, že sa nič nezmení, ak sa o to ani nesnažíte. Myslím si, že je jednoduché žiť v demokracii, ak nežijete spolu s ňou. Myslím si, že môžeme brať ľudské práva ako samozrejmosť, len do momentu, kým ich nestratíme. Myslím si, že slobodu slova občania pochopili až keď zabili novinára, ktorý ju predstavoval.

Stála som na námestí a rozmýšľala som. Vedela som, že Slovenská republika prestala fungovať, no okolo mňa boli odhodlaní ľudia, ktorí verili v zmenu. Stála som na námestí a rozmýšľala som. Ulicou sa rozliehal spev hymny, sviečkami sme si pripomínali dva nevinné životy. Stála som na námestí a rozmýšľala som. Aj keď to bol môj prvý protest, mala som pocit, že som tu už bola. Stála som na námestí a rozmýšľala som. Náš november sa odohrával práve teraz.

Maturitný ročník je ročník otázok. Z akých predmetov budeš maturovať? Na ktorú vysokú školu sa hlásiš? Po smrti Jána a Martiny som svojim rodičom musela vysvetliť, že dnes je štúdium žurnalistiky omnoho dôležitejšie ako inokedy. Cítila som, že ak by som si zvolila nejakú jednoduchšiu cestu, bolo by to nezodpovedné. Cítila som, že si ich aj len takto môžem uctiť. Rozhodla som sa, že dopíšem všetko, čo už Ján nestihol. Chcela som bojovať za ľudské práva tak, ako ma to naučili dejiny. Chcela som bojovať za ľudské práva tak, ako ma to naučil môj ocino. Chcela som bojovať za ľudské práva nežne, slovom.

Mojej generácií sú často pripisované rôzne prívlastky. Najčastejšie lenivá, v kombinácií s technickou, modernou. Často nám pripomínajú, že mladí ľudia už nie sú ako kedysi. Vraj už nie sú takí cieľavedomí, nezaujímajú ich štát a len ťažko niečo dosiahnu. Uverila som tejto mienke, úplne som sa nechala uniesť myšlienkou, že moji rovesníci nepozerajú správy, že nevedia čo sa deje, že mi nepomôžu zmeniť to, čo zmeniť v tomto svete mám.

Po smrti Jána a Martiny mi začali chodiť správy od mojich kamarátov, ktorí sa pýtali, čo sa stalo. Kto zomrel? Čo to znamená? Povedz mi o tom, prosím, viac. Ako môžem pomôcť? Kedy to vyšetria? Čo ešte sa na Slovensku deje? Moji kamaráti sa zrazu zaujímali o chod nášho štátu. Toto bola posledná kvapka pre všetkých. Presvedčila som sa, že boj o naše Slovensko sa oplatí. Že naša snaha má zmysel. Prešlo len pár dní, a ja som na ulici rozoznávala svoju generáciu bielym odznakom all for Ján, ktorý sa stal našou každodennou súčasťou. Mojej mamine som vysvetlila, že si ho musím dať aj k sukni, aj k šatám. Vysvetlila som jej, že ho musím mať na sebe až kým sa táto vražda nevyšetrí. Aby nikto nezabudol.

Aj keď som sa narodila v máji, som dieťa každého jedného mesiaca. Rozhodla som sa venovať každý jeden mesiac boju za lepšiu republiku. Zaslúžime si nový november a som odhodlaná na ňom pracovať. Dlžím to Jánovi a Martine, dlžím to svojim deťom a dlžím to mojim rodičom, ktorí vybojovali slobodu pre mňa a v neposlednom rade to dlžím sebe samej.

Pred tridsiatimi rokmi naši rodičia dúfali, že naposledy stoja na námestí, a že im už nikdy nebude vo svojom rodisku zle. Dúfali, že štát ich bude vždy podporovať, a že oni budú štát. Po tridsiatich rokoch vidíme tie isté námestia, no iných ľudí. Aj my veríme, že protestujeme naposledy. Aj my chceme byť štát. Štát spravodlivý, nekorupčný, úprimný, štát ľudský a demokratický. Sme pripravení nazývať sa uvedomelými občanmi. Sme pripravení inšpirovať sa hlavným mottom nežnej revolúcie, ktoré vyslovil Václav Havel: „Pravda a láska musia zvíťaziť nad ľžou a nenávisťou.“ Sme pripravení nazývať sa pravdou a láskou. Sme pripravení žiť náš November až dokedy nezvíťazíme. Budeme sa o tridsať rokov znova pýtať, či si „táto“ generácia zaslúži nový November?

Téma 3, Hodnotiteľ denník Pravda, 1. miesto

Anna Príbojová, Gymnázium Jána Chalupku v Brezne

Tento rok je pre mňa výnimočný. Konečne mám 18 rokov, som plnoletá. Tento termín mi umožňuje stať sa plnoprávnym šoférom, byť plne zodpovednou za všetky moje skutky a mám možnosť ísť voliť - prvýkrát v živote. O to viac ma teší, že rok 2019 prináša voľby do Európskeho parlamentu (EP). Právo voliť chápem ako privilegium, ktoré nemá každý človek na našej planéte. O to viac si to vážim a možnosť ísť voliť vnímam ako možnosť rozhodovať o svojej budúcnosti. Je všeobecne známe, že percento volebnej účasti na voľbách do EP je na Slovensku viac

než nepriaznivé. Trápi ma, že toto percento je medzi mladými ľuďmi ešte nižšie. Prieskumy dokázali, že posledných volieb do EP v roku 2014 sa zúčastnilo len 28% mladých ľudí (18-24) zo všetkých krajín Európskej únie (EÚ). Toto percento bolo v Slovenskej republike ešte nižšie (kleslo až na 6%) (podľa ephinktank.eu). Z môjho pohľadu je to veľký problém, ide predsa o rozhodovanie o budúcnosti nás všetkých, hlavne mladých ľudí (prijaté opatrenia/smernice a nariadenia sa dostávajú do reálneho života v časovom horizonte niekoľkých rokov po ich schválení, a ich prípadná oprava trvá ešte dlhšie.) Je preto nevyhnutné percento účasti na voľbách neustále zvyšovať.

Mnoho mladých ľudí má pocit, že voľbami sa nič nezmení, nezaujímajú sa o dianie na európskej pôde, a preto o ich záujme voliť je v takýchto prípadoch asi aj zbytočné diskutovať. Podľa môjho názoru sa dostávame do stavu akéhosi zacyklenia. Politici, kandidáti na europoslancov, majú volebné štatistiky z minulých rokov a nízku účasť mladých môžu rovnako predpokladať aj v budúcich voľbách. Zisťujú, že oveľa viac hlasov získajú od staršej, disciplinovanej generácie, ktorá považuje právo voliť za svoju povinnosť. Predvolebné kampane teda môžu zamerať na problémy, ktoré trápia skôr narodených a sú dôležité pre nich (zdravotná starostlivosť, kvalita života na dôchodku a pod). Mladý človek nenachádza v programoch kandidátov „svoje témy“ a preto často voľby ignoruje. Tento jav bolo možné pozorovať v predošlých rokoch.

Žijeme v spoločenstve štátov s demokratickou formou vlády. Slobodné voľby sú formou nepriamej demokracie a možnosť voliť by mal využiť každý človek. Využiť svoje volebné právo by malo byť samozrejme najmä pre okruh mladých, nakoľko rozhodujú o svojej budúcnosti. O svete, v ktorom chcú žiť dlho a dobre. A ak má demokracia fungovať, je potrebné aby sa na nej podieľala široká verejnosť.

Nepoznanosť kandidátov nie je neznámy fenomén ani medzi voličmi starších generácií. Politické strany si nepotrpia na výraznú predvolebnú kampaň do EP. To, že je to spôsobené (ne)financovaním týchto kampaní zo strany štátu, je jednou z možností, prečo je motivácia v propagovaní sa širšej verejnosti nižšia oproti parlamentným voľbám.

Ďalším dôvodom môže byť aj výber medzi kandidátmi. Mladí častokrát hľadajú medzi nimi svojich rovesníkov. Vzniká tu pocit, že poslanci v EP sú akýmsi združením starších ľudí a od mladých ľudí sú veľmi ďaleko. Tí však hľadajú človeka, ktorý im je bližší, dáva im pocit, že im rozumie, že sú na rovnakej úrovni, a ich názory a problémy vie lepšie pochopiť. Zlepšila by sa teda aktivizácia mladých, ak by mohli voliť niekoho bližšieho ich veku? Myslím, že časť z nich by to určite ovplyvnilo. Otázkou zostáva, do akej miery by to ovplyvnilo chod parlamentu.

S presadzovaním názorov to môže byť zlé aj zo strany politikov, pretože sociálna/politická realita poslanca EP i domáceho politika nie je vždy rovnaká ako sociálna/politická realita prijímateľa, často sme svedkami zlého pochopenia dobrých nápadov politicky nevzdelanej spoločnosti a často sú myšlienky poslanca

EP nepochopené aj medzi domácimi politikmi. Takto môžu zanikať inovatívne myšlienky, ale aj záujem mladých ľudí o dianie v EÚ. Myslím si, že je to veľká škoda.

Na rôznych fórach sa človek často stretne s negatívnym názorom mladých na prerozdeľovanie financií medzi členskými štátmi. Dokonca ani názor, že štáty ležiace východnejšie či juhovýchodnejšie len profitujú na členstve v EÚ a žiadnou čiastkou sa na jej chode nepodieľajú, nie je neobvyklý. Tu si dovoľím nesúhlasiť. Zámerom EÚ je predsa vyrovnanie životnej úrovne v členských štátoch. A nie je toto práve v záujme mladých ľudí? Veď len predstava, že nemusia za lepšími podmienkami odchádzať do zahraničia je podľa môjho názoru skvelá. Malo by byť prirodzené, že ekonomicky silnejší pomôže ekonomicky slabšiemu aby znížil ekonomické a sociálne rozdiely medzi štátmi. Opačné názory sú proti princípom, na ktorých bola EÚ založená.

Vzniká problém aj vo financovaní projektov prostredníctvom eurofondov. Niektorí mladí ľudia tvrdia, že európske peniaze sú zdrojom korupcie v členských štátoch. To nie je úplná pravda. Faktom zostáva, že ak dochádza ku korupčnému konaniu pri využití „európskych peňazí“, na vine nie je EÚ, ale ministerstvá členských štátov, prijímatelia pomoci a samotné nastavenie podmienok získavania eurofondov. „Získať eurofondy legálnou cestou je prakticky nemožné“. (Róbert Mistrík, kandidát na prezidenta Slovenskej republiky vo voľbách 2019). Ani takéto hyperbolizované vyhlásenia nepridávajú dôveryhodnosti EÚ a budovaniu pozitívnemu vzťahu k nej.

Existuje u nás aj skupina mladých ľudí - euroskeptikov, ktorí úplne odmietajú EÚ so všetkými jej kladmi a zápormi. Euroskepticizmus je však čiastočne dobrý a v niektorých prípadoch dokonca využiteľný. Mal by poslúžiť ako zrkadlo politikom, ako akási množina nápadov či inovácií, z ktorých môžu čerpať pri modernizácii nášho spoločného európskeho domu. Je len na predstaviteľoch štátov a europoslancoch, ako sa na euroskepticizmus budú pozerieť, a ako ho využijú. Samozrejme je dôležité pochopiť, o aký typ euroskepticizmu ide. Môže ísť o formy nacionalizmu či populizmu. Je tu aj skupina mladých ľudí, ktorí sa považujú za euroskeptikov, no ich postoj pramení z neznalosti faktov a je založený len na nepravdách a prijímaní názorov väčšiny bez vlastného názoru. Podľa mojej mienky práve táto skupina je jednou z najzraniteľnejších a najmanipulovateľnejších.

Dôsledkom masívneho rozšírenia euroskepticizmu nemusí byť len zvýšená nepopulárnosť európskych inštitúcií, ale v krajnom prípade môže hraničiť s čiastočným či úplným narušením štandardných zásad ich fungovania. Zmena zloženia politických strán v EP sa môže považovať za začiatok možného znefunkčnenia EP. Hrozba vstupu populistických strán do EP sa zvyšuje priamo úmerne s euroskepticizmom. Následne môže byť narušená existencia ľudských práv a slobôd, o ktorých majú nové, netradičné strany inú predstavu. Zahraničná politika EÚ sa môže zmeniť natoľko, že dialóg o ľudských právach, ktorý vedie s viac ako 40

organizáciami a krajinami vo svete (europa.eu) sa pozastaví. Môže dôjsť k ťažšiemu hľadaniu konsenzov, nakoľko je tu hrozba výraznejšej fragmentácie a radikalizovania európskej politickej scény. Rozšírenie euroskepticizmu medzi mladých ľudí v štátoch EÚ úzko súvisí s potrebou zvýšenej ochrany ľudských práv.

Za ďalší výrazný problém sa môže považovať malá angažovanosť niektorých europoslancov v parlamente a všeobecne málo diskusií o chode EÚ na pôde členských štátov. Reportáže o Únii sa nesú často v negatívnom duchu a nezachádzajú do detailov. Pomohli by zlepšiť situáciu reportáže s presnými a aktuálnymi informáciami? Určite.

Veľmi rozšírené sú aj konšpiračné teórie, ktoré poškodzujú meno EÚ. Považujem za nutnosť zaviesť reguláciu takýchto informácií zo strany EÚ. Je potrebné prijať smernice či nariadenia, ktoré donútia rôzne internetové spoločnosti (Instagram, Facebook, Twitter, YouTube, atď.) k regulácii takýchto správ. EÚ už požiadala reklamné spoločnosti a internetové giganty o zintenzívnenie boja proti dezinformačným kampaniam, (hlavnespravy.sk) no ani zďaleka to nepostačuje. Je však potrebné nájsť krehkú rovnováhu medzi právom na informácie a ich možnou cenzúrou

Zvýšiť pozitívne povedomie o inštitúciách EÚ medzi mladými ľuďmi možno považovať za jedno z riešení prítomnej apatie mladých. EP spolu s EK plánuje vynaložiť viac ako 30 miliónov EUR na reklamu a podporu, ktorá sa zameriava najmä na mladých ľudí a ľudí so slabou podporou EÚ (politico.eu). Je potrebné spolupracovať s internetovými platformami, podporovať zdieľanie videí s európskou tematikou, šíriť ich najmä na stránkach, ktoré mladí najčastejšie navštevujú. No obsah takýchto reklám by mal obsahovať aj konštruktívnu kritiku a následné poskytnutie reálnych riešení. Tvrdiť, že EÚ nemá čo zlepšovať a všetko funguje perfektne, pôsobí na mladých ľudí s pochybovačnými názormi kontraproduktívne, rovnako ako pripomínanie iba úspechov EÚ. Je dôležitá transparentnosť v problematických témach ako aj v poskytnutých riešeniach. Treba uľahčovať prístup k informáciám, veď právo na informácie patrí medzi jedno zo základných politických práv.

Je ale potrebné klásť dôraz aj na čitateľnosť predvolebných kampaní. Podľa portálu politico.eu, 63 % mladých ľudí zastáva názor, že staré politické strany im neposkytujú také riešenia problémov, s akými by boli spokojní. Riešenia potom hľadajú v nových stranách a hnutiach, ktoré môžu mať euroskeptické názory. Nemala by byť politická verejnosť konečne spokojná? Mladí sa predsa začali zaujímať o politiku. To, že považujú novovzniknuté strany za atraktívnejšie, je len negatívnou vizitkou „starých“ strán. Je nutné, aby kvalita politických strán kandidujúcich do EP dosahovala úroveň, ktorá zabezpečí ochranu hlavných pilierov EÚ, ľudských práv a slobôd jej občanov a zároveň budú posúvať Európu správnym a efektívnym smerom. Treba si uvedomiť, že nie všetko je len o komunikácií, kvalita ponúkaného zohráva v tomto smere významnú úlohu.

Dôležitú úlohu zohrávajú pri šírení správ o EÚ aj médiá – tlačené či elektronické. V škole v rámci projektu Euroscola sme robili týždenný monitoring tlače a hlavných správ vo vysielaní RTVS, Markízy a JOJ s cieľom zistiť, koľko a akých správ súvisiacich s EÚ sa na týchto nosičoch dostane k verejnosti. Výsledky boli viac ako prekvapivé. Len 5 % správ sa zmienilo o EÚ, a z tohto malého počtu správ len 1,5% šírilo pozitívne posolstvo o EÚ. Obávam sa, že situácia sa nezmenila ani teraz, a aj v tomto predvolebnom čase budeme skôr počuť o tom, ako volení poslanci EP nepracujú a aké vysoké platy majú. Nevieť, či sa nájde niekto, kto by seriózne informoval o práci EP ako celku, i o práci jednotlivých poslancov. Málo ľudí je takých uvedomelých, aby si sami cielene vyhľadávali informácie o činnosti EP a pravdivelne ich sledovali.

A už aj keď sa takí nájdú, kto sa má vyznať v takom veľkom spektre politických strán a ich programov? Myslím si, že by bolo užitočné uviesť do života počítačový program, ktorý by slúžil na hľadanie prieniku záujmov a názorov mladého človeka a programov politických strán kandidujúcich do EP. Takýmto spôsobom by sa dalo bojovať proti rozširujúcej sa podpore extrémistických a populistických strán. Systém by im mohol poskytnúť ucelené a pravdivé informácie o politických stranách a ich programoch. Na mladom človeku by už zostalo len rozhodnúť sa.

Svet, v ktorom žije veľká väčšina mladých ľudí, je postavený na výdobytkoch moderných technológií. Sprístupniť možnosť voliť elektronicky je nevyhnutnosťou, pretože mladí ľudia radi používajú IT a práci s ňou venujú aj najviac svojho času. Možnosť voliť zástupcov do EP elektronicky považujem za veľmi dôležitý nástroj aktivizácie mladých pri voľbách.

Aj keď mnoho Európanov (politico.eu) zastáva názor, že EÚ nemieri správnym smerom, je potrebné premeniť túto nespokojnosť za demokratickú horlivosť. Mám mladým sa totiž možno zdá, že právo voliť pre všetkých tu vždy bolo, je, a rovnako aj bude. Obsahuje toto tvrdenie aspoň zrníčko pravdy? História nám jasne ukazuje, že nie. Preto by sme si toto právo mali vážiť a držať sa ho „zubami nechtami.“

Európa je výborné miesto pre život aj práve vďaka EÚ. Môžeme mať výhrady k jej fungovaniu, ale benefity vyplývajúce z členstva v tomto elitnom klube sú zrejmé. Skúsme teda spoločne zvelaďovať to, čo je v našom spoločenstve dobré, a korigovať to, čo nefunguje k všeobecnej spokojnosti. Spolu to iste dokážeme.

Témy 1 – 4, Hodnotiteľ BISLA, 1. miesto

Tomáš Štrba, Gymnázium V. B. Nedožerského, Prievidza

Sadol som si so svojimi rodičmi a položil som im jednoduchú otázku: „Ublížila jedna výchovná niekomu?“ Odpoveďou bola spontánna diskusia o našej rodine, o častom používaní fyzických trestov na Slovensku, ako aj o výchove detí ako fenoméne. Utvrдили sme sa v tom, že na všetky krátke otázky neexistujú jednoduché a jednoznačné odpovede. Ja sa pokúsim tú svoju stručne zdôvodniť a pozrieť sa na

jeden zo sociálno-patologických javov, ktorý dlhodobo trápi slovenskú spoločnosť - týranie detí a násilie v rodinách.

Podľa článku 19 Dohovoru o právach dieťaťa musí štát zabezpečiť „ochranu detí pred akýmkoľvek telesným alebo duševným násilím, urážaním alebo zneužívaním...“ Napriek tomu nie je facka pri neposlúchaní, zlej známke či nerešpektovaní rodičov klasifikovaná ako akt násilia, nenávisti a urážania detskej a ľudskej dôstojnosti. Rodičia to často vnímajú ako „povinnú jazdu“ vo výchove. Veď aj slovenské príslovie hovorí: „Ohýbaj ma mamko, pokiaľ som ja Janko.“

Viaceré medializované prípady ako aj názory odborníkov hovoria nielen o mier-
nom capnutí či facke. Po nej často nasleduje kľáčanie v kúte, bitka remeňom a opas-
kom. Je ťažko uveriteľné, ale na Slovensku máme aj rodičov, ktorí boli schopní
skúšať horúcu žehličku na pokožke svojho dieťaťa. Do akého psychického stavu sa
dostávajú deti po takomto násilnom a hrubom správaní rodičov? Strácajú dôveru,
bezpečie a pri pravidelnom trestaní sú poznačené viacerými psychickými poru-
chami. Trpia nespavosťou, samovoľne sa pomačujú, odmietajú jesť, izolujú sa od
spoločnosti a prestávajú akceptovať svojich rodičov.

Je až zarážajúce, že slovenská spoločnosť to toleruje. Nie sú to len rodičia tyrani,
ale aj inteligentní ľudia, ktorí tento spôsob násilnej výchovy prevzali od pred-
chádzajúcich generácií a považujú fyzické tresty na deťoch za úplne normálne.
Nejde len o výchovu detí pomocou trestov, ide aj o riešenie iných situácií v spo-
ločnosti. Napríklad v práci pri opakovanom porušení pracovnej disciplíny dosta-
neme výpoveď, v škole po pravidelnom neplnení si povinností prinesieme domov
zlú známku a v oblasti práva po porušení zákona nasleduje finančný trest alebo
odňatie slobody. Pravdepodobne neočakávame, že po vykradnutí obchodu alebo
vážnom porušení pracovnej morálky bude adekvátnym nástrojom na riešenie
problému diskusia. Ale tento systém trestov nie je vhodný vo výchove detí. Deti sú
totiž najzraniteľnejšie, výchovné opatrenia by mali byť primerané a násilie medzi
ne určite nepatrí.

Väčšina dospelých, s ktorými som diskutoval o tejto téme, zastáva názor, že je
nemožné vychovávať dieťa iba pekným slovom, bez faciek a capnutí. Nesprávnosť
tohto názoru potvrdzujú viaceré škandinávске krajiny, ktoré netolerujú žiadne
násilie na deťoch. Dokazujú to viaceré odobratia detí slovenským rodičom v zahra-
ničí. Po medializácii týchto prípadov nastal v našej spoločnosti rozruch. Avšak nie
pozitívny, ale taký, ktorý odobratia detí hodnotil negatívne, hoci cieľom bola
ochrana ľudských práv detí.

Nielen škandinávске krajiny, ale aj medzinárodné právo zastáva striktný názor.
Výbor OSN pre práva dieťaťa odmieta akékoľvek fyzické násilie a označuje ho ako
neuznanie ľudskej dôstojnosti a práv dieťaťa.

Poznajú slovenskí rodičia hranicu? Kde je pomyselná čiara, od ktorej sa facka
stáva domácim násilím? Poznám veľa prípadov „výchovných“ zlyhaní rodičov,
ktoré neboli prejavom dlhoročnej tyranie. Takýchto rodičov nemôžeme označovať

za tyranov. Žiaľ, prejavy, ktoré aplikujú na svojich deťoch, sú pozostatky z ich vlastnej výchovy z domu či zo školy, ktorú zažili v období minulého režimu. Mali by sme osvetou vysvetliť nevhodnosť ich konania a snažiť sa ho obmedziť.

Bohužiaľ, v našom štáte sú známe aj systematické popierania ľudských práv zo strany rodičov. Kompenzovanie vlastnej bezradnosti, neúspechov v práci či v láske silou na svojich deťoch. Následky tohto agresívneho a násilného správania sa často prenášajú do ďalšieho násillia. Smutné na tom je, že tieto deti si zobrali vzor od svojich rodičov a dnes šikajú v škole, osočujú bezbranných a slabších spolužiakov a spolužiačky. Fyzicky napádajú rovesníkov zo sociálne slabších pomerov, s inou sexuálnou orientáciou, ale aj nadpriemerne inteligentné deti. Nulovú hranicu pozná len veľmi malá časť rodičov, väčšia časť je zástancom príležitostnej facky a bitku už považujú za osobné zlyhanie.

Ako by sme mohli predísť takémuto neludskému konaniu? Dajú sa slovenským rodičom ukázať hranice? Podľa Jána Amosa Komenského, významného učiteľa, pedagóga a filozofa 17. storočia, „sa človek môže stať človekom iba výchovou.“ Podobný názor prezentoval aj grécky filozof Platón, podľa ktorého môže byť „vládár dobrým pastierom ľudského stáda, pokiaľ ho vedie nie násillím, ale presvedčaním a výchovou“. Nedá sa ale exaktne určiť, ako vychovať mladého slušného človeka. Každý hľadá svoj vlastný spôsob. Čo je však neodškriepiteľné, je skutočnosť, že každý rodič, i keď nepriamo, odovzdáva výchovou kus samého seba. Prenáša na svoje dieťa vlastné skúsenosti, morálne hodnoty a svoje vlastnosti. Či už ide o tie dobré, alebo i zlé. Rodič, ktorý naučí deti o problémoch diskutovať, chyby naprávať a nebude ich fyzicky trestať, má veľmi vysokú šancu vychovať dieťa k úcte k sebe i k druhým. Ak ich bude trestať fyzicky, je pravdepodobné, že tento spôsob budú ony uplatňovať vo výchove svojich detí. Niektorý múdry raz povedal: „Zlo plodí len ďalšie zlo.“ A z tejto myšlienky môžeme utvoriť parafrázu, že násillie plodí ďalšie násillie

a bitkou sa netvorí mier. Jediným spôsobom, ako sa dá takémuto konaniu zabrániť, je byť príkladom. Aj Albert Einstein povedal: „Najlepšia výchova je príklad.“

Veľmi ľahko sa o tom píše osemnásťročnému študentovi, ktorý ešte nerieši výchovu vlastných detí. Doteraz som nebol v situácii, v ktorej by som niesol zodpovednosť za vyvíjajúcu sa osobnosť, ktorá by ma neposlúchala. Keď si ale uvedomím všetky následky násillia, utvrdzujem sa v tom, že domáce násillie a ani výchovná facka nemôže byť tým správnym riešením. Niektorý môže namietajú, že je to utópia a sám neskôr spoznám, čo znamená výchova. Keď na to príde, určite budem hľadať iné alternatívy, ktorými sa bude dať predísť takémuto nesprávnemu konaniu.

Keby som strelil svojmu dieťaťu facku, považoval by som to za svoje osobné zlyhanie. Podobný názor na tento problém má iba malé percento obyvateľov našej krajiny. Preto je dôležitou podporou v tomto náročnom procese uvedomovania správneho postupu vo výchove detí školstvo. Štát by mal zabezpečiť, aby sa tomu vo formatívnom veku detí venoval dostatočný priestor vo vzdelávacom procese,

a aby deťom, na ktorých je násilie páchané, bola včas poskytnutá pomoc a ochrana. Nejde o niekoľko detí, ale až 62% ôsmakov a deviatakov na základnej škole, ktorí sa doma stretávajú s domácim násilím (1). Tieto deti potrebujú, aby sa o tejto téme hovorilo a aby im bola poskytnutá ochrana a pomoc. Nielen linka dôvery a inštitút detského ombudsmana, ale aj podpora zo strany učiteľov na základných školách je dôležitá. Práve učitelia vedia takéto dianie odhaliť ako prví, ale bez podpory štátu zostanú len svedkami násilia bez možnosti podať nevinným deťom pomocnú ruku.

Ublížila teda jedna výchovná niekomu? Odpoveď na túto otázku môžeme prirovnať k činohre *Kým kohút nezaspieva* od Ivana Bukovčana, v ktorej si má desať ľudí vybrať jedného na popravu. Hlavná myšlienka sa pôvodne vzťahuje na situáciu v pivnici počas SNP, ale dá sa prirovnať aj k životným situáciám vo výchove detí. Postava Tuláka v hre hovorí: „Človek nikdy nemá veľa možností, ale vždy má aspoň jednu - zostať človekom.“ A to je výzvou pre súčasných a budúcich rodičov, aby sa nikdy neuchýlili k jednoduchému, ale neľudskému správaniu: k násiliu na deťoch.

(1) štatistický údaj : Podiel násilia na deťoch zo strany najbližších (Inštitút pre výskum práce a rodiny, 2017)

7. Dotazníky spätnej väzby XXI. ročníka OĽP

Zisťovanie spätnej väzby je súčasťou OĽP od jej počiatkov. Žiaci i učiteľskí respondenti, žiačky a učiteľské respondentky majú možnosť vyplniť dotazník na celoštátnom kole a vyjadriť sa k rôznym fázam a stránkam aktuálneho ročníka, práci jednotlivých školských a krajských komisií ale aj k budúcnosti OĽP a stavu ľudských práv v SR. Dotazníky sledujú aj ďalšie dáta, motivácie respondentiek a respondentov a s OĽP súvisiace témy.

Vyhodnotenie spätnej väzby XXI. r. OĽP prinášame v maximálne autentickej podobe dát a výpovedí. Veríme, že pre nás všetkých budú nielen zaujímavým čítaním ale aj dôvodom na premýšľanie o OĽP a jej kontextoch.

7.1 DOTAZNÍK – žiaci a žiačky – respondenti a respondentky. Zistenia

Účasť na celoštátnom kole	61 súťažiacich	20 žiačok	41 žiakov
Dotazník vyplnilo	16 súťažiacich	06 žiačok	10 žiakov

Pozn.: ako sme uviedli vyššie, evidujeme postupný pokles počtu súťažiacich žiačok v pomere k súťažiacim žiakom; v predchádzajúcom XX. ročníku bolo skóre 28:34 (z celkom 62 súťažiacich).

Dotazník vyplnilo 16 žiackych respondentiek a respondentov zo 61 súťažiacich (ďalej „RESP“), teda cca štvrtina, čo je značne **slabšia návratnosť** oproti predchádzajúcemu, XX. ročníku, kedy dotazník vyplnilo 32 súťažiacich (14 žiačok a 18 žiakov) zo 62. Dôvody môžu byť rôzne, možno nimi boli prioritná sústredenosť na súťaž a bohatý program, teda nedostatok času na vyplnenie dotazníka, alebo funguje ten istý paradox, ako pri postoji väčšinovej mladej (ale aj staršej) populácie SR k Európskej únii – až tak je s ňou spokojná – čo ukazujú prieskumy a množstvo mladých, ktorí cestujú, študujú mimo SR, atď. – až nepotrebuje patrične reagovať (napr. sledovať, čo sa v EÚ deje, oboznamovať sa s jej hodnotami, princípmi, zaujímať stanoviská a voliť ...).

Učiteľská dotazníková návratnosť je podstatne vyššia ako tá žiacka (pozri nižšie, 7.2). **Anonymne** dotazník vyplnilo 5 RESP: 2 žiačky a 3 žiaci, **neanonymne** 11 RESP: 4 žiačky a 7 žiakov.

Poznámky k spracovaniu dotazníkov a jeho čítaniu:

- Presné znenia dotazníkov sú k dispozícii v prílohách kroniky.
- Spracovanie ide po línii jednotlivých očíslovaných položiek dotazníka.
- Uvádzame základné zistenia z tých odpovedí, ktoré boli poskytnuté.
- Nakoľko dotazníky pre učiteľskú i žiacku časť RESP boli vo viacerých položkách identické, poskytujú možnosť porovnania odpovedí žiackeho a učiteľského segmentu.
- Voľne uvedené respondentské výroky uvádzame všetky a bez úpravy – aj skratkovité, s rôznymi chybami, emotikonmi a inými znakmi.
- V niektorých prípadoch, pre objasnenie a prospech veci, je pripojené farebne odlišené stanovisko predsedníčky CK OLP pod značkou **DH**.

1. Celkom 6 RESP deklarovalo, že je žiačkou, 10 RESP deklarovalo, že je žiakom.

2. Prvýkrát sa OLP zúčastnilo 10 zo 16 žiackych RESP, druhýkrát 6 zo 16 RESP.

3. Motivácia a príprava k účasti

Na podnet učiteľa/učiteľky sa do OLP prihlásili ale pripravovali sa samostatne 4 RESP.

Na podnet učiteľa/učiteľky sa do OLP prihlásili a pripravovali sa spolu 4 RESP.

Z vlastnej vôle sa prihlásili a sami sa pripravovali 3 RESP.

Z vlastnej vôle sa prihlásili, ale s učiteľskou asistenciou sa pripravovali 4 RESP.

Neodpovedala 1 RESP.

DH: Možno konštatovať, že pretrváva motivácia ako aj príprava „pol na pol“.

4. **Predchádzajúceho XX. r. OLP** sa podľa odpovedí nezúčastnili 2 žiačky a 7 žiakov; účasť len v školskom kole deklarovali 3 žiaci; účasť v krajskom kole bez postupu do celoštátneho deklarovala 1 žiačka; v celoštátnom kole súťažilo, ale do finále nepostúpili 3 žiačky.

5. Na položku **školské kolo aktuálneho XXI. r. OLP** – aké a kde bolo, reagovali 4 žiačky a 10 žiakov, nereagovali 2 žiačky. Uvádzame postrehy (a/alebo) podnety tých, ktorí reagovali:

Žiačky:

- Gymnázium Mikuláša Kováča, B. Bystrica/BB kraj: „výborné, odborná porota“.
- Gymnázium B. S. Timravy, Lučenec/BB kraj: „dobrá príprava na krajské kolo; rozdelenie na písomnú časť (starší test z krajského kola); najlepší 4 postúpili

do ústnej časti – aktuálna téma v decembri 2018 Marakéšsky dohovor“.

- o Gymnázium Veľké Kapušany/KE kraj: „bol malý záujem žiakov“.
- o Gymnázium Poštová 9, Košice/KE kraj: „V pohode“.
- o Škola neuvedená/ZA kraj: „bolo by lepšie, keby nás bolo viacej, ale veľa ľudí o takejto olympiáde ani nevie“.

DH: O OĽP sa dá ľahko a všetko vedieť, ak pravidelne navštevujete [web olp.sk](http://web.olp.sk) a [web luventy/časť Olympiády](http://web.luventy/casťOlympiády).

Žiaci:

- o Gymnázium P. Horova, Michalovce/KE kraj: „viedla sa výborná diskusia, test bol náročný; slabá propagácia súťaže“.
- o Gymnázium Krompachy/KE kraj: „s postupom, priebehom som bol spokojný“.
- o Škola neuvedená/NR kraj: „Školské kolo bolo na dobrej úrovni, profesori mali rozhľad, tézy sme riešili všetci postupujúci do druhej časti a bolo to profesionálne“.
- o Škola neuvedená/NR kraj: „Prebehlo v rámci Vademeca OĽP“.
- o Gymnázium V. B. Nedožerského, Prievidza/TN kraj: „ regulérne, bez výhrad“.
- o Súkromné gymnázium Bardejov/PO kraj: „zapojili sa aj inak neaktívni spolužiaci sami od seba“.
- o Gymnázium Viliama Paulinyho-Tótha, Martin/ZA kraj: „Školské kolo bolo len také formálne“.
- o Škola/kraj neuvedené: „ Skvelé :-)”
- o Škola/kraj neuvedené: „Bolo tvorené testom z roku 2008“.

DH: Prečo 2008? Veď na webe olp.sk máme v Kronikách tie najaktuálnejšie testy...

- o Škola/kraj neuvedené: „Nebolo“.

DH: V OĽP rešpektujeme, že niektoré školy školské kolo nerobia, ak o OĽP majú záujem len 1 – 2 žiaci/žiačky. Napriek tomu povzbudzujeme k ich príprave a organizácii, a to najmä participatívne, žiacko-učiteľsky :-)

6. Na položku **krajské kolo aktuálneho XXI. r. OĽP** reagovalo všetkých 16 žiackych RESP.

Žiačky:

- o BB kraj: „Odborná porota, ústretový prístup.“
- o BB kraj: „Dobrý priebeh; zadanie téz prinieslo pri zodpovednej príprave rozšírenie obzorov, no bolo časovo náročné ich podrobne spracovať; test orientovaný na fakty (50%) a na aplikáciu ĽP (50%).“
- o BB kraj: „Mne sa páčilo; okrem „workshopu“, kt. to zbytočne predĺžil.“

- o KE kraj: „Bolo veľmi dobre zorganizované.“
- o PO kraj: „Vyhovujúce.“
- o ZA kraj: „Bolo to super.“

Žiaci:

- o KE kraj: „Dobrá organizácia zo strany p. Mamčakovej a jej tímu; výborné prostredie (UPJŠ), dobrá porota a atmosféra“.
DH: Teším/e sa pochvalám.
- o KE kraj: „S postupom, priebehom som bol spokojný.“
- o NR kraj: „Myslím si, že vzhľadom na dĺžku krajského kola by bolo vhodné pripraviť obed pre súťažiacich (aj keby na vlastné náklady).“
DH: Prosím tlmočte tento návrh predsedníčke KK OĽP, p. I. Hudaszek Semjanovej, len ktovie, ako to vidia iné/iní?
- o NR kraj: „Prebehlo v rámci Vademeca OĽP.“
- o TN kraj: „Štandardné oproti iným súťažiam.“
- o PO kraj: „Veľmi dobré.“
- o PO kraj: „Vysoká úroveň poroty – spokojnosť :-)“
- o ZA kraj: „Nepredpokladal som, že postúpim. Nepodceňujem sa, len si myslím, že niektorí boli o niečo lepší“.
DH: Vzácná sebareflexia :-)
- o ZA kraj: „Som spokojný.“
- o Kraj neuvedený: „Veľmi dobrá organizácia + super občerstvenie.“

7. Vzdelávacie podujatia OĽP a partnerov (október 2018) a iné súvisiace projekty:

zo 16 žiackych RESP sa zúčastnili 1 žiačka a 5 žiakov, ktorí, vítajúc ich, uviedli:

- o „Krajská vedecká čajovňa; školenie LP pre kraje.“
- o „Beseda v októbri bola prínosná, inšpirovala ma k OĽP.“
- o „Na Alejovej.“
- o „Modelové zasadnutia, Erasmus +.“
Letná škola; vedecká čajovňa; školenie k OĽP na gymn. V. B. N. v Prievidzi; EPAS na UK.“
- o „Zúčastnil som sa úvodnej besedy/seminára pre Košický kraj a v budúcnosti sa veľmi rád zúčastním aj iných Vami organizovaných podujatí.“

Nezúčastnilo sa 5 žiačok a 3 žiaci, odpovedí sa zdržali 3 žiaci. Tu sú uvedené dôvody neúčasti:

- o „Neviem o nich.“
- o „Nemal som informáciu.“

- o „Netušil som, že existujú.“
- o „Nevedel som o žiadnych.“

DH: Záujemcom a záujemkyniam o októbrové vzdelávacie podujatia, letné a zimné školy a pod. odporúčam sledovať webové sídlo www.olp.sk alebo pýtať sa vedenia krajských komisií OĽP, partnerov OĽP alebo priamo predsedníčky CK OĽP.

8. Publikácie vydané pre OĽP: *Slovník ĽP (2013)*, *Vybrané texty k ĽP (2013)* a *Právo na vzdelanie a jeho kľúčové aspekty (2015)*. Pracovalo s nimi 12 RESP, z toho 4 žiačky a 8 žiakov.

Publikácie hodnotili nasledovne:

Žiačky:

- o „Celkom pozitívne.“
- o „Pracovala som s Vybranými textami k ĽP síce minimálne, ale pre zodpovednú prípravu to je hodnotná publikácia.“
- o „Kladne.“
- o „Ako veľmi dobrú pomôcku.“

Žiaci:

- o Výborná literatúra, ďakujem.“
- o „Vybrané texty k ĽP: pozitívne.“
- o „Celkom nápomocné.“
- o „Pozitívne.“
- o „Vecné a komplexné.“
- o „Iba som si ich prebehol očami.“
- o „Veľmi mi pomohli.“

DH: Ďakujem/e za uznanie a využitie publikácií. Spolu s partnermi čoskoro pripravíme ďalší užitočný vzdelávací a tréningový materiál. Počas XXI. r. OĽP sme v partnerstve s AINova a Helsinským výborom pre ĽP na Slovensku pripravili dva užitočné podklady pred voľbami do Európskeho parlamentu 2019²⁵

Pýtali sme sa aj na iné zdroje alebo kľúčové aspekty prípravy. Tu bolo uvedené:

²⁵ PETŐCZ, Kálmán (2019) *Spríevodca eurovoľbami*; HORNÁ, Dagmar (2019) *IDEOTÉKA alebo AKO SA VYZNAŤ v pôvode ideovej rôznorodosti politických skupín Európskeho parlamentu*

Dostupné na: <http://www.ainova.sk/sk/simulovane-volby-do-ep/>; hľadajte na linkoch pod názvom: Vzdelávacieho materiálu k eurovoľbám a Ideotéka.

Žiačky:

- o „Samostatné vypracovanie otázok a rozhovory s mojim otcom.“

Žiaci:

- o „Čítal som rôzne deklarácie a dokumenty ako aj zákony a komentár k ústave.“
- o „Televízne a internetové spravodajstvo, učebnice občianskej náuky, denná tlač; ale prvorade nehľadať LP v učebniciach ale v dennom živote.“

9. Inej, OLP príbuznej súťaže sa zo 16 RESP nezúčastnila ani jedna zo 6 žiačok a 4 žiaci. Príbuznej súťaže sa zúčastnilo 6 žiakov. Uviedli:

- o „2018: súťaž o najlepšiu študentskú esej; 2018: Mladý Európan; 2018: Create and Control; 2019: simulované zasadnutie parlamentu.“
- o „2018: Mladý Európan/kraj; zlá organizácia (štruktúra), dobré priestory; 2018: Digitálny Európan/škola; 2019: Geo olympiáda/kraj.“
- o „2019: Geo olympiáda/2. miesto celoštátne; neboli zaujímaví hostia ani učitelia.“
- o „2018: EPAS/Gymnázium Prievidza/4. miesto; 2018: Mladý Európan/1. miesto národné kolo.“
- o „Olympiáda v geografii dávno.“
- o Mladý Európan, Dejepisná olympiáda. Z olympiád IUVENTY je OLP jednoznačne na najvyššej úrovni.“

DH: V mene všetkých škôl, krajských komisí a celoštátnej komisie OLP Vám ďakujem za uznanie.

10. Ktorú tému úvahy si RESP vybrali a prečo? Na túto položku dotazníka odpovedalo všetkých 6 žiačok a 10 žiakov, ktorí vyplnili dotazník.

K voľbe témy č. 1 „*Peace. Justice. Human Dignity. Tolerance. Solidarity. Secretary-General António Guterres says universal values of the United Nations Charter are under attack around the globe. How can we strengthen those values and leave no one behind?*“ (”Mier. Spravodlivosť. Ľudská dôstojnosť. Tolerancia. Solidarita. Generálny tajomník OSN António Guterres hovorí, že na celom svete sa útočí na univerzálne hodnoty Charty OSN. Ako môžeme tieto hodnoty podporiť a zároveň nikoho nevynechať?”) uviedli RESP nasledovné dôvody:

Tu medzi RESP nebol nik, kto písal túto tému.

K voľbe témy č. 2: „*Jedna výchovná ešte nikomu neublížila*“.

Takmer každé dieťa si zažilo capnutie po zadku, či „jednu výchovnú“ od rodičov. Kde je hranica medzi ľudskými právami a možnosťou vychovávať deti podľa vlastného uváženia?“ uviedli RESP nasledovné dôvody:

Žiačky:

- o „Venujem sa deťom; je mi najbližšie; chcela by som študovať pedagogiku.“
- o „Téma ma oslovila, je to téma citlivá a pre mňa ako pre človeka, ktorý chce rodinu a svoje deti vychovať čo najlepšie, bolo dôležité si zhrnúť pohľad ĽP na výchovu.“
- o „Pretože súhlasím s jednou výchovnou a chcela som si to obhájiť.“

Žiaci:

- o „Lebo ma zaujala a je to veľmi aktuálna téma. Bližšie som sa vyjadril v obhajobe.“
- o „Vidím problém nie len zo strany rodičov, ale aj detí... Skúsenosti z okolia a poukázanie na nich.“
- o „Stret so zárodkami násilia v škole na zraniteľných osobách.“

DH: To je vážny odkaz, je na mieste hovoriť o tom priamo na mieste a usilovať o nápravu v intenciách vnútroštátnych aj medzinárodných ĽP záväzkov SR.

K voľbe témy č. 3: „*Je výborné, že si mladí ľudia na Slovensku užívajú priestor demokracie a slobody. Prečo potom nemajú záujem voliť v eurovoľbách? Poradte inštitúciám Európskej únie*“ uviedli RESP nasledovné dôvody:

Žiačky: žiadna odpoveď

Žiaci:

- o „Účasť na projekte Euroscola.“
- o „Zaujíma ma politika a európske inštitúcie.“
- o „Pre mňa najzaujímavejšia téma.“
- o „Považujem to za kľúčové v našej budúcnosti.“

K voľbe témy č. 4: „*Potrebuje moja generácia nový November?*“ uviedli RESP nasledovné dôvody:

Žiačky:

- o „Zaujíma ma tá téma.“
- o „Zaujíma ma tematika Nežnej revolúcie a historický vývoj na Slovensku najmä v minulom storočí.“

Žiaci:

- o „Tému som si vybral z dôvodu, že pociťujem potreby zmeny vo vedení a riadení vecí verejných.“
- o „Zaujala ma najviac. Skúšal som aj iné, ale s výsledkom som nebol príliš spokojný.“
- o „Prišla mi ako najzaujímavejšia a mne najbližšia.“
- o „Aktívne sa venujem tejto téme.“

11. K rôznym stránkam celoštátneho kola XXI. ročníka OLP sa v rôznej miere vyjadrilo všetkých 16 žiackych RESP. V zátvorke uvádzame počet rovnakých vyjadrení.

Organizačná stránka celoštátneho kola XXI. r. OLP

Žiačky (nevyjadrila sa 1):

- o „Výborná organizácia.“
- o „Všetko v poriadku.“
- o ✓
- o „Veľmi dobre zvládnuté – pracovníci ubytovania aj alumni boli ústretoví.“
- o „Perfektná.“
- o „Výborná organizácia, v piatok mohla byť ryba...“

Žiaci:

- o „Chválím ju.“
- o „Som spokojný.“
- o „Výborná.“ (uvedené 3 x)
- o „Nevidím v org. zabezpečení negatíva a hodnotím to pozitívne.“
- o „Skvelá 😊“
- o „10/10“
- o „Výborná, nemám vážne postrehy a som vďačný, že robíte akciu, kde môžem byť sám sebou.“

DH: Tak to je pochvala nad všetky. Ďakujem/e, presne o to nám ide, aby všetci a všetky mohli byť pozitívne sebou ♥

Súťažná časť celoštátneho kola XXI. r. OLP

Žiačky (nevyjadrila sa 1):

- o „Aktuálne témy.“
- o „Všetko v poriadku.“
- o „Možno vymeniť dni úvah a modelových situácií kvôli vzdialenosti súťažiacich.“

DH: Tento návrh sa tu i tam objavuje každý rok. Zvážili sme pre a proti. Zatiaľ ostávame „po starom“, nakoľko nie je jednoduché zabezpečiť, aby mali porotkyne a porotcovia postupových porôt načítané úvahy pred konaním celoštátneho kola.

- o ✓
- o „Veľmi dlhá a vadilo mi, ako sa tvárila porota, keď počuje iný pohľad na danú vec.“

DH: 1. Váš názor na dĺžku súťaže je ojedinelý. 2. iný pohľad je na mieste. 3. Akúkoľvek nespokojnosť treba vyjadriť operatívne, na mieste alebo priamo u predsedníčky CK OLP, rs. ak s oneskorením, tak adresne, aby sa dala vec prešetriť a zjednať náprava.

Žiaci (nevyjadrili sa 2):

- o „Preferoval by som v prvý deň eseje a druhý modelové prípady – by si ich porota mohla načítať skôr – z dôvodu únavy po ceste.“

DH: Pozri vyššie uvedené stanovisko: „Tento návrh...“

- o „Chcel by som upozorniť na to, že v absolútnom finále neboli dodržiavané stanovené časové limity, prvý súťažiaci mal na prípravu len 10 minút, zatiaľ čo už druhý 17, pretože sa obhajoba prvého súťažiaceho natiahla, tak isto to bolo aj u nasledujúcich súťažiacich.“

DH: Vďaka za postreh, áno, toto nám dáva zabráť, snažíme sa vynájsť taký spôsob, ktorý nastaví časy rovnako.

- o „Možno by sa viac zišlo predstaviť, ako sa hodnotí a dať vopred viac informácií o priebehu súťažnej časti.“

DH: A čítali ste Propozície; Súťažný poriadok celoštátneho kola a Vademecum?

- o „Do budúcnosti oboznámiť súťažiacich s hodnotením.“

DH: A čítali ste Propozície; Súťažný poriadok celoštátneho kola a Vademecum?

- o „Skvelá 😊, ale väčšina ľudí nesplnila podmienku 3 normostrán!, dúfam, že aj splnenie podmienok bolo hodnotiacim kritériom!“

DH: Áno, v tomto zmysle komunikujeme s garantmi tém, ktorí úvahy hodnotia; zrejme treba sprísniť prístup.

- o „Chválím prístup poroty č. 4, boli milí, ohľaduplní a príjemní! finále bolo veľmi stresujúce, oceňujem možnosť prípravy.“

DH: Pochvalu odovzdám, vďaka; finále je finále, vypočuli sme minuloročné volanie súťažiacich po čase na prípravu (po 2 rokoch finálovania „naostro“), ale pozrite nižšie aj zopár učiteľských volaní po návrate k pôvodnému nastaveniu finále.

- o Výborná, nemám vážne postrehy a som vďačný, že robíte akciu, kde môžem byť sám sebou.“

DH: Opakovaná vďaka ♥.

- o „Páčila sa mi, pre mňa niečo nové.“

Nesúťažná časť celoštátneho kola XXI. r. OLP

Žiačky:

- o „Zaujímavé aktivity a workshopy.“
- o „Všetko v poriadku.“
- o „Rozprava bola neskoro (dlho) a možno by bolo lepšie tak ako bolo na workshopoch – menšie skupiny a diskusia.“
- o „Únavné.“
- o „Časová vyťaženosť – skorý začiatok a neskorý koniec dňa + vyčerpanosť súťažiacich.“
- o „Super.“
- o „Super ľudia 😊“

Žiaci (nevyjadrili sa 3-ja):

- o „Schvaľujem menej hustý program, viac voľného času.“
- o „Som spokojný.“
- o „Workshop o LGBTI bol SUPER.“
- o „Zaujímavé prednášky, mohli byť zaujímavejší hostia ako Budaj, Kňazko...“
- o Výborná, nemám vážne postrehy a som vďačný, že robíte akciu, kde môžem byť sám sebou.“

DH: Opakovaná vďaka ♥.

- o „Výborná – lacný bar.“

Celková atmosféra celoštátneho kola XXI. r. OLP

Žiačky:

- o „Skvelá ako vždy.“
- o „Všetko v poriadku.“
- o „V priateľskom duchu.“
- o ✓
- o „Veľmi dobrá a priateľská.“
- o 1 –
- o „Výborná, super ľudia.“

Žiaci:

- o „Výborná, priateľská.“

- o „Som spokojný.“
 - o „Priateľská.“
 - o „Priateľská a veľmi inšpirujúca.“
 - o „Príjemná na vysokej úrovni.“
 - o „Výborná.“ (2 x)
 - o „Vynikajúca.“
 - o Výborná, nemám vážne postrehy a som vďačný, že robíte akciu, kde môžem byť sám sebou.“
- DH: Opakovaná vďaka ♥.

Iné

Žiačky (nevyjadrili sa 3):

- o „Všetko v poriadku.“
 - o „Vydýchaný vzduch.“
- DH: Aký problém? Všade boli okná :-)
- o „Umiestnenie finálového kola do iných priestorov s lepším výhľadom na porotu.“
- DH: Zvažovali sme starostlivo z toho, čo bolo možné...

Žiaci (nevyjadrili sa 6-ti):

- o „Nedostatok občerstvenia → preferoval by som koláčiky/keksíky/pečivo...→ mimo obeda/ večere si človek nemá čo dať „pod zub“; zaslanie jedálneho lístka vopred (nie každý má rád ryby...)“
- DH: 1. Fíha, Vy ste ale náročný :-); k dispozícii medzi bohatými chodmi boli predsa občerstvenia a naviac bufety. 2. Ak viete, ako by sme našli kapacitu na zistenie stravovacích špecialít cca 190 ľudí v predstihu a ich zabezpečenie, sem s tým!
- o „Príjemný a zhovievavý personál hotela a inštitútu.“
 - o Výborná, nemám vážne postrehy a som vďačný, že robíte akciu, kde môžem byť sám sebou.“

12. Po 20 rokoch sme **namiesto trička** pre všetkých ľudí na OĽP pripravili **tašku** na dokumenty. Pýtali sme sa, kto sa chce vrátiť k tričkám, kto preferuje tašku, alebo čo navrhuje do budúcnosti.

Žiačky:

návrat k tričkám navrhujú 4 („pretože v nich môžem aspoň spať ale takúto tašku asi nikdy nevyužijem“);

tašku preferuje 1 (zároveň navrhuje iný dizajn: plátenú, bavlnenú, s dlhými uškami);

do budúcnosti 1 navrhuje „používať neutrálnejšie farby“; nevyjadrila sa 1

Žiaci:

návrat k tričkám navrhuje 4 (1 dodáva: „lepšia pamiatka“; 2. dodáva: praktické“);

tašku preferujú 4;

do budúcnosti 1 navrhuje tričká a 1 nálepky;

a 1 tvrdí: „mne to je jedno.“

13. Zásadné podnety k budúcnosti OĽP:

Žiačky (nevyjadrili sa 3):

- o „Nemám nové podnety, myslím si, že OĽP je skvelá udalosť, kde sa vždy stretnú zaujímaví ľudia a je veľmi obohacujúca.“
- o „Všetko bolo v poriadku.“
- o „Je potrebné šíriť povedomie o tejto súťaži na všetky typy škôl.“
- o „Pokračovať 😊“

DH: Srdečná vďaka. Šíriť šírieme, šírte s nami :-)

Žiaci (nevyjadril sa 1):

- o „Chválím organizáciu a celú olympiádu, ktorá bola špičково pripravená.“
- o „Určite sa plánujem zúčastniť OĽP aj v budúcnosti. V prípade zaujímavých ponúk do podobných projektov ma neváhajte kontaktovať!“
- o „Dúfam, že bude naďalej pokračovať.“
- o „Možno lepšie oznámiť termín zaslania prihlášky a spraviť akúsi príručku k písaniu úvahy, čo zachytiť.“
- o „Žiadne. Hlavne nech sa darí zabezpečiť takú organizáciu a poriadok ako bola tento rok.“
- o „Iba viac občerstvenia; inak je to najlepšia vzdelávacia a súťažná akcia na akej som bol; držím vám palce a veľa úspechov v ďalších rokoch 😊“
- o „Možno skúsiť moderátora napr. Sajfa alebo niekto známy aspoň na finále.“
- o „Snažiť sa o čo väčšiu vyváženosť pol. názorov. Viac voľného času v strede dňa (2 hod) na prechádzku mestom.“

DH: Srdečná vďaka. Hm, viac občerstvenia? Dajte vedieť viac. Hm, Sajfa je Sajfa a OĽP je OĽP :-). Hm, viac voľného času? Zvoľnili sme predsa... OĽP je per se náročné podujatie...

14. Zásadné postrehy a podnety k úrovni podpory a ochrany ľudských práv v SR.

Žiačky (nevyjadrili sa 3):

- o „Občianska angažovanosť mladých, ktorí hľadajú niečo viac, prehovárajú seba a bojujú za dobrú vec.“

Žiaci (nevyjadrili sa 2-ja):

- o „Oceňujem ju a dúfam, že bude pokračovať.“
- o „Myslím si, že je zabezpečená dostatočná úroveň podpory a ochrany LP v SR, no problémom je nedostatočné povedomie o možnostiach ich čerpania.“
- o „Myslím si, že aj táto olympiáda významne pomáha morál. povedomiu o LP, kt. nám chýba a preto som nadšený z celej myšlienky! Viac takýchto vecí!“
- o „Vidieť a cítiť snahu zainteresovaných osôb a treba ich v tom podporovať. Taktiež aj mladých ľudí aby sa tejto téme venovali.“
- o „Treba pokračovať v takýchto ´ osvetových ´ aktivitách.“
- o „Viac osvetu do škôl a ulíc!“
- o „Malá diskusia témy LGBTI osoby a ich práva v školskom prostredí.“
- o „Treba sa snažiť.“

DH: Áno, pokračujme spolu a domáhajme sa väčšieho priestoru a možností pre všeobecnú ľudskú, demokratickú, občiansku osvietenosť.

15. Pokiaľ išlo o záujem o účasť a spoluprácu s ALUMNI klubom OLP

Žiačky:

4 prejavili záujem a priložili svoje kontakty a 2 žiačky neprejavili záujem.

Žiaci:

5 prejavilo záujem a priložili svoje kontakty, 3 žiaci neprejavili záujem a 2 neodpovedali.

DH: Alumni klub OLP sa utešene rozširuje a každým rokom obnovuje. V spolupráci s partnermi ponúkame viacero príležitostí na stretávanie; oslovujeme Vás priamo, na základe zanechaných kontaktov.

7.2 DOTAZNÍK XXI. ročníka OĽP – učiteľská časť. Zistenia

SŠ Učiteľská skladba	Spolu	Učiteľky	Učitelia
Pedagogický sprievod	43	34	09
Členky a členovia CK OĽP (predsed. KK OĽP) 8 osôb Nominácie z krajov PO, TN, TT, ZA (do postupových porôt) 4 osoby	12	08	04
Spolu	55	42	13
Dotazník vyplnilo	25+2	20	05

Dotazník vyplnila takmer polovica všetkých SŠ učiteľských respondentiek a respondentov (ďalej „RESP“), 25 + 2, spolu 27 (1 RESP neuviedol rod ani dátum narod. a 1 RESP je asistentka učiteľa). V XX. r. dotazník vyplnila cca učiteľská tretina, presnejšie 21 RESP. Dotazníková návratnosť je u učiteľskej časti podstatne vyššia ako u tej žiackej (pozri vyššie, 7.1)

Anonymne dotazník vyplnilo 7 RESP + 2 (5 učiteliek a 2 učitelia), **neanonymne** 18 RESP (15 učiteliek a 3 učitelia).

Poznámky k spracovaniu dotazníkov a jeho čítaniu:

- Presné znenia dotazníkov sú k dispozícii v prílohách kroniky.
- Spracovanie ide po línii jednotlivých očíslovaných položiek dotazníka.
- Uvádzame základné zistenia z tých odpovedí, ktoré boli poskytnuté.
- Nakoľko dotazníky pre učiteľskú i žiacku časť RESP boli vo viacerých položkách identické, poskytujú možnosť porovnania odpovedí žiackeho a učiteľského segmentu.
- Voľne uvedené respondentské výroky uvádzame všetky a bez úpravy – aj skratkovité, s rôznymi chybami, emotikonmi a inými znakmi.
- V niektorých prípadoch, pre objasnenie a prospech veci, je pripojené farebne odlíšené stanovisko predsedníčky CK OĽP pod značkou **DH**.

1. Rok narodenia učiteľských RESP sme zisťovali tretíkrát v ére dotazníkov OĽP.

Takáto je ich veková štruktúra:

Učiteľky: 1959 (1); 1960 (1); 1963 (1); 1965 (2); 1969 (2); 1970 (1); 1971 (1); 1972 (1); 1975 (1); 1976 (1); 1983 (1); 1984 (1); 1985 (2); 1986 (1). Nevyplnili (3)

Asistentka učiteľa: 1991 (1)

Učitelia: 1957 (1); 1971 (1); 1972 (1); 1983 (1); 1989 (1).

DH: Táto pestrá veková skladba nás veľmi teší.

Aké predmety učia učelia a učiteľky?

Učiteľky uviedli: Občianska náuka 18x, Seminár Obč. náuka 1x, Dejepis 6x, Filozofia 1x, Geografia 1x, Slovenský jazyk/lit. 6x, Umenie a kultúra 3x, Etická výchova 2x, Spoločensko-vedný seminár 1x, Dejiny umenia 1x, Nemecký jazyk 2x, Francúzsky jazyk 1x, Biológia 1x, Hudobná výchova 1x. Údaj neuviedli 2 učiteľky.

Učelia uviedli: Občianska náuka 5x, Dejepis 4x, Filozofia 1x, Telesná výchova 1x.

DH: Jasne dominuje Občianska náuka (24x), nasleduje Dejepis (10x).

2. Z dotazníka vyplynulo, že v XXI. r. sa o OĽP prvýkrát zaujímali 2 učiteľky a žiaden učiteľ. Drvivá väčšina RESP sa na OĽP vyskytla opakovane (od 2x po niekoľkonásobne až dlhodobo).

3. Dotazník sledoval, kto inicioval prihlásenie sa/prípravu žiackych súťažiach do/na OĽP. Zo záznamov učiteľských RESP vyplýva, že:

na podnet učiteľa/učiteľky sa do OĽP prihlásili, ale pripravovali sa samostatne - žiadni žiaci/žiadne žiačky;

na podnet učiteľa/učiteľky sa prihlásilo a spolu s ním/ňou sa pripravovalo 14 súťažiach; z vlastnej vôle sa prihlásili/samostatne sa pripravovali 3 súťažiaci;

z vlastnej vôle sa prihlásili, ale s učiteľskou pomocou sa pripravovalo 8 žiakov/žiacok.

Údaj neuviedli 2 RESP.

4. Podľa vyjadrení 25 učiteliek a učiteľov + 2 sa z prítomných žiakov/žiacok (ktorých sprevádzali na celoštátnom kole XXI. r.) predchádzajúceho XX. ročníka OĽP nezúčastnilo 16 súťažiach. Z 9 súťažiach, ktorí sa ho zúčastnili, 4 súťažili v školskom kole a nepostúpili do krajského kola; 1 súťažil/a v krajskom kole, ale nepostúpil/a do celoštátneho kola; 3 súťažili v celoštátnom kole, ale nepostúpili do finálovej 12-tky; 1 súťažil/a a umiestnil/a sa na 6. mieste celoštátneho kola. Na položku neodpovedala 1 učiteľka.

5. Školské kolá OĽP – učiteľské reflexie:

- o Škola pre mimoriadne nadané deti a gymnázium, Skalická 1, Bratislava/BA kraj: „a) formou testu, b) formou téz; školské kolo organizujem s pomocou kolegov.“

- o Gymnázium Jozefa Gregora Tajovského, Banská Bystrica/BB kraj: „13 účastníkov, kritériá vedomosti, argumentácia, vystupovanie, písomný test, riešenie prípadovej situácie (ústna časť).“
- o Evanjelické gymnázium, Banská Bystrica/BB kraj: „Písomná časť, ústna časť (argumentačná rovina).“
- o Gymnázium Timravy, Lučenec/BB kraj: „Zúčastnilo sa 9 žiakov 1. testy → vedomostné, 2. najlepší prví štyria postúpili do druhého kola – prezentácia vlastných postojov k aktuálnym témam.“
- o Gymnázium A. Sládkoviča v Banskej Bystrici/BB kraj: „Školské kolo sa uskutočnilo v rámci spoločensko-vedného seminára, tento spôsob sa nám osvedčil už v minulosti a budeme v ňom pokračovať aj bud. rok.“
- o Gymnázium Trebišovská 12, Košice/KE kraj: „Zvýšený záujem žiakov oproti predchádzajúcemu roku.“
- o Gymnázium, Bernolákova 37, Šurany/NR kraj: „Záujem o problematiku ĽP sa zvyšuje.“
- o Gymnázium Jána Adama Raymana, Prešov/PO kraj: „Školského kola sa zúčastnilo približne 15 žiakov – dobrovoľne. Testová forma. Zvažujeme, že zapojíme doň všetkých tretiakov povinne + ďalších dobrovoľne.“
- DH: Dajte prosím vedieť, čo na to povie 3. ročník.**
- o Súkromné gymnázium v Bardejove/PO kraj: „Je veľmi dobrá kooperácia so žiakmi, ak majú záujem o ĽP. Zaujímalo ich to.“
- o Gymnázium sv. Moniky, Prešov/PO kraj: „Celkovo sa zúčastnilo 6 žiakov, najprv napísali test, potom najlepší dvaja sa mali pripraviť na ústnu obhajobu jednej z aktuálnych téz (o Kuciakovi) a vybrali sme víťazku.“
- o Gymnázium Ľ. Štúra, Trenčín/TN kraj: „Je každý rok pre študentov zaujímavé a kvalita z roka na rok stúpa.“
- o Gymnázium Púchov/TN kraj: „Študenti majú záujem a poriadam šk. kolo, podobné krajskému. Do hodnotenia zapájam aj študentov.“
- o Gymnázium F. V. Sasinka, Skalica/TT kraj: „organizujem s kolegyňou, test je inšpirovaný krajským kolom, ústna časť – neformálny rozhovor o aktuálnych problémoch.“
- o Gymnázium A. Merici, Trnava/TT kraj: „Prebehlo medzi 4 žiakmi 2. ročníkov, pozostávalo z 2 častí: testovej a ústnej.“
- o Gymnázium Jozefa Lettricha, Martin/ZA kraj: „Realizovala som ho testami (z predchádzajúceho ročníka OĽP) + diskusia.“
- o škola neuvedená (ZA kraj): „Klasické školské kolo sa u nás nekonalo, ale na základe reakcií, názorov, postojov som oslovila konkrétneho žiaka.“

DH: Radi by sme s Vami debatovali na tému školských kôl OĽP. Pracujeme na ich vzorových scenároch. Pokiaľ máte dobrú prax, pošlite nám prosím podrobnejší popis.

6. Ku krajskému kolu XXI. ročníka OĽP sa z 25 + 2 učiteľských RESP sa opisne vyjadrilo 18 RESP, nevyjadrilo 9 RESP. Tu sú uvedené reflexie:

BA kraj

- o „Bolo v zaujímavých priestoroch a dobre zorganizované.“
- o „Krajské kolo malo vysokú úroveň. Zjednodušiť formuláciu a znížiť náročnosť téz.“

BB kraj

- o „V súlade so súťažným poriadkom.“
- o „Výborná organizácia, bez pripomienok.“
- o „V poriadku, výborné témy. Nezaraďovať pred súťažou prednášky.“
- o „Aktuálne témy vopred zverejnené – ok.“

KE kraj

- o „Opakovane pripomínam: OĽP by mala byť aj v nižšej vekovej kategórii (príma-kvarta na 8 ročných gymnáziách). Už tam sa profilujú osobnostné a názorové hodnoty detí a úspech pre nich je motivujúci.“

DH: Opakovaný súhlas. Akurát podmienky na organizáciu takto rozšírenej OĽP sú zatiaľ „v oblakoch“.

- o „Veľmi dobre zorganizované, pekné priestory, podnetný workshop, ochota organizátorov pomôcť...“

DH: Vďaka za pochvalu, odovzdám.

NR kraj

- o „PhDr. Ivana Hudaszek Semjanová veľmi dobre organizuje krajské kolo, komunikuje so školami, učiteľmi OBN, informuje o pripravovaných aktivitách k ĽP.“

DH: Vďaka za pochvalu, odovzdám.

PO kraj

- o „Dobre zorganizované. Bez výhrad.“
- o „Škoda, že študenti nemajú k dispozícii žiadne pohostenie na krajskom kole OĽP.“
- o „Všetko ok.“

- o „Štandardný priebeh.“

DH: Vďaka za pochvalu, odovzdám. Okresné úrady nemajú, žiaľ, v rámci SR rovnako nastavené dotácie pre krajské kolá súťaží; niekde je to primerané, niekde nedostatočné. Skúsime interpelovať MV SR.

TN kraj

- o „Podnet na zloženie komisie, zastúpenie z viacerých okresov.“

DH: Podnet prerokujeme na CK OĽP.

TT kraj

- o „Prebehlo bez problémov.“

- o Všetko ok. Troška sem-tam chaos a zdĺhavé, ale pán Rusnák to robil prvýkrát a ešte to iste dopiluje do budúcnosti 😊

DH: Vďaka za pochvalu, odovzdám. Určite dopiluje :-)

ZA kraj

- o „Miestnosť: porota + súťažiaci sú na vysokom pódiu, v sále nie je počet odpovede, súťažiaci sedia chrbátom k hľadisku.“

- o „Krajského kola sa študent zúčastnil sám (má 18 rokov). Dôvod mojej neúčasti bol počet vyučovacích hodín v ten deň, ktoré by som si musela nahradiť.“

DH: Podnet prerokujeme na CK OĽP.

7. Jesenných vzdelávacích podujatí pre multiplikátorky a multiplikátorov ľudských práv, ktoré sa konali v októbri 2018, sa z 25 + 2 učiteľských RESP zúčastnilo 8, nezúčastnilo 16 RESP. Neodpovedali 3 RESP. Uvedené boli nasledovné poznámky a hodnotenia:

- o „Je to veľmi prospešné podujatie. Môj žiak, druhák, sa na základe účasti na ňom rozhodol pre túto olympiádu. Škoda len, že zo strany škôl nie je veľký záujem.“
- o „Výborná aktivita z 'dielne' verejnej ochrankyne práv – záujem zo strany žiackej aj učiteľskej.“
- o „Páčili sa mi oba workshopy, oceňujem aj to, že bola možnosť riešiť modelové prípady z predchádzajúceho ročníka.“
- o „Bolo príjemné a podnetné.“
- o „Bolo to podujatie na vysokej úrovni veľmi podnetné.“
- o „Veľmi prínosné a podnetné.“

RESP, ktorí sa nezúčastnili, uviedli nasledovné dôvody: nedostatok informácií; vycestovanie v zahraničí (Štrasburg, čerpanie ceny v súťaži Olympiáda o EÚ; exkurzia

v Poľsku); rôzne pracovné povinnosti; problém dochádzania (zlé spoje, „bolo by dobré, keby sa podujatie konalo v krajských mestách“) ale aj zdravotné dôvody.

DH: Ďakujem/e za účasť aj za pochvalu. Pokračujeme v októbri 2019. Informácie o podujatiach sú k dostaniu u nás a u predsedníčok a predsedov KK OĽP najneskôr v septembri 2019. Krajské mestá, žiaľ, nemáme vždy k dispozícii.

8. S publikáciami *Slovník ĽP (2013)*, *Vybrané texty k ĽP (2013)* a *Právo na vzdelanie a jeho kľúčové aspekty (2015)* z 25 + 2 učiteľských RESP pracovalo 23 RESP, nepracovali 3 RESP, neodpovedal/a 1 RESP. Písomne učiteľky a učitelia uviedli, ako publikácie hodnotia:

- o „Bez pripomienok.“
- o „Pracovala čiastočne.“
- o „Dostačujúce.“
- o „Ako dobré“.
- o „Dobré, pri príprave pomôžu“.
- o „Dobrá súčasť prameňov k uvedenej problematike.“
- o „Kladne.“ (3)
- o „Veľmi kladne“.
- o „Veľmi dobre“ (2)
- o „Výborné.“
- o „Výborne, pre mňa aj žiaka sú oporou pre prípravu predovšetkým na písomnú časť krajského kola OĽP.“
- o „Výborný študijný materiál.“
- o „Mnou veľmi intenzívne využívané zdroje pri príprave na OĽP.“
- o „Užitočné, kvalitné, ľahko sa v nich orientuje.“
- o „Pozitívne, sú vhodnou pomôckou na prípravu na všetky kolá OĽP.“
- o „Pozitívne, sú prehľadné, je tam veľa informácií“.
- o „Pozitívne, pre mňa osobne sú veľmi prínosné.“
- o „Veľmi dobrá a kvalitná pomôcka pre študentov aj pre učiteľov.“
- o „Prehľadné, dostupné – aj žiak/žiačka má k nim prístup.“

DH: Ďakujem/e za uznanie a využitie publikácií. Spolu s partnermi čoskoro pripravíme ďalší užitočný vzdelávací a tréningový materiál.

Počas XXI. r. OLP sme v partnerstve s AINova a Helsinským výborom pre LP na Slovensku pripravili dva užitočné podklady pred voľbami do Európskeho parlamentu 2019²⁶

9. Podľa vyjadrení všetkých 25 + 2 učiteľských RESP sa 12 ich žiakov a žiačok nezúčastnilo inej **príbuznej súťaže**. Naopak, 15 žiačok a žiakov sa podľa učiteľských RESP zúčastnilo nasledovných súťaží (v zátvorke je umiestnenie):

Dejepisná olympiáda/2018, Dejepisná olympiáda

Geografická olympiáda/2019, Geografická olympiáda/krajské kolo, Geografická olympiáda/2019/2. miesto v celoštátnom kole

Olympiáda o EÚ/2017/2. miesto v celoštátnom kole

Olympiáda zo slovenského jazyka

Biblická olympiáda

Euroscola/2018/postup do Štrasburgu

Mladý Európan, Mladý Európan/2017, Mladý Európan/2018/regionálne 4. miesto,

Mladý Európan/2018/2019, Mladý Európan/3. miesto v kraji, Mladý

Európan/2019/postup na celoštátno kolo,

Nenápadný hrdina/2017/zlaté pásmo

SOČ/krajské kolo

To si piš/2018; To si piš/2018/umiestnenie žiadne, jeho článok odstránili, pretože sa venoval extrémizmu a podnecoval podľa administrátora extrémistické názory.

Kathun/2019/3. miesto

10. Učiteľky a učители mali možnosť avizovať svoj vzťah **ku krajskej komisii OLP** rs. ohodnotiť ju a uviesť postreh/podnet. Z 25 + 2 RESP nereagovalo len 5 RESP. Od ostatných RESP sme sa dozvedeli, že 9 z nich v KK už spolu/pracovali alebo spolu/pracujú. Záujem o spoluprácu s KK prejavilo 7 RESP, 3 v BB kraji, 1 v KE kraji, 2 v PO kraji a 1 v ZA kraji. Záujem o prácu v KK prejavili 4 RESP, 1 v BA kraji, 2 v KE kraji, 1 v PO kraji . Nezáujem o prácu v krajskej komisii rs. o spoluprácu s ňou uviedli 3 RESP, z toho 1x v KE kraji a 2x v ZA kraji. Postrehy/podnety boli len 3:

o „Zosúladiť s ostatnými KK/postup 2 za školu (ZA kraj)

o „Bez pripomienok.“ (BB kraj)

o „Pracujem v iných oblastiach a časove je to náročné stíhať.“ (NR kraj)

²⁶ PETŐCZ, Kálmán (2019) *Sprevodca eurovoľbami*; HORNÁ, Dagmar (2019) *IDEOTÉKA alebo AKO SA VYZNAŤ v pôvode ideovej rôznorodosti politických skupín Európskeho parlamentu*

Dostupné na: <http://www.ainova.sk/sk/simulovane-volby-do-ep/>; hľadajte na linkoch pod názvom:

Vzdelávací materiál k eurovoľbám a Ideotéka.

DH: Ďakujem/e za doterajšiu aj budúcu spoluprácu. Veľmi si to ceníme.

11. Uvádzame všetky výpovede (požiadali sme o zásadné postrehy), ktoré uviedli učiteľky a učitelia **k celoštátnemu kolu XXI. ročníka OĽP** (nie vždy bolo uvedené stanovisko ku každej zisťovanej zložke celoštátneho kola):

Organizačná stránka celoštátneho kola XXI. r. OĽP

- o „Výborná“ (uvedené 5x)
- o „Veľmi dobrá“ (uvedené 5x)
- o „Vynikajúca“
- o „V poriadku“ (uvedené 2x)
- o „Absolútne výborná a profesionálna“
- o „Výborná, bez pripomienok.“
- o „Všetko je super“
- o „Výborne pripravené, ochota riešiť vzniknuté problémy.“
- o „Výborná, logistika perfektná.“
- o „Hodnotím kladne možnosť výmeny skúseností v problematike ĽP na školách.“
- o „Výborne zorganizované“
- o „Dobrá“
- o „ ´ 1 ´ jedna z najlepších organizačne zvládnutých súťaží“
- o „Vynikajúco zvládnutá“
- o „O.K.“
- o „Stále sa zlepšuje.“

DH: Ďakujem/e za superlatívy!

Súťažná časť celoštátneho kola XXI. r. OĽP

- o „ „Výborná“ (uvedené 3x)
- o „Veľmi dobrá“ (uvedené 4x)
- o „Neviem/e, čo a ako je hodnotené ako v písomnej tak aj v ústnej časti súťaže (obsah, forma, argumenty, prejav...)“
- o „2 postupové kolá v poriadku, tu by som nič nemenila, veľké finále – mne osobne sa páčil model bez prípravy.“
- o „So žiakmi i kolegyňami sme mali iné ´ tipy ´ postupujúcich, ale rozhodnutie komisie rešpektujeme.“
- o „Všetko je super“
- o „O.K.“
- o „Dobrá, nevyváženosť modelových prípadov.“

DH: Viete, aké náročné je pripraviť každý rok 16 nových a približne vyvážených modelových situácií/prípadov? Uvítame vzorové námety.

- o „Veľmi pekná, poučná, odľahčenie situácie (super).“
- o „Hodnotím kladne možnosť výmeny skúseností v problematike ĽP na školách.“
- o „Skvelá“
- o „O.K., príjemní ľudia v komisii.“
- o „Výborné, len vo finále by som nedala 10 min. na prípravu (ale to len čisto z časového hľadiska).“
- o „Veľmi kvalitná“
- o „3“
- o „Profesionálna úroveň“
- o „O.K.; na zváženie písomný test (okrem obhajoby eseje a riešenia situácie) pridať.“

DH: Test sa píše na krajskom kole, zatiaľ nevidím/e dôvod ani priestor pre test na celoštátnom kole.

- o „Stále sa zlepšuje.“

DH: 1. Ad 10 minút na prípravu vo finále. Nuž, vyslyšali sme volanie súťažiacich, ktoré sa objavilo po 20 rokoch. 2. Ďakujeme za všetky pochvaly.

Nesúťažná časť celoštátneho kola XXI. r. OĽP

- o „Výborná“ (uvedené 2x)
- o „Bola vytvorená možnosť na neformálne stretnutia učiteľov.“
- o „Veľmi dobrá“ (uvedené 5x)
- o „Výborná, viem, že je ťažké zabezpečiť porovnateľné prípadové štúdie...možnosť: 1 štúdia a každý súťažiaci by ju riešil sám; lepšia možnosť porovnania“ (ďalej nečitateľný text).

DH: Obávam sa, že jedno zadanie pre 64 všetkých súťažiacich a všetky súťažiace je z viacerých dôvodov nerealizovateľná vec. Dúfam, že bude príležitosť o tom diskutovať buď na októbrových vzdelávacích podujatiach alebo inde.

- o „O.K.“ (uvedené 2x)
- o „Prínosná, som s ňou spokojná.“
- o „Všetko je super“
- o „Zaujímavá, oddychová, zoznamovacia, povzbudivá a povzbudzujúca.“
- o „Hodnotím kladne možnosť výmeny skúseností v problematike ĽP na školách.“
- o „Zaujímavé témy workshopov.“
- o „Dobrá“

- o „1´ bohatý program + zaujímavé osobnosti.“
- o „Veľmi dobrá, zaujímaví hostia, témy, kt. boli veľmi aktuálne.“
- o „O.K., kvitujem viac voľného času.“
- o „Bez pripomienok.“
- o „Stále sa zlepšuje.“

DH: 1. Ďakujem/e za spokojnosť.

Celková atmosféra celoštátneho kola XXI. r. OĽP

- o „Výborná“ (uvedené 6x)
- o „Podnetná“
- o „Veľmi dobrá“ (uvedené 7x)
- o „V pohode, veľmi príjemné prostredie, úžasný personál.“
- o „Priateľská, odborná, na vysokej úrovni.“
- o „Všetko je super“
- o „Pozitívna“
- o „Veľmi pozitívna, príjemná, priateľská atmosféra.“
- o „Fakt výborná“
- o „Hodnotím kladne možnosť výmeny skúseností v problematike ĽP na školách.“
- o „Táto olympiáda je výkladnou skriňou olympiád.“
- o „O.K.“ (uvedené 2x)
- o „Úžasná!“
- o „1“

DH: Veľká vďaka za unisono vyjadrenú spokojnosť. Prosím, vyjadrite ju aj smerom k luvente, MŠVvaŠ SR a partnerom OĽP. Ďakujem/e!

Iné

- o „Výborná“
- o „Modelová situácia: používať dataprojektor (pre ostatných na oboznámenie sa so zadaním).“

DH: Áno, o tomto sme vážne uvažovali, ale potrebujeme vybaviť viacero miestností, čo nie je vždy možné.

- o „Všetko hodnotím veľmi pozitívne, až na tú vzdialenosť miesta konania od môjho bydliska.“
- o „Mega akcia, kde sa rešpektuje aj osobnosť učiteľa, príjemná pracovná atmosféra, vyčerpávajúci program, ochota organizátorov pomôcť, profesionalita, erudovanosť, inšpiratívnosť p. D. Hornej – predsedníčky celoštátnej komisie OĽP.“

- „Vypadáva wifi – to by sa nemalo stávať, nakoľko je wifi nevyhnutné.“
DH: V Omšeni sme hosťovali na náklady MS SR, čomu sa vskutku tešíme a musíme rešpektovať drobné problémy s ohľadom na polohu v horách. Nemáme k dispozícii a na výber škálu zariadení ani veľkorysé ponuky iných inštitúcií. Dostupnosť signálu je mimo našich kompetencií.
- „Osobne veľmi pekne ďakujem B. Knaperkovej za obetavý, profesionálny prístup k pedagógom aj žiakom. Samozrejme ďakujem celému tímu!“
- „Zaujímavú večernú debatu posunúť na skoršiu hodinu, aj pedagógovia i žiaci by chceli viac priestoru pre svoje otázky.“
- DH: V prvom rade naplníme harmonogram súťaže a až potom sa môžu konať sprievodné aktivity. Verte tomu, že starostlivo zvažujeme všetky možnosti. Ale, samozrejme, budeme sa snažiť vytvoriť viac priestoru pre živú diskusiu.
- „Je vhodné, že bolo menej programu ako v minulosti (napriek tomu, že bol vždy veľmi lákavý a zaujímavý).“
- „Pozitívne hodnotím každým rokom zvyšujúcu sa úroveň OLĽP i prácu organizačného tímu – ich bezchybnú prácu!“
- „Hodnotím kladne možnosť výmeny skúseností v problematike ĽP na školách.“
DH: Ďakujem/e za všetky komplimenty, motivuje nás to k ďalšej práci.

12. Po 20 rokoch sme **namiesto tričiek** pre všetkých ľudí na OLĽP pripravili **tašku** na dokumenty. Pýtali sme sa, kto sa chce vrátiť k tričkám, kto preferuje tašku, alebo čo navrhuje do budúcnosti.

- návrat k tričkám navrhuje 16 RESP (1x: sú praktickejšie);
- tašku preferuje 8 RESP (1x: s možnosťou zavesenia cez plece);
- do budúcnosti navrhuje: 2 RESP: aj – aj :-)

„Vytvoriť spoločnú skupinu na sociálnych sieťach, kde by mohli účastníci pridávať aktuálne postrehy zo súťaže.“

DH: 1. Už sme to pred pár rokmi skúšali, veľmi sa to neujalo. 2. Nevyhnutný je tiež dobrý signál.

1 RESP spojil/a všetky možnosti s dôvetkom: „Je to úžasný darček – super vec. Ďakujem organizátorom.“

DH: K položke 12 sa vyjadrili takmer všetci RESP. Prevažná časť, 24 žiackych a učiteľských RESP sa chce vrátiť k tričkám, 13 RESP je za tašku, 2 RESP by uvítali aj tričko aj tašku, 1 RESP by uvítal nálepky, 1 RESP je to jedno.

13. Zásadné podnety učiteliek a učiteľov k budúcnosti OĽP:

- o „Verím že ostane.“
- o „Rozšíriť o medzinárodnú úroveň. Zapojiť študentov právnických fakúlt na neformálne platformy, okrúhle stoly.“

DH: O rozšírenie na medzinárodnú úroveň sa usilujeme od bodu „nula“ OĽP. Žiaľ, roky zápasíme o udržanie vysokej úrovne samotnej OĽP a podpora medzinárodného rozmeru olympiád je všeobecne slabá. Sme však v intenzívnom kontakte s Olympiádou ľudských práv v ČR, ktorú pred rokmi zakladali Alumni našej OĽP.
- o „Bodovať aj ostatných súťažiacich žiakov, aby mal pedagóg spätnú väzbu o úrovni výkonu žiaka; urobiť pre tento účel diskusiu k modelovým situáciám a úvahám.“

DH: Boduje sa len v postupových porotách (modelovka + obhajoba úvahy), aby sme vygenerovali finálovú „12-ku“. Postupové poroty sú 4 (každá á 5 porotkýň a porotcov), takže bodové zisky 64 súťažiacich, rozdelených po 16, sú nesúmerateľné.
- o „Navrhujem hygienické pauzy – sedieť 3 hodiny pri 12 finalistoch je náročné, pre finalistov toľko.“

DH: Áno, OĽP je náročná, zvažujeme, ako najefektívnejšie využiť čas necelých 3 dní celoštátneho kola, ale tretí deň musíme organizovať a končiť tak, aby prebehlo aj finále, aj záverečné vyhlasovanie výsledkov, odmeňovanie a aby ste Vy včas mohli odcestovať domov.
- o „Posunúť viac na východ (Žilina, Poprad); ranný príchod a následne súťažiť v prípadových štúdiách je nesmierne náročné.“

DH: To sa ľahko povie, horšie sa to realizuje (pozrite aj poznámky vyššie prosím).
- o „Bez pripomienok, myšlienka olympiády v tejto oblasti má, podľa mňa, úplne iný rozmer ako iné olym. Úžasný.“
- o „Jasne zadefinovať, či žiaci majú písať eseje alebo úvahy.“

DH: To je jasne zadefinované v Propozíciách príslušného ročníka, v inštrukciách k písaniu **úvah**, ktoré vydávame k času konania krajských kôl.
- o „1. súťažný deň je veľmi náročný, mnohí vstávajú naozaj skoro, aby docestovali – navrhujem posunúť čas riešenia modelových situácií skôr – trochu skrátiť úvodné aktivity.“

DH: Prosím pozrite si vyššie uvedené poznámky k tejto veci.
- o „Je veľmi dobrá úroveň aj časový harmonogram; pokračovať v organizácii.“

- o „Možno presnejšie definovať tému podľa slohového žánru. Vrátila by som to späť na eseje.“
- o „Pokračovať v súťaži, pretože ĽP sú, budú stále aktuálne.“
- o „Dlhodobu je dodržaná vysoká úroveň, tak si prajem, nech to minimálne takto pokračuje ďalej.“
- o „Tento systém je fajn. Cením si, že aj učitelia, kt. idú ako sprievod, majú zabezpečené ubytovanie a stravu, a nemusia si tieto veci zabezpečovať sami.“
 DH: Ďakujem za túto pochvalu. Viem, že ako jediná olympiáda toto považujeme za logické a nevyhnutné, a preto robíme všetko preto, aby sme mohli učiteľkám a učiteľom ponúknuť bezodplatnú účasť. Pokiaľ nedostaneme veľkorysú ponuku (napr. Omšenie), musíme celý rok trochu po troške zháňať financie... a vždy je to náročné a neisté...
- o „Spoločné stretnutie k prípadovým štúdiám, možnosť vzájomnej interakcie, objasnenie určitých postojov názorov (napr. člen komisie povie že občianstvo nadobúdame získaním občianskeho preukazu?; ide o diskrimináciu pohlavia keď meníš ženu za ženu a veľa iných otázok, ktoré chcú rozdiskut.; stretnutie učiteľov.“
 DH: Opakovane sa ukazuje nevyhnutnosť diskusie ku všetkým parametrom OĽP, najlepšie vis a vis. To však nie je jednoduché docieľiť po celom Slovensku. Stál by za úvahu jeden špeciálny učiteľský workshop na celoštátnom kole a po ňom zverejnenie otázok a odpovedí/riešení širšiemu plénu.
- o „Rozdelenie váhy: práca (esej) : obhajoba štúdie = 30 : 70 % a nie 50 : 50 %; nech finalisti 2. deň (večer po vyhlásení) píšú krátku esej (1 A4) + nech hlasujú aj pedagógovia a 12 finalistov (sčítať hlasy)“
 DH: Podnety prerokujeme na CK OĽP, avšak, neviem si predstaviť, ako by sa Vami navrhované hlasovanie kvalifikovane zabezpečilo.
- o „Pokračovať ďalej. Zredukoval by som podujatie na 2 dni.“
 DH: A čo by sme vypustili?

14. Zásadné postrehy a podnety učiteliek a učiteľov k úrovni podpory a ochrany ľudských práv v SR:

- o „Zvýšiť hodinové dotácie pre túto oblasť.“
- o „Nedostatočné celospoločenské právne vedomie; uplatňovanie pre občana je tak na dlhé trate.“
- o „Zvýšiť časovú dotáciu v rámci ŠVP na tému OĽP a následne v ŠKVP.“

- o „Zvýšiť po odbornej stránke vedomosti všetkých učiteľov v tejto oblasti. Nielen OBN a DEJ. Extrémizmus narastá a učelia nevedia adekvátne reagovať na aktuálne situácie.“
- o „Chýba väčšia časová hodinová dotácia, ale to je problém, ktorý z tohto fóra pravdepodobne neovplyvníme :-)”
- o „Ja by som zaviedla povinný predmet na všetky typy stredných škôl, zameraný na výchovu k občianstvu, napr. v 2. ročníku, ktorý by mládež pripravil na aktívny politický život.“
- o „Treba venovať času debatám príp. modelovým situáciám, ktoré sa reálne v SR riešili, ak by to bolo možné distribuovať učiteľom/učiteľkám prípadovú štúdiu ale aj s právnym vyjadrením.“
- o „Zmeniť št. vzdelávací program, vyššia časová dotácia.“
- o „V rámci ochrany ľudských práv v SR, mám bohužiaľ osobnú negatívnu skúsenosť.“
- o „Je to Olympiáda, ktorá posúva ďalej všetkých účastníkov a myslím si, že je opätovné pripomínanie si našich LP a slobôd.“
- o „V tejto oblasti v SR sa zlepšuje, ale je potrebné sa viac zamerať na šírenie LP povedomia medzi mládežou.“
- o „Rovnosť? 2 žiaci z tej istej školy ≠ rovnosť. Porušenie v priamom prenose a praxi HANBA“
- o „Získať podporu MŠVvaŠ SR.“
- o „Mala by byť väčšia zo strany vlády SR.“

DH: Stotožňujem sa s Vašou požiadavkou vyšších hodinových dotácií, ide však o také nastavenie výchovno-vzdelávacieho procesu, ktorý poskytuje študujúcim kompetencie pre široko chápanú demokratickú kultúru (KDK). A to si vyžaduje nielen úpravu rámcových učebných plánov (hodinových dotácií), ale aj komplexnú zmenu školy ako takej. Pre nadobúdanie kompetencií pre demokratickú kultúru platí to, čo pre ľudskoprávne vzdelávanie. Je to vzdelávanie „O“ demokratickej kultúre, „PROSTREDNÍCTVOM demokratickej kultúry“, „V ZÁUJME demokratickej kultúry“.

DH: v učiteľských komentároch sa objavili aj apely na selekciu tovaru, dostupného v bufetoch zariadení

8. Štatistika XXI. ročníka OLP (2018/2019)

8.1 XXI. ročník OLP (2018/19), účasť v jednotlivých aktivitách/kolách

Učiteľská a žiacka účasť na tradičných
vzdelávacích podujatiach pre stredné školy od 8.10 do 19.10.2018

Kraj	Miesto	Učitelia			Žiaci a Žiačky			Partneri			Spolu
		Muži	Ženy	S	Žiaci	Žiačky	S	Muži	Ženy	S	
BA	Bratislava	03	10	13	17	06	23	00	00	00	72
BB	B. Bystrica	02	17	19	04	16	20	00	01	01	80
KE	Košice	04	16	20	05	05	10	00	01	01	62
NR	Vráble	02	17	19	00	00	00	00	00	00	38
PO	Prešov	03	15	18	08	11	19	00	00	00	74
TN	Prievidza	00	07	07	08	11	19	00	00	00	52
TT	Hlohovec	03	12	15	03	05	8	00	00	00	46
ZA	Žilina	07	07	14	20	35	55	00	00	00	138
		24	101	125	65	89	154	00	02	02	562

Učiteľská a žiacka účasť na vyžiadaných prednáškach, diskusných fórach
a špeciálnych diskusiách od mája do novembra 2018

Kraj	Miesto	Učiteľ. účasť	Žiacka účasť	Partner. účasť
BA	ŠMNDaG, Skalická 1, Bratislava	2	13	0
BB	Gymnázium J. G. Tajovského, Banská Bystrica	2	20	0
BB	SOŠ IT, Banská Bystrica	2	12	2
KE	Gymnázium, Alejová, Košice	2	24	0
KE	Gymnázium, Alejová, Košice	2	26	0
KE	Gymnázium Veľké Kapušany	2	70	0
NR	Gymnázium Vráble	2	42	0
NR	Gymnázium Nové Zámky	3	59	1
TN	Gymnázium V. B. Nedožerského, Prievidza	2	14	0
TT	Gymnázium I. Kupca, Hlohovec	2	26	0
TT	Súkromné gymnázium G. Szabóa, Dunajská Streda	2	45	0
		23	351	3

Školské kolá XXI. r. OĽP, december 2018

Kraj	Účasť škôl			Účasť súťažiacich			Účasť učiteliek a učiteľov		
	Spolu	Gymn.	SOŠ	Spolu	Žiačky Gymn. SOŠ	Žiaci Gymn. SOŠ	Spolu	Ženy Gymn. SOŠ	Muži Gymn. SOŠ
BA	24	17	07	277	89 37	58 93	24	14 07	03 00
BB	29	16	13	417	110 142	94 71	27	11 10	04 02
KE	43	25	18	784	122 100	92 470 ²⁷	82	20 32+1	04 13+12
NR	39	13	26	432	78 155	73 126	34	10 19	02 03
PO	32	17	15	393	105 77	88 123	31	12 13	04 02
TN	22	10	12	268	135 27	80 26	22	11 10	01 00
TT	11	08	03	68	30 12	19 07	13	06 04	03 00
ZA	44	20	24	521	168 140	123 90	44	14 16	06 08
Spolu	244	126	118	3160	837 686 1523	621 1060 1681	277	210	67

Nové školy BA: 1 Gymn., 1 ZŠ (pilot)

Nové školy NR: 1 SOŠ

Nové školy PO: 1 SOŠ

Nové školy ZA: 1 Evanj. spojená škola

²⁷ Toto vysoké číslo spoluvytvorila SOŠ, Učňovská 5, Košice-Šaca, na ktorej sa 17.11.2018 konal celoškolský Deň študentstva spojený so školským kolom OĽP (zúčastnilo sa 345 žiakov, 4 žiačky, 17 učiteliek, 9 učiteľov, 12 majstrov a 1 majsterka). Vďaka patrí Ing. Kataríne Kovalovej, PhD. aj vedeniu školy.

Krajské kolá XXI. r. OĽP – zastúpené školy, 7.2.2019

Kraj	Gymnázia	SOŠ	Škôl spolu
BA	17	07	24
BB	15	12	27
KE	25	18	43
NR	13	24	37
PO	16	11	27
TN	10	12	22
TT	08	03	11
ZA	21	19	40
Spolu	125	106	231

Nové školy BA: 1 Gymn., 1 ZŠ (pilot)

Nové školy NR: 1 SOŠ

Nové školy PO: 1 SOŠ

Nové školy ZA: 1 Evanj. spojená škola

Krajské kolá XXI. r. OĽP – žiacka a učiteľská účasť, 7.2.2019

Kraj	Účasť súťažiacich			Účasť učiteľská		
	Spolu	Žiačky Gymn. SOŠ	Žiaci Gymn. SOŠ	Spolu	Ženy Gymn. SOŠ	Muži Gymn. SOŠ
BA	33	12 00	12 09	16	06 07	03 00
BB	27	08 09	07 03	16	06 06	03 01
KE	43	17 08	09 09	41	16 07	09 09
NR	37	05 09	08 15	30	09 17	01 03
PO	27	08 05	08 06	18	06 09	02 01
TN	18	04 05	04 05	19	10 09	00 00

TT	21	09 03	08 01	11	06 03	02 00
ZA	40	13 07	08 12	30	08 10	05 07
Spolu	246	122	124	181	135	46

Nesúťažná účasť BA 3 žiaci (2 SOŠ chemická BA, 1 ZŠ Dudova, BA)

Partneri a hostia BA 7 ženy, 5 muži, spolu: 12

Partneri BB 3 ženy

Partner TN 1 muž

Partneri/hostia TT: 7 žien, 3 muži, spolu: 10

Vo všetkých krajoch okrem NR a PO á 1 lektor/ka z GetClients

8 krajských kôl XXI. r. OLP – víťazné školy

Stredná škola	BA	BB	KE	NR	PO	TN	TT	ZA	Spolu
Gymnázium štátne	4	6	7	6	4	6	6	7	46
Gymnázium štátne / Škola pre mimor. nadané deti a gymn.	1								1
Gymnázium súkromné		1			1				2
Gymnázium cirkevné / katolícke	1		1		1		1	1	5
Gymnázium cirkevné / evanjelické		1			1				2
SOŠ / Obchodná akadémia štátna	1			1	1	1	1		5
SOŠ /súkromná, úžitkového výtvarníctva				1					1
SOŠ / štátna						1			1
Stredná odborná škola štátna / chemická	1								1
Spolu škôl	08	08	08	08	08	08	08	08	64

Celoštátne kolo OĽP, 10. – 12. apríl 2019, celková účasť

Účastníci a účastníčky	Muži	Ženy	Spolu
Žiacka obec : súťažiaci žiačky a súťažiaci žiaci	41	20	61 ²⁸
Učiteľská obec stredných škôl : pedagogický sprievod	09	34	43
Poroty	10	14	24
Organizačný tím	05	05	10
Partneri, hostia	10	14	24
SPOLU	75	87	162

Pozn. 1. : zo 64 postupujúcich nastúpilo do celoštátneho kola 61 súťažiacich.

Pozn. 2.: postupové poroty boli zložené okrem expertnej zložky (pozri 5. časť) aj zo zložky SŠ učiteliek a učiteľov, ôsmych, ktorí predsedajú Krajským komisiám OĽP a štyroch, ktorých nominovali KK OĽP z PO, TN, TT, ZA kraja.

²⁸ Opakujeme: Nakoľko sa z účasti na celoštátnom kole ospravedlnili: Matúš Mlynár z SOŠ chemickej, Vlčie hrdlo 50, Bratislava (Bratislavský kraj), Alena Večerová z Obchodnej akadémie M. Hodžu v Trenčíne (Trenčiansky kraj) a Michaela Knošková z Bilingválneho gymnázia M. Hodžu, Sučany (Žilinský kraj), namiesto 64 postupujúcich z 8 krajov nastúpilo na celoštátne kolo 61 súťažiacich.

8.2 XXI. ročník OLP (2018/2019), celková účasť

Celková účasť žiakov a žiakov v XXI. ročníku OLP

Vzdelávacie podujatia pre multiplikátorov	505
Školské kolá	3160
Krajské kolá	246
Celoštátne kolo	61
SPOLU	3972

Celková účasť učiteliek a učiteľov v XXI. ročníku OLP

Vzdelávacie podujatia pre multiplikátorov	148
Školské kolá	277
Krajské kolá	181
Celoštátne kolo	43
SPOLU	649

Celková účasť žiackej, učiteľskej obce, et al v XXI. ročníku OLP

Žiaci a žiačky	3972
Učitelia a učiteľky	649
Poroty, organizačný tím, partneri, hostia celoštátneho kola	58
SPOLU	4679

9. Reportáže, reflexie a príspevky XXI. ročníka OĽP

9.1 Bruselské reportáže trojice z finálovej 12-tky

Veľkorysé ceny Zastúpenia Európskej komisie pre pre žiacko-učiteľskú dvojicu z prvých troch finálových miest nebolo možné z viacerých objektívnych dôvodov presne uplatniť. Niekedy hrajú rolu subjektívne prekážky, inokedy, žiaľ, neochota vedenia školy uvoľniť ľudí na zaslúžený študijný pobyt. V prvom prípade si neporadíme, ten druhý nás veľmi mrzí a aj touto cestou apelujeme, aby sa takéto prístupy už nevyskytli. Bruselské pobyty sú veľmi dobre zorganizované, sú šancou vidieť a zažiť európske inštitúcie na vlastné oči a uši, hovoriť s viacerými ľuďmi z európskych orgánov. Ved' čítajte.....

Profil: PAULÍNA PEČKOVÁ

Škola: Gymnázium M. Kováča, Banská Bystrica

Celoštátne kolo XXI. r. OĽP – 1. miesto;

Krajské kolo XXI. r. OĽP v Banskobystrickom kraji – 4. miesto;

Krajské kolo XX. r. OĽP v Banskobystrickom kraji – 6. miesto

Brusel je krásne multikultúrne miesto dýchajúce históriou. Okrem toho je to však aj pomyselné hlavné mesto Európskej únie, nakoľko tu sídlia niektoré z jej hlavných inštitúcií. Počas našej návštevy sme mali možnosť okrem mesta navštíviť práve tri z nich - Európsku komisiu, Európsky parlament a Radu Európskej únie.

Hneď po príchode sme mali čas na voľný program a prehliadku mesta. Za takú krátku dobu sa celé mesto síce preskúmať nedá, ale navštívili sme aspoň tie najznámejšie pamiatky. Prešli sme sa bruselskými uličkami až k hlavnému námestiu Grand Place. Navštívili sme tiež Atómium, ktoré bez pochyb patrí k bruselským dominantám. Nevynechali sme ani ochutnávku tradičných belgických jedál, medzi ktoré patria aj waffle, hranolky, či pravá belgická čokoláda.

Nasledujúci deň sme absolvovali návštevu Európskej komisie. Hoci sme sa nedostali priamo do jej hlavnej budovy – Berlaymontu, navštívili sme jej návštevnícke centrum, kde sme mali množstvo zaujímavých diskusií. Bližšie sme sa dozvedeli, ako funguje Európska komisia, ako funguje proces vstupu do Európskej únie a ktoré krajiny majú v súčasnosti štatút kandidátskych krajín. Bola nám priblížená práca eurokomisára

a rozprávali sme sa aj o veľmi dôležitej téme – životnom prostredí, jeho ochrane a klimatickej kríze.

V Európskom parlamente sme sa rozprávali o jeho fungovaní, o europoslancoch a nevynechali sme ani tému Brexitu. Nasledovala prehliadka budovy, pri ktorej sme samozrejme navštívili aj hlavnú zasadaciu miestnosť.

Ďalej sme sa presunuli do budovy Rady Európskej únie, kde nám naši sprievodcovia ukázali niektoré zo zasadacích a rokovacích miestností, kde prebiehajú rôzne summity, či obrovské átrium, kde majú stanovisko novinári. Videli sme dokonca aj Nobelovu cenu za mier, ktorú Európska únia získala v roku 2012.

Vďaka tomuto výletu som sa dozvedela veľa nových a zaujímavých informácií a návšteva Belgicka bola pre mňa veľkým zážitkom. Tiež som sa mala možnosť zoznámiť s mnohými inšpiratívnymi ľuďmi. Som vďačná za takúto príležitosť, ktorú som vďaka Olympiáde ľudských práv a zastúpeniu Európskej komisie na Slovensku mala.

Paulína Pečková, 26.10.2019

Profil: TOMÁŠ ČOREJ

Škola: Gymnázium J. A. Raymana, Prešov

Celoštátne kolo XXI. r. OĽP – 3. miesto;

Krajské kolo XXI. r. OĽP v Prešovskom kraji – 3. miesto;

úvaha BISLA – 2.miesto; úvaha ZEK 3.miesto

Brusel je mesto kontrastov. Hovorí sa tu zväčša francúzsky, ale úradným jazykom je aj holandčina. Centrum mesta vás uchváti svojimi gotickými stavbami a nádhernou Katedrálou svätého Michala, no keď pôjdete smerom na východ, naskytne sa vám možnosť uvidieť budovy architektúry dvadsiateho prvého storočia.

Po stopách tohto Bruselu, tradičného, no ultramoderného zároveň, sme sa mali možnosť vybrať vďaka nášmu umiestneniu na dvadsiatom prvom ročníku Olympiády ľudských práv. Nie však s primárnym cieľom obdivovať krásy mesta, no s úprimným predsavzatím rozšíriť si svoje obzory a opäť sa o niečo posunúť osobnostne vpred.

Počas troch nádherných októbrových dní sme navštívili tri najdôležitejšie európske inštitúcie - Radu Európskej Únie, Európsku komisiu a Európsky parlament.

Absolvovali sme viacero zaujímavých prednášok, no v prvom rade sme mali možnosť stráviť čas s rovesníkmi s podobnými záujmami a spoznali sme množstvo ďalších prínosných osôb.

Presne, ako je protikladný Brusel, mala viac tvári aj naša návšteva. Na jednej strane sme načerpali nové poznatky, ktoré určite využijeme v našom ďalšom živote aj v nasledujúcich ročníkoch olympiády. Na strane druhej sme si výborne oddýchli od tradičných povinností a možno sme sa tiež inšpirovali do budúcnosti, keď si budeme hľadať povolanie.

Tomáš Čorej, 27.10.2019

Profil: ESTER VIKTÓRIA ZIFFOVÁ

Škola: Spojená škola Sv. Rodiny, Bratislava

Celoštátne kolo XXI. r. OĽP – 5. miesto;

Krajské kolo XXI. r. OĽP v Bratislavskom kraji – 6. miesto;

úvaha UNESCO Chair UK 1.miesto; XX: účasť KK

Priznávam, že na letisko som išla trošku nasmelo, moja profesorka sa žiaľ nemohla zúčastniť a rovnako to bol prvý let, ktorý som absolvovala sama. Olympiáda ľudských práv prináša mnoho skvelých vecí, no jednou z tých najlepších sú kontakty. Máte možnosť spoznávať skutočných odborníkov ale aj priateľov na celý život. V komunite týchto ľudí nestojí reč a vy teda nikdy nie ste samy.

Aj ja som Európanka

Hlavné mesto Európskej únie ma uchvátilo v mnohých smeroch. Aj napriek tomu, že si myslím, že mám silné pro-európske cítenie, Brusel som vnímala ako niečo veľmi vzdialené. Naozaj ma prekvapilo, že sa ľudia v tomto meste neprezentujú len ako Belgičania, ale v zapätí vždy dodávajú, že sú Európania. Národné cítenie sa vyrovnáva tomu globálnemu, všetci sa spájajú v celok. A aj to je jeden z cieľov Únie.

Brusel by mal byť povinný

Európa stojí pred rôznymi nástrahami. Demokraciou otriasa extrémizmus a nedôvera v inštitúcie. Tento problém nesie štítok „nadmárodný“, čelíme mu všetci, nielen Slovensko. Predom sa čitateľom ospravedlňujem, že do svojho reportu vnášam politiku, avšak sme v takom urgentnom stave, že politiku musíme vnímať ako súčasť nášho každodenného života. Mladí Slováci by podľa posledných prieskumov zvolili extrémistickú stranu, ktorá potláča myšlienky Európskej únie a hrdo sa hlási

k výstupu. Zahrávam sa teda s myšlienkou, či by boli výsledky prieskumov rovnaké, ak by bola mládež k európskej hrdosti vychovávaná. Ak by študenti navštevovali tieto inštitúcie. Ak by videli, ako sa Bruselčania správajú. Ak...

Novinári vs. Európska únia

Keďže som študentka katedry žurnalistiky na Univerzite Komenského, asi Vás neprekvapí, že som si všímala veci, ktoré sa týkajú najmä mojej budúcej práce. Brusel ma ohromil natolko, že som sa pýtala samej seba prečo nemáme v médiách viac z inštitúcií, ktoré nás zatupujú. Prečo máme domáce, aj zahraničné spravodajstvo, no nemáme osobitnú rubriku pre správy z Európskej únie?

V parlamente som sa pýtala, či majú novinári vyhradenú sekciu, na ktorej môžu byť počas zasadaní. Áno majú, v tom problém netkvel. Tak potom bude problém v tom, že je viac novinárov z väčších krajín a menšie krajiny, ako Slovensko, ostanú zatienené veľmocami. Nie, tento jav vraj tiež nepozorujú, miesta je dosť pre všetky krajiny. Pán sprievodca, tak prečo teda slovenskí novinári neprinášajú informácie z rokovaní? Odpoveď bola rázna – chýba záujem. Nezaujímajú sa média ani čitatelia.

Buďme zmenou

To, že sme jedna z najmenších krajín v únii je fakt. V Bruseli som sa však cítila plnými dúškami prijatá. Aj mne sa mnoho vecí nepáči, no tak ako každý, mám hlas a môžem sa ozvať. Jedna z najhlavnejších vecí, ktoré som sa naučila je, že zatiaľ čo Slovensko ráta s podporou Európskej únie, Únia zase počíta so Slovenskom. Aj Brusel je náš domov.

Na záver už len ďakujem. Ďakujem zastúpeniu Európskej komisie na Slovensku, ktoré pre nás tento spoznávací zájazd pripravilo, no predovšetkým ďakujem Olympiáde ľudských práv. Neviem si predstaviť lepšiu platformu, na ktorej by som mohla vyrastať.

Hrdá alumni, Ester Viktória Ziffová, 7.12.2019

9.2 Reflexia raňajok a obeda s ombusmankou

Dá sa povedať, že ceny verejnej ochrankyne práv sú od počiatku originálne a „šité na telo“ súťažiacich v OLP. Z dvoch ocenených autorov a jednej autorky úvah k téme vyhlásenej verejnou ochrankyňou práv nám jeden mladý muž a jedna mladá dáma odhalili vrátka kancelárie, na pôde ktorej sa stretli s prof. Máriou Patakyovou.

Profil: MATÚŠ MLYNÁR

Škola: SOŠ chemická, Vlčie hrdlo, Bratislava

Celoštátne kolo XXI. r. OĽP – nezúčastnil sa²⁹

Krajské kolo XXI. r. OĽP v Bratislavskom kraji – 3. miesto;

úvaha KVOP, 3. miesto

Celoštátne kolo XX. r. OĽP – 8. miesto; Krajské kolo XX. r. OĽP – 6. miesto

úvaha O2 Férová nadácia, 1. miesto

„Raňajky s Prof. JUDr. Máriou Patakyovou, PhD.“ Asi takto si predstavujem znenie oficiálneho vyhlásenia ocenení autorov a autorky víťazných úvah, ktorých garantom bola práve Kancelária verejného ochrancu práv.

Žiaľ, nemal som tú česť, zúčastniť sa celoštátneho kola 21. ročníka Olympiády ľudských práv z dôvodu inej významnej súťaže v oblasti prírodných vied. Napriek tomu, že som sa ocitol v akomsi konflikte „Ľudské práva“ verzus „Medicína“, pokúsil som sa o kompromis, ktorý spočíval v tom, že som napísal úvahu, ktorú vyhlásila práve Kancelária VOP. Môj výber nebol zložitý. Práva dieťaťa sú pre mňa základ, tak ako aj detstvo, prvá časť postembryonálneho vývinu jedinca, sú základom jeho ďalšieho smerovania. Niekedy mám pocit, že na práva tých najmenších sa často zabúda. Preto som sa snažil svoje postoje formulovať v úvahe. Vtedy som ešte netušil, že pani Patakyovú stretnem osobne a budem mať možnosť viesť s ňou rozhovor. Túto informáciu som sa dozvedel od môjho priateľa Viktora Racskóa, ktorý mi ju tlmočil pri vyhlasovaní výsledkov. Práve Viktor bol človek, vďaka ktorému som mal možnosť prežívať atmosféru celoštátneho kola Olympiády ľudských práv, aspoň na diaľku.

Začiatkom júna som dostal email s pozvánkou na osobné stretnutie s pani verejnou ochrankyňou práv. Termín raňajok sme dohodli na 19. júna 2019. Bolo to v stredu, pekný slnečný deň s vysokou teplotou ako stvorený na prechádzku mestom v obleku. S pani profesorkou Patakyovou sme sa stretli pri vchode do jej kancelárie. Po krátkej exkurzii v týchto priestoroch sme sa presunuli do neďalekého hotela. Mal som zvláštne pocity, jednak som ľutoval, že som si deň predtým detailnejšie nenaštudoval etiketu oficiálnych raňajok, no zároveň som cítil istý

²⁹ Matúš je na pol srdca ľudskoprávník a na pol srdca chemik. Celoštátne kolo XXI. r. OĽP mu kolidovalo so súťažou Talenty novej Európy pod záštitou Stredoeurópskej nadácie. Rozhodol sa súťažiť s prácou Kyselina močová a jej tajomstvo. Na jeseň sa zúčastnil medzinárodného kola v Abú Zabí. Želáme Matúšovi veľa energie v ďalších štúdiách ale aj pri sieťovaní mladých vedcov a vedkýň v projete E-Search.

rešpekt pred pani ombudsmankou. Považujem za prirodzené, keď sa človek stretáva s osobou, ktorá predstavuje v štátnom aparáte autoritu, že nejaká tá tréma je normálna.

Prvotné obavy opadli, keď sme sa začali rozprávať o školstve, zdravotníctve, právach detí, no dokonca aj o environmentálnom práve. Osobne ma prekvapil fakt, že pani prof. Patakyová má maturitu práve z chémie. Hneď som sa cítil o niečo istejšie. Rozhovor, ktorý sme viedli asi dve hodiny, bol naozaj zaujímavý a obohacujúci. Osobne ma prekvapila otvorenosť pani ombudsmanky a zároveň i úprimnosť, akýsi ľudský prístup, ktorý občas v našom politickom živote chýba. Stretol som sa teda s odborníčkou, ktorá je podľa mňa úžasným stelesnením odbornosti aj ľudskosti.

Musím uznať, že stretnutie s pani Patakyovou bolo pre mňa plné motivácie. Okrem literatúry, ktorú som dostal, som získal i ďalší pohľad na svet, očami niekoho druhého. Aj keď si osobne myslím, že naše názory sa výrazne nelíšili, musím uznať, že pani Patakyová mi pomohla v utvorení cesty života, ktorou sa uberám.

Na záver by som teda chcel vysloviť úprimnú vďaku pani ombudsmanke za naše stretnutie, ktoré vo mne rezonuje i teraz. Dvoma hodinami dialógu sa totiž neskončilo, práve naopak, myšlienky, ktoré na našom stretnutí zazneli, sa mi vracajú a opakovane pripomínajú. Dúfam, že nadobudnuté vedomosti budem môcť v živote správne využiť v prospech demokracie a nášho bytia založeného na tolerancii, rešpekte a porozumení.

Matúš Mlynár, 5.7.2019

Profil: SOŇA NEMČOKOVÁ

Škola: Gymnázium, Šrobárova 1, Košice

Celoštátne kolo XXI. r. OĽP – účasť

Krajské kolo XXI. r. OĽP v Košickom kraji – 8. miesto;

úvaha KVOP, 2. miesto

Koncom júna sme spolu s mojou rodinou vycestovali na krátky výlet do Bratislavy. Hneď v prvý deň našej výpravy ma čakal obed s Verejnou ochrankyňou práv. Z domu sme vyrážali skoro ráno, keďže stihnúť obed v Bratislave je pre Košičana časovo náročná úloha. V aute som rozmýšľala nad možnými témami, ktoré by sme mohli na obede rozobrať. Netušila som totiž, ako má taký „pracovný obed“ vyzeráť.

Moje obavy boli nakoniec celkom zbytočné. Napriek tomu, že som bola celkom nervózna, po príchode pani ombudsmanky som všetky svoje obavy striasla. Z jej kancelárie sme sa vybrali do neďalekej reštaurácie, kde sme sa naobedovali. Celé stretnutie na mňa pôsobilo veľmi neformálne. Po obede mi pani ombudsmanka ukázala priestory, v ktorých pracuje, stretla som aj pár zamestnancov. Všetci boli veľmi milí a priateľskí. Pred odchodom som bola milo prekvapená drobnými darčekom, ktoré som dostala na pamiatku.

Bojovať za ľudské práva môžem nápisom na tričku, zúčastnením sa na protestoch a pochodoch alebo postom na instagrame. Aj vďaka možnostiam, ktoré som získala zúčastnením sa na OLP som zistila, že okrem bojovania musím mať hlavne pokoru, ochotu načúvať a učiť sa.

Soňa Nemčoková, 8.7.2019

9.3 Reportáž z UNIS

Informačná služba OSN vo Viedni patrí k našim vzácnym a dlhoročným medzinárodným partnerom. To isté platí o ľuďoch, ktorí „vo farbách“ OSN pravidelne podporujú OLP, navštevujú súťaž a každoročne venujú najlepšej autorke alebo najlepšiemu autorovi akurátnu cenu, pobyt v Úradovni OSN vo Viedni. Tentoraz bola víťazkou Radana, zaujímavý zjav XXI. r. OLP. Otvorene totiž hovorila o svojich zážitkoch z jednej z bášť extrémistickej strany, z Krupiny ako aj o svojej vlastnej ceste k OLP. Verím, že mladým okolo seba dodnes osvecuje myseľ.

Profil: RADANA MONIŠOVÁ

Škola: Obchodná akadémia, Kukučínova 2, Trnava

Celoštátne kolo XXI. r. OLP – účasť

Krajské kolo XXI. r. OLP v Trnavskom kraji – 8. miesto;

úvaha UNIS, 1. miesto

Dňa 29. mája 2019 som mala exkluzívnu príležitosť nahliadnuť do Úradovne OSN vo Viedni (UNOV), a najmä do jej Informačnej služby (UNIS). Vďaka čomu som tu mohla stráviť tento skvelý deň? No predsa vďaka Olympiáde ľudských práv. Táto prehliadka bola totiž prvá cena v mojej tématickej kategórii, ktorej garantom bola práve UNIS Viedeň, a ktorú som teda vyhrala. Počas nasledujúcich pár riadkov vám bližšie prerozprávam, čo všetko som v OSN zažila. Opravím sa, čo všetko sme zažili. Osoba,

ktorá išla so mnou, bol Dominik Radler, môj dobrý kamarát, ktorého som taktiež spoznala na celoštátnom kole OLP.

04:00. Budík zvoní. Ale len chvíľu. Zvláštne... zvyčajne mi prepnutie zo spánkového režimu trvá dlhšie. Dnes tomu tak nie je. Dnešok musí byť špeciálny. Už som na nohách. Dnešok predsa je špeciálny! Dnes ideme s Dominikom na prehliadku a na obed do viedenskej OSN. Už sa neviem dočkať.

A o cca 4 hodinky tam už naozaj sme. Čakáme na recepcii. Presne o 10 na recepciu dorazí aj Irene Hoeglinger-Neiva, milá pracovníčka UNIS (Informačnej služby Spojených národov), ktorá nás ihneď po zoznámení berie do kaviarne nachádzajúcej sa v budove, kde vedieme neformálny rozhovor o rozličných témach, a neskôr tiež do pracovných priestorov UNIS-u, kde sme oboznámení s funkciami a pracovnými povinnosťami Informačnej služby, tak ako aj so samotnými pracovníkmi a stážistami tohto oddelenia. Na koniec prehliadky tejto časti nás Irene v rýchllosti zoznamuje aj s riaditeľom UNIS Viedeň, s p. Martinom Nesirkym.

Po tejto časti sa presúvame na nádvorie, kde nás už čaká skupinová prehliadka Vienna International Centre. Počas tejto prehliadky máme možnosť nahliadnúť do viacerých rokovacích sál, kde momentálne prebieha konferencia Medzinárodnej agentúry pre atómovú bezpečnosť a delegátov rôznych krajín. Neskôr si s naším sprievodcom ideme dôkladne prezrieť interaktívny glóbus, zobrazujúci frekvenciu atómových testov na časovej osi počas druhej polovice minulého storočia. Priznám sa, táto časť ma veľmi prekvapila, najmä intenzívne súperenie v počte vykonaných testov medzi USA a Ruskom.

Po tomto bode programu sa s Irene presúvame do reštaurácie, kde na nás už pri stole čaká pán Martin Nesirky. Počas chutného obeda diskutujeme množstvo tém, no najviac sa bavíme o súčasnej politickej situácii, o stave dodržiavania ľudských práv a predovšetkým o našich víziách a kariérnych plánoch. Priznám sa, že po rozhovore s pánom Nesirkym mám v otázkach svojej budúcnosti oveľa jasnejšie.

Po výdatnom obede sme si dali prechádzku po tzv. "rotunde", ktorá je väčšinou centrom diania v UNIS Viedeň, a prichádzame až k skupinke pracovníkov a stážistov OSN, v koho spoločnosti nás už čaká pán Ondrej Gavalec - zástupca Stálej misie SR pri OSN vo Viedni. Po tom, ako sme si spravili pamätné fotografie sa s pánom Nesirkym lúčime, nakoľko nás musí kvôli svojim povinnostiam opustiť.

Na ďalšiu hodinku si nás berie "pod palec" už spomínaný p. Gavalec. Počas našej konverzácie sme si prešli množstvo tém, či už osobných alebo odborných, no taktiež príde slovo aj na naše eseje. Môžem len a len skonštatovať, že aj tento rozhovor nám dal veľa užitočného. Krátko pred 15:00 sme sa už definitívne musíme rozlúčiť, nakoľko na pána Gavalca taktiež čakajú povinnosti. A tak sa vydávame na cestu na Slovensko. Vonku síce leje ako z krhly, no nám to vôbec nevadí, pretože naše dojmy z dnešného dňa s prehľadom vyhrávajú nad tými z počasia.

Aby som priamo zodpovedala prvú otázku tejto reportáže - tj. nadpis - bolo skvele. Tento deň mal pre mňa obrovskú výpovednú hodnotu. Zmenil mi perspektívu. Bol inšpiratívny, náučný, ešte viac podnietil môj záujem o problematiku ľudských práv a dodal mi neskutočnú dávku motivácie pracovať na sebe. Som nesmierne vďačná UNIS-u za ich profesionálny a priateľský prístup, pohostinnosť, no najmä organizátorom Olympiády ľudských práv za úžasné možnosti, ktoré svojim súťažiacim ponúka.

Radana Monišová, 12.6.2019

Na zábere zľava: Martin Nesirky, riaditeľ UNIS Vienna; Radana Monišová a jej kolega z celoštátneho kola XXI. r. OLP, Dominik Radler; Ondrej Gavalec, zástupca Stálej misie SR pri OSN vo Viedni

10. Vyhlasovateľ, organizátori, partneri XXI. ročníka OLP

SPOLUORGANIZÁTORI A PARTNERI

Kancelária prezidenta
Slovenskej republiky

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV
PUBLIC DEFENDER OF RIGHTS

HLAVNÝ MEDIÁLNY PARTNER

Pravda

11. Prílohy

1. Pozvánka s programom na celoštátne kolo XXI. ročníka OĽP v slovenskom jazyku
2. Plagát celoštátneho kola XXI. ročníka OĽP v slovenskom jazyku
3. Plagát celoštátneho kola XXI. ročníka OĽP v anglickom jazyku
4. Prejav Martina Nesirkyho/UNIS Vienna na celoštátnom kole a Kondolenčný list
5. Informácie pre účastníčky a účastníkov celoštátneho kola XXI. ročníka OĽP
6. Súťažný poriadok celoštátneho kola XXI. ročníka OĽP
7. Vademecum súťažiacej a súťažiaceho na celoštátnom kole XXI. ročníka OĽP
8. Prehľad tém esejí/úvah OĽP za I. – XXI. ročník OĽP
9. Dotazníky spätnej väzby – formuláre, XXI. ročník OĽP
10. Taška OĽP XXI. ročníka.
11. Prieskum Vek ako podmienka výkonu určitých práv a povinností

Vyhlasovateľ

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Organizácia

Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv & IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže & OLYMP & odborní gestori a partneri

Záštitá

ministerka školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Martina Lubyová
minister spravodlivosti Slovenskej republiky, Gábor Gál
verejná ochrankyňa práv, Mária Patakyová

Podpora

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
organizátori, gestori a partneri

POZVÁNKA

na celoštátne kolo 21. ročníka Olympiády ľudských práv, 10. – 12. 4. 2019, Omšenie

NOSNÁ TÉMA : 30. VÝROČIE NEŽNEJ REVOLÚCIE

**Registrácia, ubytovanie, strava, otvorenie, súťaž, sprievodné podujatia
a vyhodnotenie súťaže:**

Inštitút vzdelávania Ministerstva spravodlivosti SR, Omšenie 825, 914 43 Omšenie
GPS súradnice: 48.9022002,18.200822199999947

PROGRAM

10.4.2019 streda

09:00 – 11:00	Registrácia účastníčok a účastníkov, priebežné občerstvenie
11:00 – 12:30	Porada porôt a žrebovanie súťažiacich
12:30 – 13:30	Obed
13:30 – 15:00	Slávnostné otvorenie Privítanie, pozdrav, príhovor, prejav
15:00 – 15:30	Prestávka s občerstvením
15:30 – 17:30	Súťažná časť 1.1. Riešenie modelových prípadov
17:30 – 18:30	Večera
18:30 – 20:30	Súťažná časť 1.2. Riešenie modelových prípadov
20:30 – 22:00	Neformálne sieťovanie/relax/prihlasovanie na workshopy

11.4.2019 štvrtok

- 07:15 – 08:00 Raňajky
- 08:00 – 10:00 Súťažná časť 2.1. **Obhajoba úvah**
- 10:00 – 10:30 Prestávka s občerstvením
- 10:30 – 12:30 Súťažná časť 2.2. **Obhajoba úvah**
- 12:30 – 13:30 Obed
- 13:30 – 15:30 **Workshopy**
- I. Hranice ľudskej dôstojnosti podľa medzinárodného práva*
Michal Davala, advokát
- II. Rovnosť v práve na rodinný a súkromný život*
Katarína Kohýlová a Romana Fridriková, Kancelária verejného ochrancu práv
- III. Ako správne písať? Nastavme zrkadlo súťažným úvahám.*
Mária Dudžáková, Paula Svatoňová, Matej Bílik, BISLA
- 15:30 – 17:30 Voľno I., občerstvenie, neformálne stretnutia, relax
- 17:30 – 18:30 Večera
- 18:30 – 19:00 Príprava na plenárny večer
- 19:00 – 22:00 **Hommage profesor Miroslav Kusý**
Vyhlasenie finálovej „12-ky“ a Plenárna rozprava k nosnej téme XXI. r.
OLP: 30. výročie Nežnej revolúcie s aktérmi a aktérkami Novembra 89

12.4.2019 piatok

- 07:15 – 08:00 Raňajky
- 08:00 – 11:00 Súťažná časť 3. **Finále** – 12 súťažiacich rieši finálové zadania
- 11:00 – 11:30 Práca finálovej poroty / prestávka s občerstvením
- 11:30 – 13:00 **Slávnostné vyhlásenie výsledkov súťaže**
- 13:00 – 14:00 Obed
- 14:30 Záver podujatia, kyvadlová doprava do dopravných uzlov

Kontakty:

PhDr. Dagmar Horná, PhD.,
predsedníčka Celoštátnej komisie OLP
dagmar.horna@gmail.com;
+421 915 714 786; www.olp.sk

Barbora Knaperková,
tajomníčka Celoštátnej komisie OLP, IUVENTA
– Slovenský inštitút mládeže, Karloveská 64,
842 58 Bratislava 4,
barbora.knaperkova@iuventa.sk,
+421 905 448 227, www.olympiady.sk

HLAVNÝ MEDIÁLNY PARTNER

Pravda

SPOLUORGANIZÁTORI A PARTNERI

Kancelária prezidenta
Slovenskej republiky

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV
PUBLIC DEFENDER OF RIGHTS

Under the patronage of
Slovak Commission
for UNESCO

OLYMP

ALUMNI KLUB
Olympiády ľudských práv

OLYMPIÁDA ĽUDSKÝCH PRÁV

Celoštátne kolo XXI. ročníka Olympiády ľudských práv

a

I. ročník Ceny profesora Miroslava Kusého
Omšenie, 10. - 12. apríla 2019

ZÁŠTITA NAD PODUJATÍM:

ministerka školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Martina Lubyová
minister spravodlivosti Slovenskej republiky, Gábor Gál
verejná ochrankyňa práv, Mária Patakyová

PODPORA PODUJATIA:

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
organizátori, gestori a partnerii

NOSNÁ TÉMA: 30. VÝROČIE NEŽNEJ REVOLÚCIE

CENY:

Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku:

informačno-študijné pobyty v európskych inštitúciách v Bruseli pre 1. – 3. miesto
Garanti tém úvah:

Informačná služba OSN Viedeň: návšteva Úradu OSN vo Viedni

Verejná ochrankyňa práv; Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku

UNESCO Chair for Human Rights Education na Univerzite Komenského v Bratislave

a Bratislavská škola liberálnych štúdií (BISLA): štipendium a vecné ceny

a rôzne zaujímavé ceny od ďalších partnerov

Cena Pravdy: finančné, knižné, vecné dary a publikovanie vybraných úvah v denníku Pravda

MIESTO PODUJATIA

Inštitút vzdelávania Ministerstva spravodlivosti SR v Omšeni

Omšenie 825, 914 43 Omšenie, GPS: 48.9022002, 18.200822199999947

www.olp.sk

www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej

SPOLUORGANIZÁTORI A PARTNERI

HLAVNÝ MEDIÁLNY PARTNER

HUMAN RIGHTS OLYMPICS

21st Human Rights Olympics, national round
and

1st annual Professor Miroslav Kusý Award
April 10 - 12, 2019, Omšenie

UNDER THE AUSPICES OF

Minister of Education, Science, Research and Sport of the Slovak Republic, Mrs. Martina Lubyová
and Minister of Justice of the Slovak Republic and Chairperson of the Government
Council for Human Rights, National Minorities and Gender Equality, Mr. Gábor Gál
and Public Defender of Rights, Mrs. Mária Patakyová

WITH THE SUPPORT OF

Ministry of Justice of the Slovak Republic
Ministry of Education, Science, Research and Sport of the Slovak Republic
and partners

MAIN THEME: "30-th anniversary of the Velvet Revolution"

AWARDS

Representation of the European Commission in Slovakia: study visits to the European institutions in Brussels

Awards from the partners supervising written reflections:

United Nations Information Service (UNIS) Vienna: visit to the UN Office in Vienna

Public Defender of Rights; Representation of the European Commission in Slovakia;

UNESCO Chair for Human Rights Education, Comenius University Bratislava;

Bratislava International School of Liberal Arts (BISLA): scholarship and material awards
and various interesting awards from other partners

Awards by the Pravda daily:

financial and material awards, books, publication of selected reflections in the Pravda daily

LOCATION

Education Institute of the Ministry of Justice of the SR in Omšenie

Omšenie 825, 914 43 Omšenie, GPS coordinates: 48.9022002, 18.200822199999947

www.olp.sk

www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej

CO-ORGANIZERS AND PARTNERS

MAIN MEDIA PARTNER

Keynote speech “Human Rights Olympics”

Martin Nesirky, Director, United Nations Information Service, Vienna

10 April 2019

It's a great honour for me to be here at this marvellous Education Institute of the Ministry of Justice again this year as you launch the National Final of the Human Rights Olympics. The United Nations Information Service in Vienna has had the privilege to cooperate with the National Commission of the Human Rights Olympics, and the Olymp Organization, for many years now. We were glad to again host and evaluate the English essay competition.

On behalf of my whole team, allow me once again to offer sincere condolences for our deceased friend Miroslav Kusý. Professor Kusý was a remarkable man who made an outstanding contribution to the cause of democracy and human rights. He would be proud to see you are continuing the tradition he helped to establish.

2019 is a very special year for us as we celebrate the 40th anniversary of the Vienna International Centre, the UN headquarters in Austria, from where we work on human rights, peace and security and sustainable development around the world. It is also fitting that Slovakia is chairing the Organization for Security and Co-operation in Europe this year.

To mark Human Rights Day on 10 December last year, UN Secretary-General António Guterres reminded the world that: “For 70 years, the Universal Declaration of Human Rights has been a global beacon shining a light for dignity, equality and well-being ... and bringing hope to dark places. The rights proclaimed in the Declaration apply to everyone – no matter our race, belief, location or other distinction of any kind. Human rights are universal and eternal. They are also indivisible. One cannot pick and choose among civil, political, economic, social and cultural rights.”

Unfortunately, in many parts of the world human rights are being violated every day rather than respected. The Secretary-General has said that human rights are under siege around the world. Universal values are being eroded.

That's why, for the theme of this year's English essay competition, we asked participants to come up with ideas on how we can strengthen those values. Peace. Justice. Human Dignity. Tolerance. Solidarity. And how we ensure we leave no one behind.

Many of you provided deep analysis and came up with excellent suggestions how to fight growing inequality and intolerance and stand up for human rights. After all, human rights underpin everything we do, including on the 17 Sustainable Development Goals that are our blueprint for peace and prosperity on a healthy planet.

Let me thank the organizers of the Human Rights Olympics, and especially Dr. Dagmar Horná, for this wonderful initiative and your dedication.

I also want to extend my sincere gratitude to all teachers here for preparing your students for this important occasion. It is of great importance that teachers act as multipliers who assist students to develop a sense of global citizenship and teach them about their role in promoting human rights. It is our collective responsibility to equip young people to handle the challenges our world is facing. This you are doing remarkably.

Now I would like to turn to you, the finalists.

You already demonstrated your talent, knowledge and commitment by writing essays and undertaking related tasks on this year's theme of the Velvet Revolution. It's something I remember well because I was posted in East Berlin at the time.

I had the opportunity to read your English essays and I was really impressed by the high standard. They were sharp, eloquent, insightful and witty.

Good luck to all of you as you move towards the final challenge over the next days.

As youth activist Wendy Lesko said: "If you ever think you're too small to be effective, you've never been in bed with a mosquito!"

You are the present and the future of our world. You will be the generation to shape our world. As Secretary-General Guterres told young people in New York just yesterday, we need you to be the change and to push world leaders to step up their ambition. Don't take no for an answer. If you check out Instagram, you'll see Slovakia's UN youth delegate, Dominik Porvažník, was there too.

Slovakia, as part of former Czechoslovakia, was one of the founding signatories of the UN Charter nearly 75 years ago. Your country continues to place priority on the work of the United Nations, and that is something you can be proud about.

To come back to the Secretary-General; he has said that now more than ever, our shared duty is clear: to stand up for human rights for everyone, everywhere, in every corner of the world. Thank you for demonstrating your commitment to this important task.

Thank you!

18 February 2019

Dear Ms. Horna,

All of us at the United Nations Information Service (UNIS) Vienna were deeply saddened to hear of the death of Professor Miroslav Kusý. Please accept our sincere condolences and convey them to the family and friends of Professor Kusý.

Professor Kusý was a remarkable man who made an outstanding contribution to the cause of democracy and human rights.

His exceptional legacy has many aspects. We appreciate his involvement in establishing human rights curricula and founding the UNESCO Chair for Human Rights Education at the Comenius University in Bratislava as well as establishing the outstanding Human Rights Olympics competition for secondary school students.

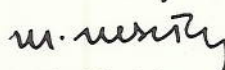
Thanks to his initiative, unceasing support, and his expert role for the Human Rights Olympics, Slovakia can be proud of having a strong and growing group of human rights conscious young people.

His significant contribution to anchoring Slovakia within democratic Europe and his untiring leadership in promoting the values and principles of human rights will certainly remain among his key messages.

We are also very grateful for the extraordinary work of Professor Kusý in supporting teachers and educating young people on human rights and important milestones of Slovakia's history.

I am honoured that I had the opportunity to meet Professor Kusý several times during our partnership with the Human Rights Olympics. I will remember him as a modest but brave man who upheld and personified the very values at the heart of the United Nations Charter.

Sincerely,

Martin Nesirky

Director

United Nations Information Service (UNIS) Vienna

Ms. Dagmar Horna

INFORMÁCIE PRE ÚČASTNÍČKY A ÚČASTNÍKOV
celoštátneho kola XXI. ročníka Olympiády ľudských práv
10. – 12. 4. 2019, Omšenie

Registrácia, prihlasovacie a organizačné pokyny

1. **Prihláste sa** na konkrétne celoštátne kolo Olympiády ľudských práv **podľa Vášho účastníckeho statusu a na príslušnom webovom sídle:**
Status A: súťažiaca/súťažiaci, registrujte sa a prihláste na www.olympiady.sk
Status B: člen/členka poroty, registrujte sa a prihláste na www.olympiady.sk
(pri SŠ učiteľkách a učiteľoch len predsedovia/predsedníčky krajských komisií OĽP a 4 nominovaní z PO, TN, TT, ZA kraja)
Status C: učiteľ-nečlen/učiteľka-nečlenka poroty t. j. sprievod, prihláste sa na www.olympiady.sk

Pozvánka, informácie pre účastníkov a účastníčky, zoznam súťažiacich a **odkaz na prihlasovací formulár** na celoštátne kolá sú zverejnené na www.olympiady.sk samostatne pod každou súťažou, príslušným školským rokom, v časti Celoštátne kolo/kolá.

2. **Status A + B + C:** Oficiálne súťažiace žiačky/súťažiaci žiaci, členky/členovia poroty a učiteľ-nečlen/učiteľka-nečlenka poroty t. j. sprievod, sa na celoštátne kolo registrujú a prihlasujú na www.olympiady.sk. Okrem elektronického prihlásenia sa je potrebné zasláť v stanovenom termíne na adresu organizátora vytlačenú a podpísanú prihlášku, ktorá Vám bude doručená na vašu e-mailovú adresu. Zároveň odporúčame zasláť sken prihlášky na e-mailovú adresu barbora.knaperkova@iuventa.sk. V **prihláške je potrebné** vyznačiť požiadavky na ubytovanie a stravovanie.
3. **Na účasť súťažiacich žiakov a žiačok** na podujatiach zabezpečených organizáciou IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže (ďalej „organizácia IUVENTA“) je nevyhnutný písomný **súhlas zákonného zástupcu** a taktiež **súhlas, podpis riaditeľa/riaditeľky školy, odtlačok pečiatky školy**, ktorú navštevujete a tiež **podpis súťažiacej/súťažiaceho**, ako súhlas s použitím jej/jeho osobných údajov v rozsahu potrebnom pre zabezpečenie účasti na celoštátnom kole.
4. **Zákonný zástupca žiačky/žiaka** je povinný uviesť v prihláške na celoštátne kolo **informácie o špecifických potrebách** žiačky/žiaka. V prípade vzniku situácií, ktorým sa dalo predísť informovaním organizátora, preberá zákonný zástupca za vzniknutý stav plnú zodpovednosť.
5. **Ubytovanie a stravu** zabezpečuje Ministerstvo spravodlivosti SR.
6. **Poistenie** súťažiacich na celoštátnom kole platí v čase od registrácie až po jeho záver podľa pozvánky. Zároveň súťažiacim odporúčame, aby mali počas konania celoštátneho kola pri sebe **kópiu preukazu poistenca**.
7. Za **bezpečnosť súťažiacich** v čase od registrácie až po záver celoštátneho kola (pozri pozvánku) zodpovedá oficiálny dozor a) ktorý zabezpečuje IUVENTA a b) učiteľský sprievod, kedy učiteľ/učiteľka preberá zodpovednosť za svoju žiačku/žiaka; pri

registrácii podpíšu tri strany učiteľka/učiteľ, žiačka/žiak, organizátor v zastúpení oficiálnym dozorom prevzatie zodpovednosti za žiačku/žiaka.

8. **Prihlásené účastníčky a prihlásení účastníci sa zaväzujú zotrvať na celoštátnom kole až po jeho záver** (podľa pozvánky). V odôvodnených prípadoch môže ich predčasný odchod z celoštátneho kola povoliť pracovníčka/pracovník IUVENTY na základe písomnej žiadosti rodiča, ktorú musí súťažiaca/súťažiaci predložiť už pri registrácii. Organizátori však nebudú zasielať diplomy tým súťažiacim, ktorí si ich neprevzali.
9. Organizátori nezodpovedajú za prípadnú stratu cenných vecí účastníčok a účastníkov celoštátneho kola.
10. **Zoznam súťažiacich postupujúcich do celoštátneho kola je zverejnený na www.olympiady.sk.**

Cestovné – preplatenie cestovných nákladov

1. **Status A + B: Cestovné bude oficiálnym súťažiacim žiačkam/žiakom a členkám/členom porôt** celoštátneho kola preplatené na základe predložených originálov cestovných dokladov z oboch ciest, zaslaných na adresu organizácie IUVENTA spolu s vyplnenými tlačivami, ktoré nájdete aj s podmienkami preplácania cestovného na www.olympiady.sk v časti Dokumenty. Žiadame Vás, aby ste prednostne využívali bezplatnú vlakovú dopravu.

Cestovné bude preplatené len pri plnej účasti na podujatí (okrem odôvodnených a odsúhlasených odchodov z vážnych dôvodov). Účastníci a účastníčky cestujú na celoštátne kolo a z neho individuálne. Organizátori nepreberajú zodpovednosť za ich bezpečnosť počas cesty na celoštátne kolo a z neho.
2. **Status C:** Cestovné pre učiteľky/učiteľov bez členstva v porotách/sprievod nebude preplácané (prosím zabezpečte si ho samostatne; protihodnotou je grátis ubytovanie, strava a bohatý program).

Cestovné – pokyny a informácie

Registrácia účastníčok a účastníkov sa uskutoční **10. 4. 2019 od 09:00 do 11:00** v Inštitúte vzdelávania v Omšeni, Omšenie č. 825.

Organizátori odporúčajú účastníkom a účastníčkam celoštátneho kola docestovať do Trenčína na autobusovú/železničnú stanicu (sú vedľa seba) do 9:00 hod. a na miesto konania v Omšeni sa dostaviť najneskôr do 11.00 hod.

Dňa 10. 4. 2019 o 8:45 a 9:50 bude z Trenčína zabezpečená preprava autobusom označeným logom OĽP do Omšenia (typ, prepravnú firmu a miesto pristavenia pri stanici spresníme).

Ďalšie možnosti pre tých, ktorí docestujú do Trenčína skôr/neskôr, alebo sa nezmetia do autobusu:

Spoje SAD Trenčín, smer Omšenie, odchody: 08:02, 9:01, 10:02; cesta trvá asi 30 min, príchod/výstup na zastávke Omšenie JAS (pri priehrade). Miesto konania celoštátneho kola je vzdialené 15 minút peši. V odôvodnených prípadoch kontaktujte tajomníčku CK OĽP, Barboru Knaperkovú.

Dňa 12. 4. 2019 bude zabezpečená preprava dvomi autobusmi od Inštitútu vzdelávania v Omšeni na železničnú/autobusovú stanicu v Trenčíne o 14:45. Odchod je možný aj autobusmi SAD zo zastávky Omšenie – priehrada.

Mapka prístupu na miesto konania celoštátneho kola OĽP Trenčianske Teplice - Omšenie

Inštitút vzdelávania Ministerstva spravodlivosti SR
Trenčianske Teplice – Omšenie č. 825
<http://www.ia-sr.sk/node/81>

GPS súradnice: 48.9022002,18.200822199999947

Vysvetlivky:

1 – Inštitút vzdelávania MS SR – miesto konania celoštátneho kola

2 – Autobusová zastávka Omšenie JAS (pri priehrade)

zdroj: googlemaps

CELOŠTÁTNA KOMISIA OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV

Sút'ážný poriadok

celoštátneho kola XXI. ročníka OLP, 10. – 12. apríla 2019

- V celoštátnom kole súťažia víťazi a víťazky 8 krajských kôl, spolu 64 súťažiacich.
- Zostavy a poradie súťažiacich pre 1. a 2. časť súťaže, ktorá prebieha v 4 postupových porotách po 16 súťažiacich, určuje elektronické žrebovanie. Žreb osvedčuje 1 učiteľ alebo učiteľka a 1 súťažiaci alebo súťažiaca.
- V 1. časti súťaže, 10.4.2018, súťažiace a súťažiaci riešia modelové prípady číslo 1 – 16, podľa vyžrebovaného poradia; objektívne výnimky určí predsedníčka CK OLP. Súťažiace a súťažiaci majú na prípravu 15 minút a na prezentáciu 15 minút.
- V 2. časti súťaže, 11.4.2019, súťažiace a súťažiaci obhajujú úvahy, ktoré napísali ako víťazky a víťazi krajských kôl súťaže a predložili ich do celoštátneho kola.
- Postupové poroty a finálovú porotu ustanovuje predsedníčka CK OLP.
- Každá členka a každý člen postupovej poroty má na hodnotenie súťažiacej alebo súťažiaceho 25 bodov v 1. časti súťaže a 25 bodov v 2. časti súťaže.
- Súčet bodov po 1. a 2. časti súťaže určuje poradie súťažiacich v každej zo 4 postupových porôt.
- Traja súťažiaci alebo tri súťažiace z každej zo 4 postupových porôt s najvyšším počtom bodov postupujú do 3. časti súťaže, ktorou je finále. Mená postupujúcich sa vyhlasujú počas plenárneho večera 11.4.2019.
- Poradie ostatných súťažiacich po dvoch častiach súťaže sa zverejňuje 11.4.2019.
- Poradie 12 finálových súťažiacich určuje elektronické žrebovanie; žreb osvedčuje 1 učiteľ alebo 1 učiteľka a 1 súťažiaci alebo 1 súťažiaca.
- V 3. časti súťaže, vo finále, 12.4.2019, riešia súťažiaci a súťažiace zadania venované aktuálnym ľudskoprávnym témam.
- Súťažiace a súťažiaci si vo finále žrebujú jednu z 12 obálok so zadaním. Na prípravu majú maximálne 15 minút, zadanie riešia maximálne 15 minút. Časové dotácie reguluje predseda alebo predsedníčka finálovej poroty.
- Každá členka a každý člen finálovej poroty má na hodnotenie súťažiacej alebo súťažiaceho 25 bodov.
- Finálová porota hodnotí schopnosť komplexne, odborne a osobne riešiť zadanie. Posudzuje argumentačnú presnosť, presvedčivosť, postojoúvú vyzretosť a pohotovosť.
- Finálová porota stanovuje poradie súťažiacich na 1. – 12. mieste.
- Námietky na priebeh súťaže možno adresovať predsedníčke CK OLP na mieste konania súťaže, do 30 minút po vyhlásení výsledkov celoštátneho kola. Predsedníčka CK OLP na mieste rozhodne o spôsobe vybavenia námietky.

CELOŠTÁTNA KOMISIA OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV

**Vademecum¹ súťažiacej a súťažiaceho na XXI. ročníku
celoštátneho kola OĽP, 10. – 12. apríla 2019**

- počas celej súťaže postupujte tak, aby ste nepoškodili svoje meno, meno vašej školy a OĽP; dodržiavajte Propozície XXI. ročníka OĽP a súťažte v zmysle zásad fair play;
- využite všetky svoje znalosti z prípravy na olympiádu, zo školy, zo života;
- učte sa aj počas súťaže, sprievodných vzdelávacích aktivít, z rozhovorov so všetkými zúčastnenými;
- k zadaniam a úlohám pristúpte najprv objektívne, analyticky, kriticky, nezaujato a vecne;
- identifikujte podstatu konkrétneho ľudskoprávneho problému, prípadu, situácie, témy;
- uvažujte o podobných, príbuzných, súvisiacich prípadoch, problémoch, o ktorých ste sa dozvedeli z literatúry alebo z médií, debatovali ste o nich v škole a inde, viete o nich zo života; porovnajte ich a pokúste sa o zovšeobecnenie;
- navrhňte spôsob alebo spôsoby riešenia/riešení a podložte ich argumentmi;
- uveďte: a) ako (by) ste riešili daný problém, prípad, situáciu, keď (by) sa Vás osobne týkali, b) či by ste sa angažovali v prípade niekoho iného – vysvetlite oba postoje, áno aj nie;
- formulujte Váš osobný názor a postoj a vysvetlite, ako tú - ktorú vec ľudských práv vnímate, či a aký s ňou máte „problém“, čo Vás ovplyvňuje, alebo, čo Vám chýba;
- snažte sa, aby bol Váš názor a postoj jasne sformulovaný, neprotirečivý a obhájitelný, opretý o odbornú a nielen laickú interpretáciu;
- odvolávajte sa aj na znalosti medzinárodných a vnútroštátnych ľudskoprávných dokumentov, inštitúcií alebo na odbornú literatúru;
- uplatnite kreativitu, prídte s vlastným prístupom; rozhodujúce je, aby viedol k čo najhodnotnejšiemu a najpresvedčivejšiemu výkonu v zmysle súťaže ale hlavne, v záujme podstaty ľudských práv.

Palce Vám drží Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv.

¹ Vademecum: príručka, sprievodca; z latinského *vade mecum* – poď so mnou.

TÉMY
ESEJÍ a ÚVAH¹ OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV
v I. – XXI. ročníku

2 regionálne piloty (1996-1997 a 1997-1998) bez esejí

Ročník Školský rok	Témy
I. 1998-1999	bez esejí
II. 1999-2000	Čo môžem urobiť, aby sa intolerancia, diskriminácia a rasizmus stali minulosťou ?
III. 2000-2001	Právo byť iný.
IV. 2001-2002	Nechcem s tebou sedieť v jednej lavici, lebo si...
V. 2002-2003	1. Prečo chcem byť európskym občanom. 2. Európske tradície vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv. 3. Je interrupcia slobodným rozhodnutím ženy ? 4. Bál som sa ísť do školy...
VI. 2003-2004	1. Byť tolerantný k druhým, a prečo ? 2. Som vozičkár... 3. Ideme a ukážeme tomu farebnému, kam patrí... 4. Dokážeme sa vysporiadať s predsudkami v spoločnej Európe ?
VII. 2004-2005	1. Som alebo nie som rasista ? 2. Mám 54 rokov, stredoškolské vzdelanie a hľadám prácu. 3. Som nepatrný človečik malého národa vo veľkej Európe. 4. Civilizovaní ľudia by nemali stavať múry... 5. Osvienčim.
VIII. 2005-2006	1. Povinnosť mi prikazuje a svedomie mi bráni. 2. Každému sa raz zide rovnosť šancí. 3. „Nechcem byť žienka domáca...“ 4. Európska charta a euroobčan.
IX. 2006-2007	1. ...a vôbec – dajme iným šancu (Každý iný všetci rovní). 2. Rovnosť príležitostí pre všetkých ? 3. Kým si v škole, si len žiak... 4. Sloboda myslenia a slova v Európskej únii ako prostriedok boja proti netolerancii.

¹ Od XVIII. ročníka OLP sa písomné práce nazývajú ÚVAHY.

<p>X. 2007-2008</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Zastavme domáce násilie voči ženám“ 2. Mám kamaráta Róma aj skína... 3. Prínos Európskeho parlamentu v oblasti ľudských práv. 4. Význam náboženskej slobody a tolerancie pre našu spoločnosť. 5. Potrebuje demokracia obmedzenie slobody prejavu aby sa mohla brániť ?
<p>XI. 2008-2009</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pred 20 rokmi ľudia voliť slobodne nemohli, teraz môžu, aj do Európskeho parlamentu, ale budú ? 2. Chudoba cti netráť ? (ľudová múdrosť v kontexte ľudských práv) 3. Futbal – šport alebo priestor pre manifestáciu nacionalizmu a násilia ? 4. Čo znamená November 1989 pre ľudské práva.
<p>XII. 2009-2010</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. JA a TY spolu MY. 2. Narodil som sa bez identity, ako som k nej dospel ? Nadobudol som ju ? 3. V EÚ je 19 miliónov detí ohrozených chudobou v roku boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. 4. Holokaust – pripomínať, či zabudnúť ? 5. Stačí spolicítiť s chudobnými deťmi ? Čo by som urobil ja ? 6. Predstav si, že by si sa narodil chudobný...(chudobná).
<p>XIII. 2010-2011</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obdivujem dobrovoľníctvo ... (Európsky rok dobrovoľníctva podporujúci aktívne občianstvo). 2. Spoločnosť je tým slobodnejšia, čím vzdelanejší sú jej členovia. 3. Nenávisť na internete – ako jej čeliť ? 4. Európsky parlament a boj proti obchodovaniu s ľuďmi. 5. Mojm najľudskejším právom je ... 6. Gender quotas: Effective tool for empowering women or unfair ? (Rodové kvóty: efektívny alebo nespravodlivý nástroj posilňovania postavenia žien ?)
<p>XIV. 2011-2012</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Škola základ života. A čo spoluzodpovednosť pri vzdelávaní ? 2. Starší ľudia okolo mňa- čo mi dávajú a čo môžem ja dať im ? 3. Nevadia mi menšiny, vadia mi protimenšinové postoje. 4. Sacharovova cena Európskeho parlamentu tentoraz v rukách aktivistov Arabskej jari. 5. We didn't get anything for free, why should we care about the poor ? (My sme zadarmo nič nedostali, prečo by sme sa mali starať o chudobných ?)
<p>XV. 2012-2013</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mladý človek a Európa. Možnosti vplyvu na jej ďalšie smerovanie. 2. Sú povolania, ktoré sa pre mňa nehodia? 3. Ženy v politike a politika pre ženy. 4. Nobelova cena za mier pre Európsku úniu – európsky príbeh (od vojenských konfliktov k mieru a spolupráci). 5. Gender equality - what's stopping it from becoming a reality? (Rodová rovnosť – čo jej bráni v tom, aby sa stala realitou?)
<p>XVI. 2013-2014</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pred 70 rokmi sme bojovali proti nenávisti, za slobodu a ľudské práva – dnes čelíme prejavom nenávisti opäť. 2. Voľby do Európskeho parlamentu a ľudské práva. Konaj. Reaguj. Rozhoduj. 3. Strengthening democracy through education: growing up as a global citizen. (Posilňovanie demokracie prostredníctvom vzdelania: výchovou k svetoobčanovi.) 4. Práva dieťaťa na Slovensku. Ako môže pomôcť detský ombudsman ?

<p>XVII. 2014-2015</p>	<p>1. Slobodné a zodpovedné konanie v živote. Ako využívam vzdelávanie v škole a mimo nej na získanie tejto kompetencie. 2. „Extrémisti sa kníh boja, sila vzdelania ich desí. Kniha a pero – to sú naše najsilnejšie zbrane“. – Načrtnite, čím Vás a Vašu generáciu môže inšpirovať príbeh pakistanského dievčaťa Malály Júsuftsajovej, laureátky ceny Andreja Sacharova za slobodu myslenia, ktorú udeľuje Európsky parlament a nositeľky Nobelovej ceny mieru. 3. Dá sa naučiť tolerancii k menšinám ? 4. Ending poverty with the help of education. (Ukončenie chudoby pomocou vzdelania.)</p>
<p>XVIII. 2015-2016</p>	<p>1. Vzdelávanie a výchova k ľudským právam a demokratickému občianstvu. 2. "Migration is an expression of the human aspiration for dignity, safety and a better future." (UN Secretary-General Ban Ki-moon) ("Migrácia je vyjadrením ľudskej túžby po dôstojnosti, bezpečnosti a lepšej budúcnosti." (generálny tajomník OSN Pan Ki-mun) 3. Mala by Európska únia podporovať ochranu ľudských práv vo svete?) 4. Demokracia, právny štát a ľudské práva : Ako sa domôcť svojich práv v demokratickom štáte?</p>
<p>XIX. 2016-2017</p>	<p>1. Rešpektovanie rozmanitosti kultúr, tradícií národov a národnej identity v kontexte slobody myslenia, svedomia a vyznania. 2. In September 2016, the United Nations and its 193 Member States launched a campaign called "Together" to promote respect, safety and dignity for everyone forced to flee their homes in search of a better life. How would you turn this campaign in support of refugees and migrants into reality? (V septembri 2016 OSN a jej 193 členských štátov spustilo kampaň s názvom "SPOLOČNE" na podporu rešpektu, bezpečia a dôstojnosti pre všetkých ľudí, ktorí boli pri hľadaní lepšieho života nútení opustiť svoje domovy. Ako by ste využili túto kampaň na podporu utečencov, utečieniek a migrujúcich ľudí v reálnom živote?) 3. Diversity: Europe's strength or weakness? (Diverzita: Silná alebo slabá stránka Európy?) 4. #internet#slobodaprejavu#zodpovednosť</p>
<p>XX. 2017-2018</p>	<p>1. 70 years of the Universal Declaration of Human Rights – highs and lows. (Všeobecná deklarácia ľudských práv po 70. rokoch – víťazstvá a prehry.) 2. Ktoré ľudské práva sú podľa Vášho názoru najviac ohrozené extrémizmom? – Poradte verejnej ochrankyni práv, ako môže prispieť k ich účinnej ochrane. 3. Migrácia – výzva pre Európsku úniu i svet. 4. Sociálne siete – pasca pre slobodu alebo trampolína k väčšej slobode?</p>
<p>XXI. 2018-2019</p>	<p>1. "Peace. Justice. Human Dignity. Tolerance. Solidarity. Secretary-General António Guterres says universal values of the United Nations Charter are under attack around the globe. How can we strengthen those values and leave no one behind?" ("Mier. Spravodlivosť. Ľudská dôstojnosť. Tolerancia. Solidarita. Generálny tajomník OSN António Guterres hovorí, že na celom svete sa útočí na univerzálne hodnoty Charty OSN. Ako môžeme tieto hodnoty podporiť a zároveň nikoho nevynechať?") 2. „Jedna výchovná ešte nikomu neublížila“. – Takmer každé dieťa si zažilo capnutie po zadku, či „jednu výchovnú“ od rodičov. Kde je hranica medzi ľudskými právami a možnosťou vychovávať deti podľa vlastného uváženia? 3. Je výborné, že si mladí ľudia na Slovensku užívajú priestor demokracie a slobody. – Prečo potom nemajú záujem voliť v eurovoľbách? Poradte inštitúciám Európskej únie. 4. Potrebuje moja generácia nový November?</p>

OLYMPIÁDA
ĽUDSKÝCH PRÁV

CELOŠTÁTNA KOMISIA OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV
XXI. ročník OEP, 2018 – 2019

DOTAZNÍK – spätná väzba – **súťažiace a súťažiaci**
Prosím zakrúžkujte všetko hodiace sa resp. čitateľne doplňte

1. **Som** a) žiačka b) žiak

2. **V OEP súťažím (ročníky)**
a) prvýkrát b) druhýkrát c) tretíkrát

3. **Do OEP v tomto ročníku** som sa prihlásil/a
a) na podnet učiteľa/učiteľky ale pripravoval/a som sa samostatne
b) na podnet učiteľa/učiteľky a pripravovali sme sa spolu
c) z vlastnej vôle a pripravoval/a som sa samostatne
d) z vlastnej vôle ale pripravoval/a som sa spolu s učiteľom/učiteľkou

4. **V predchádzajúcom, XX. ročníku OEP**
a) som sa súťaže nezúčastnil/a.
b) som súťažil/a v školskom kole, ale nepostúpil/a som do krajského kola.
c) som súťažil/a v krajskom kole, ale nepostúpil/a som do celoštátneho kola .
d) som súťažil/a v celoštátnom kole ale nepostúpil/a som do jeho finálovej 12-tky.
e) som súťažil/a v celoštátnom kole a vo finále som obsadil/a.....miesto.

5. **Školské kolo aktuálneho ročníka OEP na našej škole** (uved'te jej názov a kraj) – aké bolo? Zásadné postrehy a podnety:

6. **Krajské kolo aktuálneho ročníka OEP** (uved'te kraj) – aké bolo? Zásadné postrehy a podnety:

7. **Vzdelávacie podujatia OEP a partnerov (októbrové) a iné súvisiace projekty:**
a) vítam a zúčastnil/a som sa (uved'te presnejšie):

b) nezúčastnil/a som sa (uved'te dôvod):

8. S publikáciami vydanými pre OEP: **Slovník ĽP (2013); Vybrané texty k ĽP (2013); Právo na vzdelanie a jeho kľúčové aspekty (2015)** som
a) pracoval/pracovala a hodnotím ich: b) nepracoval/nepracovala

c) iné zdroje alebo kľúčové aspekty mojej prípravy:

9. Inej, OLP tematicky príbuznej súťaže som sa

- a) nezúčastnil/a;
- b) zúčastnil/a (uved'te názov, rok, umiestnenie a postrehy):

10. Prečo som si vybral/a svoju tému úvahy pre toto celoštátne kolo OLP:

Téma/názov:

Dôvod:

11. Moje zásadné postrehy k aktuálnemu celoštátnemu kolu OLP :

- a) organizačná stránka:
- b) súťažná časť:
- c) nesúťažná časť:
- d) celková atmosféra:
- e) iné:

12. Po 20 rokoch sme namiesto tričiek pre Vás pripravili tašku na dokumenty;

- a) navrhujem vrátiť sa k tričkám.....
- b) preferujem tašku.....
- c) do budúcnosti navrhujem:.....

13. Moje zásadné podnety k budúcnosti OLP :

14. Moje zásadné postrehy a podnety k úrovni podpory a ochrany ľudských práv v SR:

15. ALUMNI klub OLP

- a) nemám záujem o účasť a spoluprácu;
- b) mám záujem o účasť a spoluprácu, prikladám preto nižšie údaje o sebe;
- c) mám k nemu nasledovné podnety:

Meno a priezvisko

Škola, adresa:.....

Môj email:.....

Môj mobil:.....

OLYMPIÁDA
ĽUDSKÝCH PRÁV

CELOŠTÁTNA KOMISIA OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV
XXI. ročník OLP, 2018 – 2019

DOTAZNÍK – spätná väzba – **učitelia a učiteľky**
Prosím zakrúžkujte všetko hodiace sa resp. čitateľne doplňte. Ďakujeme Vám!

1. Som a) **učiteľka** b) **učiteľ** Rok narodenia:.....

Učím predmety (plný názov).....

2. **O OLP** som sa v **tomto ročníku** zaujímal/a

a) prvýkrát

b) opakovane, a to:.....krát

c) opakovane, pretože v OLP pôsobím dlhodobo, od r.....

3. **Žiak/žiačka**, kt. sprevádzam, sa do **tohto** ročníka prihlásil/a

a) na môj podnet, ale pripravoval/a sa samostatne

b) na môj podnet a pripravovali sme sa spolu

c) z vlastnej vôle a pripravoval/a sa samostatne

d) z vlastnej vôle, ale pripravovali sme sa spolu

4. **Žiak/žiačka**, kt. tu sprevádzam sa v **predchádzajúcom** ročníku OLP

a) nezúčastnil/a.

b) súťažil/a v školskom kole, ale nepostúpil/a do krajského kola.

c) súťažil/a v krajskom kole, ale nepostúpil/a do celoštátneho kola .

d) súťažil/a v celoštátnom kole ale nepostúpil/a do jeho finálovej 12-tky .

d) súťažil/a v celoštátnom kole a vo finále obsadil/a.....miesto.

5. **Školské kolo aktuálneho ročníka OLP na našej škole** (uved'te jej celý názov) – moje zásadné postrehy a podnety:

6. **Krajské kolo aktuálneho ročníka OLP** (uved'te kraj) – moje zásadné postrehy a podnety:

7. **Vzdelávacieho podujatia** pre stredné školy: Demokratická a ľudskoprávna kultúra – učiace sa Slovensko a Európska únia v **októbri 2018** som sa

a) zúčastnil/a (uved'te postrehy a podnety):

b) nezúčastnil/nezúčastnila (uved'te dôvod):

8. S publikáciami vydanými pre OLP: **Slovník LP** (2013); **Vybrané texty k LP** (2013); **Právo na vzdelanie a jeho kľúčové aspekty** (2015) som

a) pracoval/pracovala a hodnotím ich:

b) nepracoval/nepracovala

Hodnotenie:

9. Okrem OLP sa **môj žiak/moja žiačka**

a) nezúčastnil/a inej tematicky príbuznej súťaže;

b) zúčastnil/a inej tematicky príbuznej súťaže (uveďte názov, rok, umiestnenie a postrehy):

10. **Krajská komisia OLP** v našomkraj:

a) pracujem v nej.....rokov

b) mám záujem spolupracovať s ňou a prikladám preto dole údaje o sebe

c) mám záujem pracovať v nej a prikladám preto dole údaje o sebe

d) nemám záujem ani spolupracovať s ňou ani pracovať v nej

e) postrehy a podnety ku krajskej komisii v našom kraji:

11. Moje zásadné postrehy **k aktuálnemu celoštátnemu kolu OLP**:

a) organizačná stránka:

b) súťažná časť:

c) nesúťažná časť:

d) celková atmosféra:

e) iné:

12. po 20 rokoch sme namiesto tričiek pre Vás pripravili **tašku na dokumenty**;

a) navrhujem vrátiť sa k tričkám.....

b) preferujem tašku.....

c) do budúcnosti navrhujem:.....

13. Moje zásadné podnety **k budúcnosti OLP** :

14. Moje zásadné postrehy a podnety **k úrovni podpory a ochrany ľudských práv v SR**:

Meno a priezvisko

Škola, adresa:.....

Osobný email:.....

Osobný mobil:.....

VEK AKO PODMIENKA VÝKONU URČITÝCH PRÁV A POVINNOSTÍ

VÝSLEDKY PRIESKUMU 2019

Aktivita v rámci projektu Helsinského výboru pre ľudské práva na Slovensku
č. D063/2019/13

realizovaného s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.

Autor: PhDr. Peter Guráň, PhD.

Záverečná odborná a edičná úprava: PhDr. Dagmar Horná, PhD.

OBSAH

ÚVOD

1. METODIKA PRIESKUMU

2. VOLEBNÝ VEK

3. VEK TRESTNOPRÁVNEJ ZODPOVEDNOSTI

4. VEK TRESTNÉHO SEXUÁLNEHO STYKU

5. VEK UZATVORENIA SOBÁŠA

6. VEK UZATVORENIA PRACOVNOPRÁNEHO VZŤAHU

ZDROJE

PRÍLOHA

ÚVOD

Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku sa už niekoľko rokov venuje problematike vekových hraníc, ktoré oprávňujú mladých ľudí pred dovŕšením 18-tich rokov veku, právne uplatňovať niektoré zo svojich práv.

V roku 2015 sme uskutočnili prvý empirický prieskum na stredných školách na Slovensku¹, ktorý bol sondou do názorov mladých ľudí na možnosti zníženia vekovej hranice pre výkon volebného práva. Prieskum bol reakciou na európske a svetové trendy znižovania volebného veku. Bezprostredným impulzom bolo úspešné referendum v Škótsku, ktoré inicioval mládežnícky parlament Škótska a školské rady a v dôsledku ktorého bol volebný vek znížený na hranicu 16 rokov. Tento trend v úsiliach mladých ľudí bol viackrát predmetom rokovania Výboru OSN pre práva dieťaťa, ktorý k nemu vyjadril neutrálne stanovisko vzhľadom na

¹ Pozri in HORNÁ, Dagmar (aut. a zost.) 2016 *Kronika Olympiády ľudských práv : XVIII. ročník*. Bratislava : Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku, online dokument, ISBN 978-80-972220-1-7, prílohy.

Dohovor OSN o právach dieťaťa a ponechal rozhodnutie na parlamentoch jednotlivých krajín a špecifickej situácii v jednotlivých krajinách. Medzičasom sa legalizácia nižšieho volebného veku uplatnila na parlamentnej alebo regionálnej úrovni vo viacerých krajinách Európy (Rakúsko, Nemecko, Nórsko, Estónsko, atď.) ale aj v iných regiónoch, najmä v Latinskej Amerike (Brazília, Ekvádor, Nikaragua, atď.).

V prieskume v roku **2015** sme sa zamerali len na oblasť volebného práva a názorov mladých ľudí, ich *pre* a *proti* znižovanie/znižovania volebného veku.

Výsledky ukázali, že väčšina zo zúčastnených mladých ľudí zo stredných škôl v Slovenskej republike (ďalej „SR“) disponuje názormi a postojmi, ktoré nekorešpondujú s trendmi vo svete a v Európskej únii. Vyjadrovali sa väčšinou *proti* znižovaniu volebného veku, čo odôvodňovali najmä nedostatočnou informovanosťou, nezaujmom mladých ľudí o politiku, skúsenosťami z pokusov o ich manipuláciu, inklináciám k extrémistickým a nacionalistickým politickým stranám. Volebná základňa a istý úspech takto orientovaných strán dával za pravdu obavám stredoškôľáčok a stredoškôľákov, ktoré vyjadrovali nielen v dotazníkovom prieskume, ale aj počas debát na rôznych podujatiach Helsinského výboru pre ľudské práva na Slovensku alebo v rámci Olympiády ľudských práv (celoročná aktivita v každom školskom roku), Letnej školy ľudských práv a pod.

Aj z týchto dôvodov sme sa rozhodli monitorovať názory mladých ľudí naďalej a zmapovať vývoj ich názorov nielen na možnosť uplatňovania volebného práva ale aj ostatných práv v oblasti rodinnej, pracovnej, trestnoprávnej a iných oblastiach, kde existujú rôzne vekové hranice. Tieto vekové hranice sa vnútroštátne už dlhobojšie nemenili a aj preto bolo výzvou spoznať názory terajšej mladej generácie na existujúce limity a možnosti ich zmeny vzhľadom na trendy a situáciu v iných krajinách. Rozšírený dotazník sme uplatnili v našom prieskume v rokoch **2018 a 2019**.

1. METODIKA PRIESKUMU

Prvá časť prieskumu sa uskutočnila počas 4-dňovej Letnej školy demokracie a ľudských práv vo Svätom Jure, na prelome júna a júla **2019**. Vzorkou (29 resp.) boli jej účastníčky a účastníci zo stredných škôl v SR, alumni predchádzajúcich ročníkov Olympiády ľudských práv. Druhá, väčšia časť prieskumu sa uskutočnila v priebehu októbra 2019 vo vybraných gymnáziách a stredných odborných školách vo všetkých ôsmich krajoch Slovenska. Prieskumu sa dovedna zúčastnilo 277 žiačok a žiakov stredných škôl. Išlo o školy, ktoré boli zapojené do vzdelávacích aktivít pred XXII. ročníkom Olympiády ľudských práv.

Dotazník pripravil Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku. Položky dotazníka navrhol Peter Guráň, konzultovali Dagmar Horná a Kálmán Petőcz. Na zbere údajov sa podieľali Peter Guráň, Dagmar Horná a spolupracujúci učitelia a učiteľky stredných škôl. Dotazník vyplňali žiaci a žiačky priamo v školách, väčšinou po odbornej prednáške a diskusii k danej tematike. Dotazník bol anonymný. Obsah dotazníka bol totožný s tým, ktorý bol

použitý v roku 2018², čo umožňuje plnú komparáciu, nakoľko bola použitá aj rovnaká metodika zberu. Údaje o názoroch týkajúcich sa zníženia volebného veku je možné porovnávať aj s rokom 2015, kedy Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku prvý raz uskutočnil takto zameraný prieskum, špecificky zameraný len na vek uplatňovania volebného práva.

Na katedre sociológie Filozofickej fakulty Trnavskej Univerzity v Trnave bolo spracovaných v programe SPSS 277 validných dotazníkov. Na základe výsledných dát sme pripravili nasledovnú analýzu a interpretáciu prieskumu.

2. VOLEBNÝ VEK

Oblasť politickej angažovanosti mladých ľudí, účasť prvovoličov a prvovoličiek na voľbách a najmä dôvera k politickým elitám a politickým stranám sa stáva čoraz diskutovanejšou témou vo verejnom a odbornom diskurze. Angažovanosť mladých ľudí po vražde novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej (február 2018) ukončila obdobie všeobecnej apatie a nezájmu mladých ľudí o politické dianie na Slovensku. Naštartovala viaceré aktivity, ktoré priaznivo ovplyvnili výsledky volieb v roku 2019 ako aj záujem o diskusiu na témy podstaty a obrany demokracie, nedemokratických fenoménov, extrémizmu, populizmu. Automaticky to však nevedlo k väčšej občianskej volebnej odhodlanosti mladých ľudí. Ako ukazujú výsledky z našich prieskumov ako aj menších empirických sond v rámci letných škôl a iných podujatí, väčšina oslovenej stredoškolskej mládeže s priamym znížením volebného veku *nesúhlasí*.

Na rozdiel od mládeže v mnohých krajinách Európy a Latinskej Ameriky majú stredoškolačky a stredoškolační v SR viacero obáv zo zneužitia nižšieho volebného veku a dávajú najavo veľkú opatrnosť pri podpore jeho zavádzania.

Tab. č.1 Názory na zníženie volebného veku, porovnanie rokov 2015, 2018 a 2019

SR	Počet respondentov	Znížiť volebný vek	Neznížiť volebný vek	Neviem
Rok 2015	341	35,8%	64,2%	-
Rok 2018	301	24,9%	72,1%	3,0%
Rok 2019	277	29,6%	70,4%	-

Ako sme konštatovali a ako vidieť z tabuľky, na Slovensku väčšina oslovenej stredoškolskej mládeže nepodporuje zníženie volebného veku. Týka sa to odpovedí viac ako dvoch tretín

² *Vek ako podmienka výkonu určitých práv a povinností u detí do 18 rokov*. Realizovali a spracovali: PhDr. Peter Guráň, PhD.; PhDr. Dagmar Horná, PhD. ako súčasť projektu D032/2018/13 „Stredoškolská mládež aktívne za demokraciu a ľudské práva – účinná cesta predchádzania a eliminácie extrémizmu a radikalizmu“, realizovaného s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.

mladých osôb zúčastnených na prieskume, takže je zaujímavé poznať ich dôvody a argumenty. Napriek tomuto 3-ročnému vývoju, môžeme v nasledovnej tabuľke vidieť, že v roku 2019 došlo k istému obratu, aj keď zatiaľ nie výraznému, ktorý súvisí s vnútropolitickými udalosťami na Slovensku, ktorých sme boli a stále sme svedkami. Z tohto pohľadu bude zaujímavé získať a sledovať výsledky budúceho prieskumu na konci roka 2020.

Tab. č.2 Súhlasíte so znížením veku, ktorý je potrebný na výkon aktívneho volebného práva, t. j., kedy osoba nadobúda právo voliť, na menej ako 18 rokov?

Znížiť vek potrebný na výkon aktívneho volebného práva

			rok		Spolu
			2018	2019	
Znížiť vek potrebný na výkon aktívneho volebného práva	Áno	Početnosti	75	82	157
		%	25,7%	29,6%	27,6%
	Nie	Početnosti	217	195	412
		%	74,3%	70,4%	72,4%
Spolu		Početnosti	292	277	569
		%	100,0%	100,0%	100,0%

Následne nás zaujímali podrobnejšie názory 30-tich % respondentiek a respondentov, ktorí súhlasili so znížením volebného veku. Išlo najmä o vekovú hranicu, od ktorej odporúčajú uplatňovať aktívne volebné právo. Zároveň bolo zaujímavé zistiť aj typ volieb, pri ktorých by mladí ľudia privítali možnosť zníženia volebného veku. Rozdiel je najmä medzi účasťou mladých ľudí na komunálnych (regionálnych) voľbách a ich účasťou na voľbách celoštátneho charakteru. Táto otázka je v niektorých krajinách široko diskutovaná a zdá sa, že znižovanie volebného veku sa pohybuje od jeho legalizácie na regionálnej úrovni a postupuje k úrovni celoštátnej. Argumentom v prospech znižovania volebného veku je v týchto krajinách najmä bližšie poznanie kandidátok a kandidátov v regionálnych a komunálnych voľbách a ponímanie týchto typov volieb ako istej „prípravy“ na voľby parlamentné. Ako ukazujú výsledky našich prieskumov a diskusií počas Olympiády ľudských práv, podobná názorová situácia prevláda aj u nás.

Tab. č.3. Ak ste odpovedali „áno“, aký vek je podľa Vás hranicou, kedy by ste umožnili:

a) voliť v parlamentných voľbách (SR, EÚ) a v prezidentských voľbách?

Veková hranica pre možnosť voliť v parlamentných voľbách a v prezidentských voľbách

			rok		Spolu
			2018	2019	
Veková hranica pre možnosť voliť v parlamentných voľbách a v prezidentských voľbách	16 rokov	Početnosti	23	33	56
		%	30,7%	34,0%	32,6%
	17 rokov	Početnosti	41	40	81
		%	54,7%	41,2%	47,1%
	Iný vek	Početnosti	11	24	35
		%	14,7%	24,7%	20,3%

Spolu	Početnosti	75	97	172
	%	100,0%	100,0%	100,0%

Tab. č.4

Ak ste odpovedali „áno“, aký vek je podľa Vás hranicou, kedy by ste umožnili:

b) voliť vo voľbách do orgánov samosprávy (obec, vyšší územný celok)?

Veková hranica pre možnosť voliť vo voľbách do orgánov samosprávy

			rok		Spolu
			2018	2019	
Veková hranica pre možnosť voliť vo voľbách do orgánov samosprávy	16 rokov	Početnosti	51	45	96
		%	68,0%	46,4%	55,8%
	17 rokov	Početnosti	15	32	47
		%	20,0%	33,0%	27,3%
	Iný vek	Početnosti	9	20	29
		%	12,0%	20,6%	16,9%
Spolu	Početnosti	75	97	172	
	%	100,0%	100,0%	100,0%	

Ako vidieť z tabuľky č. 4, najvyšší podiel mladých ľudí, ktorí súhlasia s názorom zníženia volebného veku na 16 rokov je práve pri komunálnych a regionálnych voľbách. Tu ide o 46% príklon. Väčšina z nich si myslí, že je dôležité a možné osobne poznať kandidátky a kandidátov, ich spôsob života, názory a pod., a preto je vhodné voliť už od 16 rokov. Naopak, v celoštátnych voľbách sa obávajú viac-menej negatívnych vplyvov manipulácie, nedostatku informovanosti a ovplyvňovania, či už zo strany rodiny, kamarátov a kamarátok.

V našich prieskumoch už dlhodobejšie sledujeme aj regionálne rozdiely v postojoch stredoškolskej mládeže. Celkovo sa zdá, že v priebehu posledných rokov sa regionálne rozdiely zmenšujú. Naposledy to potvrdil aj kvalitatívny prieskum hodnotovej orientácie stredoškolskej mládeže v rámci projektu Platforma ambasádorov a ambasádoriek európskej demokratickej kultúry³, v ktorom sa ukázalo, že miera informovanosti v dôsledku využívania internetu a sociálnych sietí závisí viac od osobného záujmu a postojov ako od bydliska či regiónu školy.

Podobné výsledky signalizuje aj náš prieskum, kde väčšina regiónov osciluje okolo priemernej hodnoty 70% za Slovensko. Ide o podiel tých, ktorí *nesúhlasia* so znížením volebného veku (prípadné odchýlky môžu byť spôsobené nízkymi počtami respondentiek a respondentov).

³ *Prieskum hodnotovej orientácie stredoškolskej mládeže : Záverečná správa z prieskumu, december 2019.* Autor správy: PhDr. Peter Guráň, PhD. Jazyková, štylistická, redakčná úprava textu, doplnenie textu, poznámkového aparátu, zdrojov, skratiek: PhDr. Dagmar Horná, PhD. (AmbEDK; ITMS2014+:314011L895 Projekt podporený z Európskeho sociálneho fondu; Operačný program Efektívna verejná správa). Materiál dostupný u realizátorov projektu: Academia Istropolitana Nova a Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku.

		Znížiť vek potrebný na výkon aktívneho volebného práva		Total
		Áno	Nie	
B.Bystrický	Count	8	15	23
	% within kraj	34,8%	65,2%	100,0%
Bratislavský	Count	24	38	62
	% within kraj	38,7%	61,3%	100,0%
Košický	Count	8	25	33
	% within kraj	24,2%	75,8%	100,0%
Nitriansky	Count	4	36	40
	% within kraj	10,0%	90,0%	100,0%
Prešovský	Count	6	27	33
	% within kraj	18,2%	81,8%	100,0%
Trenčiansky	Count	13	27	40
	% within kraj	32,5%	67,5%	100,0%
Trnavský	Count	9	13	22
	% within kraj	40,9%	59,1%	100,0%
Žilinský	Count	10	14	24
	% within kraj	41,7%	58,3%	100,0%
Total	Count	82	195	277
	% within kraj	29,6%	70,4%	100,0%

3. VEK TRESTNOPRÁVNEJ ZODPOVEDNOSTI

Vek trestnoprávnej zodpovednosti je v kontexte vekových hraníc pre uplatňovanie práv aj povinností stále diskutovanou a nezodpovedanou otázkou. Výbor OSN pre práva dieťaťa

odporučil vo svojom Všeobecnom komentári č. 10 k Dohovoru o právach dieťaťa⁴ hranicu 12 rokov ako najnižšiu. Tento krok bol neskôr vyhodnotený ako „nešťastný“, nakoľko viedol v mnohých krajinách k znižovaniu veku trestnoprávnej zodpovednosti.

To sa stalo aj na Slovensku, kde sa pred jedenástimi rokmi táto hranica znížila z 15 na 14 rokov, nakoľko bol zaznamenaný nárast trestnej činnosti mladistvých. Ľudskoprávny postoj Výboru OSN pre práva dieťaťa je však opačný – využívať alternatívne možnosti trestu a samotnú trestnoprávnu zodpovednosť vzhľadom na vek zvyšovať. Ako ukazuje nasledovná tabuľka, väčšina našich respondentov a respondentiek preferuje aktuálnu hranicu trestnoprávnej zodpovednosti, platnú v našej krajine, teda 15 rokov. Ich podiel sa dokonca zvýšil oproti roku 2018 o 10%. Naopak, znížil sa podiel mladých ľudí, ktorí súhlasia s terajším stavom. Vidieť aj zvýšenie podielu respondentiek a respondentov, ktorí odporúčajú ako „ideálny“ vek trestnoprávnej zodpovednosti vek oficiálne dovŕšenej dospelosti, 18 rokov.

Tab. č. 5

V Slovenskej republike je s určitými výnimkami osoba zodpovedná za svoje konanie, ak dovŕšila vek 14 rokov. Dosiahnutie akého veku je podľa Vás hranicou, odkedy je vhodné trestnoprávne postihovať fyzické osoby za ich konanie?

Veková hranica, odkedy je vhodné trestnoprávne postihovať fyzické osoby za ich konanie

			rok		Spolu
			2018	2019	
Veková hranica, odkedy je vhodné trestnoprávne postihovať fyzické osoby za ich konanie	14 rokov	Početnosti	94	73	167
		%	31,2%	25,7%	28,5%
	15 rokov	Početnosti	96	117	213
		%	31,9%	41,2%	36,4%
	16 rokov	Početnosti	58	41	99
		%	19,3%	14,4%	16,9%
	17 rokov	Početnosti	15	15	30
		%	5,0%	5,3%	5,1%
	18 rokov	Početnosti	21	27	48
		%	7,0%	9,5%	8,2%
	Iný vek	Početnosti	17	11	28
		%	5,6%	3,9%	4,8%
Spolu		Početnosti	301	284	585
		%	100,0%	100,0%	100,0%

⁴Slovenská a anglická verzia komentára dostupná na <https://www.employment.gov.sk/sk/vybor-deti-mladez/>, časť OSN/Dohovor o právach dieťaťa/Všeobecné komentáre/Všeobecný komentár č. 10.

4. VEK TRESTNÉHO SEXUÁLNEHO STYKU

Bezrestný sexuálny styk je na Slovensku povolený len medzi osobami, ktoré už dovŕšili 15 rokov a ktoré sa rozhodli pre sexuálny styk dobrovoľne, so vzájomným súhlasom.

Ako vidieť z tabuľky, absolútna väčšina našich respondentov a respondentiek súhlasí so súčasným stavom a nepocit'uje ani nezdôvodňuje potrebu zníženia tejto vekovej hranice.

Tab. č. 6

Sexuálny styk je možno bez rizika trestnoprávneho postihu realizovať na Slovensku len u osôb starších ako 15 rokov. Myslíte si, že je vhodné znížiť túto vekovú hranicu?

Ste za zníženie vekovej hranice sexuálneho styku?

			rok		Spolu
			2018	2019	
Ste za zníženie vekovej hranice sexuálneho styku?	Áno	Početnosti	19	32	51
		%	6,5%	11,7%	9,0%
	Nie	Početnosti	273	241	514
		%	93,5%	88,3%	91,0%
Spolu		Početnosti	292	273	565
		%	100,0%	100,0%	100,0%

Otázky znižovania veku sexuálneho dospelovania sú však stále aktuálnou témou a ako vidieť aj z porovnávacej tabuľky, zástancov a zástankyň zníženia vekovej hranice pribúda. V budúcnosti bude zrejme potrebné aj tejto téme venovať náležitú pozornosť a vážnosť. Zároveň je potrebné zohľadniť aj vekovú hranicu trestnoprávnej zodpovednosti a viaceré návrhy mladých ľudí, aby sa tieto hranice zjednotili. Otázkou zostáva, na akej hranici, či 15 rokov alebo 14 rokov.

5. VEK UZATVORENIA SOBÁŠA

Podobne ako v predchádzajúcom prieskume, ani v roku 2019 sa otázky zviazané s vekovou hranicou uzatvorenia manželstva nestretávali s veľkým záujmom a polemikou. Zdá sa, že celkový pokles sobášnosti na Slovensku, rovnako ako aj v celej Európskej únii, odsúva túto tematiku na „vedľajšiu koľaj“.

Veľká väčšina našich respondentiek a respondentov (83,9%) nesúhlasí s uzatvorením manželstva bez povolenia súdu pred dovŕšením 18-tich rokov veku a vyhovuje im súčasný stav. Aj keď oproti minulému prieskumu (2018) mierne narástol počet tých, ktorí by súhlasili s možnosťou zníženia sobášneho veku, celkovo ide o okrajový názor, ktorý navyše nie je vo voľných odpovediach zdôvodňovaný ako dôležitý a podstatný pre uplatňovanie práv.

Tab. č. 7

Osoba, ktorá dovŕšila vek 16 rokov, ale je mladšia ako 18 rokov, môže uzatvoriť manželstvo len s povolením súdu. Je podľa Vás vhodné umožniť uzatvorenie manželstva aj bez povolenia súdu pred dovŕšením 18 rokov?

Ste za možnosť uzatvoriť manželstvo aj bez povolenia súdu pred dovŕšením 18 rokov?

			rok		Spolu
			2018	2019	
Ste za možnosť uzatvoriť manželstvo aj bez povolenia súdu pred dovŕšením 18 rokov?	Áno	Početnosti	27	44	71
		%	9,5%	16,1%	12,7%
	Nie	Početnosti	258	229	487
		%	90,5%	83,9%	87,3%
Spolu		Početnosti	285	273	558
		%	100,0%	100,0%	100,0%

6. VEK UZATVORENIA PRACOVNOPRÁNEHO VZŤAHU

Medzinárodná organizácia práce (ILO) stanovuje vo svojich dohovoroch legálne zamestnávanie od veku 15 rokov. Výnimkou sú len rozvojové krajiny, kde je táto hranica 14 rokov.

Slovenská republika dlhodobo uplatňuje vo svojej legislatíve 15-ročnú hranicu veku uzatvárania plného pracovného úväzku. Ako ukazujú naše prieskumy, táto hranica je kultúrne akceptovaná a je len málo mladých ľudí, ktorí k nej majú závažnejšie výhrady. Podobne ako u nás, vo väčšine krajín korešponduje s vekom povinnej školskej dochádzky, ktorý má tendenciu zvyšovania.

Tab. č. 8

Zákonník práce umožňuje uzavrieť (s istými výnimkami) pracovnú zmluvu s osobou staršou ako 15 rokov. Aký je Váš názor?

Zákonník práce umožňuje uzavrieť pracovnú zmluvu s osobou staršou ako 15 rokov

			rok		Spolu
			2018	2019	
Zákonník práce umožňuje uzavrieť pracovnú zmluvu s osobou staršou ako 15 rokov	Súhlasím	Početnosti	232	207	439
		%	77,1%	72,4%	74,8%
	Znížil/a by som túto hranicu	Početnosti	47	63	110
		%	15,6%	22,0%	18,7%
	Zvýšil/a by som túto hranicu	Početnosti	22	16	38
		%	7,3%	5,6%	6,5%
Spolu		Početnosti	301	286	587
		%	100,0%	100,0%	100,0%

Ako vidieť z tabuľky, viac ako 2/3 respondentiek a respondentov súhlasí s vekovým limitom na uzatvorenie pracovnej zmluvy na úrovni 15-tich rokov. V porovnaní s minulým rokom (2018) obdobne nemožno identifikovať závažnejšie zmeny. Mierny nárast názoru, že túto hranicu by bolo potrebné znížiť, bude potrebné overiť v následných prieskumoch, ktoré by boli špecificky zamerané na túto oblasť.

ZDROJE

Interné materiály autora výstupu ako bývalého člena Výboru OSN pre práva dieťaťa (CRC), a materiály Úradu Vysokého komisára pre ľudské práva, Ženeva, 2015 – 2019

Kroniky Olympiády ľudských práv. Dostupné na <https://www.olp.sk/>

Dohovor o právach dieťaťa (CRC) a Všeobecné komentáre Výboru OSN pre práva dieťaťa. Dostupné na <https://www.employment.gov.sk/sk/vybor-deti-mladez>

Vek ako podmienka výkonu určitých práv a povinností u detí do 18 rokov. Realizovali a spracovali: PhDr. Peter Guráň, PhD.; PhDr. Dagmar Horná, PhD. ako súčasť projektu D032/2018/13 „Stredoškolská mládež aktívne za demokraciu a ľudské práva – účinná cesta predchádzania a eliminácie extrémizmu a radikalizmu“, realizovaného s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.

Prieskum hodnotovej orientácie stredoškolskej mládeže : Záverečná správa z prieskumu, december 2019. Autor správy: PhDr. Peter Guráň, PhD. Jazyková, štylistická, redakčná úprava textu, doplnenie textu, poznámkového aparátu, zdrojov, skratiek: PhDr. Dagmar Horná, PhD. (AmbEDK; ITMS2014+:314011L895

Projekt podporený z Európskeho sociálneho fondu; Operačný program Efektívna verejná správa).

Materiál dostupný u realizátorov projektu: Academia Istropolitana Nova a Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku.

PRÍLOHA

Dotazník

VEK AKO PODMIENKA VÝKONU URČITÝCH PRÁV A POVINNOSTÍ

Milá respondentka, milý respondent!

Slovensko a väčšina krajín má stanovenú vekovú hranicu dospelosti dovŕšením 18 rokov, čo je v súlade s Dohovorom OSN o právach dieťaťa. V legislatívnych úpravách jednotlivých krajín však existuje viacero výnimiek, na základe ktorých dochádza k uplatneniu rôznych oprávnení alebo právnej zodpovednosti už v skoršom veku. Podobne je tomu aj na Slovensku.

Aký je Váš názor na rôzne vekové limity? (prosím, zakrúžkujte vybranú možnosť)

1. Súhlasíte so znížením veku, ktorý je potrebný na výkon aktívneho volebného práva, t. j., kedy osoba nadobúda právo voliť, na menej ako 18 rokov?

Áno

Nie

Neviem

2. Ak ste odpovedali „áno“, aký vek je podľa Vás hranicou, kedy by ste umožnili:

a) voliť v parlamentných voľbách (SR, EÚ) a v prezidentských voľbách?

17 rokov

16 rokov

Iný vek (vypíšte).....

b) voliť vo voľbách do orgánov samosprávy (obec, vyšší územný celok)?

17 rokov

16 rokov

Iný vek (vypíšte).....

3. V Slovenskej republike je s určitými výnimkami osoba zodpovedná za svoje konanie, ak dovŕšila vek 14 rokov. Dosiahnutie akého veku je podľa Vás hranicou, odkedy je vhodné trestnoprávne postihovať fyzické osoby za ich konanie?

18 rokov

17 rokov

16 rokov

15 rokov

14 rokov

Iný vek (vypíšte).....

4. Sexuálny styk je možno bez rizika trestnoprávneho postihu realizovať na Slovensku len u osôb starších ako 15 rokov. Myslíte si, že je vhodné znížiť túto vekovú hranicu?

Áno

Nie

Neviem

5. Osoba, ktorá dovŕšila vek 16 rokov, ale je mladšia ako 18 rokov, môže uzatvoriť manželstvo len s povolením súdu. Je podľa Vás vhodné umožniť uzatvorenie manželstva aj bez povolenia súdu pred dovŕšením 18 rokov?

Áno

Nie

Neviem

6. Ak ste odpovedali „áno“, dosiahnutie akého veku je podľa Vás hranicou na umožnenie uzatvorenia manželstva bez povolenia súdu?

17 rokov

16 rokov

Iný vek (vypíšte).....

7. Zákonník práce umožňuje uzavrieť (s istými výnimkami) pracovnú zmluvu s osobou staršou ako 15 rokov. Aký je Váš názor?

Súhlasím

Znížil/a by som túto hranicu

Zvýšil/a by som túto hranicu

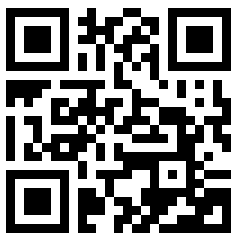
8. Ak máte záujem, uveďte doplňujúce názory k danej tematike:

Ďakujeme za Váš čas a ochotu vyplniť tento dotazník!

© Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku, jún – október 2019

12. Fotodokumentácia XXI. ročníka OĽP a video

Kratšou obrazovou a textovou dokumentáciou je príspevok tajomníčky CK OĽP Barbory Knaperkovej, vystavený 24.4.2019:

Na ňom nájdete link k širšiemu obrazovému materiálu, zloženého z 262 záberov, ktoré nafotila Ráchel Kovarská. Spoluatorkou zostavy je B. Knaperková.

Prevedie Vás dianím celoštátneho kola od A po Z, teda od prihlasovania v prvý deň až po vyhasovanie výsledkov. Nazriete do dielne OĽP a do očí ľudí. Môžete vidieť všetky tváre podujatia, žiacke, učiteľské, porotcovské, gestorské, garantské, partnerské, hosťovské... Tváre usmiate i vážne, unavené i odhodlané, uvoľnené i napäté, ale nadovšetko, spojené na tri dni miestom, duchom, spolunáležitosťou.

Po prvý raz sme nakrútili z podujatia aj krátke video, ktoré je vystavené na vynovenom webe OĽP. Obsahuje živé zábery z 3 dní v Omšení ale aj odpovede na otázku: Čo pre vás znamená Olympiáda ľudských práv? Odpovedali súťažiaci, súťažiaci, predsedníčky a predsedovia krajských komisií OĽP, gestorské osobnosti. Autorkou videa je R. Kovarská.

Skratky

AINova – Academia Istropolitana Nova

AmbEDK – Projekt Platforma ambasádorov a ambasádoriek európskej demokratickej kultúry

CK OLĽP – Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv

EPAS – European Parliament Ambassador School (Ambasádorská škola Európskeho parlamentu)

HVS – Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku

IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže

KK OLĽP – Krajská komisia/Krajské komisie Olympiády ľudských práv

MPC – Metodicko-pedagogické centrum

MS SR – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

MŠVVaŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MZVaEZ SR – Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

OLĽP – Olympiáda ľudských práv

OP OLĽP – Organizačný poriadok Olympiády ľudských práv

OSN – Organizácia Spojených národov

POP – Pedagogicko-organizačné pokyny

POPS – Predmetové olympiády a postupové súťaže

SR – Slovenská republika

ŠK OLĽP – Školská komisia/Školské komisie Olympiády ľudských práv

TEUS, n.o. – Učítelia a učiteľky za Európsku úniu na školách.

UNESCO Chair – UNESCO katedra pre výchovu k ľudským právam na Univerzite Komenského v Bratislave/UNESCO Chair for Human Rights Education, Comenius University

UNIS – Informačná služba OSN, Viedeň

VOP – verejná ochrankyňa práv

OLYMPIÁDA
L'UDSKÝCH PRÁV